

ÚBE/GL/2022/03

18 Márta 2022

Treoirínite

maidir leis na nósanna imeachta agus modheolaíochtaí comhchoiteanna athbhreithnithe don phróiseas athbhreithnithe agus meastóireachta maoirseachta (SREP) agus don tástáil struis maoirseachta

Comhlíonadh agus oibleagáidí tuairiscithe

Stádas na dtreoiríníte seo

1. Tá treoiríníte sa doiciméad seo a eisíodh de bhun Airteagal 16 de Rialachán (AE) Uimh. 1093/2010¹. De réir Airteagal 16(3) de Rialachán (AE) Uimh. 1093/2010, ní mór d'údaráis inniúla agus d'institiúidí airgeadais gach iarracht a dhéanamh na treoiríníte a chomhlíonadh.
2. I dtreoiríníte, leagtar amach tuairim ÚBE maidir le cleachtais mhaoirseachta iomchuí laistigh den Chóras Eorpach um Maoirseacht Airgeadais nó maidir le conas ba cheart dlí an Aontais a chur i bhfeidhm i réimse ar leith. Ba cheart d'údaráis inniúla, mar a shainmhínítear iad in Airteagal 4(2) de Rialachán (AE) Uimh. 1093/2010 lena mbaineann treoiríníte, comhlíonadh trí na treoiríníte a ionchorprú ina gcleachtais mar is cuí (e.g. trína gcreat dlíthiúil nó a bpróisis mhaoirseachta a leasú), agus cásanna ina bhfuil na treoiríníte dírithe go príomha ar institiúidí san áireamh.

Ceanglais tuairiscithe

3. De réir Airteagal 16(3) de Rialachán (AE) Uimh. 1093/2010, ní mór d'údaráis inniúla fógra a thabhairt don ÚBE maidir le cibé an bhfuil nó nach bhfuil na treoiríníte sin á gcomhlíonadh acu, nó cibé an bhfuil nó nach bhfuil sé ar intinn acu iad a chomhlíonadh, nó cúiseanna a sholáthar le neamhchomhlíonadh ar shlí eile, faoin 27.12.2022. In éagmais aon fhógra faoin spriocdháta seo, measfaidh an ÚBE go bhfuil údaráis inniúla neamhchomhlíontach. Ba chóir fógraí a sheoladh tríd an bhfoirm atá ar fáil ar shuíomh gréasáin an ÚBE a chur isteach agus an tagairt 'ÚBE/GL/2022/03' air. Ba cheart do dhaoine a bhfuil an t-údarás cuí acu na fógraí a chur isteach thar ceann a n-údarás inniúil ag chun comhlíonadh a thuairisciú. Ní mór aon athrú ar an stádas comhlíonta a thuairisciú don ÚBE chomh maith.
4. Foilseofar fógraí ar shuíomh gréasáin an ÚBE, de réir Airteagal 16(3).

¹ Rialachán (AE) Uimh. 1093/2010 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Samhain 2010 lena mbunaítear Údarás Maoirseachta Eorpach (An tÚdarás Baincéireachta Eorpach), lena leasaítear Cinneadh Uimh. 716/2009/CE agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2009/78/CE ón gCoimisiún (IO L 331, 15.12.2010, lch 12).

Teideal 1. Ábhar, sainmhínte, leibhéal feidhmithe agus cur chun feidhme

1.1 Ábhar

5. Sonraítear leis na treoirlínte seo na nósanna imeachta agus na modheolaíochtaí coiteanna le haghaidh fheidmiú an phróisis athbheithnithe agus meastóireachta maoirseachta (SREP) dá dtagraítear in Airteagal 97 agus in Airteagal 107(1)(a) de Threoir 2013/36/AE.², lena n-áirítear na cinn chun eagrú agus láimhseáil rioscaí a mheasúnú, lena n-áirítear sciúradh airgid agus maoiniú sceimhlitheoirí, dá dtagraítear in Airteagail 76 go 87 den Treoir sin agus próisis agus gníomhaíochtaí arna nglacadh i ndáil le hAirteagail 98, 100, 101, 102, 104, 104a, 104b, 104c, 105, 107(1)(b) agus 117 den Treoir sin. Ina theannta sin, tá sé mar aidhm leis na treoirlínte seo modheolaíochtaí coiteanna a sholáthar a bheidh le húsáid ag údaráis inniúla agus iad ag déanamh tástálacha struis maoirseachta i gcomhthéacs a SREP dá dtagraítear in Airteagal 100(2) de Threoir 2013/36/AE.
6. Ní leagtar síos leis na treoirlínte sin modheolaíochtaí le haghaidh na dtástálacha struis a dhéanfaidh ÚBE i gcomhar le húdaráis inniúla eile i gcomhréir le hAirteagal 22 de Rialachán (AE) Uimh. 1093/2010; mar sin féin, déanann siad cur síos ar raon na dtástálacha struis chun cuidiú leis an gcomhthéacs iomchuí a shocrú chun tástálacha struis ÚBE amach anseo a mheas mar chuid amháin de na tástálacha struis maoirseachta.
7. Tá na Treoirlínte seo dírithe ar údaráis inniúla mar a dtagraítear in Airteagal 4(2), pointí (i) agus (iv) den Rialachán EBA.

1.2 Sainmhínte

8. Mura sonraítear a mhalairt, tá an bhrí chéanna le téarmaí a úsáidtear agus a shainmhínítear i Rialachán (AE) Uimh. 575/2013³, Treoir 2013/36/AE, Treoir 2014/59/AE⁴

² Treoir 2013/36/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 26 Meitheamh 2013 maidir le rochtain ar ghníomhaíocht institiúidí creidmheasa agus maoirseacht stuamachta ar institiúidí creidmheasa agus ar ghnólachtaí infheistíochta, lena leasaítear Treoir 2002/87/CE agus lena n-aisghairtear Treoracha 2006/48/CE agus 2006/49/CE (IO L 176, 27.6.2013, lch. 338).

³ Rialachán (AE) Uimh 575/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 26 Meitheamh 2013 maidir le ceanglais stuamachta i gcomhair institiúidí creidmheasa agus gnólachtaí infheistíochta, agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh 648/2012 (IO L 176, 27.6.2013, lch. 1).

⁴ Treoir 2014/59/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 15 Bealtaine 2014 maidir le creat a bhunú um théarnamh agus réiteach na n-institiúidí creidmheasa agus gnólachtaí infheistíochta agus Treoir 82/891/CEE ón gComhairle agus Treoracha 2001/24/CE, 2002/47/CE, 2004/25/CE, 2005/56/CE, 2007/36/CE, 2011/35/AE, 2012/30/AE agus 2013/36/AE, agus Rialachán (AE) Uimh. 1093/2010 agus Rialachán (AE) Uimh. 648/2012, ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO L 173, 12.6.2014, lch. 190).

nó Treoirlínte an ÚBE maidir le tástáil struis institiúidí⁵, agus mar a bhfuil acu sna treoirlínte. Chun críocha na dtreoirlínte, tá na sainmhínte seo a leanas i bhfeidhm:

Ciallaíonn 'maoirseoir AML/CFT' údarás inniúil atá freagrach as maoirseacht a dhéanamh ar chomhlíonadh fhorálacha Threoir (AE) 2015/849 ag institiúidí.

Ciallaíonn 'ceanglais mhaolánacha caipitil' na ceanglais cistí dílse a shonraítear i gCaibidil 4 de Theideal VII de Threoir 2013/36/AE.

Ciallaíonn 'institiúid chomhdhlúthaithe' institiúid a gceanglaítear uirthi cloí leis na ceanglais stuamachta ar bhonn na staide comhdhlúite i gcomhréir le Cuid 1, Teideal 2, Caibidil 2 de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013.

Ciallaíonn 'riosca iompair' an riosca reatha nó ionchasach maidir le cailteanas d'institiúid a eascraíonn as cásanna de mhí-iompar toiliúil nó faillíoch, lena n-áirítear soláthar míchuí seirbhísí airgeadais.

Ciallaíonn 'acmhainn frithchothromaithe' cumas na hinstiúide chun leachtacht iomarcach a shealbhú, nó rochtain a bheith aici ar, thar thréimhsí ama gearrthéarmacha, meántéarmacha agus fadtéarmacha mar fhreagairt ar chásanna struis.

Ciallaíonn 'riosca um raon difríochta creidmheasa' an riosca a eascraíonn as athruithe ar mhargadhluach ionstraimí airgeadais fiachais de bharr luaineachtaí ina raon feidhme creidmheasa.

Ciallaíonn 'riosca cistiúcháin' an riosca nach mbeidh foinsí cobhsaí cistiúcháin ag an institiúid sa mheántéarma agus san fhadtéarma, a bheidh mar chúis leis an riosca reatha nó ionchasach, nach bhféadfaidh sí a hoibleagáidí airgeadais a chomhlíonadh, amhail íocaíochtaí agus riachtanais chomhthaobhachta, de réir mar a bhíonn siad dlite sa mheántéarma nó san fhadtéarma, ar chor ar bith nó gan costais chistiúcháin a mhéadú go neamh-inghlactha.

Ciallaíonn 'iasachtú FX' iasachtú d'iasachtaithe, beag beann ar fhoirm dhlíthiúil na saoráide creidmheasa (e.g. lena n-áirítear íocaíochtaí iarchurtha nó socruithe airgeadais comhchosúla), in airgeadraí seachas dlíthairiscint na tíre ina bhfuil sainchónaí ar an iasachtaí.

Ciallaíonn 'riosca iasachta FX' an riosca reatha nó ionchasach do thuilleamh agus do chistí dílse na hinstiúide a eascraíonn as iasachtaí FX d'iasachtaithe neamhfháilaithe.

Ciallaíonn 'próiseas inmheánach um measúnú ar leordhóthanacht caipitil (ICAAP)' an próiseas chun caipiteal inmheánach, arna chur chun feidhme ag an institiúid de bhun Airteagal 73 de Threoir 2013/36/AE, a shainaithint, a thomhas, a bhainistiú agus chun faireachán a dhéanamh air.

⁵ [Treoirlínte ÚBE maidir le tástáil struis na n-institiúidí \(ÚBE/GL/2018/04\)](#)

Ciallaíonn ‘próiseas inmheánach um measúnú ar leordhóthanacht leachtachta (ILAAP)’ an próiseas chun leachtacht, arna chur chun feidhme ag an institiúid de bhun Airteagal 86 de Threoir 2013/36/AE, a shainaithint, a thomhas, a bhainistiú agus chun faireachán a dhéanamh air.

Ciallaíonn ‘catagóir na hinstitiúide’ an táscaire ar thábhacht shistéamach na hinstitiúide sannta bunaithe ar mhéid agus ar chastacht na hinstitiúide agus ar raon feidhme a gníomhaíochtaí.

Ciallaíonn ‘riosca ráta úis’ (IRR) an riosca reatha nó ionchasach do thuilleamh agus do chistí dílse na hinstitiúide a eascraíonn as gluaiseachtaí díobhálacha i rátaí úis.

Ciallaíonn ‘leachtacht ionlae’ na cistí is féidir a rochtain i rith an lae gnó chun a chumasú don institiúid íocaíochtaí a dhéanamh i bhfíor-am.

Ciallaíonn ‘riosca leachtachta ionlae’ an riosca reatha nó ionchasach go dteipfidh ar an institiúid a riachtanais leachtachta ionlae a bhainistiú go héifeachtach.

Ciallaíonn ‘riosca teicneolaíochta faisnéise agus cumarsáide (TFC)’ an riosca cailteanais de bharr sárú rúndachta, teip sláine córas agus sonraí, míchuí nó neamh-infhaighteacht córas agus sonraí, nó neamhábaltacht TF a athrú laistigh de thréimhse réasúnta ama agus costais nuair a athraíonn riachtanais timpeallachta nó gnó (i.e. aclaíocht).

Ciallaíonn “ceanglas macrastuamachta” nó “beart” ceanglas nó beart arna fhorchur ag údarás inniúil nó ainmnithe chun aghaidh a thabhairt ar riosca macrastuamachta nó sistéamach.

Ciallaíonn ‘airgeadra ábhartha’ airgeadra a bhfuil suímh ábhartha ag an institiúid ann maidir leis an gclár comhardaithe nó lasmuigh den chlár comhardaithe.

Ciallaíonn “riosca sciúradh airgid agus maoiniú sceimhlitheoirí (ML/TF)” an riosca mar a shainmhínítear é i dTreoirínte an ÚBE um Maoirseacht ar Riosca⁶.

Ciallaíonn ‘ceanglas caipitil foriomlán (OCR)’ suim an cheanglais chaipitil SREP iomlán (TSCR), na gceanglas maolánach caipitil agus na gceanglas macrastuamachta, nuair a chuirtear in iúl iad mar cheanglais cistí dílse.

Ciallaíonn ‘ceanglas maidir le cóimheas luamhánaithe foriomlán (OLRR)’ suim cheanglais iomlán an chóimheasa luamhánaithe SREP (TSLRR) agus an ceanglas maoláin cóimheasa luamhánaithe G-SII i gcomhréir le hAirteagal 92(1a) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013.

Ciallaíonn ‘measúnú SREP foriomlán’ an measúnú cothrom le dáta ar inmharthanacht fhoriomlán institiúide bunaithe ar mheasúnú ar ghnéithe SREP.

⁶ Treoirínte an ÚBE maidir le saintréithe cur chuige rioscabhunaithe maidir le maoirseacht ar fhriithsciúradh airgid agus ar mhaoiniú sceimhlitheoireachta, agus na bearta nach mór a dhéanamh agus an mhaoirseacht a déanamh ar bhonn riosca-íogair faoi Airteagal 48(10) de Threoir (AE) 2015/849 (lena leasaítear Treoirínte Comhpháirteacha ÚME 2016 72) (‘Na Treoirínte Maoirseachta Bunaithe ar Riosca’) (ÚBE/GL/2021/16).

Ciallaíonn ‘scór SREP foriomlán’ an táscaire uimhriúil ar an riosca foriomlán d'inmharthanacht na hinstitiúide bunaithe ar mheasúnú foriomlán SREP.

Ciallaíonn “treoir Cholún 2 (P2G)” leibhéal agus cáilíocht na gcistí dílse a mheastar a bheidh ag an institiúid de bhreis ar a OCR, arna chinneadh i gcomhréir leis na critéir atá sonraithe sna treoirlínte seo.

Ciallaíonn 'treoir cholún 2 don riosca maidir le luamhánú iomarcach (P2G-LR)' leibhéal agus cáilíocht na gcistí dílse a mheastar a bheidh ag an institiúid de bhreis ar a OLRR, arna chinneadh i gcomhréir leis na critéir atá sonraithe sna treoirlínte seo.

Ciallaíonn 'ceanglas cholún 2 (P2R)' nó 'ceanglais cistí dílse breise' na ceanglais cistí dílse breise a fhorchuirtear i gcomhréir le hAirteagal 104(1)(a) de Threoir 2013/36/AE chun aghaidh a thabhairt ar rioscaí seachas an riosca luamhánaithe iomarcaigh.

Ciallaíonn 'ceanglas maidir leis an riosca luamhánaithe iomarcaigh (P2R-LR) nó “ceanglais cistí dílse breise chun aghaidh a thabhairt ar an riosca luamhánaithe iomarcacha” na ceanglais cistí dílse breise a fhorchuirtear i gcomhréir le hAirteagal 104(1)(a) de Threoir 2013/36/AE chun aghaidh a thabhairt ar an riosca a bhaineann le luamhánú iomarcach.

Ciallaíonn ‘riosca do chlú’ an riosca reatha nó ionchasach do thuilleamh, cistí dílse nó leachtacht na hinstitiúide a eascraíonn as damáiste do chlú na hinstitiúide.

Ciallaíonn ‘fonn riosca’ an leibhéal comhiomlán agus na cineálacha riosca a bhfuil institiúid toilteanach glacadh leo laistigh dá acmhainn riosca, i gcomhréir lena shamhail ghnó, chun a chuspóirí straitéiseacha a chomhlíonadh.

Ciallaíonn ‘scór riosca’ an slonn uimhriúil lena ndéantar achoimre ar an measúnú maoirseachta ar riosca aonair i leith caipitil, leachtachta agus cistiú arb ionann é agus an dóchúlacht go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ag riosca ar an institiúid (e.g. cailteanas ionchasach) tar éis bainistíocht riosca agus rialuithe a bhreithniú agus roimh bhreithniú ar chumas na hinstitiúide an riosca a mhaolú trí acmhainní caipitil nó leachtachta atá ar fáil.

Ciallaíonn ‘rioscaí i leith caipitil’ rioscaí ar leith a mbeidh tionchar suntasach stuamachta acu ar chistí dílse na hinstitiúide sna chéad 12 mhí eile, má thagann siad chun cinn. Áirítear orthu sin rioscaí a chumhdaítear le hAirteagail 79 go 87 de Threoir 2013/36/AE, ach níl siad teoranta dóibh sin.

Ciallaíonn ‘rioscaí leachtachta agus cistiúcháin’ rioscaí ar leith a mbeidh tionchar suntasach stuamachta acu ar leachtacht na hinstitiúide thar thréimhsí ama éagsúla, má thagann siad chun cinn.

Ciallaíonn 'eilimint SREP' ceann díobh seo a leanas: anailís ar shamhlacha gnó, measúnú ar rialachas inmheánach agus rialuithe riosca ar fud na hinstitiúide, measúnú ar rioscaí do

chaipiteal, measúnú caipitil SREP, measúnú ar rioscaí do leachtacht agus cistiú, nó measúnú leachtachta SREP.

Ciallaíonn ‘riosca FX struchtúrach’ an riosca a eascraíonn as cothromas arna shealbhú a imscaradh i mbrainsí agus i bhfochuideachtaí easchósta in airgeadra seachas airgeadra tuairiscithe an mháthairghnóthais.

Ciallaíonn ‘tagarmharcanna maoirseachta’ uirlisí cainníochtúla a bhaineann go sonrach le riosca arna bhforbairt ag an údarás inniúil chun meastachán a sholáthar ar na cistí dílse a theastaíonn chun rioscaí nó eilimintí de rioscaí nach gcumhdaítear le Rialachán (AE) Uimh. 575/2013.

Ciallaíonn ‘tréimhse mharthanais’ an tréimhse inar féidir leis an institiúid leanúint ar aghaidh ag oibriú faoi choinníollacha struis agus a hoibleagáidí íocaíochtaí a chomhlíonadh fós lena linn.

Ciallaíonn ‘méid iomlán na neamhchosanta ar riosca (TREA)’ méid iomlán na neamhchosanta ar riosca mar atá sainmhínithe in Airteagal 92 de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013.

Ciallaíonn ‘ceanglas caipitil SREP iomlán (TSCR)’ suim na gceanglas cistí dílse mar a shonraítear in Airteagal 92(1), pointe (a) go (c) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 agus ceanglais cistí dílse breise arna gcinneadh i gcomhréir leis na critéir atá sonraithe sna treoirlínte seo chun aghaidh a thabhairt ar rioscaí seachas an riosca a bhaineann le luamhánú iomarcach.

Ciallaíonn “ceanglas maidir le cóimheas luamhánaithe SREP iomlán (TSLRR)” suim na gceanglas cistí dílse mar a shonraítear in Airteagal 92(1), pointe (d) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 a chinntear i gcomhréir leis na critéir atá sonraithe sna treoirlínte seo chun aghaidh a thabhairt ar an riosca a bhaineann le luamhánú iomarcach.

Ciallaíonn ‘iasachtaithe neamhfháilaithe’ iasachtaithe miondíola agus FBManna gan fálú nádúrtha nó airgeadais atá neamhchosanta ar neamhréir airgeadra idir airgeadra na hiasachta agus an t-airgeadra fáilaithe; folaíonn fáilte nádúrtha go háirithe cásanna ina bhfaigheann iasachtaithe ioncam in airgeadra eachtrach (e.g. seoltáin/admhálacha easpórtála), agus toimhdíonn fáilte airgeadais de ghnáth go bhfuil conradh ann le hinstitiúid airgeadais.

Ciallaíonn ‘scór inmharthanachta’ an slonn uimhriúil a dhéanann achoimre ar an measúnú maoirseachta ar eilimint SREP agus a léiríonn an riosca d’inmharthanacht na hinstitiúide a eascraíonn as an eilimint SREP a ndéantar measúnú air.

1.3 Leibhéal an chur i bhfeidhm

9. Ba cheart d’údarás inniúla na treoirlínte sin a chur i bhfeidhm i gcomhréir leis an leibhéal chur i bhfeidhm a chinntear in Airteagal 110 de Threoir 2013/36/AE i gcomhréir leis na ceanglais agus na tarscaoiltí a úsáidtear de bhun Airteagal 108 agus Airteagal 109 de Threoir 2013/36/AE.

10. Maidir le máthairghnóthais agus fochuideachtaí atá ar áireamh sa chomhdhlúthú, ba cheart do na húdaráis inniúla doimhneacht agus leibhéal gráinneachta dá measúnuithe a choigeartú chun freagairt don leibhéal chur i bhfeidhm a bhunaítear i gceanglais Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 atá sonraithe i gCuid a hAon, Teideal II den Rialachán sin, go háirithe ag aithint tarscaoiltí a chuirtear i bhfeidhm de bhun Airteagal 7, 10 agus 15 de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 agus Airteagal 21 de Threoir 2013/36/AE.
11. I gcás ina bhfuil fochuideachta ag institiúid sa Bhallstát céanna, ach nár deonaíodh aon tarscaoileadh a shonraítear i gCuid a hAon de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013, féadfar cur chuige comhréireach a chur i bhfeidhm chun measúnú a dhéanamh ar leordhóthanacht caipitil agus leachtachta trí dhíriú ar an measúnú ar leithdháileadh caipitil agus leachtachta ar fud na n-eintiteas agus baic ionchasacha ar inaistritheacht caipitil nó leachtachta laistigh den ghrúpa.
12. I gcás grúpaí trasteorann, ba cheart ceanglais nós imeachta a chur i bhfeidhm ar bhealach comhordaithe faoi chuimsiú na gcoláistí maoirseoirí a bhunaítear de bhun Airteagal 116 nó Airteagal 51 de Threoir 2013/36/AE. Mínítear i dTeideal 11 na sonraí faoin gcaoi a mbaineann na treoirlínte seo le grúpaí trasteorann agus lena n-eintitis.
13. Nuair a bheidh foghrúpa leachtachta bunaithe ag institiúid de bhun Airteagal 8 de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013, ba cheart d'údaráis inniúla a measúnú a dhéanamh ar rioscaí do leachtacht agus do chistiú, agus bearta maoirseachta a chur i bhfeidhm, maidir leis na heintitis arna gcumhdach ag foghrúpa den sórt sin ar leibhéal an fhoghrúpa leachtachta.

1.4 An dáta iarratais

14. Beidh feidhm ag na treoirlínte nuashonraithe seo ón 1 Eanáir 2023. []

1.5 Aisghairm

15. Déantar treoirlínte an ÚBE maidir leis na nósanna imeachta agus modheolaíochtaí comhchoiteanna athbhreithnithe don phróiseas athbhreithnithe agus meastóireachta maoirseachta (SREP) agus tástáil struis mhaoirseachta an 19 Nollaig 2014 (EBA/GL/2014/13) agus treoirlínte leasaitheach an 19 Iúil 2018 (EBA/GL/2018/ 03) a aisghairm le héifeacht ón 1 Eanáir 2023. Déanfar na tagairtí do na Treoirlínte arna n-aisghairm a fhorléiriú mar thagairtí do na treoirlínte seo.

Teideal 2. An SREP coiteann

2.1 Forbhreathnú ar chreat coiteann SREP

16. Ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú go gcumhdaítear le SREP institiúide na comhphárteanna seo a leanas:

- a. catagóiriú na hinstitiúide agus athbhreithniú tréimhsiúil ar an gcatagóir seo;
- b. monatóireacht ar phríomhtháscairí;
- c. anailís ar shamhail ghnó (BMA);
- d. measúnú ar rialachas inmheánach agus rialuithe uile-institiúide;
- e. measúnú ar rioscaí do chaipiteal;
- f. measúnú ar rioscaí do leachtacht;
- g. measúnú ar leordhóthanacht chistí dílse na hinstitiúide;
- h. measúnú ar leordhóthanacht acmhainní leachtachta na hinstitiúide;
- i. measúnú SREP foriomlán; agus
- j. bearta maoirseachta (agus bearta luath-idirghabhála, nuair is gá).

2.1.1 Institiúidí a chatagóiriú

17. Ba cheart d'údaráis inniúla na hinstitiúidí go léir faoina sainchúram maoirseachta a chatagóiriú sna catagóirí seo a leanas:

- ▶ Catagóir 1 – gach institiúid arna sainiú mar ‘institiúidí móra’ de bhun Airteagal 4(1), pointe (146) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 agus, de réir mar is iomchuí, institiúidí eile arna gcinneadh ag údaráis inniúla, bunaithe ar mheasúnú ar mhéid agus eagrúchán inmheánach na hinstitiúide agus nádúr, raon feidhme agus castacht a cuid gníomhaíochtaí. Féadfaidh údaráis inniúla cinneadh a dhéanamh ‘institiúidí móra’ a aicmiú faoi Airteagal 4(1)(146) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 nach G-SIIanna ná O-SIIanna iad mar institiúidí de Chatagóir-2 de réir mar is iomchuí bunaithe ar an measúnú ar phróifíl riosca na hinstitiúide.
- ▶ Catagóir 2 – institiúidí idir mheánmhéide agus mhóra seachas na hinstitiúidí sin a áirítear i gCatagóir 1 nach ‘institiúid bheag agus neamhchasta’ iad mar a shainmhínítear in Airteagal 4(1) pointe (145) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013

agus a oibríonn ar bhonn náisiúnta nó le gníomhaíochtaí trasteorann suntasacha, i roinnt línte gnó, lena n-áirítear gníomhaíochtaí neamhbhaincéireachta, agus tairiscint de tháirgí creidmheasa agus airgeadais do chustaiméirí miondíola agus corparáideacha; institiúidí speisialaithe nach bhfuil tábhacht chórasach ag baint leo a bhfuil sciartha suntasacha den mhargadh acu ina línte gnó nó ina gcórais íocaíochta, nó ina malartuithe airgeadais; institiúidí a mheastar a bheith tábhachtach, mar gheall ar a méid, a ngníomhaíochtaí, nó a samhail gnó (e.g. institiúidí lárnacha IPS, contrapháirtithe lárnacha, taisclanna lárnacha urrús, bainc cheannais chomhoibríocha nó bainc coigiltis lárnacha), don gheilleagar (e.g. i dtéarmaí sócmhainní iomlána thar olltáirgeacht intíre – TA/OTI) nó don earnáil bhaincéireachta i mBallstát ar leith.

- ▶ Catagóir 3 – institiúidí idir beaga agus meánmhéide seachas na hinstitiúidí sin a áirítear i gCatagóir 1 agus 2, nach ‘institiúid bheag agus neamhchasta’ iad mar a shainmhínítear in Airteagal 4(1) pointe (145) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 agus a oibríonn ar bhonn náisiúnta nó le hoibríochtaí trasteorann neamhsuntasacha, agus ag oibriú de réir líon teoranta línte gnó, ag tairiscint táirgí creidmheasa go príomha do chustaiméirí miondíola agus corparáideacha a bhfuil tairiscint teoranta táirgí airgeadais acu; saininstitiúidí a bhfuil scaireanna margaidh nach bhfuil chomh suntasach céanna acu ina línte gnó nó ina gcórais íocaíochta, nó ina malartuithe airgeadais.
- ▶ Catagóir 4 – gach institiúid arna sainiú mar ‘institiúid bheag agus neamhchasta’ de bhun Airteagal 4(1), pointe (145) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 agus gach institiúid bheag neamhchasta eile nach dtagann faoi chatagóirí 1 go 3 (e.g. a bhfuil raon feidhme teoranta gníomhaíochtaí acu agus scaireanna neamhsuntasacha den mhargadh ina línte gnó).

18. Ba cheart go léireodh an chatagóiriú an measúnú ar an riosca sistéamach a chruthaíonn institiúidí don chóras airgeadais. Ba cheart do na húdaráis inniúla é a úsáid mar bhonn chun prionsabal na comhréireachta a chur i bhfeidhm, mar atá sonraithe i Roinn 2.4, agus ní mar mhodh chun cáilíocht institiúide a léiriú.

19. Ba cheart d’údaráis inniúla an chatagóiriú a bhunú ar shonraí tuairiscithe maoirseachta agus ar fhaisnéis a fhaightear ón réamhanailís ar an tsamhail ghnó (féach Roinn 4.2). Ba cheart an chatagóiriú a athbhreithniú go tréimhsiúil, nó i gcás imeachta shuntasaigh chorparáidigh, amhail dífheistiú mór, cumasc nó éadail, gníomh straitéiseach tábhachtach, etc.

2.1.2 Measúnú leanúnach ar rioscaí

20. Ba cheart d’údaráis inniúla measúnú leanúnach a dhéanamh ar na rioscaí a bhfuil nó a bhféadfadh an institiúid a bheith neamhchosanta orthu trí na gníomhaíochtaí seo a leanas:

- a. faireachán ar phríomhtháscairí mar a shonraítear i dTeideal 3;

- b. anailís ar shamhail ghnó mar a shonraítear i dTeideal 4;
 - c. measúnú ar rialachas inmheánach agus ar rialuithe uile-institiúide mar a shonraítear i dTeideal 5;
 - d. measúnú ar rioscaí do chaipiteal mar a shonraítear i dTeideal 6; agus
 - e. measúnú ar rioscaí do leachtacht agus do chistiúchán mar atá sonraithe i dTeideal 8.
21. Ba cheart na measúnuithe a dhéanamh i gcomhréir leis na critéir comhréireachta atá sonraithe i Roinn 2.4. Ba cheart na measúnuithe a athbhreithniú i bhfianaise faisnéise nua.
22. Ba cheart d'údaráis inniúla a chinntiú go bhfuil torthaí na measúnuithe a leagtar amach thuas:
- a. doiciméadaithe go soiléir in achoimre ar thorthaí;
 - b. léirithe i scór a shanntar i gcomhréir leis an treoir shonrach a sholáthraítear i dteideal eilimint-shonrach na dtreoirlínte seo;
 - c. ag tacú le measúnuithe ar eilimintí eile nó imscrúdú domhain a spreagadh ar neamhréireachtaí idir na measúnuithe ar na heilimintí sin;
 - d. rannchuidiú le measúnú agus scór iomlán SREP; agus
 - e. bearta maoirseachta a bheith mar thoradh orthu, i gcás inarb iomchuí, agus beidh siad mar bhonn eolais do na cinntí a dhéantar maidir leis na bearta sin.

2.1.3 Measúnú tréimhsiúil ar leordhóthanacht caipitil agus leachtachta

23. Ba cheart do na húdaráis inniúla athbhreithniú tréimhsiúil a dhéanamh ar leordhóthanacht chistí dílse agus leachtacht na hinstiúide chun cumhdach fóna a sholáthar ar na rioscaí a bhfuil an institiúid neamhchosanta orthu nó a bhféadfadh an institiúid a bheith neamhchosanta orthu trí na measúnuithe seo a leanas:
- a. measúnú caipitil SREP mar a shonraítear i dTeideal 7; agus
 - b. measúnú leachtachta SEEP mar atá sonraithe i dTeideal 9.
24. Ba cheart na measúnuithe tréimhsiúla a dhéanamh i gcomhréir leis na critéir comhréireachta atá sonraithe i Roinn 2.4. Féadfaidh údaráis inniúla measúnuithe níos minice a dhéanamh. Ba cheart do na húdaráis inniúla athbhreithniú a dhéanamh ar an measúnú i bhfianaise thorthaí ábhartha nua ó mheasúnú riosca SREP i gcás ina gcinnfidh na húdaráis inniúla go bhféadfadh tionchar ábhartha a bheith ag na torthaí ar chistí dílse agus/nó acmhainní leachtachta na hinstiúide.

25. Ba cheart do na húdaráis inniúla a áirithiú go ndéanfaidh torthaí na measúnuithe an méid seo a leanas:
- a. bheith doiciméadaithe go soiléir in achoimre;
 - b. bheith léirithe sa scór a shanntar do leordhóthanacht caipitil agus leordhóthanacht leachtachta na hinstitiúide, i gcomhréir leis an treoir a sholáthraítear sa teideal eilimint-shonrach;
 - c. rannchuidiú le measúnú agus scór iomlán SREP; agus
 - d. a chur san áireamh agus eolas a thabhairt maidir leis an gceanglas maoirseachta atá ar an institiúid cistí dílse agus/nó acmhainní leachtachta de bhreis ar na híoscheanglais a shonraítear i Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 a shealbhú, nó do bhearta maoirseachta eile, de réir mar is iomchuí.

2.1.4 Measúnú SREP foriomlán

26. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú leanúnach a dhéanamh ar phróifíl riosca na hinstitiúide agus ar a hinmharthanacht tríd an measúnú SREP iomlán mar a shonraítear i dTeideal 10. Tríd an measúnú SREP foriomlán, ba cheart d'údaráis inniúla a chinneadh an bhféadfadh rioscaí a bheith ina gcúis le teip na hinstitiúide i bhfianaise leordhóthanacht a cistí dílse agus a hacmhainní leachtachta, rialachais, rialuithe agus/nó samhail gnó nó straitéise, agus uaidh sin, an gá atá le bearta idirghabhála luatha a ghlacadh, agus/nó a chinneadh an féidir a mheas cibé an bhfuil teip ar an institiúid nó ar dóigh go mbeidh teip uirthi.
27. Ba cheart an measúnú a athbhreithniú go leanúnach i bhfianaise thorthaí na measúnuithe riosca nó thorthaí na measúnuithe ar chaipiteal SREP agus leachtachta SREP.
28. Ba cheart do na húdaráis inniúla a áirithiú go ndéanfaidh torthaí an mheasúnuithe an méid seo a leanas:
- a. go léireofaí iad sa scór a shanntar d'inmharthanacht fhoriomlán na hinstitiúide, i gcomhréir leis an treoir a thugtar i dTeideal 10;
 - b. go ndéanfaí a dhoiciméadú go soiléir in achoimre ar an measúnú SREP foriomlán lena n-áirítear na scóir SREP a sannadh (iomlán agus le haghaidh gnéithe aonair) agus aon thoradh maoirseachta a rinneadh le linn na 12 mhí roimhe sin; agus
 - c. go mbeidís mar bhonn le cinneadh maoirseachta cibé an bhféadtar a mheas an bhfuil "teip ar an institiúid nó ar dóigh go mbeidh teip uirthi" de bhun Airteagal 32 de Threoir 2014/59/AE.

2.1.5 Idirphlé le hinstitiúidí, bearta maoirseachta a chur i bhfeidhm agus torthaí a chur in iúl

29. Tar éis na samhla íosta rannpháirtíochta, mar a shonraítear i Roinn 2.4, ba cheart d'údaráis inniúla dul i mbun idirphlé le hinstitiúidí chun measúnú a dhéanamh ar ghnéithe ar leith de PSEP, mar a fhoráiltear sna teidil a bhaineann go sonrach leis na heilimintí.
30. Bunaithe ar an measúnú foriomlán ar SREP agus ag tógáil ar mheasúnuithe ar na heilimintí aonair SREP, ba cheart do na húdaráis inniúla bearta maoirseachta a ghlacadh mar atá sonraithe i dTeideal 10. Déantar bearta maoirseachta sna treoirlínte seo a ghrúpáil mar seo a leanas:
 - a. bearta caipitil;
 - b. bearta leachtachta; agus
 - c. bearta maoirseachta eile (lena n-áirítear bearta luath-idirghabhála).
31. I gcás ina bhfuil gá le bearta maoirseachta a chur i bhfeidhm chun aghaidh a thabhairt ar ábhair imní láithreacha le torthaí ón bhfaireachán ar phríomhtháscairí, ó mheasúnú ar ghnéithe SREP nó ó aon ghníomhaíocht mhaoirseachta eile, níor cheart d'údaráis inniúla fanacht go gcríochnófar an measúnú ar gach eilimint den SREP agus go dtabharfar cothrom le dáta an measúnú SREP foriomlán, ach cinneadh a dhéanamh ar na bearta is gá chun an cás arna measúnú a cheartú, agus ansin dul ar aghaidh leis an measúnú SREP iomlán a thabhairt cothrom le dáta.
32. Ba cheart d'údaráis inniúla dul i mbun comhphlé freisin bunaithe ar thorthaí an mheasúnaithe SREP foriomlán, in éineacht le bearta maoirseachta gaolmhara, agus an institiúid a chur ar an eolas ag deireadh an phróisis maidir le bearta maoirseachta a bhfuil sé d'oibleagáid orthu cloí leo mar atá leagtha amach i Roinn 2.4.

2.2 Scóráil sa SREP

33. Ba cheart do na húdaráis inniúla scóir riosca agus inmharthanachta a shannadh chun achoimre a dhéanamh ar thorthaí an mheasúnaithe ar chatagóirí agus ar ghnéithe éagsúla riosca i gcreat SREP.
34. Agus na catagóirí riosca aonair agus eilimintí SREP á measúnú, ba cheart go n-úsáidfeadh údaráis inniúla raon scóir – 1 (riosca íseal), 2 (riosca meánach-íseal), 3 (riosca meánach-ard), agus 4 (riosca ard) – ag léiriú an dearcadh maoirseachta bunaithe ar na táblaí scórála ábhartha i ngach teideal a bhaineann go sonrach le heilimintí. Ba cheart d'údaráis inniúla na 'breithnithe' tionlacain dá bhforáiltear sna táblaí seo a úsáid mar threoir chun tacú le breithiúnas maoirseachta (i.e. ní gá go gcomhlíonfadh an institiúid na 'breithnithe' go léir atá nasctha le scór '1' chun scór '1' a bhaint amach'), agus/nó iad a fhorbairt tuilleadh nó breithnithe breise a chur leis. Ba cheart d'údaráis inniúla scór '4' a shannadh chun an

measúnú is measa is féidir a léiriú (i.e. fiú má tá seasamh na hinstitiúide níos measa ná mar a shamhlaítear leis na ‘breithnithe’ do scór ‘4’, ba cheart scór ‘4’ a bheith sannta fós).

35. Agus na treoirlínte á gcur chun feidhme acu, féadfaidh údaráis inniúla scóráil níos gráinní a thabhairt isteach chun a gcríocha inmheánacha, amhail pleanáil acmhainní, ar choinníoll go n-urramófar an creat scórála foriomlán a leagtar amach sna treoirlínte seo.
36. Ba cheart d’údaráis inniúla a chinntiú go ndéantar athbhreithniú rialta ar gach scóir, ar a laghad de réir na minicíochta atá sainmhínithe i Roinn 2.4 agus gan aon mhoill mhíchúí ar bhonn torthaí nó forbairtí ábhartha nua.

2.2.1 Scóir riosca

37. Ba cheart d’údaráis inniúla scóir riosca a shannadh do rioscaí aonair don chaipiteal i gcomhréir leis na critéir atá sonraithe i dTeideal 6, agus scóir do rioscaí do leachtacht agus do chistiú i gcomhréir leis na critéir atá sonraithe i dTeideal 8. Léiríonn na scóir seo an dóchúlacht go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ag riosca ar an institiúid (e.g. caillteanas ionchasach), tar éis breithniú a dhéanamh ar cháilíocht na rialuithe riosca chun an tionchar sin a mhaolú (i.e. riosca iarmharach), ach sula mbreithneofar cumas na hinstitiúide chun an riosca a mhaolú trí acmhainní caipitil nó leachtachta atá ar fáil.
38. Ba cheart d’údaráis inniúla an scór riosca a chinneadh go príomha trí mheasúnú a dhéanamh ar an riosca dúchasach, ach ba cheart go léireodh siad breithnithe maidir le bainistíocht riosca agus rialuithe. Go háirithe, d’fhéadfadh leorgacht na bainistíochta agus na rialuithe a mhéadú nó – i gcásanna áirithe – an riosca a laghdú go mbeidh tionchar suntasach stuamachta aige (i.e. d’fhéadfadh breithnithe a bhaineann le riosca dúchasach tearcmheastachán nó rómheastachán a dhéanamh ar an leibhéal riosca ag brath ar leordhóthanacht na bainistíochta agus na rialuithe). Ba cheart an measúnú ar riosca dúchasach agus leordhóthanacht na bainistíochta agus na rialuithe a dhéanamh ag tagairt do na breithnithe atá sonraithe i dTáblaí 4 go 7 agus 9 agus 10.
39. Agus na treoirlínte seo á gcur chun feidhme, féadfaidh údaráis inniúla modhanna éagsúla a úsáid chun cinneadh a dhéanamh ar scóir riosca aonair. Agus na treoirlínte seo á gcur chun feidhme, féadfaidh údaráis inniúla modhanna éagsúla a úsáid chun cinneadh a dhéanamh ar scóir riosca aonair. Féadfaidh údaráis inniúla modheolaíochtaí comhiomlánaithe a thabhairt isteach freisin chun rioscaí aonair a chomhiomlánú chuig an gcaipiteal agus an leachtacht agus na scóir chistiúcháin.

2.2.2 Scóir inmhharthanachta lena n-áirítear scór foriomlán SREP

40. Ba cheart d’údaráis inniúla scóir a shannadh go leithleach chun achoimre a dhéanamh ar an leibhéal riosca a bhaineann le hinmhharthanacht na hinstitiúide bunaithe ar thorthaí an mheasúnaithe ar na ceithre eilimint SREP:
 - a. samhail ghnó agus straitéis, i gcomhréir leis na critéir atá sonraithe i dTeideal 4;

- b. rialachas inmheánach agus rialuithe ar fud na hinstitiúide, i gcomhréir leis na critéir atá sonraithe i dTeideal 5;
 - c. leordhóthanacht caipitil, i gcomhréir leis na critéir atá sonraithe i dTeideal 7; agus
 - d. leordhóthanacht leachtachta, i gcomhréir leis na critéir atá sonraithe i dTeideal 9.
41. Maidir le leordhóthanacht caipitil agus leorgacht leachtachta, is ionann na scóir sin agus an dearcadh maoirseachta ar chumas acmhainní caipitil agus leachtachta na hinstitiúide rioscaí aonair don chaipiteal agus don leachtacht agus don chistiú a mhaolú/a chumhdach, mar atá leagtha amach i dTeidil 6 agus 8, agus/nó eilimintí eile ar socraíodh cistí dílse breise ina leith mar atá leagtha amach i dTeideal 7.
42. Ba cheart d'údaráis inniúla scór iomlán SREP a shannadh freisin i gcomhréir leis na critéir atá sonraithe i dTeideal 10. Ba cheart an scór seo a shannadh bunaithe ar bhreithiúnas maoirseachta agus ba cheart go léireodh sé an dearcadh maoirseachta ar inmharthanacht fhoriomlán na hinstitiúide.
43. Ba cheart do na húdaráis inniúla a áirithiú go mbaintear na cuspóirí seo a leanas amach le scóráil na samhla gnó, an rialachais inmheánaigh agus na rialuithe uile-institiúide, leordhóthanacht caipitil, leordhóthanacht leachtachta agus scór SREP foriomlán:
- a. lena gcuirtear in iúl an dóchúlacht go bhféadfadh go mbeadh gá le bearta maoirseachta chun aghaidh a thabhairt ar ábhair imní i gcomhréir leis na critéir atá sonraithe i dTeideal 10;
 - b. gníomhú mar thruicear don chinneadh maidir le bearta idirghabhála luatha a chur i bhfeidhm i gcomhréir le Treoirlínte ÚBE maidir le thruicear chun bearta idirghabhála luatha a úsáid⁷; agus
 - c. cuidiú le tosaíochtaí agus pleanáil acmhainní maoirseachta agus le socrú tosaíochtaí sa chlár um scrúdú maoirseachta (SEP).
44. Ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú go dtugann an scór SREP iomlán, arna sannadh ar bhonn an dearcadh chomhiomlán ar na bagairtí ó na ceithre eilimint SREP, léiriú ar inmharthanacht fhoriomlán na hinstitiúide, lena n-áirítear cibé an bhfuil 'teip nó an dóigh go dteipfidh ar an institiúid' de réir bhrí Airteagal 32 de Threoir 2014/59/AE, ag féachaint freisin do Threoirlínte an ÚBE maidir le "teip nó ar dóigh go dteipfidh uirthi"⁸. Nuair a thugann toradh an mheasúnaithe SREP ar an iomlán le tuiscint gur féidir a mheas gur 'teip nó gur dóigh go dteipfidh ar institiúid', ba cheart d'údaráis inniúla scór 'F' a chur i bhfeidhm

⁷ Treoirlínte ÚBE maidir le thruicear chun bearta luath-idirghabhála a úsáid ([ÚBE/GL/2015/03](#))

⁸ Treoirlínte ÚBE maidir le léirmhíniú na gcúinsí éagsúla ina measfar go gclisfidh ar institiúid nó inar dóigh go gclisfidh sí faoi Airteagal 32(6) de Threoir 2014/59/AE ([ÚBE/GL/2015/07](#))

agus leanúint leis an bpróiseas um dul i dteagmháil le húdaráis réitigh mar a shonraítear in Airteagal 32 de Threoir 2014/59/AE.

2.3 Socruithe eagraíochtúla

45. Ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú, chun an PSEP a sheoladh, go n-áireofar an méid seo a leanas seo a leanas ar a laghad ina socruithe eagraíochtúla:

- a. tuairisc ar ról agus ar fhreagrachtaí a bhfoirne maoirseachta maidir le feidhmiú an PSEP, mar aon leis na línte tuairiscithe ábhartha, i ngnáthchúinsí agus i gcásanna éigeandála araon;
- b. nósanna imeachta chun torthaí agus breithiúnais mhaoirseachta a dhoiciméadú agus a thaifeadadh;
- c. socruithe chun na torthaí agus na scóir a fhorhmeas, chomh maith le nósanna imeachta formhéadaithe i gcás ina bhfuil tuairimí easaontacha laistigh den údarás inniúil, i ngnáthchúinsí agus i gcásanna éigeandála araon;
- d. socruithe maidir le hidirphlé a eagrú leis an institiúid de réir na samhla fostaíochta íosta mar a shonraítear i Roinn 2.4 chun measúnú a dhéanamh ar ghnéithe ar leith de PSEP; agus
- e. socruithe le haghaidh comhairliúcháin le hinstitiúid agus torthaí an SREP a chur in iúl don institiúid, lena léirítear freisin an idirghníomhaíocht laistigh de choláistí maoirseoirí do ghrúpaí trasteorann agus a n-eintitis, freisin i gcomhréir le Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) Uimh. 710/2014 ón gCoimisiún⁹.

46. Agus socruithe le haghaidh idirphlé le hinstitiúidí á sainiú acu, ba cheart d'údaráis inniúla na himpleachtaí a d'fhéadfadh a bheith ag baint le scóir a sholáthar do na hinstitiúidí i dtéarmaí a n-oibleagáidí nochta de bhun cheanglais Rialachán (AE) Uimh. 596/2014¹⁰ agus Treoracha 2014/57/AE¹¹ agus 2004/109/CE¹² a mheas.

⁹ Rialachán Cur Chun Feidhme an Choimisiúin (AE) Uimh. 710/2014 an 23 Meitheamh 2014 maidir le caighdeán theicniúla cur chun feidhme a leagan síos i leith coinníollacha chur i bhfeidhm an phróisis chinnidh chomhpháirtigh um cheanglais stuamachta a bhaineann go sonrach le hinstitiúidí de réir na Treorach 2013/36/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO L 188, 27.6.2014, lch. 19).

¹⁰ Rialachán (AE) Uimh. 596/2014 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Aibreán 2014 maidir le drochúsáid mhargaidh (an rialachán maidir le drochúsáid mhargaidh) agus lena n-aisghairtear Treoir 2003/6/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus Treoracha 2003/124/CE, 2003/125/CE agus 2004/72/CE ón gCoimisiún (IO L 173, 12.6.2014, lch. 1).

¹¹ Treoir 2014/57/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Aibreán 2014 maidir le smachtbhannaí coiriúla ar dhrochúsáid mhargaidh (an treoir maidir le drochúsáid mhargaidh) (IO L 173, 12.6.2014, lch. 179).

¹² Treoir 2004/109/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 15 Nollaig 2004 maidir le comhchuibhiú ceanglas trédhearcachta i ndáil le faisnéis i dtaobh eisitheoirí a ligtear isteach a gcuid urrús chun a dtrádála ar mhargadh rialaithe agus lena leasaítear Treoir 2001/34/CE (IO L 390, 31.12.2004, lch. 38).

2.4 Comhréireacht agus rannpháirtíocht mhaoirseachta

47. Ba cheart do na húdaráis inniúla prionsabal na comhréireachta a chur i bhfeidhm maidir le raon feidhme, minicíocht agus déine na rannpháirtíochta maoirseachta agus an idirphlé le hinstiúid, agus ionchais mhaoirseachta na gcaighdeán ar cheart don instiúid a chomhlíonadh, i gcomhréir leis an gcatagóir instiúide. I ngach cás, ba cheart go n-áireofaí sa mheasúnú ar rioscaí do chaipiteal agus ar rioscaí do leachtacht agus do chistiú, measúnú ar na rioscaí aonair is ábhartha ar a laghad.
48. Beag beann ar chatagóir na hinstiúide, agus iad á gcur ar an eolas faoi thoradh an mheasúnaithe SREP foriomlán, ba cheart go gcuifeadh na húdaráis inniúla an méid seo a leanas go háirithe ar fáil:
- ráiteas ar chainníocht agus ar chomhdhéanamh na gcistí dílse a gceanglaítear ar an instiúid a shealbhú de bhreis ar na ceanglais a shonraítear i Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 agus i gCaibidil 2 de Rialachán (AE) 2017/2402¹³, a bhaineann le heilimintí de rioscaí agus rioscaí nach bhfuil cumhdaithe leis na Rialacháin seo;
 - ráiteas ar chainníocht agus ar chomhdhéanamh na gcistí dílse a dtreoraítear don instiúid a shealbhú de bhreis ar na ceanglais a shonraítear i bpointe (a) agus i gCaibidil 4 de Theideal VII de Threoir 2013/36/AE;
 - ráiteas ar an leachtacht atá i seilbh agus ar aon cheanglais shonracha leachtachta arna leagan síos ag an údarás inniúil; agus
 - ráiteas ar bhearta maoirseachta eile, lena n-áirítear aon bheart luath-idirghabhála atá beartaithe ag an údarás inniúil a dhéanamh.
49. Maidir le minicíocht agus déine ghné na rannpháirtíochta maoirseachta den chomhréireacht, agus gníomhaíochtaí SPRE á bpleanáil acu, ba cheart d'údaráis inniúla cloí le samhail fósleibhéil rannpháirtíochta, mar a leanas (agus mar a leagtar amach i dTábla 1).

2.4.1 Instiúidí chatagóir 1

50. D'fhonn minicíocht iomchuí na ngníomhaíochtaí maoirseachta a bhaineann le SREP d'instiúidí Chatagóir 1 a áirithiú, ba cheart d'údaráis inniúla:
- faireachán a dhéanamh ar phríomhtháscairí ar bhonn ráithiúil;
 - achomre dhoiciméadach a tháirgeadh ar an measúnú SREP iomlán uair sa bhliain ar a laghad;

¹³ Rialachán (AE) 2017/2402 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 12 Nollaig 2017 lena leagtar síos creat ginearálta maidir le hurrúsú agus lena mbunaítear creat sonracha maidir le hurrúsú simplí trédhearcach agus caighdeánaithe agus lena leasaítear Treoir 2009/65/CE, Treoir 2009/138/CE agus Treoir 2011/61/AE agus Rialachán (CE) Uimh. 1060/2009 agus Rialachán (AE) Uimh. 648/2012 (IO L 347, 28.12.2017, lch. 35).

- c. na measúnuithe ar na heilimintí aonair uile de chuid SEEP a nuashonrú gach bliain ar a laghad;
- d. an institiúid a chur ar an eolas faoi thoradh an mheasúnaithe SREP iomlán uair sa bhliain ar a laghad;
- e. caidreamh agus idirphlé leanúnach a bheith acu le comhlacht bainistíochta na hinstitiúide agus leis an mbainistíocht shinsearach, mar a shainítear i mír 3(9) de Threoir 2013/36/AE, chun gach eilimint de SREP a mheasúnú.

2.4.2 Category 2 institutions

51. D'fhonn minicíocht iomchuí na ngníomhaíochtaí maoirseachta a bhaineann le SREP d'institiúidí Chatagóir 2 a áirithiú, ba cheart d'údaráis inniúla:

- a. faireachán a dhéanamh ar phríomhtháscairí ar bhonn ráithiúil;
- b. achoimre dhoiciméadach a tháirgeadh ar an measúnú SREP iomlán uair sa bhliain ar a laghad;
- c. na measúnuithe ar na heilimintí aonair uile de chuid SEEP a nuashonrú gach dhá bhliain ar a laghad;
- d. an institiúid a chur ar an eolas faoi thoradh an mheasúnaithe SREP iomlán gach dhá bhliain ar a laghad;
- e. caidreamh agus idirphlé leanúnach a bheith acu le comhlacht bainistíochta na hinstitiúide agus leis an mbainistíocht shinsearach, chun gach eilimint de SREP a mheasúnú.

2.4.3 Category 3 institutions

52. D'fhonn minicíocht iomchuí na ngníomhaíochtaí maoirseachta a bhaineann le SREP d'institiúidí Chatagóir 3 a áirithiú, ba cheart d'údaráis inniúla:

- a. faireachán a dhéanamh ar phríomhtháscairí ar bhonn ráithiúil;
- b. achoimre dhoiciméadach a tháirgeadh ar an measúnú SREP iomlán uair sa bhliain ar a laghad;
- c. na measúnuithe ar na heilimintí aonair SREP a nuashonrú gach 3 bliana ar a laghad, nó níos luaithe i bhfianaise faisnéise ábhartha nua a thagann chun cinn maidir leis an riosca atá ann;
- d. an institiúid a chur ar an eolas faoi thoradh an mheasúnaithe SREP iomlán gach 3 bhliana ar a laghad;

- e. caidreamh agus idirphlé bunaithe ar riosca a bheith acu le comhlacht bainistíochta na hinstitiúide agus leis an mbainistíocht shinsearach (i.e. nuair is gá) chun an/na ghné/gnéithe riosca ábhartha a mheasúnú.

2.4.4 Category 4 institutions

53. D'fhonn minicíocht iomchuí na ngníomhaíochtaí maoirseachta a bhaineann le SREP d'institiúidí Chatagóir 4 a áirithiú, ba cheart d'údaráis inniúla:

- a. faireachán a dhéanamh ar phríomhtháscairí ar bhonn ráithiúil;
- b. achoimre dhoiciméadach a tháirgeadh ar an measúnú SREP iomlán uair sa bhliain ar a laghad;
- c. na measúnuithe ar gach eilimint SREP aonair a nuashonrú gach 3 bliana ar a laghad, nó níos luaithe i bhfianaise faisnéise ábhartha nua a thagann chun cinn maidir leis an riosca a bhaineann leis, raon feidhme agus doimhneacht an athbhreithnithe ar nuashonrú den sórt sin a oiriúnú do phróifíl riosca sonrath na hinstitiúide;
- d. an institiúid a chur ar an eolas faoi thoradh an mheasúnaithe SREP iomlán gach 3 bhliana ar a laghad;
- e. caidreamh agus idirphlé a bheith acu le comhlacht bainistíochta na hinstitiúide agus leis an mbainistíocht shinsearach gach 3 bliana ar a laghad.

2.4.5 Íoscheanglais maidir le rannpháirtíocht mhaoirseachta

Tábla 1. SREP a chur i bhfeidhm ar chatagóirí éagsúla institiúidí

Catagóir	Monatóireacht ar phríomhtháscairí	Measúnú ar gach eilimint SREP (ar a laghad)	Achoimre ar an measúnú SREP iomlán	Íosleibhéal rannpháirtíochta/idirphlé
1	Ráithiúil	Bliantúil	Bliantúil	Teagmháil leanúnach le comhlacht bainistíochta na hinstitiúide agus leis an mbainistíocht shinsearach; rannpháirtíocht leis an institiúid chun measúnú a dhéanamh ar gach eilimint.
2	Ráithiúil	Gach 2 bhliain	Bliantúil	Teagmháil leanúnach le comhlacht bainistíochta na hinstitiúide agus leis an mbainistíocht shinsearach; rannpháirtíocht leis an

Catagóir	Monatóireacht ar phríomhthás cairí	Measúnú ar gach eilimint SREP (ar a laghad)	Achoimre ar an measúnú SREP iomlán	Íosleibhéal rannpháirtíochta/idirphlé
				institiúid chun measúnú a dhéanamh ar gach eilimint.
3	Ráithiúil	os cionn 3 bhliain	Bliantúil	Rannpháirtíocht riosca-bhunaithe le comhlacht bainistíochta na hinstitiúide agus leis an mbainistíocht shinsearach; rannpháirtíocht leis an institiúid chun measúnú a dhéanamh ar eilimint(i) riosca ábhartha.
4	Ráithiúil	Gach 3 bliana le raon feidhme agus doimhneacht an athbhreithnithe atá in oiriúint do phróifíl riosca sonracha na hinstitiúide	Bliantúil	Teagmháil le comhlacht bainistíochta na hinstitiúide agus leis an mbainistíocht shinsearach gach 3 bliana ar a laghad.

54. I gcás ina gcinneadh údarás inniúla go bhfuil próifíl riosca comhchosúla ag institiúidí, féadfaidh siad measúnuithe téamacha SREP a dhéanamh ar institiúidí iolracha mar mheasúnú aonair (e.g. féadfar BMA a dhéanamh ar gach iasachtóir morgáiste beag i bhfianaise gur dócha go sainaitheofar na saincheisteanna céanna maidir le himharthanacht gnó do na hinstitiúidí seo go léir). Féadfaidh údarás inniúla modheolaíochtaí sainoiriúnaithe a úsáid freisin chun an SREP a chur i bhfeidhm i gcás institiúidí a bhfuil próifíl riosca comhchosúla acu, amhail samhlacha gnó comhchosúla nó suíomh geografach na neamhchosaintí i gcomhréir le hAirteagal 97(4a) de Threoir 2013/36/AE.
55. Ba cheart do na húdaráis inniúla leibhéal breise rannpháirtíochta a chinneadh bunaithe ar thorthaí measúnuithe roimhe seo ar ghné amháin nó níos mó de SREP, trínar gá acmhainní maoirseachta níos forleithne agus déine agus minicíocht níos airde rannpháirtíochta a bheith ag teastáil, arna gcur in oiriúint do chás na hinstitiúide aonair i dtéarmaí rioscaí agus leochaileachtaí, beag beann ar chatagóir na hinstitiúide, i gcás institiúidí a bhfuil scór SREP foriomlán lag acu (ar bhonn sealadach ar a laghad).
56. I gcás institiúidí a chumhdaítear leis an gclár um scrúdú maoirseachta a cheanglaítear le hAirteagal 99 de Threoir 2013/36/AE, ba cheart d'údarás inniúla a áirithiú go gcinneadh an clár sin leibhéal na rannpháirtíochta agus cur i bhfeidhm an SREP.

57. Agus gníomhaíochtaí SREP á bpleanáil, ba cheart d'údaráis inniúla aird ar leith a thabhairt ar ghníomhaíochtaí a chomhordú le páirtithe eile a bhfuil baint dhíreach nó indíreach acu leis an measúnú, go háirithe nuair is gá ionchur ón institiúid agus/nó ó údaráis inniúla eile a bhfuil baint acu le maoirseacht a dhéanamh ar ghrúpaí trasteorann mar atá sonraithe i dTeideal 11 de na treoirlínte seo.

2.4.6 Fócas agus gráinneacht an mheasúnaithe

58. Maidir le raon feidhme na comhréireachta, agus an SREP á dhéanamh acu trí na treoirlínte seo a chur i bhfeidhm, ba cheart go n-aithneodh na húdaráis inniúla nach bhfuil an ábharthacht chéanna ag eilimintí, gnéithe modheolaíochta agus comhpháirteanna measúnaithe éagsúla mar a fhoráiltear i dTeidil 4, 5, 6 agus 8 do na hinstitiúidí go léir; ba cheart d'údaráis inniúla, i gcás inarb ábhartha, céimeanna éagsúla gráinneachta a chur i bhfeidhm ar an measúnú ag brath ar an gcatagóir dá sanntar an institiúid agus a mhéid is iomchuí do mhéid agus do shamhail gnó na hinstitiúide, agus ar nádúr, scála agus castacht a cuid gníomhaíochtaí.
59. Ag féachaint do mhíreanna 57 agus 58, féadfaidh na húdaráis inniúla sainfhócas an SREP a chinneadh freisin, i gcás ina ndéanfar measúnú níos mionsonraithe i réimsí roghnaithe, cé go bhfuil níos lú grinnschrúdaithe i gceist, ach sách leor iad do mheasúnú bríoch, dírithe ar gach eilimint eile de SPEP. D'fhéadfadh fócas den sórt sin a bheith bunaithe ar phleanáil ilbhliantúil, ar chúinsí eacnamaíocha nó ar chás sonrath d'institiúid. Agus fócas agus gráinneacht an mheasúnaithe á gcinneadh, ba cheart do na húdaráis inniúla próifíl riosca na hinstitiúide, ábharthacht na rioscaí éagsúla agus aon athrú orthu a chur san áireamh, lena n-áirítear iad sin a breathnaíodh sa fhaireachán ar phríomhtháscairí mar a leagtar amach i dTeideal 3, tástáil struis mar a leagtar amach i dTeideal 12 nó i dtoradh measúnuithe SREP roimhe seo.

Teideal 3. Monatóireacht phríomhtháscairí

ar

60. Ba cheart d'údaráis inniúla faireachán rialta a dhéanamh ar phríomhtháscairí airgeadais agus neamhairgeadais chun faireachán a dhéanamh ar athruithe ar dhálaí airgeadais agus ar phróifíl riosca na n-institiúidí. Ba cheart d'údaráis inniúla an faireachán seo a úsáid freisin chun an gá atá le nuashonruithe ar an measúnú ar ghnéithe SPRE a shainaitheint i bhfianaise faisnéise ábhartha nua lasmuigh de na gníomhaíochtaí maoirseachta atá beartaithe. I gcás ina nochtar le faireachán athrú ábhartha ar phróifíl riosca na hinstiúide, nó aon aimhrialtacht sna táscairí, ba cheart d'údaráis inniúla imscrúdú a dhéanamh ar na cúiseanna, agus, i gcás inarb ábhartha, athbhreithniú a dhéanamh ar an measúnú ar an eilimint ábhartha SREP i bhfianaise na faisnéise nua.
61. Tar éis na samhla íos-rannpháirtíochta a phléitear i dTeideal 2, ba cheart do na húdaráis inniúla faireachán a dhéanamh ar phríomhtháscairí airgeadais agus neamhairgeadais ar bhonn ráithiúil ar a laghad le haghaidh na n-institiúidí go léir. Ag brath ar ghnéithe sonracha na n-institiúidí nó na staide, áfach, féadfaidh na húdaráis inniúla faireachán níos minice a bhunú, ag cur san áireamh infhaighteacht na faisnéise bunúsaí (e.g. sonraí margaidh).
62. Ba cheart do na húdaráis inniúla córais agus patrúin faireacháin a bhunú lena bhféadfar athruithe ábhartha agus aimhrialtachtaí in iompar táscairí a shainaitheint, agus ba cheart dóibh tairseacha a leagan síos, i gcás inarb ábhartha. Ba cheart do na húdaráis inniúla nósanna imeachta formhéadaithe a bhunú freisin le haghaidh gach táscairí ábhartha (nó teaghlaim táscairí) a chumhdaítear leis an bhfaireachán chun a áirithiú go ndéantar aimhrialtachtaí agus athruithe ábhartha a imscrúdú.
63. Ba cheart d'údaráis inniúla an tsraith táscairí agus a dtairseacha a shaincheapadh do ghnéithe sonracha institiúidí aonair nó grúpaí institiúidí a bhfuil tréithe comhchosúla acu (piarghrúpaí). Ba cheart go léireodh an creat táscairí, patrúin faireacháin agus tairseacha méid, castacht, samhail ghnó agus próifíl riosca na hinstiúide agus ba cheart go gcumhdódh sé tíreolaíocht, na hearnálacha agus na margáí ina n-oibríonn an institiúid.
64. Ba cheart do na húdaráis inniúla na táscairí a shainaitheint atá le rianú trí fhaireachán rialta a dhéanamh go príomha ó thuairisciú rialta maoirseachta agus trí úsáid a bhaint as sainmhínte ó chomhchaighdeáin tuairiscithe. I gcás inarb ábhartha, féadfar deais ÚBE nó táscairí a bhfuil an ÚBE ag déanamh faireacháin orthu a úsáid mar fhoinsé faisnéise a bhféadfar faireachán a dhéanamh ar institiúidí aonair ina leith.
65. Ba cheart an creat táscairí arna bhunú agus torthaí an fhaireacháin ar phríomhtháscairí a úsáid freisin mar ionchur chun measúnú a dhéanamh ar rioscaí do chaipiteal agus ar rioscaí do leachtacht agus do chistiú faoi na heilimintí SESR faoi seach.

66. Ba cheart na táscairí institiúid-shonracha seo a leanas ar a laghad a áireamh sna táscairí a úsáidtear chun faireachán a dhéanamh:
- a. táscairí airgeadais agus riosca a thugann aghaidh ar gach catagóir riosca a chumhdaítear leis na treoirlínte seo (féach Teidil 6 agus 8);
 - b. na cóimheasa go léir a dhíorthaítear ó chur i bhfeidhm Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 agus ón dlí náisiúnta lena gcuirtear Treoir 2013/36/AE chun feidhme chun na híoscheanglais stuamachta a ríomh (e.g. Croíshraith 1 (CT1), cóimheas cumhdaigh leachtachta (LCR), glanchóimheas cistiúcháin chobhsaí (NSFR), etc.);
 - c. na híoscheanglais maidir le cistí dílse agus dliteanais incháilithe (ICDI) mar a shonraítear i dTreoir 2014/59/AE;
 - d. táscairí ábhartha margadh-bhunaithe (e.g. praghas cothromais, raonta difríochta de bhabhtáil mainneachtana creidmheasa (CDS), raonta difríochta bannaí, etc.);
 - e. i gcás ina bhfuil siad ar fáil, táscairí téarnaimh a úsáidtear i bpleananna téarnaimh na hinstitiúide féin; agus
 - f. i gcás ina bhfuil siad ar fáil, táscairí atá bunaithe ar fhaisnéis chainníochtúil nó cháilíochtúil ón tuairisciú a chuirtear ar fáil d'údaráis inniúla a d'fhéadfadh riosca ML/TF a léiriú.
67. Ba cheart táscairí maicreacnamaíocha ábhartha, i gcás ina bhfuil siad ar fáil, sna háiteanna, sna hearnálacha agus sna margaí ina n-oibríonn an institiúid a chur in éineacht le táscairí a bhaineann go sonrach le hinstitiúidí.
68. Ba cheart do na húdaráis inniúla breathnú ar athruithe ábhartha nó aimhrialtachtaí i dtáscairí a shainaithint, go háirithe i gcásanna ina bhfuil athruithe ar fheidhmíocht an phiarghrúpa, mar phras le haghaidh tuilleadh imscrúdaithe. Go sonrach, ba cheart d'údaráis inniúla:
- a. cúis a chinneadh agus measúnú a dhéanamh ar ábharthacht an tionchair stuamachta ionchasaigh ar an institiúid;
 - b. doiciméad a dhéanamh ar chúis agus ar thoradh an mheasúnaithe; agus
 - c. athbhreithniú a dhéanamh ar an measúnú riosca agus ar an scór SREP, nuair is ábhartha, i bhfianaise aon thorthadh nua.
69. Ba cheart d'údaráis inniúla smaoineamh freisin ar an bhfaireachán rialta ar phríomhtháscairí airgeadais agus neamhairgeadais a fhorlíonadh le hathbhreithniú ar thaighde margaidh neamhspleách agus anailís, i gcás ina bhfuil sé sin ar fáil, a d'fhéadfadh a bheith ina fhoinse cabhrach de dhearcthaí eile.

Teideal 4. Anailís ar shamhail ghnó

4.1 Breithnithe ginearálta

70. Sonraítear sa teideal seo critéir chun samhail ghnó agus straitéis na hinstitiúide a mheasúnú. Ba cheart do na húdaráis inniúla an measúnú seo a chur i bhfeidhm ar institiúid ar an leibhéal céanna leis an measúnú SREP foriomlán, ach is féidir é a chur i bhfeidhm freisin ar leibhéal an ghnó nó ar an leibhéal líne táirge, nó ar bhonn téamach.
71. Gan an bonn a bhaint de fhreagracht chomhlacht bainistíochta na hinstitiúide as an ngnó a reáchtáil agus a eagrú, ná fabhair a léiriú maidir le samhlacha gnó sonracha, ba cheart d'údaráis inniúla anailís rialta ar shamhlacha gnó (BMA) a dhéanamh chun rioscaí gnó agus straitéiseacha a mheasúnú agus chun an méid seo a leanas seo a leanas a chinneadh:
 - ▶ inmharthanacht shamhail ghnó reatha na hinstitiúide ar bhonn a cumas torthaí inghlactha a ghiniúint thar na 12 mhí ina dhiaidh sin; agus
 - ▶ inbhuanaitheacht straitéis na hinstitiúide ar bhonn a cumas torthaí inghlactha a ghiniúint thar thréimhse réamhbhreathnaithe 3 bliana ar a laghad, bunaithe ar a pleananna straitéiseacha agus a réamhaisnéisí airgeadais.
72. Ba cheart do na húdaráis inniúla leas a bhaint as toradh an BMA chun tacú leis an measúnú ar gach eilimint eile den PSEP. Féadfaidh údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar ghnéithe sonracha den BMA, go háirithe an measúnú cainníochtúil ar an tsamhail ghnó, mar chuid den measúnú ar ghnéithe eile de chuid SREP (e.g. is féidir an struchtúr maoinithe a thuiscint mar chuid de na rioscaí don mheasúnú leachtachta).
73. Ba cheart go n-úsáidfeadh údaráis inniúla an BMA freisin chun tacú le sainaitheint phríomhleochaileachtaí na hinstitiúide, ar dócha go mbeidh tionchar ábhartha acu ar an institiúid/arb é is dóichí go dteipfeadh uirthi sa toadhcháí.
74. Ba cheart d'údaráis inniúla an BMA a úsáid freisin chun measúnú a dhéanamh ar impleachtaí stuamachta na rioscaí ML/TF is eol dóibh, atá nasctha le samhail ghnó na hinstitiúide. I ndáil leis sin, ba cheart go n-úsáidfeadh údaráis inniúla an t-ionchur a fhaightear ó mhaoirseoirí AML/CFT, go háirithe a measúnuithe ar rioscaí ML/TF agus aon torthaí a bhaineann le laigí ábhartha i rialuithe AML/CFT na hinstitiúide, chun a gcuid torthaí ó mhaoirseacht leanúnach a chomhlánú, agus meastóireacht a dhéanamh cibé an n-eascaíonn siad imní stuamachta a bhaineann le riosca ML/TF. I gcás ina léirítear sa mheasúnú go bhfuil imní stuamachta mar gheall ar shamhail ghnó na hinstitiúide a

bhaineann le riosca ML/TF, ba cheart d'údaráis inniúla toradh an mheasúnaithe stuamachta ar an tsamhail ghnó a roinnt leis na maoirseoirí AML/CFT¹⁴.

75. Ba cheart do na húdaráis inniúla na céimeanna seo a leanas a dhéanamh mar chuid den BMA:

- a. réamh-mheasúnú;
- b. shainaithint na réimsí fócais;
- c. measúnú ar an timpeallacht ghnó;
- d. anailís chainníochtúil ar an tsamhail ghnó reatha;
- e. anailís cháilíochtúil ar an tsamhail ghnó reatha;
- f. anailís ar an straitéis réamhbhreathnaithe agus ar na pleananna airgeadais (lena n-áirítear athruithe pleanáilte ar an tsamhail ghnó);
- g. measúnú ar inmharthanacht na samhla gnó;
- h. measúnú ar inbhuanaitheacht na straitéise;
- i. na príomhleochaileachtaí a shainaithint, ar leochaileachtaí iad a bhfuil samhail gnó agus straitéis na hinstiúide nochtta dóibh nó a bhféadfaidh sí a bheith nochtta dóibh; agus
- j. achoimre ar na torthaí agus scóráil.

76. Chun BMA a sheoladh, ba cheart d'údaráis inniúla na foinsí faisnéise cainníochtúla agus cáilíochtúla seo a leanas ar a laghad a úsáid:

- a. plean/pleananna straitéiseacha na hinstiúide le réamhaisnéisí don bhliain reatha agus don todhchaí, agus boinn tuisceana eacnamaíocha bunúsacha;
- b. tuairisciú airgeadais (e.g. brabús agus cailteanas (P&L), nochtadh clár comhardaithe);
- c. tuairisciú rialála (tuairisciú coiteann (COREP), tuairisciú airgeadais (FINREP) agus clár creidmheasa, i gcás ina bhfuil sé ar fáil);
- d. tuairisciú inmheánach (faisnéis bhainistíochta, pleanáil chaipitil, tuairisciú leachtachta, tuarascálacha riosca inmheánacha);

¹⁴ | gcomhréir le Treoirínte Comhair AML/CFT an ÚBE (ÚBE/GL/2021/15).

- e. pleananna téarnaimh agus réitigh, lena n-áirítear torthaí an mheasúnaithe inréiteachta a chuir an t-údarás réitigh ar fáil i gcomhréir le hAirteagal 14 de Threoir 2014/59/AE;
- f. tuarascálacha tríú páirtí (e.g. tuarascálacha iniúchta, tuarascálacha ó anailísithe cothromais/creidmheasa); agus
- g. staidéir/suirbhéanna ábhartha eile (m.sh ón gCiste Airgeadaíochta Idirnáisiúnta (CAI), údaráis agus institiúidí macrastuamachta, institiúidí Eorpacha).

4.2 Réamh-mheasúnú

77. Ba cheart d'údaráis inniúla anailís a dhéanamh ar phríomhghníomhaíochtaí na hinstitiúide, ar thíreolaíocht agus ar shuíomh an mhargaidh chun an méid seo a leanas seo a leanas a shainithint, ar an leibhéal comhdhlúthaithe is airde sa dlínse:
- a. mórthíreolaíochtaí na hinstitiúide;
 - b. fochuideachtaí/craobhacha móra na hinstitiúide;
 - c. línte móra gnó na hinstitiúide; agus
 - d. línte táirgthe móra na hinstitiúide.
78. Chun na críche sin, ba cheart d'údaráis inniúla raon méadrachta ábhartha a mheas ag pointe an mheasúnaithe agus athruithe le himeacht ama. Ba cheart go n-áireofaí ar na méadrachtaí sin:
- a. ranníocaíocht le hioncam/costais iomlána;
 - b. sciar na sócmhainní;
 - c. sciar de TREA; agus
 - d. suíomh sa mhargadh.
79. Ba cheart d'údaráis inniúla an réamh-mheasúnú seo a úsáid chun:
- a. ábharthacht na réimsí/línte gnó a chinneadh: ba cheart d'údaráis inniúla a chinneadh cé na tíreolaíochta, na fochuideachtaí/na brainsí, na línte gnó agus na línte táirge is mó ábhartha bunaithe ar ranníocaíocht bhrabúis (e.g. bunaithe ar P&L), riosca (e.g. bunaithe ar TREA nó ar bhearta riosca eile) agus/nó tosaíochtaí eagraíochtúla/reachtúla (e.g. oibleagáidí sonracha ar bhainc san earnáil phoiblí maidir le táirgí sonracha a thairiscint). Ba cheart d'údaráis inniúla an fhaisnéis seo a úsáid mar bhunús chun an méid seo a leanas ar cheart don BMA díriú orthu a shainithint (cumhdaithe tuilleadh i Roinn 4.3);

- b. an piarghrúpa a shainaithint: ba cheart d'údaráis inniúla an piarghrúpa ábhartha a chinneadh don institiúid; maidir le BMA a sheoladh, ba cheart don údarás inniúil an piarghrúpa a chinneadh ar bhonn na línte táirge/gnó iomaíocha a dhíríonn ar an bhfoinse céanna brabús/custaiméirí (e.g. gnólachtaí cártaí creidmheasa institiúidí éagsúla a dhíríonn ar úsáideoirí cártaí creidmheasa i dtír X);
- c. tacú le cur i bhfeidhm phrionsabal na comhréireachta: féadfaidh údaráis inniúla úsáid a bhaint as torthaí an réamh-mheasúnaithe chun cabhrú le hinstitiúidí a leithdháileadh ar chatagóirí comhréireachta ar bhonn chastacht shainaitheanta na n-institiúidí (mar a shonraítear i Roinn 2.1.1).

4.3 Na réimsí fócais a shainaithint don BMA

80. Ba cheart d'údaráis inniúla fócas an BMA a chinneadh. Ba cheart go ndíreodh siad ar na línte gnó is tábhachtaí maidir le hinmharthanacht nó inbhuanaitheacht na samhla gnó reatha amach anseo, agus/nó ar na cinn is dóichí a mhéadódh neamhchosaint na hinstitiúide ar leochaileachtaí reatha nó nua. Ba cheart do na húdaráis inniúla an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:

- a. ábharthacht línte gnó – an bhfuil línte gnó áirithe níos tábhachtaí ó thaobh brabúis (nó cailteanais) a ghiniúint;
- b. fionnachtana maoirseachta roimhe seo – cibé an bhféadfaidh nó nach bhféadfaidh na torthaí maidir le heilimintí eile den PSEP táscairí ar línte gnó a sholáthar óna dteastaíonn tuilleadh imscrúdaithe;
- c. fionnachtana agus barúlacha ó thuarascálacha iniúcháireachta inmheánaí nó seachtraí – cibé an bhfuil nó nach bhfuil saincheisteanna sonracha sainaitheanta ag an bhfeidhm iniúchta maidir le hinbhuanaitheacht nó le hinmharthanacht línte gnó áirithe;
- d. an tábhacht a bhaineann le pleananna straitéiseacha – cibé an bhfuil nó nach bhfuil línte gnó ann ar mian leis an institiúid iad a mhéadú, nó a laghdú go suntasach;
- e. torthaí na n-athbhreithnithe maoirseachta téamacha – cibé ar nochtadh nó nár nochtadh in anailís ar fud na hearnála saincheisteanna bunúsacha coiteanna a spreagann anailís bhreise a bhaineann go sonracha leis an institiúid;
- f. athruithe breathnaithe ar an tsamhail ghnó – cibé an bhfacthas nó nár bhfacthas athruithe de facto sa tsamhail ghnó a tharla gan an institiúid aon athrú beartaithe a dhearbhu nó pleananna straitéiseacha nua a scaoileadh;
- g. comparáidí piaraí – cibé ar fheidhmigh nó nár fheidhmigh líne ghnó go neamhghnách (toisc go bhfuil sé asluiteach) i gcomparáid le piaraí;

- h. torthaí agus barúlacha ón réamh-mheasúnú ar an tsamhail ghnó lena n-áirítear iad siúd a thugann le fios go bhféadfadh an tsamhail ghnó a bheith neamhchosanta ar rioscaí ML/TF.

4.4 An timpeallacht ghnó a mheas

81. Chun teacht ar thuairim maidir le hinchreidteacht na dtoimhdí straitéiseacha atá ag institiúid, ba cheart d'údaráis inniúla anailís a dhéanamh ar an timpeallacht ghnó. Cuirtear san áireamh anseo, na dálaí gnó reatha agus todhchaí ina n-oibríonn institiúid nó inar dócha go n-oibreoidh sí bunaithe ar a príomh-neamhchosaintí tíreolaíocha agus gnó nó a neamhchosaintí ábhartha. Mar chuid den mheasúnú seo, ba cheart d'údaráis inniúla tuiscint a fhorbairt ar threo treochtaí maicreacnamaíocha agus margaidh agus ar intinní straitéiseacha an phiarghrúpa.

82. Ba cheart d'údaráis inniúla an anailís seo a úsáid chun tuiscint a fhorbairt ar:

- a. na príomh-athróga maicreacnamaíocha a n-oibríonn nó a n-oibreoidh an t-eintiteas ábhartha, an táirge nó an deighleog ábhartha atá á mheasúnú, bunaithe ar a phríomh-thíreolaíochtaí. I measc samplaí d'athróga tábhachtacha tá olltáirgeacht intíre (OTI), rátaí dífhostaíochta, rátaí úis agus innéacsanna praghsanna tithe.
- b. an tírdhreach iomaíoch agus conas is dócha go dtiocfaidh sé chun cinn, ag smaoineamh ar ghníomhaíochtaí an ghrúpa piaraí. I measc na samplaí de réimsí a bhfuil athbhreithniú le déanamh orthu tá an fás spriocmhargaidh réamh-mheasta (e.g. margadh morgáiste chónaithe) agus gníomhaíochtaí agus pleananna na bpríomhiomaitheoirí sa spriocmhargadh.
- c. treochtaí foriomlána sa mhargadh a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar fheidhmíocht agus ar bhrabúsacht na hinstitiúide. Ba cheart go n-áireofaí leis sin, ar a laghad, treochtaí rialála (e.g. athruithe ar an reachtaíocht um dháileadh táirgí baincéireachta miondíola), treochtaí teicneolaíochta (e.g. aistrithe chuig ardáin leictreonacha do chineálacha áirithe trádála) agus treochtaí sochaíocha/déimeagrafacha (e.g. éileamh níos mó ar shaoráidí baincéireachta loslamacha).

4.5 Anailís ar an tsamhail ghnó reatha

83. Chun na modhanna agus na modhanna a úsáideann institiúid chun brabúis a oibriú agus a ghiniúint a thuiscint, ba cheart d'údaráis inniúla anailísí cainníochtúla agus cáilíochtúla a dhéanamh.

4.5.1 Anailís chainníochtúil

84. Ba cheart d'údaráis inniúla anailís a dhéanamh ar ghnéithe cainníochtúla mhúnla gnó reatha na hinstitiúide chun a feidhmíocht airgeadais a thuiscint agus a mhéid is atá sé sin á thiomáint ag a fonn riosca a bheith níos airde nó níos ísle ná a piaraí.
85. Ba cheart go n-áireofaí an méid seo a leanas seo i réimsí anailíse arna ndéanamh ag údaráis inniúla:
- brabús agus caillteanas, lena n-áirítear treochtaí: ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar bhrabúsacht fholuiteach na hinstitiúide (e.g. tar éis míreanna eisceachta agus aonuaire), miondealú na sruthanna ioncaim, miondealú na gcostas, forálacha bearnaithe agus príomhchóimheasa (e.g. glanchorrlach úis, costas/ioncam, lagú iasachta). Ba cheart d'údaráis inniúla breathnú ar an gcaoi ar tháinig na míreanna thuas chun cinn le blianta beaga anuas agus treochtaí bunúsacha a shainaithint;
 - an clár comhardaithe, lena n-áirítear treochtaí: ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar an meascán sócmhainní agus dliteanais, ar an struchtúr cistiúcháin, ar an athrú ar an TREA agus ar chistí dílse, agus ar phríomhchóimheasa (e.g. toradh ar chothromas, Croíshraith 1, bearna maoinithe). Ba cheart d'údaráis inniúla breathnú ar an gcaoi ar tháinig na míreanna thuas chun cinn le blianta beaga anuas agus treochtaí bunúsacha a shainaithint;
 - comhchruinniú, lena n-áirítear a dtreochtaí: ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar chomhchruinnithe sa P&L agus sa chlár comhardaithe a bhaineann le custaiméirí, le hearnálacha agus le tíreolaíocht. Ba cheart d'údaráis inniúla breathnú ar an gcaoi ar tháinig na míreanna thuas chun cinn le blianta beaga anuas agus treochtaí bunúsacha a shainaithint; agus
 - fonn riosca: ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar na teorainneacha foirmiúla arna gcur i bhfeidhm ag an institiúid de réir cineáil riosca (riosca creidmheasa, riosca cistiúcháin, etc.) agus conas a chloítear leo chun tuiscint a fháil ar na rioscaí a bhfuil an institiúid toilteanach a ghlacadh chun a feidhmíocht airgeadais a thiomáint.

4.5.2 Anailís cháilíochtúil

86. Ba cheart d'údaráis inniúla anailís a dhéanamh ar ghnéithe cáilíochtúla shamhail gnó reatha na hinstitiúide chun a spreagthóirí ratha agus a príomhspleáchais a thuiscint.
87. Ba cheart go n-áireofaí an méid seo a leanas i réimsí anailíse arna déanamh ag údaráis inniúla:

- a. príomhspleáchais sheachtracha: ba cheart d'údaráis inniúla na príomhfhachtóirí eisghineacha a mbíonn tionchar acu ar rathúlacht na samhla gnó a chinneadh; féadfaidh soláthraithe tríú páirtí, idirghabhálaithe agus tiománaithe rialála sonracha a áireamh orthu sin;
- b. príomhspleáchais inmheánacha: ba cheart d'údaráis inniúla na príomhfhachtóirí ingineacha a mbíonn tionchar acu ar rathúlacht na samhla gnó a chinneadh; féadfaidh siad seo cáilíocht na n-ardán TF agus an acmhainn oibriúcháin agus acmhainní a áireamh;
- c. saincheadúnas: ba cheart d'údaráis inniúla láidreacht na gcaidreamh le custaiméirí, soláthraithe agus comhpháirtithe a chinneadh; d'fhéadfadh go n-áireofaí leis sin spleáchas na hinstitiúide ar a cháil, éifeachtacht na mbrainsí, dílseacht na gcustaiméirí agus éifeachtacht na gcomhpháirtíochtaí; agus
- d. réimsí buntáiste iomaíoch: ba cheart d'údaráis inniúla na réimsí a chinneadh ina bhfuil buntáiste iomaíoch ag an institiúid thar a piaraí; féadfaidh siad aon cheann díobh thuas a áireamh, amhail cáilíocht ardáin TF na hinstitiúide, nó fachtóirí eile, amhail líonra domhanda na hinstitiúide, scála a gnó nó tairiscint táirgí.
- e. San anailís, ba cheart d'údaráis inniúla aon tásca a mheas go n-eascraíonn an tsamhail ghnó agus na gníomhaíochtaí rioscaí méadaithe ML/TF, lena n-áirítear glacadh taiscí nó bunú nó úsáid eintitis dhlíthiúla i dtríú tíortha ardriosca, mar a shainnítear i gcomhréir le hAirteagal 9 de Threoir (AE) 2015/849. I gcás inarb ann dóibh, ba cheart na tásca sin a chomhlánú le hanailís chainníochtúil, de réir mar is iomchuí, ag díriú go háirithe ar ábharthacht an ioncaim agus an ioncaim ó oibriúcháin a reáchtáiltear i dtríú tíortha ardriosca den sórt sin, comhchruinniú na neamhchosaintí ar chustaiméirí a gcuireann an institiúid dícheall cuí feabhsaithe i bhfeidhm do chustaiméirí mar atá leagtha amach i gCaibidil II, Roinn 3 de Threoir 2015/849. Ba cheart d'údaráis inniúla faisnéis a mhalartú leis an maoirseoir AML/CFT maidir leis na tásca sin mar atá leagtha amach i mír 74.

4.6 Anailís ar an straitéis agus pleananna airgeadais

88. Ba cheart go ndéanadh na húdaráis inniúla anailís chainníochtúil agus cháilíochtúil réamhbhreathnaitheach ar réamh-mheastacháin airgeadais agus ar phlean straitéiseach na hinstitiúide chun toimhdí, sochreidteacht agus riosca a straitéise gnó a thuiscint.
89. Ba cheart go n-áireofaí an méid seo a leanas seo i réimsí anailíse arna ndéanamh ag údaráis inniúla:
 - a. straitéis fhoriomlán: ba cheart do na húdaráis inniúla na príomhchuspóirí bainistíochta cainníochtúla agus cáilíochtúla a mheas;

- b. feidhmíocht airgeadais réamh-mheasta: ba cheart d'údaráis inniúla an fheidhmíocht airgeadais réamh-mheasta a mheas, lena gcumhdaítear na méadrachtaí céanna nó na méadrachtaí comhchosúla leis na cinn a chumhdaítear san anailís chainníochtúil ar an tsamhail ghnó reatha;
- c. spreagthaí ratha na straitéise agus an phlean airgeadais: ba cheart do na húdaráis inniúla na príomhathruithe a bheartaítear ar an tsamhail ghnó reatha a chinneadh chun na cuspóirí a bhaint amach;
- d. toimhdí: ba cheart do na húdaráis inniúla inchreidteacht agus comhsheasmhacht na dtoimhdí arna ndéanamh ag an institiúid lena spreagtar a straitéis agus a réamhaisnéisí a chinneadh; féadfar a áireamh orthu sin toimhdí i réimsí amhail méadracht mhaicreacnamaíoch, dinimic an mhargaidh, fás toirte agus corrlaigh i bpríomhtháirgí, i ndeighleoga agus i dtíreolaíocht, etc.; agus
- e. cumais fhorghníomhaithe: ba cheart d'údaráis inniúla inniúlachtaí forghníomhaithe na hinstitiúide a chinneadh bunaithe ar chuntas teiste na bainistíochta maidir le cloí le straitéisí agus réamhaisnéisí roimhe seo, agus castacht agus uailmhian na straitéise a socraíodh i gcomparáid leis an tsamhail ghnó reatha. Agus na hinniúlachtaí forghníomhaithe á measúnú acu, ba cheart go gcuirfeadh na húdaráis inniúla san áireamh freisin na cumais chun an straitéis a fhorghníomhú ó thaobh na bainistíochta riosca de.

90. Féadfaidh na húdaráis inniúla codanna den anailís sin a dhéanamh i gcomhthráth leis an anailís chainníochtúil agus cháilíochtúil ar an tsamhail ghnó reatha, go háirithe an anailís ar an bhfeidhmíocht airgeadais réamh-mheasta agus ar thiomántóirí ratha na straitéise.

4.7 Inmharthanacht na samhla gnó a mheas

91. Tar éis dóibh na hanailísí a chumhdaítear i Roinn 4.4 agus i Roinn 4.5 a dhéanamh, ba cheart d'údaráis inniúla a dtuairim a fhoirmiú, nó a thabhairt cothrom le dáta, ar inmharthanacht mhúnla gnó reatha na hinstitiúide ar bhonn a cumas torthaí inghlactha a ghiniúint thar na 12 mhí ina dhiaidh sin, i bhfianaise a feidhmíochta cainníochtúla, príomhthiománaithe ratha agus spleáchais agus timpeallacht ghnó.

92. Ba cheart d'údaráis inniúla inghlacthacht tuairisceáin a mheasúnú de réir na gcritéar seo a leanas:

- a. toradh ar chothromas (ROE) in aghaidh costas cothromais (COE) nó beart coibhéiseach: ba cheart d'údaráis inniúla a mheas cibé an ngineann an tsamhail gnó toradh os cionn costais (gan aon-uaire a áireamh) ar bhonn ROE in aghaidh COE; féadfaidh méadrachtaí eile, amhail fáltas ar shócmhainní nó fáltas ar chaipiteal arna choigeartú ó thaobh riosca, chomh maith le hathruithe ar na bearta sin tríd an timthriall a bhreithniú, tacú leis an measúnú seo freisin;

- b. struchtúr maoinithe: ba cheart d'údaráis inniúla a mheas an bhfuil an meascán maoinithe oiriúnach don samhail ghnó agus don straitéis; d'fhéadfadh sé go gciallódh luaineacht nó neamhréireanna sa mheascán cistiúcháin go bhféadfadh sé nach mbeadh samhail nó straitéis ghnó, fiú samhail ghnó a ghineann torthaí os cionn costais, inmharthana nó inbhuanaithe i bhfianaise na timpeallachta gnó reatha nó todhcháí; agus
- c. fonn riosca: ba cheart d'údaráis inniúla a mheas an bhfuil samhail ghnó nó straitéis gnó na hinstitiúide ag brath ar dhúil riosca, le haghaidh riosca aonair (e.g. creidmheas, margadh) nó níos ginearálta, a mheastar a bheith ard nó ina asluiteach i measc an ghrúpa píaraí chun torthaí leordhóthanacha a ghiniúint.

4.8 Inbhuanaitheacht straitéis na hinstitiúide a mheas

93. Tar éis dóibh na hanailísí a chumhdaítear i Roinn 4.4 go Roinn 4.6 a dhéanamh, ba cheart d'údaráis inniúla a ndearcadh ar inbhuanaitheacht straitéis na hinstitiúide a fhoirmiú, nó a thabhairt cothrom le dáta, ar bhonn a gcumas torthaí inghlactha a ghiniúint, mar atá sainmhínithe thuas, thar thréimhse réamhbhreathnaitheach de 3 bliana ar a laghad bunaithe ar a phleananna straitéiseacha agus a réamhaisnéisí airgeadais agus i bhfianaise an mheasúnaithe mhaoirseachta ar an timpeallacht ghnó.
94. Go háirithe, ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar inbhuanaitheacht straitéis na hinstitiúide bunaithe ar:
- a. inchreidteacht thoimhdí na hinstitiúide agus na feidhmíochta airgeadais réamh-mheasta i gcomparáid leis an dearcadh maoirseachta ar an timpeallacht ghnó reatha agus sa todhcháí;
 - b. an tionchar ar fheidhmíocht airgeadais réamh-mheasta an dearcadh maoirseachta ar an timpeallacht ghnó (i gcás ina bhfuil sé sin difriúil le boinn tuisceana na hinstitiúide); agus
 - c. leibhéal riosca na straitéise (i.e. castacht agus uaillmhian na straitéise i gcomparáid leis an tsamhail ghnó reatha) agus an dóchúlacht iarmhartach go n-éireoidh leis bunaithe ar inniúlachtaí dóchúla forghníomhaithe na hinstitiúide (arna thomhas ag rath na hinstitiúide ar straitéisí ar scála comhchosúil a chur i gcrích nó an fheidhmíocht i gcoinne an phlean straitéisigh go dtí seo agus na cumais á gcur san áireamh chun an straitéis a fhorghníomhú ó thaobh bainistíochta riosca de).

4.9 Príomh-leochaileachtaí a shainaithint

95. Tar éis dóibh an BMA a stiúradh, ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar na príomhleochaileachtaí a bhfuil samhail gnó agus straitéis na hinstitiúide nochtá dóibh nó a bhféadfaidh sí a bheith nochtá dóibh, agus aon cheann díobh seo a leanas á gcur san áireamh:

- a. drochfheidhmíocht airgeadais ionchasach;
- b. spleáchas ar straitéis neamhréadúil;
- c. comhchruinniú iomarcach nó luaineacht iomarcach (e.g. ioncaim, tuillimh, custaiméirí atá faoi réir díchill chuí fheabhsaithe do chustaiméirí a leagtar amach i gCaibidil II, Roinn 3 de Threoir 2015/849, tríú tíortha ardriosca i gcomhréir le hAirteagal 9 den Treoir sin, taiscí agus sócmhainní faoi coimeád/bainistíocht a bhaineann le tríú tíortha ardriosca den sórt sin;
- d. glacadh riosca iomarcach;
- e. imní maidir le struchtúr maoinithe;
- f. saincheistanna seachtracha suntasacha (e.g. bagairtí rialála, mar shainordú go ndéanfaí aonaid ghnó a 'imfhálú'); agus
- g. rioscaí ESG agus a dtionchar ar inmharthanacht agus inbhuanaitheacht na samhla gnó agus ar athléimneacht fhadtéarmach na hinstitiúide.

96. Tar éis an mheasúnaithe thuas, ba cheart do na húdaráis inniúla teacht ar thuairim maidir le hinmharthanacht shamhail gnó na hinstitiúide agus inbhuanaitheacht a straitéise, agus maidir le haon bheart is gá chun aghaidh a thabhairt ar fhadhbanna agus imní.

4.10 Achoimre ar thorthaí agus scórála

97. Bunaithe ar an measúnú ar inmharthanacht agus inbhuanaitheacht na samhla gnó, ba cheart d'údaráis inniúla teacht ar thuairim fhoriomlán ar inmharthanacht na samhla gnó agus ar inbhuanaitheacht na straitéise, agus ar aon rioscaí a d'fhéadfadh a bheith ann d'inmharthanacht na hinstitiúide a eascraíonn as an measúnú seo. Ba cheart an dearcadh seo a léiriú in achoimre ar thorthaí, mar aon le scór inmharthanachta bunaithe ar na breithnithe atá sonraithe i dTábla 2.

Tábla 2. Breithnithe maoirseachta chun samhail ghnó agus scór straitéise a shannadh

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
1	Cruthaíonn an tsamhail ghnó agus an straitéis leibhéal íseal riosca d'inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> • Gineann an institiúid torthaí láidre agus cobhsaí atá inghlactha i bhfianaise a fonn riosca agus a struchtúr maoinithe. • Níl aon chomhchruinniú sócmhainní ábhartha ná foinsí neamh-inbhuanaithe comhchruinnithe ioncaim. • Tá seasamh láidir iomaíoch ag an institiúid sna margaí a roghnaíonn sé agus is dócha go neartóidh straitéis é seo.

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
		<ul style="list-style-type: none"> Tá réamhaisnéisí airgeadais tarraingthe suas ag an institiúid ar bhonn boinn tuisceana sochreidte faoin timpeallacht ghnó amach anseo. Tá pleananna straitéiseacha oiriúnach ag cur san áireamh an tsamhail ghnó reatha agus inniúlachtaí forghníomhaithe na bainistíochta.
2	Cruthaíonn an tsamhail ghnó agus an straitéis leibhéal meánach-íseal riosca d'inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> Gineann an institiúid torthaí meánacha i gcomparáid le piaraí agus/nó feidhmíocht stairiúil atá inghlactha go ginearálta i bhfianaise a fonn riosca agus a struchtúr maoinithe. Tá roinnt comhchruinnithe sócmhainní nó foinsí comhchruinnithe ioncaim ann. Tá brú iomaíoch ar an institiúid ar a chuid táirgí/seirbhísí i bpríomh-mhargadh amháin nó níos mó. Roinnt amhras faoina straitéis chun aghaidh a thabhairt ar an scéal. Tá réamhaisnéisí airgeadais tarraingthe suas ag an institiúid ar bhonn boinn tuisceana dóchasacha faoin timpeallacht ghnó amach anseo. Tá pleananna straitéiseacha réasúnta i bhfianaise na samhla gnó reatha agus na gcumas forghníomhaithe bainistíochta, ach tá riosca i gceist leo.
3	Cruthaíonn an tsamhail ghnó agus an straitéis leibhéal riosca idir meánach agus ard d'inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> Gineann an institiúid tuairisceáin a bhíonn lag go minic nó nach bhfuil cobhsaí, nó braitheann sí ar fhonn riosca nó ar struchtúr maoinithe chun torthaí iomchuí a ghiniúint a ardaíonn imní maoirseachta. Tá comhchruinnithe sócmhainní suntasacha nó foinsí comhchruinnithe ioncaim ann. Tá staid iomaíoch lag ag an institiúid maidir lena táirgí/seirbhísí sna margaí a roghnaíonn sí, agus d'fhéadfadh sé nach bhfuil mórán línte gnó aici le dea-ionchais. D'fhéadfadh sciar margaidh na hinstitiúide a bheith ag laghdú go suntasach. Tá amhras ann faoina straitéis chun dul i ngleic leis an gcás. Tá réamhaisnéisí airgeadais tarraingthe suas ag an institiúid ar bhonn boinn

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
		<p>tuisceana ródhóchasach faoin timpeallacht ghnó amach anseo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • D'fhéadfadh sé nach mbeadh pleananna straitéiseacha inchreidte i bhfianaise na samhla gnó reatha agus na n-acmhainní bainistíochta a chur i gcrích.
4	Cruthaíonn an tsamhail ghnó agus an straitéis ardleibhéal riosca d'inhmarthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> • Gineann an institiúid torthaí an-lag agus an-éagobhsaí, nó braitheann sí ar fhonn riosca do-ghlactha nó ar struchtúr maoinithe chun torthaí iomchuí a ghiniúint. • Tá comhchruinnithe sócmhainní foircneacha nó foinsí comhchruinnithe ioncaim neamh-inbhuanaithe ag an institiúid. • Tá staid iomaíoch an-lag ag an institiúid maidir lena cuid táirgí/seirbhísí sna margaí a roghnaíonn sí agus glacann sí páirt i réimsí gnó le hionchais an-lag. Ní dócha go dtabharfaidh pleananna straitéiseacha aghaidh ar an scéal. • Tá réamhaisnéisí airgeadais tarraingthe suas ag an institiúid ar bhonn boinn tuisceana an-neamhréadúil faoin timpeallacht ghnó amach anseo. • Níl pleananna straitéiseacha inchreidte i bhfianaise na samhla gnó reatha agus na gcumas forghníomhaithe bainistíochta.

Teideal 5. Rialachas inmheánach agus rialuithe uile-institiúide a mheas

5.1 Breithnithe ginearálta

98. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheas cibé an bhfuil nó nach bhfuil socruithe rialachais inmheánaigh na hinstiúide leordhóthanach agus ar comhréir le próifíl riosca, samhail ghnó, cineál, méid agus castacht na hinstiúide. Ba cheart dóibh a mhéid a chomhlíonann an instiúid na ceanglais is infheidhme de chuid an AE agus na ceanglais náisiúnta maidir le socruithe rialachais inmheánaigh fóna a shainaithint agus aon easnaimh a shainaithint. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheas, go háirithe, cibé an n-áiríonn nó nach n-áiríonn na socruithe rialachais inmheánaigh bainistíocht fhóna rioscaí agus go n-áiríonn siad rialuithe agus formhaoirseacht inmheánach iomchuí. Ba cheart d'údaráis inniúla a shuíomh an bhfuil rioscaí ábhartha ag baint le droch-shocruithe rialachais inmheánaigh agus an tionchar a d'fhéadfadh a bheith acu ar phróifíl riosca agus ar inbhuanaitheacht na hinstiúide.
99. I gcás SREP, ba cheart measúnú ar na réimsí seo a leanas a áireamh sa mheasúnú ar rialachas inmheánach agus ar rialuithe uile-institiúide:
- an creat rialachais inmheánaigh foriomlán, ar cheart go n-áireofaí leis struchtúr eagraíochtúil soiléir;
 - comhdhéanamh, eagrú agus feidhmiú an chomhlachta bainistíochta agus a choistí, i gcás ina mbunófar é;
 - cultúr corparáideach agus riosca;
 - beartais agus cleachtais luach saothair;
 - an creat rialaithe inmheánaigh, ar cheart go n-áireofaí ann feidhmeanna bainistíochta neamhspleácha riosca, comhlíonta agus iniúchta inmheánaigh a fheidhmíonn go maith;
 - an creat bainistithe riosca, lena n-áirítear ICAAP, ILAAP, próiseas formheasa táirgí nua, lena n-áirítear athruithe ábhartha ar tháirgí, ar chórais agus ar phróisis agus ar idirbhearta eisceachtúla;
 - sláine nósanna imeachta riaracháin agus cuntasáochta;
 - beartas agus straitéis a sheachfhoinsiú;
 - teicneolaíochtaí faisnéise agus cumarsáide agus leanúnachas gnó; agus

j. an plean téarnaimh.

100. Ba cheart go mbeadh an measúnú ar rialachas inmheánach mar bhonn eolais don mheasúnú sonrath ar bhainistíocht riosca agus rialuithe mar a shonraítear i dTeidil 6 agus 8, chomh maith leis an measúnú ar ICAAP agus ILAAP i measúnú caipitil SREP (Teideal 7) agus i measúnú leachtachta SREP (Teideal 9). Mar an gcéanna, ba cheart go mbeadh anailís riosca-ar-riosca ar ríomhanna/meastacháin chaipitil an ICAAP arna athbhreithniú faoi Theideal 7, agus aon easnamh a shainaithnítear leis sin, mar bhonn eolais don mheasúnú ar chreat foriomlán an ICAAP arna mheasúnú faoin teideal seo.

101. I gcomhréir le Treoirínte an ÚBE maidir le rialachas inmheánach¹⁵, ba cheart go n-áireofaí sa mheasúnú ar an gcreat rialachais inmheánaigh fíorú go bhfuil socruithe agus sásraí rialachais ann chun a áirithiú go gcomhlíonann an institiúid na ceanglais AML/CFT is infheidhme agus go gcuirfí san áireamh aon fhaisnéis fhorlíontach a fhaightear ón maoirseoir AML/CFT maidir leis an measúnú ar na socruithe agus na sásraí seo.

5.2 Creat rialachais inmheánaigh foriomlán

102. I gcomhréir le Treoirínte an ÚBE maidir le rialachas inmheánach, le Treoirínte Comhpháirteacha ÚEUM agus ÚBE maidir le measúnú ar oiriúnacht chomhaltaí an chomhlachta bainistíochta agus príomhshealbhóirí feidhme¹⁶, Treoirínte an ÚBE maidir le ceanglais nochtá¹⁷, Treoirínte an ÚBE maidir le socruithe seachfhoinisithe¹⁸ agus Treoirínte an ÚBE ar bheartais luach saothair fhóna¹⁹, ba cheart go n-áireofaí sa mheasúnú a dhéanfaidh na húdaráis inniúla ar an gcreat rialachais inmheánaigh measúnú cibé an léiríonn an institiúid an méid seo a leanas ar a laghad:

- a. go bhfuil dualgais an chomhlachta bainistíochta sainmhínithe go soiléir, lena ndéantar idirdhealú idir dualgais na feidhme bainistíochta (feidhmiúcháin) agus na feidhme maoirseachta (neamhfheidhmiúcháin) agus go bhfuil socruithe rialachais iomchuí curtha chun feidhme;
- b. go bhfuil struchtúr eagraíochtúil agus oibríochtúil atá oiriúnach agus trédhearcach curtha ar bun ag a bhfuil línte freagrachta atá sainithe go maith, trédhearcach agus comhsheasmhach, lena n-áirítear iad siúd atá ag an gcomhlacht bainistíochta agus a choistí;
- c. go bhfuil an comhlacht bainistíochta tar éis na straitéisí foriomlána gnó agus riosca a shocrú agus a chur chun feidhme, lena n-áirítear fonn riosca na hinstitiúide a shocrú, ar

¹⁵ Treoirínte ÚBE maidir le rialachas inmheánach faoi Threoir 2013/36/AE, (ÚBE/GL/2021/05).

¹⁶ Treoirínte Comhpháirteacha ÚEUM agus ÚBE maidir leis an measúnú ar oiriúnacht chomhaltaí an chomhlachta bainistíochta agus sealbhóirí príomhfheidhme faoi Threoir 2013/36/AE agus Treoir 2014/65/AE (ÚBE/GL/2021/06)

¹⁷ [Treoirínte ÚBE maidir le ceanglais nochtá faoi Chuid a hOcht de Rialachán \(AE\) Uimh. 575/2013](#) (ÚBE/GL/2016/11).

¹⁸ [Treoirínte ÚBE maidir le socruithe seachfhoinisithe](#) (ÚBE/GL/2019/02).

¹⁹ [Treoirínte ÚBE ar bheartais luach saothair fhóna](#) faoi Airteagail 74(3) agus 75(2) de Threoir 2013/36/AE agus nochtadh faoi Airteagal 450 de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 (ÚBE/GL/2021/04).

bhonn aonair agus ar bhonn comhdhlúite le rannpháirtíocht iomchuí an chomhlachta bainistíochta;

- d. gurb iomchuí cultúr riosca trí bheartais agus trína gcur chun feidhme, lena n-áirítear cumarsáid agus oiliúint;
- e. go bhfuil próiseas roghnúcháin agus measúnaithe oiriúnachta curtha i bhfeidhm do chomhaltaí an chomhlachta bainistíochta agus do shealbhóirí príomhfheidhme;
- f. go bhfuil creat rialachais inmheánaigh agus rialaithe inmheánaigh atá leordhóthanach agus éifeachtach i bhfeidhm ag a bhfuil feidhmeanna neamhspleácha um bainistíocht riosca, comhlíonadh agus iniúchóireacht inmheánach a bhfuil údarás, stádas agus acmhainní leordhóthanacha acu chun a gcuid feidhmeanna a chomhlíonadh;
- g. go bhfuil beartas agus cleachtais luach saothair atá i gcomhréir leis na prionsabail luacha saothair a leagtar amach in Airteagal 92 go hAirteagal 95 de Threoir 2013/36/AE agus treoirlínte ÚBE maidir le beartais luacha saothair fhónta curtha chun feidhme;
- h. go bhfuil socruithe a bhfuil sé mar aidhm leo sláine na gcóras cuntasaíochta agus tuairiscithe airgeadais a áirithiú, lena n-áirítear rialuithe airgeadais agus oibriúcháin agus comhlíonadh an dlí agus na gcaighdeán ábhartha curtha chun feidhme;
- i. go bhfuil beartas agus straitéis seachfhoinsithe a bhreithníonn tionchar an eisfhoinsithe ar ghnó na hinstitiúide agus na rioscaí atá os a chomhair curtha chun feidhme;
- j. go ndéanann an comhlacht bainistíochta an creat rialachais inmheánaigh a shocrú, a mhaoirsiú agus a mheasúnú go rialta; agus
- k. go bhfuil an creat rialachais inmheánaigh trédhearcach do gheallsealbhóirí, lena n-áirítear scairshealbhóirí.

5.3 Eagrú agus feidhmiú an chomhlachta bainistíochta

103. I gcomhréir le hAirteagal 74 agus le hAirteagal 91 de Threoir 2013/36/AE agus le Treoirlínte an ÚBE maidir le rialachas inmheánach agus le Treoirlínte Comhpháirteacha ÚEUM agus ÚBE maidir le hoiriúnacht chomhaltaí an chomhlachta bainistíochta agus sealbhóirí príomhfheidhme a mheasúnú, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh, cibé:

- a. an bhfuil socruithe atá dírithe ar a chinntiú go gcuirtear oiriúnacht aonair agus chomhchoiteann an chomhlachta bainistíochta agus sealbhóirí na heochairfeidhme oiriúnachta aonair i bhfeidhm agus go gcuirtear i gcrích go héifeachtach iad ar an gceapachán, nuair a tharlaíonn athruithe ábhartha (e.g. iad sin a mbíonn tionchar acu ar na coinníollacha a measúnaíodh i gcomhthéacs na chéad chúraim measúnú oiriúnach agus

- cuí) agus ar bhonn leanúnach, lena n-áirítear fógra a thabhairt do na húdaráis inniúla ábhartha;
- b. an bhfuil comhdhéanamh agus pleanáil comharbais an chomhlachta bainistíochta oiriúnach;
 - c. an bhfuil beartas i bhfeidhm ag an gcomhlacht bainistíochta chun éagsúlacht a chur chun cinn laistigh den chomhlacht bainistíochta, gan dochar do rialacha frith-idirdhealaithe, agus an bhfuil beartas éagsúlachta den sórt sin léirithe i mbeartas earcaíochta an chomhlachta bainistíochta, lena n-áirithítear linn iarrthóirí atá sách éagsúil; agus, maidir le hinstiúidí suntasacha, an bhfuil sprioc chainníochtúil socraithe acu chun an inscne tearcionadaithe a léiriú;
 - d. an bhfuil idirghníomhaíocht éifeachtach ann idir an comhlacht bainistíochta ina fheidhmeanna bainistíochta agus maoirseachta;
 - e. an stiúrann an comhlacht bainistíochta ina fheidhm bhainistíochta an gnó go hiomchuí agus an ndéanann an fheidhm mhaoirseachta maoirsiú agus faireachán ar chinnteoireacht agus ar ghníomhaíochtaí bainistíochta;
 - f. an ngníomhaíonn gach ball den chomhlacht bainistíochta go neamhspleách;
 - g. an bhfuil dóthain ama tugtha ag comhaltaí an chomhlachta bainistíochta chun a gcuid feidhmeanna a chomhlíonadh;
 - h. an gcomhlíontar an teorannú ar líon na stiúrthóireachta d'institiúidí suntasacha mar a leagtar amach in Airteagal 91(3) de Threoir 2013/36/AE;
 - i. an bhfuil cleachtais agus nósanna imeachta rialachais inmheánaigh iomchuí i bhfeidhm don chomhlacht bainistíochta agus dá choistí, i gcás ina mbunófar iad; agus
 - j. an mbeidh rochtain iomchuí ag an gcomhlacht bainistíochta ina fheidhm bhainistíochta agus ina fheidhm mhaoirseachta agus ag an gcoiste riosca, i gcás ina mbeidh sé bunaithe, ar fhaisnéis maidir le staid riosca na hinstiúide.

5.4 Luachanna corparáideacha agus cultúr riosca

104. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú cibé an bhfuil struchtúr corparáideach iomchuí agus trédhearcach ag an institiúid atá oiriúnach agus fóna, luachanna corparáideacha comhsheasmhacha agus cultúr riosca atá cuimsitheach agus comhréireach le cineál, scála agus castacht na riosca is gné dhílis den tsamhail ghnó agus de ghníomhaíochtaí na hinstiúide, agus i gcomhréir le fonn riosca na hinstiúide.
105. I gcomhréir le Treoirínte an ÚBE maidir le rialachas inmheánach, ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú cibé:

- a. an bhfuil comhlacht bainistíochta a bheith ar an eolas faoi agus tuiscint iomlán a bheith aige ar struchtúr dlíthiúil, eagrúcháin agus oibríochtúil na hinstiúide ('do struchtúr a bheith ar eolas aige') agus ba cheart dó a áirithiú go bhfuil sé i gcomhréir lena straitéis ghnó agus riosca agus lena fonn riosca;
- b. nach bhfuil gnólachtaí infheistíochta struchtúir theimhneacha nó ró-chasta bunaithe ná nach bhfuil aon réasúnaíocht eacnamaíoch shoiléir ná aon chuspóir dlíthiúil acu, ná struchtúir a d'fhéadfadh a bheith ina gcúis imní go bhféadfaí iad sin a chruthú chun críche a bhaineann le coireacht airgeadais. Nuair a bhíonn struchtúir chasta á mbunú, tuigean an comhlacht bainistíochta na struchtúir iad mar aon leis an gcuspóir atá leo agus na rioscaí ar leith a bhaineann leo agus ba cheart dó a áirithiú go mbeidh na feidhmeanna rialaithe inmheánaigh rannpháirteach go hiomchuí;
- c. an bhfuil cultúr riosca comhtháite agus uile-institiúideach forbartha ag institiúidí, bunaithe ar thuiscint iomlán agus ar dhearcadh iomlánaíoch ar na rioscaí atá os a gcomhair agus ar an gcaoi a ndéantar iad a bhainistiú, agus fonn riosca na hinstiúide á cur san áireamh;
- d. an gcuireann cultúr corparáideach eiticiúil agus riosca na hinstiúide timpeallacht dhúshlán chuiditheach chun cinn ina spreagann próisis chinnteoireachta raon leathan tuairimí;
- e. an bhfuil nósanna imeachta agus próisis neamhspleácha sceithireachta curtha i bhfeidhm ag institiúidí a cheadaíonn faisnéis a chur faoi bhráid an chomhlachta bainistíochta agus feidhmeanna freagracha eile ar bhealach gan ainm;
- f. an ndéanann institiúidí coinbhleachtaí leasa a bhainistiú go hiomchuí ar leibhéal institiúideach agus an bhfuil beartas coinbhleachta leasa bunaithe acu don fhoireann chun coinbhleachtaí idir leasanna príobháideacha na foirne agus leasanna na hinstiúide a bhainistiú;
- g. an ndéanann institiúidí coinbhleachtaí leasa a d'fhéadfadh teacht as iasachtaí nó idirbhearta eile le comhaltaí an chomhlachta bainistíochta agus lena bpáirtithe gaolmhara a shainaithint, a dhoiciméadú agus a bhainistiú go hiomchuí;
- h. an n-áirithíonn institiúidí nach ndéantar aon idirdhealú foirne agus go bhfuil comhdheiseanna ann do gach inscne;
- i. an bhfuil straitéisí, luachanna corparáideacha, cód iompair agus/nó ionstraimhe comhchosúla, riosca agus beartais eile curtha in iúl go soiléir, láidir agus éifeachtach don fhoireann ábhartha uile, agus an gcuirtear an cultúr riosca i bhfeidhm ar gach leibhéal den institiúid; agus
- j. mar chuid den chód iompair, cibé an leagann institiúidí amach prionsabail maidir le hiompraíochtaí inghlactha agus do-ghlactha a bhaineann go háirithe le míthuairisciú

airgeadais agus mí-iompar, coireacht eacnamaíoch agus airgeadais, lena n-áirítear ach gan a bheith teoranta do chalaíoch, ML/TF, cleachtais fhrith-iontaobhais, agus cuireann siad samplaí díobh ar fáil, smachtbhannaí airgeadais, breabaireacht agus éilliú, cúbláil mhargaidh, mídhíol agus sárúithe eile ar dhlíthe cosanta tomhaltóirí, cionta cánach, cibé acu a dhéantar iad go díreach nó go hindíreach, lena n-áirítear trí scéimeanna arbatráiste díbhinní atá neamhdhleathach nó toirmisce.

5.5 Beartais agus cleachtais luach saothair

106. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil beartas agus cleachtais luach saothair ag an institiúid, mar a shonraítear in Airteagail 92 go 95 de Threoir 2013/36/AE, maidir le baill foirne a bhfuil tionchar ábhartha ag a ngníomhaíochtaí gairmiúla ar phróifíl riosca na hinstitiúide agus ar bheartais luacha saothair iomchuí do gach ball foirne atá neodrach ó thaobh inscne. I gcomhréir le Treoirlínte ÚBE maidir le rialachas inmheánach agus le Treoirlínte ÚBE maidir le beartais luach saothair fhóna, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas:

- a. cibé an bhfuil an beartas luach saothair comhsheasmhach le straitéisí gnó agus riosca na hinstitiúide, le cultúr agus luachanna corparáideacha na hinstitiúide, le leasanna fadtéarmacha na hinstitiúide agus leis na bearta a glacadh chun coinbhleachtaí leasa a sheachaint, nach spreagann sé glacadh riosca iomarcach agus go ndéantar é a chothabháil, a fhorghnó agus a mhaoirsiú ag an gcomhlacht bainistíochta;
- b. cibé an bhfuil beartas luach saothair neodrach ó thaobh inscne de agus tá bearta iomchuí glactha ag institiúidí chun faireachán a dhéanamh ar fhorbairt na bearna pá inscne le himeacht ama;
- c. cibé an bhfuil baill foirne, a bhfuil tionchar ábhartha ag a ngníomhaíochtaí gairmiúla ar phróifíl riosca na hinstitiúide (foireann shainitheanta) sainitheanta go hiomchuí agus na critéir a leagtar amach in Airteagal 92(3) de Threoir 2013/36/AE agus i Rialachán Tarmligthe (AE) 2021/923 ón gCoimisiún, a chuirtear i bhfeidhm i gceart, go háirithe maidir le:
 - i. cur i bhfeidhm na gcritéir cáilíochtúil agus cainníochtúil chun foireann a shainaithint; agus
 - ii. na forálacha maidir le heisiámh foirne nach sainaithnítear ach amháin faoi na critéir chainníochtúla a shonraítear in Airteagal 6 de Rialachán Tarmligthe (AE) 2021/923 ón gCoimisiún;
- d. cibé an bhfuil leithdháileadh cuí déanta ag institiúidí idir eilimintí seasta agus athraitheacha an luacha saothair, agus aird ar leith á tabhairt ar an láimhseáil a dhéantar ar liúntais nó ar fochaíochtaí rólbhunaithe, ar luach saothair inathraithe ráthaithe, ar phá téarfa, etc.;

- e. más iomchuí luach saothair inathraithe agus luach saothair seasta a chomhcheangal, cibé an gcomhlíontar na forálacha maidir le comhpháirt an luacha saothair inathraithe a theorannú go 100 % den chomhpháirt luach saothair seasta (200 % le formheas na scairshealbhóirí) agus nach n-íoctar luach saothair inathraithe trí bhíthin feithiclí nó modhanna a neamhchomhlíonadh Threoir 2013/36/AE nó Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 a éascú;
- f. maidir le luach saothair inathraithe na foirne sainaitheanta bunaithe ar fheidhmíocht, cibé an n-urramaítear na ceanglais maidir le hiarchur, coinneáil, íoc amach in ionstraimí agus cur i bhfeidhm malus agus aisghlámtha agus nach n-úsáideann an institiúid feithiclí ná cleachtais chun dul timpeall ar na ceanglais maidir le luach saothair;
- g. cibé an gcuireann institiúidí na ceanglais luach saothair i bhfeidhm go cuí ar bhonn comhdhlúite nó fo-chomhdhlúite i gcomhréir le hAirteagal 109 de Threoir 2013/36/AE; agus
- h. cibé an ndéanann institiúidí breithniú leordhóthanach ar shrianta maidir le luach saothair inathraithe mar thoradh ar thacaíocht stáit a fháil nó de bharr moltaí nó cinntí na n-údarás inniúil.

5.6 Creat rialaithe inmheánaigh

107. Ba cheart d'údarás inniúla a mheasúnú cibé an bhfuil creat rialaithe inmheánaigh iomchuí ag an institiúid. Ba cheart go n-áireofaí sa mheasúnú seo, ar a laghad cibé:
- a. cibé an bhfuil beartais rialaithe inmheánaigh scríofa leordhóthanacha i bhfeidhm ag an institiúid agus tá creat rialaithe inmheánaigh curtha i bhfeidhm aici laistigh de na haonaid ghnó, d'aonaid ábhartha eile agus laistigh d'fheidhmeanna rialaithe inmheánacha neamhspleácha;
 - b. cibé an bhfuil próiseas cinnteoireachta soiléir, trédhearcach agus doiciméadaithe ann ina bhfuil leithdháileadh soiléir freagrachtaí maidir le cur chun feidhme an chreata rialaithe inmheánaigh agus a chomhphárteanna;
 - c. cibé an bhfuil deighilt leordhóthanach idir dualgais agus bacainní faisnéise nuair is gá;
 - d. cibé an bhfuil gach feidhm rialaithe inmheánaigh neamhspleách éifeachtach agus tá acmhainní, údarás agus stádas iomchuí agus leordhóthanach acu chun a misean a chomhlíonadh, agus nuair is gá rochtain dhíreach ar an gcomhlacht bainistíochta ina fheidhm mhaoirseachta;
 - e. cibé an gcumhdaítear leis an gcreat rialaithe inmheánaigh gach réimse den institiúid, agus leithdháileadh soiléir na n-aonad gnó agus tacaíochta atá freagrach ar an gcéad dul síos as rialuithe inmheánacha agus nósanna imeachta bainistíochta riosca leordhóthanacha a bhunú agus a chothabháil;

- f. cibé an ndéantar an fhaisnéis is gá a mhalartú, lena n-áirítear beartais, meicníochtaí agus nósanna imeachta agus iad a nuashonrú, ar bhealach tráthúil lena n-áirithítear go mbeidh an comhlacht bainistíochta, línte gnó agus aonaid inmheánacha, lena n-áirítear gach feidhm rialaithe inmheánaigh neamhspleách, in ann a gcuid dualgas a chomhlíonadh;
- g. cibé an bhfuil beartas agus próiseas nua um fhormheas táirgí (NPAP) ag an institiúid, lena n-áirítear próiseas le haghaidh athruithe ábhartha nó idirbhearta eisceachtúla, ag a bhfuil ról atá sonraithe go soiléir maidir leis na feidhmeanna neamhspleácha bainistíochta riosca agus comhlíonta, arna fhormheas ag an gcomhlacht bainistíochta;
- h. cibé an bhfuil an cumas ag an institiúid tuarascálacha scríofa ar riosca a tháirgeadh, úsáideann sí iad chun críocha bainistíochta agus cibé an bhfuil na tuarascálacha riosca sin:
 - i. tráthúil, cruinn, gonta, cuimsitheach, soiléir agus úsáideach; agus
 - ii. táirgtear agus cuirtear in iúl do na páirtithe ábhartha ar an minicíocht iomchuí; agus
- i. cibé an bhfuil gach moladh iniúchta faoi réir nós imeachta leantach foirmiúil ag na leibhéal iomchuí bhainistíochta chun réiteach éifeachtach agus tráthúil na moltaí sin a áirithiú agus a thuairisciú.

Feidhm um bainistiú riosca

108. I gcomhréir le Treoirlínte ÚBE maidir le rialachas inmheánach, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas cibé an bhfuil feidhm neamhspleách bainistíochta riosca bunaithe ag an institiúid agus ar a laghad cibé an bhfuil feidhm den sórt sin:
- a. ina gné eagraíochtúil lárnach a chumhdaíonn an institiúid ina hiomláine agus í struchtúraithe sa chaoi is gur féidir léi beartais riosca a chur chun feidhme agus an creat bainistíochta riosca a rialú agus cibé an bhfuil baint ghníomhach aici le gach cinneadh bainistíochta riosca ábhartha;
 - b. go n-áirithítear léi go ndéanann na línte gnó ábhartha nó na haonaid inmheánacha ábhartha gach riosca ar fud an ghrúpa a shainaitheint, a thomhas, a mheasúnú, a mhonatóiriú agus a thuairisciú i gceart agus go gcomhlíontar an straitéis riosca;
 - c. go ndéantar measúnú neamhspleách ar sháruithe fonn nó teorainneacha riosca agus go gcuireann sé na haonaid ghnó agus an comhlacht bainistíochta ar an eolas, ag moladh leigheasanna féideartha.
109. Agus Treoirlínte an ÚBE maidir le rialachas inmheánach á gcur san áireamh, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas an bhfuil saineolas, údarás, stádas agus neamhspleáchas leordhóthanach ag ceann na feidhme bainistithe riosca.

Feidhm chomhlíonta

110. I gcomhréir le Treoirlínte ÚBE maidir le rialachas inmheánach, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas cibé an bhfuil feidhm chomhlíonta bhuan, neamhspleách agus éifeachtach bunaithe ag an institiúid agus ar a laghad cibé an bhfuil feidhm den sórt sin:
- faoi réir beartas comhlíonta dea-dhoiciméadaithe a chuirtear in iúl don fhoireann ar fad agus a mhaoirsionn an comhlacht bainistíochta;
 - á cinntiú an fheidhm chomhlíonta go ndéantar faireachán ar chomhlíonadh trí chlár faireacháin comhlíonta struchtúrtha agus dea-shainithe agus go gcomhlíontar an beartas comhlíonta.
111. Agus Treoirlínte an ÚBE maidir le rialachas inmheánach á gcur san áireamh, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar cheap institiúidí duine atá freagrach as an bhfeidhm chomhlíonta ar fud na hinstitiúide. I gcás ina bhfuil duine den sórt sin ag an am céanna ina cheannasaí ar an bhfeidhm bainistíochta riosca nó ina ndéanann sé nó sí ról sinsearach eile, ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú cibé an bhféadfadh coinbhleacht leasa a bheith ann.

Feidhm Iniúchta Inmheánaigh

112. I gcomhréir le Treoirlínte ÚBE maidir le rialachas inmheánach, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas cibé an bhfuil feidhm iniúcháireachta inmheánaí neamhspleách éifeachtach bunaithe ag an institiúid:
- a chloíonn le caighdeáin ghairmiúla náisiúnta agus idirnáisiúnta;
 - a bhfuil a chuspóir, a údarás agus a fhreagracht sainmhínithe i sainordú a aithníonn caighdeáin ghairmiúla agus atá formheasta ag an gcomhlacht bainistíochta;
 - a bhfuil a neamhspleáchas eagraíochtúil agus oibiachtúlacht na n-iniúcháirí inmheánacha cosanta, lena n-áirítear trí leithscaradh iomchuí dualgas agus línte tuairiscithe díreacha chuig an gcomhlacht bainistíochta;
 - a ndéanann measúnú ar oiriúnacht chreat rialachais na hinstitiúide, lena n-áirítear cibé an bhfuil na beartais agus na nósanna imeachta atá ann cheana leordhóthanach agus an gcomhlíonann siad ceanglais dhlíthiúla agus rialála, cinntí an chomhlachta bainistíochta agus fonn riosca agus straitéis na hinstitiúide;
 - a ndéanann measúnú ar cibé an gcuirtear nósanna imeachta i bhfeidhm i gceart agus go héifeachtach (e.g. comhlíonadh ceanglais iompair na n-idirbheart, comhlíonadh leibhéal an riosca a thabhaítear go héifeachtach leis an fonn riosca agus na teorainneacha riosca, etc.);

- f. a ndéanann measúnú ar leordhóthanacht, ar cháilíocht agus ar éifeachtacht na rialuithe a dhéantar agus an tuairiscithe a dhéanann na haonaid ghnó agus na feidhmeanna inmheánacha um bainistiú riosca agus um chomhlíonadh;
- g. a chumhdaíonn gach réimse i bplean iniúchta riosca-bhunaithe, lena n-áirítear ICAAP, ILAAP agus NPAP; agus
- h. a chinneann cibé an gcloíonn an institiúid le beartais inmheánacha agus le reachtaíocht ábhartha AE agus náisiúnta agus an dtugann sé aghaidh ar aon imeacht ó cheachtar acu.

5.7 Creat bainistíochta riosca

113. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheas cibé an bhfuil creat bainistíochta riosca agus próisis bhainistíochta riosca iomchuí bunaithe ag an institiúid. Ba cheart d'údaráis inniúla an méid seo a leanas ar a laghad a athbhreithniú:
- a. cibé an bhfuil an straitéis riosca, fonn riosca agus creat bainistíochta riosca iomchuí agus curtha chun feidhme ar bhonn aonair agus comhdhlúite;
 - b. creataí an ICAAP agus an ILAAP;
 - c. cumais agus torthaí tástála struis;
 - d. cibé an bhfuil feidhm neamhspleách bainistíochta riosca bunaithe ag an institiúid lena gcumhdaítear an institiúid iomlán, a bhfuil baint ghníomhach aici le straitéis riosca na hinstitiúide agus le gach cinneadh bainistíochta riosca ábhartha a tharraingt suas, agus a sholáthraíonn an fhaisnéis ábhartha uile a bhaineann le riosca don chomhlacht bainistíochta agus d'aonaid ghnó;
 - e. cibé an bhfuil saineolas, neamhspleáchas agus sinsearach leordhóthanach ag an institiúid, agus, i gcás inar gá, rochtain dhíreach ar an gcomhlacht bainistíochta ina fheidhm mhaoirseachta;
 - f. cibé an n-áiríthíonn an fheidhm neamhspleách bainistíochta riosca go bhfuil próisis tomhais, measúnaithe agus faireacháin riosca na hinstitiúide iomchuí;
 - g. cibé an bhfuil beartais agus nósanna imeachta curtha i bhfeidhm ag an institiúid chun riosca agus comhchruinniú riosca gaolmhar a shainiú, a thomhas, a fhaire, a mhaolú agus a thuairisciú agus an bhfuil siad sin i gcomhréir le teorainneacha riosca agus fonn riosca na hinstitiúide nó an bhfuil siad formheasta ag an gcomhlacht bainistíochta; agus
 - h. an bhfuil próisis neartaithe bunaithe ag an institiúid chun cinntí a fhorghnó ar chuir ceann na feidhme bainistithe riosca nó an ceann comhlíonta dearcadh diúltach in iúl ina leith.

5.7.1 Creat agus straitéis um fhonn riosca

114. Agus an creat bainistithe riosca á mheasúnú, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas a mhéid atá sé neadaithe i straitéis fhoriomlán na hinstitiúide agus an tionchar a bhíonn aige uirthi. Ba cheart d'údaráis inniúla, go háirithe, a mheasúnú an bhfuil naisc iomchuí agus chomhsheasmhacha idir an straitéis ghnó, an straitéis riosca, fonn riosca agus creat bainistíochta riosca, agus na creataí bainistíochta caipitil agus leachtachta.
115. Agus straitéis riosca, fonn riosca agus creat bainistíochta riosca na hinstitiúide á n-athbhreithniú acu, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas:
- cibé an bhfeidhmítear go praiticiúil freagracht an chomhlachta bhainistíochta maidir leis an straitéis riosca, leis an fonn riosca agus leis an gcreat bainistíochta riosca trí threoir agus maoirseacht iomchuí a sholáthar;
 - cibé an ndéanann an straitéis riosca agus an fonn riosca na riosca ábhartha uile a bhfuil an institiúid neamhchosanta orthu a mheas agus cibé an gcuimsítear teorainneacha, lamháltais agus tairseacha riosca;
 - cibé an bhfuil an straitéis riosca agus an fonn riosca comhsheasmhach agus curtha chun feidhme;
 - cibé an bhfuil creat um fonn riosca réamhbhreathnaitheach, i gcomhréir leis an léaslíne pleanála straitéisí atá leagtha amach sa straitéis ghnó agus cibé an ndéantar athbhreithniú rialta air;
 - cibé an ndéantar an straitéis agus an fonn riosca lamháltas riosca agus acmhainní airgeadais na hinstitiúide a mheas go hiomchuí (i.e. ba cheart go mbeadh an fonn riosca comhsheasmhach le cistí dílse maoirseachta agus ceanglais leachtachta agus bearta agus ceanglais mhaoirseachta eile); agus
 - cibé an ndéantar an straitéis riosca agus an ráiteas um fhonn riosca a dhoiciméadú i scríbhinn agus cibé an bhfuil fianaise ann gur cuireadh in iúl d'fhoireann na hinstitiúide iad.

5.7.2 Creataí ICAAP agus ILAAP

116. Ba cheart d'údaráis inniúla athbhreithniú tréimhsiúil a dhéanamh ar ICAAP agus ar ILAAP na n-institiúidí bunaithe ar an bhfaisnéis arna bailiú ó na hinstitiúidí i gcomhréir le Treoirlínte an ÚBE maidir le faisnéis ICAAP agus ILAAP a bhailítear chun críocha SREP²⁰ agus a bhfóntacht, a n-éifeachtacht agus a gcuimsitheacht a chinneadh de réir na gcritéar a shonraítear san alt seo. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh freisin ar an

²⁰ Treoirlínte ÚBE maidir le faisnéis ICAAP agus ILAAP a bhailítear chun críocha SREP ([ÚBE/GL/2016/10](#))

gcaoi a ndéantar ICAAP agus ILAAP a chomhtháthú i gcleachtais iomlána bainistíochta riosca agus bainistíochta straitéisí, lena n-áirítear pleanáil caipitil agus leachtachta.

117. Ba cheart go rannchuideodh na measúnuithe sin le ceanglais bhreise cistí dílse a chinneadh agus le measúnú ar leordhóthanacht an chaipitil mar atá leagtha amach i dTeideal 7, agus leis an meastóireacht ar leordhóthanacht leachtachta mar a leagtar amach i dTeideal 9 freisin.

Fóntacht an ICAAP agus an ILAAP

118. Chun fóntacht an ICAAP agus an ILAAP a mheas, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas cibé an bhfuil na beartais, na próisis, na hionchuir agus na samhlacha atá comhdhéanta den ICAAP agus den ILAAP comhréireach le cineál, scála agus castacht ghníomhaíochtaí na hinstiúide. Chun é sin a dhéanamh, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar oiriúnacht an ICAAP agus an ILAAP maidir le measúnú agus cothabháil a dhéanamh ar leibhéal leordhóthanach caipitil inmheánaigh agus leachtachta chun rioscaí a bhfuil nó a bhféadfadh an instiúid a bheith neamhchosanta orthu a chumhdach agus chun cinntí gnó a dhéanamh (e.g. maidir le caipiteal a leithdháileadh faoin bplean gnó), lena n-áirítear faoi choinníollacha struis i gcomhréir le Treoirlínte ÚBE maidir le tástáil struis instiúidí.
119. Agus measúnú á dhéanamh ar fhóntacht an ICAAP agus an ILAAP, ba cheart d'údaráis inniúla breithniú a dhéanamh, i gcás inarb ábhartha:
- cibé an bhfuil na modheolaíochtaí agus na toimhdí arna gcur i bhfeidhm ag instiúidí iomchuí agus comhsheasmhach ar fud na rioscaí, cibé an bhfuil siad bunaithe ar shonraí ionchuir eimpíreacha soladacha, an n-úsáideann siad paraiméadair atá calabraithe go láidir agus cibé an gcuirtear i bhfeidhm go cothrom iad chun riosca a thomhas agus maidir le bainistiú caipitil agus leachtachta;
 - cibé an bhfuil an leibhéal muiníne comhsheasmhach leis an fonn riosca agus an léiríonn na boinn tuisceana éagsúlaithe inmheánaigh an tsamhail ghnó agus na straitéisí riosca;
 - cibé an bhfuil sainiú agus comhdhéanamh na n-acmhainní caipitil inmheánacha nó leachtachta atá ar fáil arna meas ag an instiúid le haghaidh an ICAAP agus an ILAAP comhsheasmhach leis na riosca arna dtomhas ag an instiúid agus an bhfuil siad incháilithe chun cistí dílse agus maoláin leachtachta a ríomh; agus
 - cibé an léiríonn dáileadh/leithdháileadh na n-acmhainní caipitil agus leachtachta inmheánacha atá ar fáil i measc línte gnó nó eintiteas dlíthiúil an riosca a bhfuil nó a bhféadfadh sé a bheith neamhchosanta ar gach ceann acu, agus cibé an gcuirtear san áireamh i gceart aon srianta dlíthiúla nó oibríochtúla ar inaistritheacht na n-acmhainní sin.

Éifeachtúlacht an ICAAP agus an ILAAP

120. Agus éifeachtacht an ICAAP agus an ILAAP á measúnú, ba cheart d'údaráis inniúla scrúdú a dhéanamh ar a n-úsáid sna próisis cinnteoireachta agus bainistíochta ar gach leibhéal san institiúid (e.g. socrú teorainneacha, tomhas feidhmíochta, etc.). Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar an gcaoi a n-úsáideann an institiúid an ICAAP agus an ILAAP ina bainistíocht riosca, caipitil agus leachtachta (tástáil úsáide). Ba cheart go mbreithneodh an measúnú idirnaisc agus feidhmiú idirghaolmhar an ICAAP agus an ILAAP leis an gcreat um fonn riosca, an bhainistíocht riosca, agus an bhainistíocht leachtachta agus caipitil, lena n-áirítear straitéisí cistiúcháin réamhbhreathnaitheacha, agus cibé an bhfuil siad oiriúnach do shamhail ghnó agus castacht na hinstitiúide.
121. Chuige sin, ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú cibé an bhfuil beartais, nósanna imeachta agus uirlisí ag an institiúid chun an méid seo a leanas a éascú:
- sainaitheint shoiléir na bhfeidhmeanna agus/nó na gcoistí ábhartha atá freagrach as gnéithe éagsúla an ICAAP agus an ILAAP (e.g. samhaltú agus cainníochtú, iniúchóireacht inmheánach agus bailíochtú, faireachán agus tuairisciú, ardú saincheisteanna, etc.);
 - pleanáil chaipitil agus leachtachta: acmhainní caipitil agus leachtachta a ríomh ar bhonn réamhbhreathnaithe (lena n-áirítear cásanna struis toimhdithe) i dtaca leis an straitéis fhoriomlán nó le hidirbhearta suntasacha;
 - leithdháileadh agus faireachán ar acmhainní caipitil agus leachtachta i measc línte gnó agus cineálacha riosca (e.g. tá teorainneacha riosca arna sainiú le haghaidh línte gnó, eintitis nó riosca aonair comhsheasmhach leis an gcuispóir chun leordhóthanacht iomlán acmhainní inmheánacha caipitil agus leachtachta na hinstitiúide a áirithiú);
 - tuairisciú rialta agus pras ar leordhóthanacht caipitil agus leachtachta don bhainistíocht shinsearach agus don chomhlacht bainistíochta (go háirithe, ba cheart minicíocht an tuairiscithe a bheith leordhóthanach maidir le rioscaí agus forbairt mhéid an ghnó, maoláin inmheánacha atá ann cheana agus an próiseas cinnteoireachta inmheánach chun ligean do bhainistíocht na hinstitiúide gníomhaíochtaí feabhais a chur ar bun sula gcuirfear leordhóthanacht caipitil nó leachtachta i mbaol); agus
 - feasacht agus gníomhaíochtaí an bhainistíocht shinsearach nó an chomhlachta bhainistíochta, i gcás ina bhféadfadh straitéis ghnó agus/nó idirbhearta aonair suntasacha a bheith ar neamhréir leis an ICAAP agus leis an gcaipiteal inmheánach atá ar fáil (e.g. formheas an bhainistíocht shinsearach ar idirbheart suntasach i gcás inar dócha go mbeidh tionchar ábhartha ag an idirbheart ar chaipiteal inmheánach atá ar fáil) nó leis an ILAAP agus na hacmhainní leachtachta inmheánacha ILAAP atá ar fáil.
122. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar cé acu an bhfuil nó nach léiríonn an comhlacht bainistíochta tiomantas agus eolas cuí don ICAAP agus don ILAAP agus ar a dtorthaí. Go háirithe, ba cheart dóibh measúnú a dhéanamh ar cibé an

bhformheasann an comhlacht bainistíochta creataí agus torthaí an ICAAP agus an ILAAP agus, i gcás inarb ábhartha, na torthaí ar bhailíochtú inmheánach an ICAAP agus an ILAAP.

123. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar a mhéid atá an ICAAP agus an ILAAP réamhbhreathnaitheach. Ba cheart d'údaráis inniúla é sin a dhéanamh trí mheasúnú a dhéanamh ar chomhsheasmhacht an ICAAP agus an ILAAP le pleananna caipitil agus leachtachta agus pleananna straitéiseacha.

Cuimsitheacht an ICAAP agus an ILAAP

124. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar chumhdach an ICAAPanna agus an ILAAP ar línte gnó, ar eintitis dhlíthiúla agus ar rioscaí a bhfuil nó a bhféadfadh an institiúid a bheith faoina lé, agus comhlíonadh ICAAPanna agus ILAAPanna le ceanglais dhlíthiúla. Go háirithe, ba cheart dóibh a mheas:
- cibé an gcuirtear an ICAAP agus an ILAAP chun feidhme go haonchineálach agus go comhréireach le haghaidh línte gnó agus eintiteas dlíthiúil uile na hinstitiúide ábhartha maidir le sainathint agus measúnú riosca;
 - cibé an gcumhdaíonn an ICAAP agus an ILAAP gach riosca ábhartha beag beann ar cibé an dtagann an riosca ó eintitis nach bhfuil faoi réir comhdhlúthaithe (feithiclí sainchuspóireacha (SPVanna), eintitis shainchuspóireacha (SPEanna)); agus
 - i gcás ina bhfuil socruithe nó próisis rialachais inmheánaigh éagsúil ag eintiteas ar bith ó eintitis eile an ghrúpa, cibé an bhfuil údar maith leis na diallais sin (e.g. d'fhéadfadh go mbeadh údar maith le glacadh samhlacha ardleibhéil ag cuid den ghrúpa amháin mar gheall ar easpa sonraí leordhóthanacha chun paraiméadair a mheas i gcás cuid línte gnó nó eintitis dhlíthiúla, ar choinníoll nach ionann na línte gnó nó na heintitis dhlíthiúla sin mar fhoinsé comhchruinnithe riosca don chuid eile den phunann).

5.7.3 Measúnú ar thástáil struis na n-institiúidí

125. Ba cheart d'údaráis inniúla athbhreithniú agus measúnú a dhéanamh ar chlár tástála struis na n-institiúidí agus ar a gcomhlíontacht le Treoirlínte an ÚBE maidir le tástáil struis institiúidí, ag cur san áireamh méid agus eagrúchán inmheánach institiúidí agus nádúr, scála agus castacht a ngníomhaíochtaí, go háirithe i ndáil le socruithe rialachais, bonneagar sonraí, úsáid tástála struis in ICAAP agus ILAAP agus gníomhaíochtaí bainistíochta dá dtagraítear i dTeideal 4 de na treoirlínte sin.
126. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú cáilíochtúil a dhéanamh ar chlár tástála struis, mar aon le measúnú cainníochtúil ar thorthaí tástálacha struis. Ba cheart d'údaráis inniúla breithniú a dhéanamh ar thorthaí measúnuithe cáilíochtúla agus cainníochtúla mar aon le torthaí tástálacha struis maoirseachta (féach Teideal 12) chun críocha leordhóthanacht caipitil agus leachtachta a mheasúnú agus chun an fhreagairt mhaoirseachta iomchuí ar na heasnaimh a sainathníodh a chinneadh.

127. Ina theannta sin, d'fhéadfadh measúnuithe maoirseachta ar chláir tástála struis na n-institiúidí, agus torthaí na dtástálacha struis éagsúla a rinne institiúid mar chuid dá clár tástála struis, a bheith mar bhonn eolais don mheasúnú ar ghnéithe éagsúla de SPRE agus, go háirithe:
- Sainaithint leochaileachtaí nó laigí féideartha i mbainistíocht riosca agus rialuithe ar réimsí riosca aonair. Ba cheart iad sin a úsáid mar fhoinsé faisnéise breise a bheidh le cur san áireamh ag na húdaráis inniúla agus measúnú á dhéanamh ar rioscaí aonair do chaipiteal dá dtagraítear i dTeideal 6 de na Treoirlínte seo, nó ar rioscaí do leachtacht agus cistiú dá dtagraítear i dTeideal 8 de na Treoirlínte seo. Féadfar úsáid a bhaint as anailísí cásanna agus íogaireachta arna ndéanamh ag institiúid chun measúnú a dhéanamh ar an neamhchosaint ar rioscaí aonair agus ar na híogaireachtaí gaolmhara ar fhachtóirí riosca bunúsacha.
 - Sainaithint easnaimh a d'fhéadfadh a bheith ann i socruithe foriomlána rialachais nó i rialuithe ar fud na hinstitiúide. Ba cheart do na húdaráis inniúla iad sin a mheas mar fhoinsé bhreise faisnéise chun críocha mheasúnú SREP ar rialachas inmheánach agus rialuithe ar fud na hinstitiúide. Ina theannta sin, is féidir torthaí tástálacha struis na hinstitiúide a úsáid chun pleanáil chaipitil na hinstitiúide a mheasúnú, agus go háirithe a gné ama.
 - Cainníochtú sonrath ceanglais chainníochtúla leachtachta i gcomhthéacs an mheasúnaithe ar leordhóthanacht leachtachta, go háirithe i gcás nach bhfuil tagarmharcanna sonracha maoirseachta forbartha ag údarás inniúil le haghaidh ceanglas leachtachta, nó nach gcuireann sé tástáil struis maoirseachta leachtachta i bhfeidhm.

Measúnú cáilíochtúil ar chláir tástála struis na n-institiúidí

128. Agus cláir tástála struis institiúidí á measúnú acu, ba cheart d'údarás inniúla gach foinsé faisnéise ábhartha a mheas faoi chláir agus faoi mhodheolaíochtaí tástála struis, lena n-áirítear measúnuithe inmheánacha féin agus bailíochtú nó athbhreithnithe arna ndéanamh ag feidhmeanna rialaithe inmheánacha neamhspleácha, mar aon le faisnéis agus meastacháin arna soláthar ag tríú pháirtithe, nuair atá siad ar fáil.
129. Ba cheart d'údarás inniúla measúnú a dhéanamh ar an gcaoi a ndéanann institiúidí a gcláir tástála struis a dhearadh, a bhainistiú agus a mhaoirsiú agus ba cheart dóibh measúnú a dhéanamh ar leordhóthanacht na gclár sin, trí an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh go háirithe:
- cumas na hinstitiúide agus an bonneagar atá ar fáil, lena n-áirítear maidir le hinfhaighteacht sonraí agus comhiomlánú sonraí, an clár tástála struis a chur chun feidhme i línte agus in eintitis aonair gnó agus ar fud an ghrúpa, i gcás inarb ábhartha;
 - leordhóthanacht na n-idirnáisc fhéideartha idir tástálacha struis sócmhainneachta agus leachtachta;

- c. leordhóthanacht mheasúnú na n-institiúidí ar chláir um thástáil struis chun a n-éifeachtacht agus a stóinseacht a chinneadh; agus
 - d. leordhóthanacht mhinicíocht na dtástálacha struis, ag féachaint do raon feidhme agus cineál na tástála struis, cineál, scála, méid agus castacht ghníomhaíochtaí na n-institiúidí, saintréithe na punainne agus an timpeallacht mhaicreacnamaíoch.
130. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh freisin ar úsáid thorthaí tástála struis i mbainistíocht riosca agus straitéiseach institiúidí, agus go háirithe:
- a. a mhéid atá tástáil struis leabaithe i gcreat bainistithe riosca na hinstitiúide agus sa phróiseas chun an fonn riosca agus na teorainneacha a shocrú;
 - b. rannpháirtíocht na bainistíochta sinsearaí agus an chomhlachta bainistíochta sa chlár tástála struis agus i dtuairisciú inmheánach gaolmhar na hinstitiúide;
 - c. tástáil struis agus a torthaí a chomhtháthú sa chinnteoireacht ar fud na hinstitiúide;
131. Agus cláir um thástáil struis, torthaí na dtástálacha struis agus na ngníomhaíochtaí bainistíochta atá beartaithe á measúnú acu, ba cheart do na húdaráis inniúla breathnú ar pheirspictíochtaí neamhghnácha agus ar fud an chórais araon. Go háirithe, ba cheart gníomhaíochtaí bainistíochta a mheasúnú go príomha ó thaobh inmheánach de maidir lena gcreidiúnacht, agus sainiúlachtaí institiúide aonair á gcur san áireamh. Ba cheart d'údaráis inniúla breathnú freisin ar ghníomhaíochtaí bainistíochta ó dhearcadh uile-chórais, mar gur dócha go mbreithneoidh institiúidí eile gníomhaíochtaí comhchosúla, a d'fhéadfadh a bheith dochreidte i gcomhthéacs an chórais ar fad.
132. Agus gníomhaíochtaí bainistíochta á measúnú acu a bhfuil éifeacht acu ar chaipiteal nó ar staid airgeadais ghinearálta na hinstitiúide, ba cheart d'údaráis inniúla a n-indéantacht a mheas i gcásanna struis agus na hamlínte chun an ghníomhaíocht a chur chun feidhme. Go háirithe, ba cheart gníomhaíochtaí bainistíochta a chur i gcrích agus a chur chun feidhme le linn thréimhse ama na tástála struis. Féadfaidh údaráis inniúla breathnú freisin, i gcás inarb ábhartha, ar ghníomhaíochtaí bainistíochta a chuirfear i gcrích níos déanaí ná thréimhse ama na tástála struis.
133. Ba cheart d'údaráis inniúla éifeachtacht chláir tástála struis na n-institiúidí a chur san áireamh chun leochaileachtaí gnó ábhartha a shainaithint agus é sin a chur san áireamh agus inmharthanacht mhúnla gnó na n-institiúidí agus inbhuanaitheacht a straitéisí á meas acu (féach Teideal 4).
134. Agus cláir um thástáil struis agus a dtorthaí á measúnú acu i gcás grúpaí trasteorann, ba cheart d'údaráis inniúla breithniú a dhéanamh ar inaistritheacht caipitil agus leachtachta idir na heintitis dhlíthiúla nó na haonaid ghnó le linn dálaí struis, chomh maith le feidhmiú aon airgeadais laistigh de ghrúpa atá bunaithe. socruithe tacaíochta, ag cur san áireamh na deacrachtaí maoinithe a bhféadfaí a bheith ag súil leo i ndálaí struis.

Measúnú cainníochtúil ar thástálacha struis institiúidí

135. Ba cheart d'údaráis inniúla, chomh maith leis an measúnú cáilíochtúil a shonraítear thuas a dhéanamh, rogha agus úsáid cásanna, toimhdí agus modheolaíochtaí a mheasúnú agus a dhúshlánú, agus ba cheart dóibh measúnú a dhéanamh go háirithe:
- a déine de chásanna, ag cur san áireamh freisin na cásanna a leagtar amach sa tástáil struis fhreasaithe, a dóchúlacht go dtarlóidh siad agus a n-ábharthacht do mhúnla gnó na hinstitiúide;
 - cibé an bhfuil na cásanna trom ach sochreidte, comhsheasmhach go himmheánach agus ag breathnú chun cinn;
 - cibé an dtugann na cásanna aghaidh ar na mór-leochaileachtaí uile a bhaineann go sonrach leis an institiúid agus an bhfuil na táirgí ábhartha agus na línte gnó go léir san áireamh;
 - tionchar na dtoimhdí ar aschuir na dtástálacha struis.
136. Agus cásanna, toimhdí agus torthaí tástálacha struis institiúidí á ndúshlán acu, ba cheart d'údaráis inniúla úsáid a bhaint as, i gcás inarb iomchuí, na torthaí, na cásanna agus na toimhdí ó thástálacha struis maoirseachta, lena n-áirítear cleachtaí réigiúnacha tástála struis ábhartha arna ndéanamh ag údaráis éagsúla, amhail an ÚBE, an CAI agus an CEBC/ESRB, chomh maith leis an measúnú cáilíochtúil mar atá sonraithe thuas, chun a chinneadh a mhéid is féidir brath ar chlár tástála struis na hinstitiúide agus ar a thorthaí.
137. Má shainaithníonn údaráis inniúla easnaimh i ndearadh na gcásanna nó na mbonn tuisceana a úsáideann institiúidí, féadfaidh siad a cheangal ar institiúidí a dtástálacha struis, nó i gcodanna sonracha áirithe den chlár tástála struis, trí úsáid a bhaint as toimhdí modhnaithe arna soláthar ag na húdaráis inniúla, nó cásanna forordaithe sonracha (e.g. na cásanna ancaire arna sainiú i dTreoirlínte an ÚBE maidir le tástáil struis institiúidí).
138. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar thorthaí na dtástálacha struis, go háirithe maidir le tástálacha struis a dhéantar i gcomhthéacs na bainistíochta riosca caipitil agus leachtachta, lena n-áirítear na cinn chun críocha an ICAAP agus an ILAAP (féach freisin Roinn 5.7.2) agus ba cheart dóibh a áirithiú go cás struis a úsáidtear chun críocha leordhóthanachta caipitil déantar difear diúltach don chóimheas caipitil mar thoradh, mar shampla, ar ascnaimh rátála creidmheasa, laghdú ar ghlanchorraigh úis nó ar ghlanchailteanais trádála.
139. Ina n-athbhreithnithe ar thástálacha struis a dhéantar i gcomhthéacs na bainistíochta riosca caipitil agus leachtachta, lena n-áirítear chun críocha ICAAP agus ILAAP, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú comhcheangailte a dhéanamh ar an tionchar atá ag torthaí tástála struis ar riachtanais chaipitil agus leachtachta, agus ar riachtanais chaipiteal agus leachtachta, chomh maith le ceanglais rialála ábhartha eile. Chuige sin, ba

cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú cibé an bhfuil an cumas ag institiúid an TSCR is infheidhme a choinneáil, i gcónaí, i gcás díobhálach agus an bhfuil sraith gníomhaíochtaí bainistíochta sainaitheanta aici chun aghaidh a thabhairt ar aon sárú féideartha ar TSCR.

140. Ba cheart d'údaráis inniúla tionchar na dtástálacha struis ar chóimheas luamhánaithe na hinstitiúide a mheas freisin, mar aon lena dliteanais incháilithe atá á sealbhú chun críocha na gceanglas íosta maidir le dliteanais incháilithe (MREL) dá dtagraítear i dTreoir 2014/59/AE.

141. Agus torthaí na dtástálacha struis á measúnú, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas freisin gach athrú rialála atá ar eolas amach anseo a dhéanann difear d'institiúidí laistigh de raon feidhme agus de thréimhse ama an chleachtaidh tástála struis. Ar an gcaoi chéanna, ba cheart d'údaráis inniúla gach athrú atá ar eolas ar cheanglais chaipitil amach anseo a mheas (e.g. measúnuithe lánluchtaithe) agus torthaí tástála struis agus inmharthanacht na samhla gnó á meas acu.

5.7.4 Táirgí nua agus athruithe suntasacha

142. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil NPAP dea-dhoiciméadaithe i bhfeidhm ag an institiúid, arna fhorfhéas ag an gcomhlacht bainistíochta, a thugann aghaidh ar fhorbairt margaí, táirgí agus seirbhísí nua, lena n-áirítear a bpróisis agus a gcórais bhunúsacha, agus athruithe suntasacha ar na cinn atá ann cheana, chomh maith le hidirbhearta eisceachtúla.

143. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil baint iomchuí ag an bhfeidhm bainistithe riosca agus ag an bhfeidhm chomhlíonta le táirgí nua a fhorfhéas nó le hathruithe suntasacha ar tháirgí, ar phróisis agus ar chórais atá ann cheana, agus an bhfuil formheas táirgí nua nasctha le leordhóthanacht na rialuithe faoi seach.

5.8 Teicneolaíochtaí faisnéise agus cumarsáide agus bainistíocht leanúnachais gnó

144. I gcomhréir le Treoirínte an ÚBE ar rialachas inmheánach agus le Treoirínte an ÚBE maidir le TFC agus bainistíocht riosca slándála²¹, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas cibé an bhfuil teicneolaíochtaí faisnéise agus cumarsáide na hinstitiúide éifeachtach agus iontaofa agus an dtacaíonn na córais sin go hiomlán le cumais comhiomlánaithe sonraí riosca ag gnáth-amanna, agus le linn tréimhsí struis freisin. Go háirithe, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas an mbeidh an institiúid creidmheasa ar a laghad ábalta:

- a. sonraí riosca comhiomlánaithe atá cruinn, comhsheasmhach, iomlán agus iontaofa a ghiniúint le haghaidh aonad gnó agus na hinstitiúide ina hiomláine;

²¹ Treoirínte ÚBE maidir le TFC agus bainistíocht riosca slándála (ÚBE/GL/2019/04).

- b. gach sonraí riosca ábhartha a ghabháil agus a chomhiomlánú ar fud na hinstitiúide;
 - c. sonraí riosca comhiomlán agus cothrom le dáta agus tuarascálacha riosca a ghiniúint go tráthúil agus go leor minicíochta; agus
 - d. sonraí riosca comhiomlán inoiriúnaithe agus tuairisciú riosca a ghiniúint chun freastal ar raon leathan iarrataí ar éileamh ón gcomhlacht bainistíochta nó ó na húdaráis inniúla, lena n-áirítear iarrataí ad hoc mar gheall ar riachtanais inmheánacha nó sheachtracha athraitheacha.
145. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheas cibé an bhfuil bainistíocht éifeachtach leanúnachas gnó bunaithe ag an institiúid le pleananna teagmhasacha agus leanúnachais gnó a tástáladh, chomh maith le pleananna athshlánaithe ó thubaiste dá feidhmeanna criticiúla go léir, lena n-áirítear feidhmeanna agus acmhainní criticiúla seachfhoinsithe, agus an féidir leis na pleananna sin iad sin a ghnóthú go creidiúnach.

5.9 Rioscaí ML/TF agus imní stuamachta

146. Agus anailís á déanamh acu ar an gcreat rialachais inmheánaigh agus ar rialuithe ar fud na hinstitiúide, ba cheart do na húdaráis inniúla na measúnuithe a fuarthas ó mhaoirseoirí AML/CFT a chur san áireamh freisin, agus meastóireacht a dhéanamh i dtaobh an údar imní stuamachta iad. D'fhéadfadh sé seo a bheith fíor go háirithe i gcás ina léiríonn torthaí laigí ábhartha i gcórais agus i rialuithe AML/CFT na hinstitiúide. Os a choinne sin, i gcás ina léirítear i measúnú an údaráis inniúil na heasnaimh i rialuithe inmheánacha agus i gcreat rialachais na hinstitiúide agus i rialuithe ar fud na hinstitiúide is cúis imní stuamachta a bhaineann le riosca ML/TF, ba cheart d'údaráis inniúla toradh an mheasúnaithe sin a roinnt le maoirseoirí AML/CFT²².
147. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheas cibé an bhfuil bainistiú na rioscaí ML/TF san áireamh i gcreat rialachais foriomlán na hinstitiúide.
148. I gcomhréir le Treoirlínte an ÚBE maidir le rialachas inmheánach²³ agus Treoirlínte Comhpháirteacha ÚEUM agus ÚBE maidir le measúnú ar oiriúnacht chomhaltaí an chomhlachta bainistíochta agus sealbhóirí príomhfheidhme²⁴ ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú ó thaobh stuamachta de cibé an bhfuil freagrachtaí an chomhlachta bainistíochta maidir le rioscaí ML/TF á gcomhlíonadh. Ba cheart d'údaráis inniúla aon fhaisnéis bhreise a fhaightear ó na maoirseoirí AML/CFT a chur san áireamh tar éis a measúnaithe i gcomhréir le Treoirlínte an ÚBE maidir le beartais agus nósanna imeachta i

²² I gcomhréir le Treoirlínte Comhair AML/CFT an ÚBE (ÚBE/GL/2021/15)

²³ Treoirlínte ÚBE maidir le rialachas inmheánach faoi Threoir 2013/36/AE, (ÚBE/GL/2021/05).

²⁴ Treoirlínte Comhpháirteacha ESMA agus ÚBE maidir leis an measúnú ar oiriúnacht chomhaltaí an chomhlachta bainistíochta agus sealbhóirí príomhfheidhme faoi Threoir 2013/36/AE agus Treoir 2014/65/AE (EBA/GL/2021/06).

ndáil le bainistiú comhlíonta agus ról agus freagrachtaí an Oifigigh Chomhlíonta AML/CFT.²⁵

5.10 Pleanáil téarnaimh

149. Chun rialachas inmheánach agus rialuithe uile-institiúide a mheasúnú, ba cheart d'údaráis inniúla aon thorthaí agus easnaimh a shainaithnítear sa mheasúnú ar phleananna téarnaimh agus ar shocruithe pleanála téarnaimh arna seoladh i gcomhréir le hAirteagal 6 agus le hAirteagal 8 de Threoir 2014/59/AE a mheas.

150. Ar an gcaoi chéanna, ba cheart go mbeadh torthaí ón measúnú ar ghnéithe SREP, lena n-áirítear rialachas inmheánach agus socruithe rialaithe ar fud na hinstiúide, mar bhonn eolais don mheasúnú ar phleananna téarnaimh.

5.11 Feidhm ag an leibhéal comhdhlúite agus impleachtaí d'eintitis ghrúpa

151. Ar an leibhéal comhdhlúite, i dteannta leis na heilimintí a chumhdaítear sna ranna thuas, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas:

- a. cibé an dtuigeann comhlacht bainistíochta na hinstiúide comhdhlúthaithe eagrú an ghrúpa agus ról na n-eintiteas éagsúil, agus na naisc agus na caidrimh eatarthu;
- b. cibé an bhfuil struchtúr eagraíochtúil agus dlíthiúil an ghrúpa – i gcás inarb ábhartha – soiléir agus trédhearcach, agus oiriúnach do mhéid agus do chastacht an ghnó agus na n-oibríochtaí;
- c. cibé an bhfuil córas éifeachtach bainistíochta faisnéise agus tuairiscithe bunaithe ag an institiúid is infheidhme maidir le gach aonad gnó agus eintiteas dlíthiúil, agus tá an fhaisnéis sin ar fáil do chomhlacht bainistíochta mháthairghnóthas na hinstiúide ar bhonn tráthúil;
- d. cibé an bhfuil straitéisí comhsheasmhacha ar fud an ghrúpa bunaithe ag comhlacht bainistíochta na hinstiúide comhdhlúthaithe, lena n-áirítear straitéis riosca ar fud an ghrúpa agus creat fonn;
- e. cibé an gclúdaíonn grúpbhainistíocht riosca gach riosca ábhartha beag beann ar cibé an dtagann an riosca ó eintitis nach bhfuil faoi réir comhdhlúthaithe (lena n-áirítear SPVanna, SPEanna, gnólachtaí maoine, socruithe dlíthiúla, eintitis a bhainistítear thar ceann custaiméirí mar iontaobhaí nó ainmnitheach) agus bunaítear dearcadh cuimsitheach ar na rioscaí go léir;

²⁵ Treoirlínte ÚBE maidir le beartais agus nósanna imeachta i ndáil le bainistiú comhlíonta agus ról agus freagrachtaí an Oifigigh Chomhlíonta AML/CFT faoi Airteagal 8 agus Caibidil VI de Threoir (AE) 2015/849 (EBA/GL/2022/05).

- f. cibé an ndéanann an institiúid tástáil struis rialta lena gcumhdaítear na rioscaí agus na heintitis ábhartha go léir i gcomhréir le Treoirlínte an ÚBE maidir le tástáil struis institiúidí; agus
- g. cibé an bhfuil fheidhm iniúchta inmheánaigh ar fud an ghrúpa neamhspleách, tá plean iniúchta grúpa-bhunaithe riosca aici, tá foireann agus acmhainní cuí aici, tá stádas cuí aici agus tá líne tuairiscithe díreach aici chuig comhlacht bainistíochta na hinstitiúide comhdhlúthaithe.
152. Agus an measúnú á dhéanamh ar rialachas inmheánach agus ar rialuithe ar fud na hinstitiúide ar leibhéal na coimhdeachta, de bhreis ar na heilimintí a liostaítear sa Teideal seo, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas cibé an gcuirtear beartais agus nósanna imeachta ar fud an ghrúpa chun feidhme go comhsheasmhach ar leibhéal na fochuideachta agus cibé an bhfuil bearta déanta ag eintitis ghrúpa chun a chinntiú go bhfuil a n-oibríochtaí de réir na ndlíthe agus na rialacháin go léir is infheidhme.

5.12 Achoimre ar thorthaí agus scórála

153. Tar éis na measúnuithe thuas, ba cheart do na húdaráis inniúla teacht ar thuairim maidir le leordhóthanacht shocruithe rialachais inmheánaigh agus rialuithe uile-institiúide na hinstitiúide. Ba cheart an dearcadh seo a léiriú in achoimre ar thorthaí, mar aon le scór inmhharthanachta bunaithe ar na breithnithe atá sonraithe i dTábla 3.

Tábla 3. Breithnithe maoirseachta maidir le scór a shannadh do rialachas inmheánach agus rialuithe ar fud na hinstitiúide

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
1	Cruthaíonn easnaimh sa rialachas inmheánach agus socruithe rialaithe ar fud na hinstitiúide leibhéal íseal riosca d'inmhharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> Tá struchtúr eagraíochtúil láidir trédhearcach ag an institiúid a bhfuil freagrachtaí soiléire uirthi agus deighilt idir an tógáil riosca ó fheidhmeanna bainistíochta agus rialaithe riosca. Tá cultúr corparáideach slán, bainistiú coinbhleachtaí leasa agus próisis sceithireachta. Tá comhdhéanamh agus feidhmiú an chomhlachta bainistíochta iomchuí. Tá tiomantas ama chomhaltaí an chomhlachta bainistíochta oiriúnach agus cloíonn siad leis an teorainn ar líon na stiúrthóireachtaí, nuair is cuí. Tá beartas éagsúlachta glactha ag an institiúid a chothaíonn comhdhéanamh boird ilghnéitheach agus a chomhlíonann na spriocanna atá leagtha síos.

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
		<ul style="list-style-type: none"> • Tá an beartas luach saothair i gcomhréir le straitéis riosca na hinstitiúide agus le leasanna fadtéarmacha. • Tá an creat bainistíochta riosca agus próisis bhainistíochta riosca, lena n-áirítear an ICAAP, ILAAP, NPAP, creat tástála struis, pleanáil chaipitil agus pleanáil leachtachta oiriúnach. • Is iomchuí an creat rialaithe inmheánaigh agus na rialuithe inmheánacha. • Tá na feidhmeanna bainistíochta riosca, comhlíonta agus iniúchta inmheánaigh neamhspleách agus tá acmhainní leordhóthanacha acu, agus feidhmíonn an fheidhm iniúchta inmheánaigh go héifeachtach de réir caighdeáin agus ceanglais idirnáisiúnta bhunaithe. • Tá teicneolaíochtaí faisnéise agus cumarsáide agus socruithe leanúnachais gnó oiriúnach. • Tá an plean téarnaimh inchreidte agus tá socruithe pleanála téarnaimh oiriúnach.
2	Cruthaíonn easnaimh sa rialachas inmheánach agus i socruithe rialaithe ar fud na hinstitiúide leibhéal meánach-íseal riosca d'inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> • Tá struchtúr eagraíochtúil atá láidir agus trédhearcach den chuid is mó ag an institiúid a bhfuil freagrachtaí soiléire uirthi agus idirdhealú idir an tógáil riosca agus feidhmeanna bainistíochta agus rialaithe riosca. • Tá cultúr corparáideach slán den chuid is mó, bainistiú coinbhleachtaí leasa agus próisis sceithreachta. • Tá comhdhéanamh agus feidhmiú an chomhlachta bainistíochta oiriúnach don chuid is mó. • Tá tiomantas ama chomhaltaí an chomhlachta bainistíochta oiriúnach don chuid is mó, agus, nuair is cuí, comhlíonann siad an teorainn ar líon na stiúrthóireachtaí. • Tá beartas éagsúlachta glactha ag an institiúid a chothaíonn comhdhéanamh boird ilghnéitheach, agus a chloíonn den chuid is mó leis na spriocanna a leagadh síos nó tá bearta iomchuí curtha i bhfeidhm aige chun na spriocanna atá sainithe sa bheartas a bhaint amach.

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
		<ul style="list-style-type: none"> • Tá an beartas luach saothair ag teacht go mór le straitéis riosca na hinstitiúide agus le leasanna fadtéarmacha. • Tá an creat bainistíochta riosca agus próisis bhainistíochta riosca, lena n-áirítear an ICAAP, ILAAP, NPAP, creat tástála struis, pleanáil chaipitil agus pleanáil leachtachta, oiriúnach don chuid is mó. • Tá an creat rialaithe inmheánaigh agus na rialuithe inmheánacha iomchuí den chuid is mó. • Tá na feidhmeanna bainistíochta riosca, comhlíonta agus iniúchta inmheánaigh neamhspleách agus tá a gcuid oibríochtaí éifeachtach den chuid is mó. • Tá teicneolaíochtaí faisnéise agus cumarsáide agus socruithe leanúnachais gnó oiriúnach don chuid is mó. • Tá an plean téarnaimh inchreidte den chuid is mó. Tá na socruithe pleanála téarnaimh oiriúnach don chuid is mó.
3	Cruthaíonn easnaimh sa rialachas inmheánach agus i socruithe rialaithe ar fud na hinstitiúide leibhéal meánard riosca d'inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> • Níl struchtúr eagraíochtúil agus freagrachtaí na hinstitiúide go hiomlán trédhearcach agus níl an tógáil riosca deighilte go hiomlán ó fheidhmeanna bainistithe agus rialaithe riosca. • Tá amhras ann faoi oiriúnacht an chultúir chorparáidigh, faoi bhainistiú coinbhleachtaí leasa agus/nó faoi phróisis sceithreachta. • Tá amhras ann faoi oiriúnacht chomhdhéanamh agus fheidmiú an chomhlachta bainistíochta. • Tá amhras ann faoi thiomantas ama cú chomhaltaí an chomhlachta bhainistíochta agus nuair is ábhartha ní chloíonn siad leis an teorainn ar líon na stiúrthóireachtaí. • Níl beartas éagsúlachta glactha ag an institiúid nó níl bearta curtha i bhfeidhm aici chun leibhéal iomchuí éagsúlachta a bhaint amach. • Tá imní ann go bhféadfadh an beartas luach saothair a bheith ar neamhréir le straitéis riosca agus leasanna fadtéarmacha na hinstitiúide.

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
		<ul style="list-style-type: none"> • Tá amhras ann faoi oiriúnacht an chreata bainistíochta riosca agus na bpróiseas bainistíochta riosca, lena n-áirítear an ICAAP, ILAAP, NPAP, creat tástála struis, pleanáil chaipitil agus/nó pleanáil leachtachta. • Tá amhras ann faoi oiriúnacht an chreata rialaithe inmheánaigh agus na rialuithe inmheánacha. • Tá amhras ann faoi neamhspleáchas agus oibriú éifeachtach na bhfeidhmeanna bainistíochta riosca, comhlíonta agus iniúchta inmheánaigh. • Tá amhras ann faoi oiriúnacht teicneolaíochtaí faisnéise agus cumarsáide agus socruithe leanúnachais gnó. • Measadh go bhféadfadh easnaimh ábhartha a bheith sa phlean téarnaimh agus/nó go mbeadh baic ábhartha ar a chur i bhfeidhm agus níor tugadh aghaidh go hiomlán ar inní maoirseachta. Tá amhras ann faoi oiriúnacht na socruithe maidir le pleanáil téarnaimh.
4	Cruthaíonn easnaimh sa rialachas inmheánach agus sna socruithe rialaithe ar fud na hinstitiúide ardleibhéal riosca d'inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> • Níl struchtúr eagraíochtúil agus freagrachtaí na hinstitiúide trédhearcach agus ní dhéantar an glacadh riosca a dheighilt ó fheidhmeanna bainistithe agus rialaithe riosca. • An cultúr corparáideach, tá bainistiú coinbhleachtaí leasa agus/nó próisis sceithreachta míchuí. • Tá comhdhéanamh agus feidhmiú an chomhlachta bainistíochta mhíchuí. • Ní leor gealltanais ama chomhaltaí an chomhlachta bainistíochta, agus, nuair is ábhartha, ní chomhlíonann siad an teorainn ar líon na stiúrthóireachtaí. • Níl beartas éagsúlachta glactha ag an institiúid, níl an comhlacht bainistíochta éagsúil agus níl bearta curtha i bhfeidhm ag an institiúid chun díriú ar leibhéal iomchuí éagsúlachta. • Tagann an beartas luacha saothair salach ar straitéis riosca agus leasanna fadtéarmacha na hinstitiúide.

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
		<ul style="list-style-type: none">• Tá an creat bainistíochta riosca agus na próisis bhainistíochta riosca, lena n-áirítear an ICAAP, ILAAP, NPAP, creat tástála struis, pleanáil chaipitil agus/nó pleanáil leachtachta míchuí.• Níl an fheidhm bainistíochta riosca, comhlíonta agus/nó iniúchta inmheánaigh neamhspleách agus/nó níl na feidhmeanna iniúchta inmheánaigh ag feidhmiú de réir caighdeáin agus ceanglais idirnáisiúnta atá bunaithe; nach bhfuil oibríochtaí éifeachtach.• Tá an creat rialaithe inmheánaigh agus na rialuithe inmheánacha míchuí.• Tá na córais faisnéise agus na socruithe leanúnachais gnó míchuí.• Measadh go raibh easnaimh ábhartha sa phlean téarnaimh agus/nó go raibh baic ábhartha ar a chur i bhfeidhm agus níor tugadh aghaidh go hiomlán ar imní maoirseachta. Tá na socruithe pleanála téarnaimh míchuí.

Teideal 6. Rioscaí do chaipiteal a mheas

6.1 Breithnithe ginearálta

154. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú agus scóráil a dhéanamh ar na riosca don chaipiteal atá sainaitheanta mar ábhar ábhartha don institiúid.
155. Is é cuspóir an teidil seo modheolaíochtaí coiteanna a chur ar fáil le breithniú chun rioscaí aonair agus bainistíocht riosca agus rialuithe a mheasúnú. Níl sé beartaithe go mbeadh sé uileghabhálach agus tugann sé deis d'údaráis inniúla critéir bhreise eile a d'fhéadfaí a mheas a bheith ábhartha bunaithe ar a dtaithe agus ar ghnéithe sonracha na hinstitiúide a chur san áireamh.
156. Soláthraíonn an teideal seo treoirilínite d'údaráis inniúla chun na rioscaí seo a leanas do chaipiteal a mheasúnú agus a scóráil:
- riosca creidmheasa agus contrapháirtí;
 - rioscaí margaidh;
 - riosca oibriúcháin;
 - riosca ráta úis ó ghníomhaíochtaí neamhthrádála (IRRBB).
157. Saináithnítear sa teideal freisin sraith fochatagóirí laistigh de gach catagóir riosca thuas, ar gá iad a chur san áireamh nuair a dhéantar rioscaí do chaipiteal a mheasúnú. Ag brath ar ábharthacht na bhfochatagóirí seo d'institiúid ar leith, is féidir iad a mheasúnú agus a scóráil ina n-aonar.
158. Braitheann an cinneadh maidir le hábharthacht ar an mbreithiúnas maoirseachta. I gcás riosca iasachtaithe FX, áfach, i bhfianaise Mholadh BERS maidir le hiasachtú in airgeadraí eachtracha²⁶, ba cheart ábharthacht a chinneadh agus an tairseach seo a leanas á gcur san áireamh:
- Is ionann iasachtaí atá ainmnithe in airgeadra eachtrach d'iasachtaithe neamhfháilaithe agus 10 % ar a laghad de leabhar iasachtaí iomlán na hinstitiúide (iasachtaí iomlána do chorparáidí neamhairgeadais agus do theaghlaigh), i gcás inarb ionann leabhar iasachta iomlán den sórt sin agus 25 % ar a laghad de shócmhainní iomlána na hinstitiúide.
159. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh freisin ar rioscaí eile a shaináithnítear mar rioscaí ábhartha d'institiúid shonrach ach nach bhfuil liostaithe thuas (e.g. riosca pinsin, riosca clú, riosca straitéiseach agus gnó, riosca céim-isteach,

²⁶ Moladh BERS maidir le hiasachtú in airgeadraí eachtracha ([BERS/2011/1](#)), IO C 342, 22.11.2011, lch. 1.

comhchruinniú laistigh agus idir-riosca). D'fhéadfadh an méid seo a leanas seo a leanas cabhrú leis an bpróiseas aitheantais:

- a. tiománaithe TREA;
- b. rioscaí a shainaithnítear i ICAAP na hinstitiúide;
- c. riosca a eascraíonn as samhail gnó na hinstitiúide (lena n-áirítear iad siúd a shainaithin institiúidí eile a bhfuil samhail gnó chomhchosúil acu);
- d. faisnéis a eascraíonn as faireachán ar phríomhtháscairí;
- e. torthaí agus tuairimí ó thuarascálacha iniúchta inmheánaigh nó sheachtraigh; agus
- f. moltaí agus treoirínte arna n-eisiúint ag an ÚBE, mar aon le rabhaidh agus moltaí arna n-eisiúint ag údaráis macrastuamachta nó BERS.

160. Ba cheart do na húdaráis inniúla na heilimintí thuas a chur san áireamh freisin agus déine a ngníomhaíochta maoirseachta á bpleanáil acu maidir le measúnú ar riosca sonracha.

161. Maidir le riosca creidmheasa, riosca margaidh agus riosca oibriúcháin, ba cheart d'údaráis inniúla a fhíorú go gcomhlíonann an institiúid na híoscheanglais a shonraítear sa reachtaíocht ábhartha de chuid an AE agus sa reachtaíocht náisiúnta cur chun feidhme. Mar sin féin, leathnaíonn na treoirínte seo raon feidhme an mheasúnaithe thar na ceanglais íosta sin chun ligean d'údaráis inniúla teacht ar thuairim chuimsitheach ar rioscaí don chaipiteal.

162. Agus rioscaí don chaipiteal á meas, ba cheart d'údaráis inniúla an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag riosca costais mhaoinithe a mheas de réir na modheolaíochta atá ar áireamh i dTeideal 8 agus féadfaidh siad cinneadh a dhéanamh maidir leis an ngá atá le bearta chun an riosca sin a mhaolú.

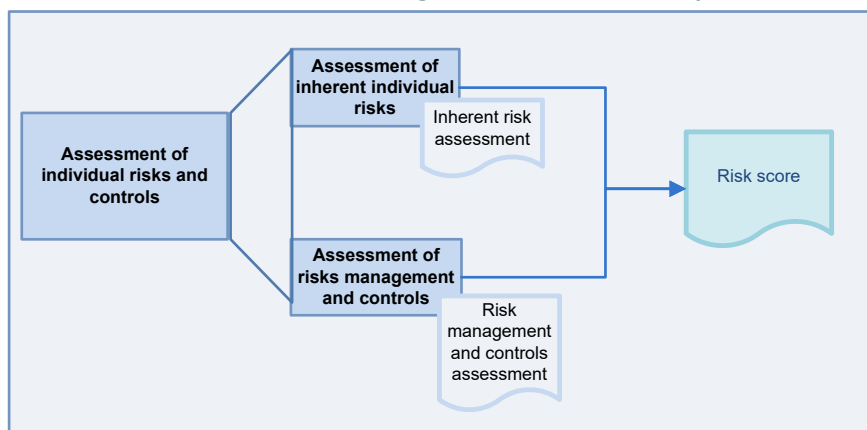
163. Agus na modheolaíochtaí a shonraítear sa Teideal seo á gcur chun feidhme acu, ba cheart d'údaráis inniúla táscairí cainníochtúla ábhartha agus méadrachtaí eile a shainaithint, a d'fhéadfaí a úsáid freisin chun faireachán a dhéanamh ar phríomhtháscairí, mar atá sonraithe i dTeideal 3.

164. I gcás gach riosca ábhartha, ba cheart go ndéanfaidh na húdaráis inniúla measúnú agus léiriú sa scór riosca:

- a. riosca dúchasach (neamhchosaintí riosca); agus
- b. cáilíocht agus éifeachtacht na bainistíochta agus na rialuithe riosca.

165. measúnú seo ar shreabhadh i Lena n-ionadaítear i bhFigiúr 4 thíos.

Figúir 1. Sreabhadh oibre measúnaithe le haghaidh rioscaí don chaipiteal

Assesment of individual risks and controls

Assessment of inmherent individual risks

Inherent risk assessment

Assessment of risks management and controls

Risk management and controls assessment

Risk score

Measúnú ar rioscaí agus rialuithe aonair

Measúnú ar rioscaí aonair dúchasacha

Measúnú ar riosca dúchasach

Measúnú ar bhainistíocht riosca agus rialuithe

Bainistíocht riosca agus measúnú rialuithe

Scór riosca

166. Agus a gcuid measúnuithe á ndéanamh acu, ba cheart do na húdaráis inniúla úsáid a bhaint as gach foinse faisnéise atá ar fáil, lena n-áirítear tuairisciú rialála, tuairisciú ad hoc arna chomhaontú leis an institiúid, méadracht inmheánach na hinstitiúide agus tuarascálacha (e.g. tuarascáil iniúchóireachta inmheánaí, tuarascálacha bainistíochta riosca, faisnéis ón ICAAP), ar-- tuarascálacha cigireachta láithreán agus tuarascálacha seachtracha (e.g. cumarsáid na hinstitiúide le hinfheisteoirí, gníomhaireachtaí rátála). Cé go bhfuil sé beartaithe go mbeidh an measúnú sonrath d'institiúidí, ba cheart comparáid a dhéanamh le piaraí a mheas chun neamhchosaint ionchasach ar rioscaí ar chaipiteal a shainaithint. Chun críocha den sórt sin, ba cheart piaraí a shainiú ar bhonn riosca-ar-riosca agus d'fhéadfadh go mbeidís difriúil leo sin a shainaithnítear le haghaidh BMA nó le haghaidh anailísí eile.

167. Agus rioscaí don chaipiteal á meas, ba cheart d'údaráis inniúla meastóireacht a dhéanamh freisin ar chruinneas agus ar stuamacht ríomh na n-íoscheanglas cistí dílse chun cásanna a shainaithint ina bhféadfadh ríomhanna cistí dílse íosta an leibhéal riosca iarbhír a mheas faoina luach. Chuirfeadh an measúnú seo eolas ar fáil chun ceanglais bhreise cistí dílse a chinneadh mar a fhoráiltear i Roinn 7.2.3.

168. Ba cheart toradh an mheasúnaithe ar gach riosca ábhartha a léiriú in achoimre ar thorthaí a thugann míniú ar na príomhchúiseanna le riosca, agus scór riosca, mar a shonraítear sna ranna seo a leanas.

6.2 Measúnú ar riosca creidmheasa agus contrapháirtí

6.2.1 Breithnithe ginearálta

169. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar riosca creidmheasa a eascraíonn as neamhchosaintí uile an leabhair bhaincéireachta (lena n-áirítear ítimí lasmuigh den chlár comhardaithe). Ba cheart dóibh measúnú a dhéanamh freisin ar an riosca creidmheasa contrapháirtí agus ar an riosca socraíochta a d'fhéadfadh teacht faoi leabhair bhaincéireachta agus trádála araon.

170. Agus riosca creidmheasa á measúnú acu, ba cheart d'údaráis inniúla na comhpháirteanna uile a chinneann cailteanais chreidmheasa ionchasacha a mheas, agus go háirithe: an dóchúlacht go dtarlódh teagmhas creidmheasa (i.e. mainneachtain), nó teagmhais chreidmheasa chomhghaolmhara, a bhaineann go príomha leis na hiasachtaithe agus a gcumas oibleagáidí ábhartha a aisíoc; méid na neamhchosaintí atá faoi réir riosca creidmheasa; agus ráta gnóthaithe na neamhchosaintí creidmheasa i gcás mainneachtana iasachtaithe. I gcás na gcomhpháirteanna sin go léir, ba cheart go gcuirfeadh na húdaráis inniúla san áireamh an fhéidearthacht go bhféadfadh na comhpháirteanna sin dul in olcas le himeacht ama agus dul in olcas i gcomparáid leis na torthaí a mbeifí ag súil leo.

171. Ina theannta sin, ba cheart d'údaráis inniúla aird a thabhairt freisin ar cibé an gcuirtear rioscaí ML/TF san áireamh i gcomhthéacs an phróisis deonaithe creidmheasa, lena n-áirítear an bhfuil córais agus rialuithe i bhfeidhm ag an institiúid chun a áirithiú gur ó fhoinsí dlisteanacha na cistí a úsáidtear chun iasachtaí a aisíoc i gcomhréir le Treoirlínte ÚBE maidir le tionscnamh agus monatóireacht iasachtaí.²⁷

6.2.2 Measúnú ar riosca creidmheasa dúchasach

172. Tríd an briosca creidmheasa dúchasach a mheasúnú, ba cheart d'údaráis inniúla na príomhchúiseanna le neamhchosaint na hinstitiúide ar riosca creidmheasa a chinneadh agus meastóireacht a dhéanamh ar thábhacht thionchar stuamachta an riosca sin don institiúid. Ba cheart, dá bhrí sin, an measúnú ar riosca creidmheasa dúchasach a struchtúró timpeall ar na príomhchéimeanna seo a leanas:

- a. réamh-mheasúnú;
- b. measúnú ar chineál agus ar chomhdhéanamh na punainne creidmheasa;
- c. measúnú ar cháilíocht chreidmheasa punainne;
- d. measúnú ar leibhéal agus ar cháilíocht an mhaolaithe riosca creidmheasa; agus

²⁷ Treoirlínte ÚBE maidir le tionscnaimh iasachta agus faireachán (EBA/GL/2020/06)

- e. measúnú ar leibhéal na soláthairtí agus na gcoigeartuithe luachála creidmheasa (CVAanna).

173. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar riosca creidmheasa i dtéarmaí reatha agus ionchasacha araon. Ba cheart d'údaráis inniúla an anailís ar riosca creidmheasa na punainne reatha a chomhcheangal leis an measúnú ar straitéis riosca creidmheasa na hinstitiúide, fonn riosca creidmheasa agus teorainneacha riosca creidmheasa (d'fhéadfadh a bheith mar chuid den mheasúnú níos leithne ar straitéis arna dhéanamh mar chuid den BMA). Ba cheart d'údaráis inniúla a mheas freisin conas a d'fhéadfadh tionchar a bheith ag na forbairtí maicreacnamaíocha a bhfuiltear ag súil leo, chomh maith leis na forbairtí maicreacnamaíocha faoi strus orthu, ar na heilimintí sin agus ar thuilleamh agus ar chistí dílse na hinstitiúide ar deireadh.
174. Ba cheart go ndéanfadh na húdaráis inniúla an measúnú go príomha ar leibhéal na punainne agus ar an leibhéal aicme sócmhainne araon. I gcás inarb ábhartha, ba cheart go ndéanfadh na húdaráis inniúla measúnú níos gráinneach freisin, ar leibhéal na n-iasachtaithe aonair nó na n-idirbheart a d'fhéadfadh a bheith ann. Féadfaidh údaráis inniúla teicnící samplála a úsáid freisin agus riosca punainne á measúnú acu.
175. Féadfaidh údaráis inniúla an measúnú a dhéanamh go hingearach (i.e. trí na toisí ar fad do na fophunanna ábhartha a mheas) nó go cothrománach (i.e. trí ghné amháin a mheas, mar shampla cáilíocht chreidmheasa, don phunann iomlán).

Réamh-mheasúnú

176. Chun raon feidhme an mheasúnaithe ar riosca creidmheasa a chinneadh, ba cheart d'údaráis inniúla na foinsí riosca creidmheasa a bhfuil nó a bhféadfadh an institiúid a bheith neamhchosanta orthu a shainaithint ar dtús. Chun é sin a dhéanamh, ba cheart d'údaráis inniúla an t-eolas a fuarthas ó mheasúnú a dhéanamh ar ghnéithe eile den SREP a ghairáil, ó sheasamh na hinstitiúide a chur i gcomparáid lena piaraí agus ó aon ghníomhaíochtaí maoirseachta eile.
177. Ar a laghad, ba cheart d'údaráis inniúla an méid seo a leanas seo a leanas a mheas:
- a. an straitéis riosca creidmheasa agus fonn agus teorainneacha ábhartha;
 - b. an ceanglas cistí dílse le haghaidh riosca creidmheasa i gcomparáid leis an gceanglas cistí dílse iomlána, agus – i gcás inarb ábhartha – an caipiteal inmheánach arna leithdháileadh le haghaidh riosca creidmheasa i gcomparáid leis an gcaipiteal inmheánach iomlán, lena n-áirítear an t-athrú stairiúil ar an bhfigiúr seo agus ar na réamhaisnéisí, má tá sé ar fáil;
 - c. cineál, méid, comhdhéanamh agus cáilíocht ítimí a bhaineann le creidmheas ar an gclár comhardaithe agus lasmuigh den chlár comhardaithe;

- d. leibhéal agus athrú thar am na laguithe agus na ndíscríobh agus rátaí mainneachtana na punainne creidmheasa; agus
 - e. feidhmíocht na punainne creidmheasa arna choigeartú ó thaobh riosca de.
178. Ba cheart do na húdaráis inniúla an réamh-anailís a dhéanamh agus an t-athrú ar an méid thuas a mheas le himeacht ama chun teacht ar thuairim eolasach ar phríomhchúiseanna le riosca creidmheasa na hinstitiúide.
179. Ba cheart d'údaráis inniúla a measúnuithe a dhíriú ar na tiománaithe agus na punanna sin a mheastar is ábhartha.

Nádúr agus comhdhéanamh na punainne creidmheasa

180. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar chineál na neamhchosaintaí creidmheasa (i.e. na cineálacha iasachtaithe agus neamhchosaintí) chun na bunfhachtóirí riosca a shainiú agus ba cheart dóibh anailís a dhéanamh ar chomhdhéanamh phunann creidmheasa na hinstitiúide. Ba cheart do na húdaráis inniúla an anailís sin a dhéanamh i dtéarmaí reatha agus ionchasacha, i bhfianaise na staide maicreacnamaíocha i gcoitinne.
181. Agus an measúnú seo á dhéanamh, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas freisin conas is féidir le cineál na neamhchosanta ar phriacal creidmheasa tionchar a imirt ar mhéid na neamhchosainta (e.g. línte creidmheasa/gealltanais neamhtharraingthe arna dtarraingt anuas ag iasachtaithe, ainmníocht airgeadra eachtraigh, etc.), agus acmhainneacht dhlíthiúil na hinstitiúide á cur san áireamh. méideanna neamhtharraingthe saoráidí creidmheasa tiomanta a chealú go haontaobhach.
182. Chun cineál an riosca creidmheasa a mheasúnú, ba cheart d'údaráis inniúla na fochatagóirí riosca creidmheasa seo a leanas ar a laghad a mheas trí mheasúnú níos mionsonraithe a dhéanamh ar na fochatagóirí sin a mheastar is ábhartha don institiúid:
- a. riosca comhchruinnithe creidmheasa;
 - b. riosca creidmheasa contrapháirtí agus riosca socraíochta;
 - c. riosca tíre;
 - d. riosca creidmheasa ó urrúsuithe;
 - e. Riosca iasachta FX;
 - f. iasachtú speisialaithe;
 - g. riosca cothromais sa leabhar baincéireachta;
 - h. riosca um eastát réadach; agus

- i. riosca eiseamláireach do shamhlacha ceadaithe rialála.

Riosca comhchruinnithe creidmheasa

183. Ba cheart do na húdaráis inniúla teacht ar thuairim maidir leis an méid riosca comhchruinnithe creidmheasa, dá dtagraítear in Airteagal 81 de Threoir 2013/36/AE, a bhfuil an institiúid neamhchosanta. Go sonrach, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar an riosca go dtabhóidh an institiúid caillteanais shuntasacha creidmheasa a eascraíonn as comhchruinniú neamhchosaintí ar ghrúpa beag iasachtaithe, ar thacar iasachtaithe a bhfuil iompar mainneachtana comhchosúil acu nó ar shócmhainní airgeadais an-chomhghaolmhara.
184. Ba cheart do na húdaráis inniúla an measúnú seo a dhéanamh trí chatagóirí éagsúla riosca comhchruinnithe creidmheasa a mheas, lena n-áirítear:
 - a. comhchruinniún ainm aonair (lena n-áirítear cliant nó grúpa cliant nasctha mar a shainítear do neamhchosaintí móra);
 - b. comhchruinnithe earnála;
 - c. comhchruinnithe geografacha;
 - d. comhchruinniú táirge; agus
 - e. comhchruinniú comhthaobhachta agus ráthaíochta.
185. Chun comhchruinnithe creidmheasa a shainiú, ba cheart d'údaráis inniúla breithniú a dhéanamh ar na tiománaithe coiteanna riosca creidmheasa thar neamhchosaintí agus ba cheart dóibh díriú ar na neamhchosaintí sin ar gnách leo iompar comhchosúil a léiriú (i.e. comhghaol ard).
186. Ba cheart d'údaráis inniúla aird ar leith a thabhairt ar fhoinsí folaithe riosca comhchruinnithe creidmheasa is féidir a theacht chun cinn faoi dhálaí struis, nuair is féidir leibhéal an chomhghaolmhaireachta riosca creidmheasa a mhéadú i gcomparáid le gnáthchoinníollacha agus nuair is féidir le neamhchosaintí creidmheasa breise eascairt as ítimí lasmuigh den chlár comhardaithe.
187. I gcás grúpaí, ba cheart d'údaráis inniúla breithniú a dhéanamh ar an riosca comhchruinnithe creidmheasa a d'fhéadfadh teacht as comhdhlúthú, rud a d'fhéadfadh nach léir ar leibhéal an duine aonair.
188. Agus comhchruinnithe creidmheasa á measúnú acu, ba cheart d'údaráis inniúla féachaint an bhféadfaí forluí a bheith ann (e.g. is dócha go dtiocfadh comhchruinniú tíre agus comhchruinniú aonainm as comhchruinniú ard ar rialtas sonrach), agus ba cheart dóibh, dá bhrí sin, comhiomlán simplí de na cineálacha éagsúla creidmheasa a sheachaint. tíúchan, agus ina ionad sin ba cheart machnamh a dhéanamh ar bhuntiománaithe.

189. Chun an leibhéal comhchruinnithe a mheasúnú, is féidir le húdaráis inniúla bearta agus táscairí éagsúla a úsáid, arb iad na comhéifeachtaí Innéacs Herfindahl-Hirschman (HHI) agus Gini, a bhféadfar a áireamh ansin i modheolaíochtaí casta níos mó nó níos lú, chun an tionchar riosca creidmheasa breise a mheas. .

Rioscaí creidmheasa agus socraíochta contrapháirtí

190. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar an riosca creidmheasa contrapháirtí a eascraíonn as neamhchosaintí ar dhíorthaigh agus ar idirbhearta maoinithe urrús agus ar rioscaí socraíochta a bhíonn os comhair institiúidí.

191. Don mheasúnú seo, ba cheart na gnéithe seo a leanas a chur san áireamh, de réir mar is ábhartha:

- a. cáilíocht na gcontrapháirtithe agus na CVAanna ábhartha, féach freisin Roinn 6.3;
- b. castacht na n-idirbheart;
- c. an riosca mícheart a eascraíonn nuair a bhíonn comhghaol diúltach idir an neamhchosaint ar chontrapháirtí agus cáilíocht chreidmheasa an chontrapháirtí sin;
- d. an neamhchosaint ar rioscaí creidmheasa contrapháirtí agus socraíochta i dtéarmaí luachanna an mhargaidh reatha agus méid ainmniúil arson, i gcomparáid leis an neamhchosaint fhoriomlán ar chreidmheas agus le cistí dílse;
- e. cion na n-idirbheart a phróiseáiltear trí bhonneagair an mhargaidh airgeadais (FMIanna) a sholáthraíonn íocaíocht in aghaidh socraíochta seachadta;
- f. cion na n-idirbheart le contrapháirtithe lárnacha (CCPanna) agus éifeachtacht na sásraí cosanta caillteanais dóibh, cion na n-idirbheart le contrapháirtithe lárnacha atá bunaithe i dtríú tíortha, éifeachtacht na sásraí cosanta caillteanais dóibh, agus conas a dhéantar aon neamhchosaint iomarcach ar contrapháirtithe lárnacha an AE a laghdú, go háirithe i gcomhthéacs Chinneadh Cur Chun Feidhme (AE) 2020/1308 ón gCoimisiún an 21 Meán Fómhair 2020²⁸ chun am a thabhairt do rannpháirtithe sa mhargadh airgeadais go dtí an 30 Meitheamh 2022 chun a neamhchosaint ar chontrapháirtithe lárnacha na RA a laghdú;
- g. cion na n-idirbheart thar an gcuntar nach bhfuil imréitithe go lárnach agus éifeachtacht na sásraí cosanta caillteanais dóibh; agus

²⁸ **Error! Hyperlink reference not valid.** lena gcinntear, ar feadh tréimhse teoranta ama, gurb ionann an creat rialúcháin is infheidhme maidir le contrapháirtithe lárnacha i Ríocht Aontaithe na Breataine Móire agus Thuaisceart Éireann, i gcomhréir le Rialachán (AE) Uimh. 648/2012 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle.

- h. comhaontuithe glanluachála a bheith ann, a dtábhacht, a n-éifeachtacht agus a gcuid in-fhorghníomhaitheachta.

Riosca tíre

192. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheas:

- a. an leibhéal comhchruinnithe laistigh de gach cineál neamhchosainta ar riosca tíre, lena n-áirítear neamhchosaintaí ceannasacha, i gcomhréir le punann creidmheasa iomlán na hinstitiúide (in aghaidh an oibleagáideora agus an méid);
- b. neart eacnamaíoch agus cobhsaíocht thír an iasachtaí agus an cuntas teiste atá aici i dtéarmaí íocaíochta poncúla agus teagmhais mhainneachtana tromchúiseacha a bheith ag tarlú;
- c. an riosca maidir le cineálacha eile idirghabhála ceannasaí a d'fhéadfadh dochar ábhartha a dhéanamh d'acmhainneacht creidmheasa na n-iasachtaithe (e.g. reo taiscí, díshealbhú nó cánachas pionósach);
- d. an riosca a eascraíonn as teagmhas ionchasach (e.g. imeacht nádúrtha nó sóisialta/polaitiúil) a dhéanann difear don tír ar fad agus go mbeadh mainneachtain ag grúpa mór féichiúnaithe mar thoradh air (riosca comhchoiteann féichiúnaí); agus
- e. an riosca aistrithe atá nasctha le hiasachtú trasteorann in airgeadra eachtrach le haghaidh iasachtaí ábhartha trasteorann agus neamhchosaintí in airgeadraí eachtracha.

Cé gur cheart riosca tíre a léiriú faoin riosca creidmheasa, féadfaidh an measúnú a dhéanfar air a bheith mar bhonn eolais don anailís ar chineálacha eile riosca.

Riosca creidmheasa ó urrúsú

193. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar an riosca creidmheasa a bhaineann le hurrúsuithe i gcás ina ngníomhaíonn institiúidí mar thionscnóirí, infheisteoirí, urraitheoirí nó soláthraithe feabhsaithe creidmheasa.

194. Chun nádúr na neamhchosaintaí ábhartha agus a bhforbairt ionchasach a thuiscint, ba cheart d'údaráis inniúla:

- a. straitéis, fonn riosca agus spreagthaí gnó na n-institiúidí i dtéarmaí urrúsúcháin a thuiscint; agus
- b. anailís a dhéanamh ar neamhchosaintaí urrúsúcháin ag cur san áireamh an ról a imríonn agus sinsearach na dtráinsí atá i seilbh institiúidí, chomh maith leis an gcineál urrúsúcháin (e.g. traidisiúnta vs. sintéiseach, urrúsú vs ath-urrúsú).

195. Agus an riosca creidmheasa a eascraíonn as neamhchosaintí ar urrúsú á measúnú, i gcás ina meastar iad a bheith ábhartha, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh, ar a laghad:
- a. oiriúnacht leithdháileadh neamhchosaintí urrúsúcháin ar an leabhar baincéireachta agus ar an leabhar trádála agus a chomhsheasmhacht le straitéis urrúsúcháin na hinstitiúide;
 - b. cibé an gcuirtear an chóireáil rialála iomchuí i bhfeidhm ar urrúsuithe;
 - c. rátáil agus feidhmíocht na dtráinsí urrúsúcháin atá i seilbh na hinstitiúide, mar aon le cineál, comhdhéanamh agus cáilíocht na sócmhainní bunúsacha;
 - d. comhsheasmhacht an fhaoisimh chaipitil leis an aistriú riosca iarbhír le haghaidh urrúsuithe tionscnaimh. Ba cheart d'údaráis inniúla a fhíorú freisin an soláthraíonn an institiúid aon chineál tacaíochta intuigthe (neamhchonarthach) le haghaidh na n-idirbheart agus an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ar chistí dílse le haghaidh riosca creidmheasa;
 - e. cibé an bhfuil idirdhealú soiléir idir méideanna tarraingthe agus neamhtharraingthe le haghaidh saoráidí leachtachta a chuirtear ar fáil don fheithicil urrúsúcháin; agus
 - f. pleananna teagmhasacha a bheith ann le haghaidh seoladáin Pháipéir Tráchtála le Tacaíocht Sócmhainní arna mbainistiú ag an institiúid i gcás nach féidir páipéar tráchtála a eisiúint mar gheall ar choinníollacha leachtachta, agus an tionchar ar neamhchosaint iomlán na hinstitiúide ar phriacal creidmheasa.

Riosca iasachta FX

196. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar marthain agus ábharthacht an riosca creidmheasa breise a eascraíonn as neamhchosaintí ar iasachtaí FX ar iasachtaithe neamhfháilaithe miondíola agus FBManna. Go háirithe, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar aon ghaolmhaireacht neamhlíneach idir riosca margaidh agus riosca creidmheasa i gcás ina bhfuil rátaí malairte (riosca margaidh) a d'fhéadfadh tionchar díreireach a bheith aige ar an riosca creidmheasa a bhaineann le punann iasachtaí FX na hinstitiúide. I gcás inarb ábhartha, ba cheart d'údaráis inniúla raon feidhme an mheasúnaithe seo a leathnú chuig cineálacha eile custaiméirí nach bhfuil fáilaithe orthu. Go háirithe, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar an riosca creidmheasa níos airde a eascraíonn as:
- a. méadú ábhartha ar luach an fhiachais gan íoc agus ar shreabhadh na n-íocaíochtaí chun fiacha den sórt sin a sheirbhísiú; agus

- b. méadú ar luach gan íoc an fhiachais i gcomparáid le luach na sócmhainní comhthaobhachta atá ainmnithe san airgeadra intíre.

197. Agus riosca iasachtaithe FX á mheas, i gcás ina meastar é a bheith ábhartha, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar:

- a. an cineál réime ráta malairte agus conas a d'fhéadfadh sé seo dul i bhfeidhm ar na hathruithe ar an ráta FX idir airgeadraí intíre agus eachtrannacha;
- b. bainistiú riosca na hinstitiúide ar chreata, ar bheartais agus ar nósanna imeachta um iasachtaí FX, tomhais agus rialaithe, lena n-áirítear a mhéid a chumhdaíonn siad gaolmhaireachtaí neamhlíneacha idir riosca margaidh agus riosca creidmheasa. Go háirithe, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar an méid seo a leanas seo a leanas:
 - i. cibé an sainaithníonn an institiúid a fonn riosca maidir le hiasachtú FX go sainráite agus oibríonn sí laistigh de na tairseacha sonraithe;
 - ii. cibé an gcuirtear an riosca iasachtaithe FX san áireamh nuair a dhéantar iasachtaithe a mheasúnú agus nuair a fhrithghealltar iasachtaí FX ag breithniú freisin ar an treoir le haghaidh measúnú creidmheasacht na n-iasachtaithe a dhéanann iarratas ar iasachtaí airgeadra eachtraigh mar atá sonraithe i dTreoirlínte an ÚBE maidir le tionscnamh agus monatóireacht iasachtaí.²⁹;
 - iii. cibé an dtugtar aghaidh go hiomchuí sa ICAAP ar riosca iasachtaithe FX, lena n-áirítear comhchruinniú riosca in airgeadra amháin nó níos mó;
 - iv. cibé an ndéanann an institiúid athbhreithniú tréimhsiúil ar stádas fáilaithe na n-iasachtaithe;
 - v. cibé an gcuirtear san áireamh tionchar gluaiseachtaí rátaí malairte i ndóchúlachtaí mainneachtana;
- c. tionchar íogaireachta na ngluaiseachtaí sa ráta malairte ar rátálacha creidmheasa na n-iasachtaithe/acmhainní scórála agus fónamh fiacha; agus
- d. comhchruinnithe féideartha de ghníomhaíocht iasachtaithe in airgeadra eachtrach aonair nó i líon teoranta airgeadraí eachtracha an-chomhghaolmhara.

Iasachtaí speisialaithe

198. Ba cheart d'údaráis inniúla sainiasachtú a mheasúnú ar leithligh ó ghníomhaíochtaí iasachtaithe eile ós rud é go luíonn riosca na neamhchosaintí sin i mbrabúsacht na

²⁹ Treoirlínte ÚBE maidir le tionscnaimh iasachta agus faireachán (ÚBE/GL/2020/06).

sócmhainne nó an tionscadail arna maoiniú (e.g. eastát réadach tráchtála, gléasra fuinnimh, loingeas, tráchtearraí, etc.) seachas an iasachtaí (is é sin í. go ginearálta feithicil sainchuspóireach).

199. Go ginearálta, is gnách go mbíonn na neamhchosaintí seo de mhéid suntasach i gcoibhneas leis an bpunann agus mar sin is foinse comhchruinnithe creidmheasa iad, a bhfuil aibíocht fhada acu, rud a fhágann go bhfuil sé deacair réamh-mheastacháin iontaofa brabúsachta a dhéanamh.
200. Agus na neamhchosaintí ar iasachtú speisialaithe á measúnú, i gcás ina meastar iad a bheith ábhartha, ba cheart d'údaráis inniúla an méid seo a leanas seo a leanas a mheas:
- brabúsacht na dtionscadal agus coimeádach na dtoimhdí is bun leis na pleananna gnó (lena n-áirítear riosca creidmheasa na bpríomhchustaiméirí);
 - tionchar na n-athruithe ar rialáil, go háirithe i gcás earnálacha fóirdheonaithe, ar shreafaí airgid amach anseo;
 - tionchar éileamh athraitheach an mhargaidh, i gcás inarb ábhartha, agus margadh a bheith ann chun an réad a mhaoinítear a dhíol amach anseo;
 - siondacáit nó iasachtóirí eile a roinneann an riosca creidmheasa a bheith ann; agus
 - aon chineál ráthaíochta atá curtha i ngeall ag na hurraitheoirí.

Riosca cothromais sa leabhar baincéireachta

201. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar an riosca laghdaithe ar luach infheistíochtaí cothromais na hinstitiúide agus a áirithiú go ndéantar an riosca sin a ghabháil go hiomchuí le creat riosca na hinstitiúide. Ba cheart go ndíreodh measúnú den sórt sin go háirithe, i gcás inarb ábhartha, ar riosca rannpháirtíochta i sealúchais straitéiseacha (árachas agus neamhárachas).

Riosca um eastát réadach

202. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar an riosca laghdaithe ar luach infheistíochtaí eastát réadach na hinstitiúide agus a áirithiú go ndéantar an riosca sin a ghabháil go hiomchuí le creat riosca na hinstitiúide. Ba cheart go ndíreodh measúnú den sórt sin freisin, i gcás inarb ábhartha, ar luach na n-ionstraimí airgeadais atá nasctha le sócmhainní eastáit réadaigh (e.g. iontaobhais infheistíochta eastát réadach, REITanna).

Riosca eiseamláireach do shamhlacha ceadaithe rialála

203. I gcásanna ina bhfuil samhlacha inmheánacha formheasta rialála á n-úsáid chun críche ceanglais cistí dílse le haghaidh riosca creidmheasa a ríomh, ba cheart d'údaráis inniúla faireachán a dhéanamh i dtaobh an leanann an institiúid de na híoscheanglais a

chomhlíonadh agus a áirithiú nach ndéantar na ceanglais cistí dílse gaolmhara a mheas faoina luach. Féadfaidh an measúnú ar riosca samhalta a bheith bunaithe ar na léargais a fuarthas ó ghníomhaíochtaí maoirseachta eile, lena n-áirítear iad sin a rinneadh i gcomhréir le hAirteagal 101 de Threoir 2013/36/AE.

Measúnú ar cháilíocht chreidmheasa na punainne

204. Agus riosca creidmheasa dúchasach á measúnú acu, ba cheart d'údaráis inniúla cáilíocht na punainne creidmheasa a mheas, trí anailís a dhéanamh chun idirdhealú a dhéanamh idir catagóirí neamhfheidhmithe, neamhthuillmheacha agus neamhchosanta, agus ceanglais Threoirlínte an ÚBE maidir le bainistiú neamhthuillmheach agus neamhchosanta á gcur san áireamh. neamhchosaintí foriompartha³⁰.
205. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar an gcáilíocht chreidmheasa fhoriomlán ar leibhéal na punainne agus ar na gráid cháilíochta éagsúla laistigh de gach ceann de na catagóirí thuas chun riosca creidmheasa foriomlán na hinstitiúide a chinneadh. Mar chuid den mheasúnú seo ba cheart d'údaráis inniúla anailís a dhéanamh ar riosca mainneachtana agus imirce de réir aicmí na neamhchosanta, agus treochtaí sa cháilíocht chreidmheasa le himeacht ama á gcur san áireamh, agus ba cheart dóibh a mheas an bhfuil an cháilíocht chreidmheasa iarbhír comhsheasmhach leis an fonn riosca sonraithe, agus cúiseanna a bhunú le haon diallas.
206. Agus cáilíocht chreidmheasa punainne á measúnú, ba cheart d'údaráis inniúla aird ar leith a thabhairt ar leordhóthanacht aicmiú na neamhchosaintí creidmheasa agus measúnú a dhéanamh ar thionchar an mhí-aicmithe ionchasaigh, agus an mhoill ina dhiaidh sin ar sholáthar agus ar aithint na gcaillteanas ag an institiúid. Agus an measúnú seo á dhéanamh, féadfaidh údaráis inniúla úsáid a bhaint as anailís phiaraí agus punanna tagarmharcála, i gcás ina bhfuil siad ar fáil. Féadfaidh údaráis inniúla úsáid a bhaint as sampláil iasachtaí freisin agus cáilíocht chreidmheasa punainne á measúnú.

Risíochtaí tuillmheacha

207. Agus measúnú á dhéanamh ar cháilíocht chreidmheasa na neamhchosaintí feidhmíochta, ba cheart d'údaráis inniúla an t-athrú ar an bpunann i dtéarmaí comhdhéanamh, méide agus acmhainneacht creidmheasa, a brabúsacht agus an riosca meathlúcháin sa todhchaí a mheas, trí anailís a dhéanamh ar na heilimintí seo a leanas, i gcás ina bhfuil siad ar fáil:
- dáileadh de ghrád creidmheasa na n-iasachtaithe (m.sh trí rátálacha inmheánacha agus/nó seachtracha nó trí fhaisnéis eile atá oiriúnach chun acmhainneacht creidmheasa a thomhas, amhail cóimheas gearála, cóimheas ioncaim a chaitear ar thráthchodanna a íoc, etc.);

³⁰ ÚBE/GL/2018/06

- b. rátaí fáis de réir cineálacha iasachtaithe, earnálacha agus táirgí agus comhsheasmhacht le straitéisí riosca creidmheasa;
 - c. íogaireacht ghráid chreidmheasa na n-iasachtaithe, nó níos ginearálta inniúlachtaí aisíocaíochta na n-iasachtaithe, don timthriall eacnamaíoch;
 - d. rátaí stairiúla ascnaimh thar gráid chreidmheasa, rátaí ciontaithe agus mainneachtana le haghaidh tréimhsí ama éagsúla; agus
 - e. brabúsacht (e.g. raon feidhme creidmheasa vs. caillteanais chreidmheasa).
208. Agus na hanailísí sin á ndéanamh acu, ba cheart do na húdaráis inniúla líon na n-oibleagáideoirí agus na méideanna/toirteanna ábhartha araon a mheas agus leibhéal comhchruinnithe na punainne a chur san áireamh.

Neamhchosaintí staonta

209. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar mhéid na neamhchosaintí staonta, agus ar na caillteanais ionchasacha a d'fhéadfadh teacht astu. Ar a laghad, ba cheart go gcuimseodh sé seo:
- a. na rátaí lamháltais in aghaidh na punainne agus athruithe le himeacht ama, i gcomparáid le piaraí freisin;
 - b. na rátaí lamháltais do chineálacha éagsúla beart lamháltais, lena n-áirítear tréimhsí ama na mbeart;
 - c. leibhéal agus cáilíocht chomhthaobhaithe na neamhchosaintí staonta; agus
 - d. rátaí ascnaimh na neamhchosaintí arna dtarchur ar neamhchosaintí tuillmheacha agus neamhthuillmheacha, i gcomparáid le piaraí freisin.

Risíochtaí neamhthuillmheacha

210. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar ábharthacht neamhchosaintí neamhthuillmheacha, lena n-áirítear in aghaidh na punainne agus ar na caillteanais ionchasacha a d'fhéadfadh teacht astu. Ar a laghad, ba cheart go gcuimseodh sé seo:
- a. na rátaí neamhthuillmheacha agus clúdach de réir na punainne, na hearnála, na tíreolaíochta agus athruithe le himeacht ama, ag cur san áireamh freisin na hathruithe ar na punanna (e.g. punanna atá ag fás vs punanna atá ag dul in éag) agus straitéis maidir le neamhchosaintí neamhthuillmheacha (e.g. díolacháin neamhchosaintí neamhthuillmheacha le déanaí);
 - b. dáileadh na neamhchosaintí thar aicmí de neamhchosaintí neamhthuillmheacha (i.e. neamhchosaintí atá dlite, neamhchosanta, etc.);

- c. cineálacha agus luachanna na comhthaobhachta, i gcás inarb ábhartha;
 - d. na rátaí ascnaimh ó aicmí neamhthuillmheacha go dtí neamhchosaintaí tuillmheacha, staonta, agus thar aicmí neamhthuillmheacha;
 - e. sócmhainní foreclosed agus athruithe le himeacht ama;
 - f. rátaí téarnaimh stairiúla de réir punainne, earnála, tíreolaíochta nó cineáil na comhthaobhachta agus fad an phróisis téarnaimh; agus
 - g. an t-am ó rangáidh neamhchosaintí mar neamhchosaintí, arna anailísiú de réir buicéid ama (seanré).
211. Agus an anailís thuas á déanamh, ba cheart d'údaráis inniúla anailís phiaraí a úsáid agus punanna tagarmharcála a úsáid (i.e. punanna iasachtaithe is coiteann do ghrúpaí institiúidí) i gcás inarb iomchuí agus inar féidir.

Measúnú ar leibhéal agus ar cháilíocht an mhaolaithe riosca creidmheasa

212. Chun tionchar ionchasach riosca creidmheasa ar an institiúid a mheasúnú, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas freisin leibhéal agus cáilíocht na ráthaíochtaí (lena n-áirítear díorthaigh chreidmheasa) agus na comhthaobhachta atá ar fáil a mhaolódh cailteanais chreidmheasa i gcás ina dtarlaíonn teagmhais chreidmheasa, lena n-áirítear iad sin nach nglactar leo mar riosca creidmheasa incháilithe. teicnící maolaithe le haghaidh ríomh cistí dílse.
213. Go sonrach, ba cheart d'údaráis inniúla mheas:
- a. an cumhdach a chuirtear ar fáil trí chomhthaobhacht agus ráthaíochtaí de réir punainne, cineál iasachtaí, rátáil, earnála agus gnéithe ábhartha eile;
 - b. luachanna comhthaobhachta, maidir le neamhchosaintí tuillmheacha agus neamhthuillmheacha, lena n-áirítear a mhéid a chomhlíonann siad ceanglais Threoirlínte an ÚBE maidir le neamhchosaintí neamhthuillmheacha agus staonta a bhainistiú (le haghaidh comhthaobhachta a úsáidtear chun neamhchosaintí neamhthuillmheacha a áirithiú) agus Threoirlínte ÚBE maidir le tionscnamh iasachta agus monatóireacht (do gach comhthaobhacht);
 - c. cóimheasa aisghabhála stairiúla de réir cineáil agus méid na comhthaobhachta agus na ráthaíochtaí; agus
 - d. ábharthacht an riosca caolúcháin (féach Airteagal 4 de Rialachán (AE) 575/2013) maidir le hearraí infhaighte ceannaithe.
214. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh freisin ar ábharthacht an riosca iarmharaigh (féach Airteagal 80 de Threoir 2013/36/AE) agus go háirithe:

- a. leordhóthanacht agus in-fhorghníomhaitheacht comhaontuithe comhthaobhachta agus ráthaíochtaí;
- b. an t-am agus an cumas comhthaobhacht a réadú agus ráthaíochtaí a fhorghníomhú faoin gcreat dlíthiúil náisiúnta;
- c. an leachtacht agus an luaineacht i luachanna sócmhainní don chomhthaobhacht;
- d. luach in-aisghabhála na comhthaobhachta faoi aon ghníomhartha forghníomhaithe creidmheasa (e.g. nósanna imeachta foriamh); agus
- e. i gcás inarb ábhartha, acmhainneacht creidmheasa na ráthóirí de réir cheanglais Threoirlínte an ÚBE maidir le tionscnamh iasachtaí agus faireachán.

215. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh freisin ar chomhchruinniú na ráthóirí agus na comhthaobhachta, mar aon leis an gcomhghaol le hacmhainneacht creidmheasa na n-iasachtaithe (i.e. riosca mícheart) agus an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ann ó thaobh éifeachtacht na cosanta de.

Measúnú ar leibhéal na soláthairtí cailteanas iasachta agus coigeartuithe luachála creidmheasa

216. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil leibhéal na bhforálacha maidir le cailteanas iasachtaí agus coigeartuithe luachála creidmheasa oiriúnach do cháilíocht na neamhchosaintí agus, i gcás inarb ábhartha, do leibhéal na comhthaobhachta. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheas:

- a. cibé an bhfuil leibhéal na bhforálacha maidir le cailteanas iasachta i gcomhréir leis an leibhéal riosca i bpunanna éagsúla, le himeacht ama agus i gcomparáid le piaraí ábhartha na hinstitiúide;
- b. an léiríonn na coigeartuithe luachála creidmheasa ar mhargadhluachanna na ndíorthach acmhainneacht creidmheasa na gcontrapháirtithe ábhartha;
- c. cibé an bhfuil forálacha maidir le cailteanas iasachta cuntasáochta i gcomhréir leis na prionsabail chuntasáochta is infheidhme agus an bhfuil measúnú leordhóthanach orthu chun cailteanais ionchasacha a chumhdach;
- d. cibé an bhfuil neamhchosaintí neamhthuillmheacha, staonta agus sócmhainní réamhiata curtha faoi réir forálacha leordhóthanacha maidir le cailteanas iasachta, ag cur san áireamh leibhéal na comhthaobhachta atá ann cheana agus seanré neamhchosaintí den sórt sin agus ceanglais dlí is infheidhme maidir le cumhdach íosta cailteanais ar neamhchosaintí neamhthuillmheacha; agus
- e. cibé an bhfuil forálacha um chailteanas iasachtaí comhsheasmhach le cailteanais stairiúla agus le forbairtí maicreacnamaíocha ábhartha agus go léiríonn siad aon

athruithe ar rialacháin ábhartha (e.g. foriamh, athshealbhú, cosaint creidiúnaithe, etc.).

217. I gcás ina meastar gur gá, ba cheart d'údaráis inniúla úsáid a bhaint as cigireachtaí ar an láthair nó as gníomhaíochtaí maoirseachta iomchuí eile chun a mheasúnú an bhfuil nó nach bhfuil leibhéal an tsoláthair do chaillteanais iasachtaí agus cumhdach riosca leordhóthanach, trí shampla iasachtaí a mheasúnú, mar shampla.
218. Ba cheart d'údaráis inniúla aon chinntí a tharraingíonn iniúcháirí inmheánacha agus seachtracha a chur san áireamh freisin, i gcás ina bhfuil siad ar fáil.

Tástáil struis

219. Agus riosca creidmheasa dúchasach institiúide á meas, ba cheart d'údaráis inniúla a chur san áireamh torthaí na dtástálacha struis a rinne an institiúid chun aon fhoinsí riosca creidmheasa nár aithníodh roimhe seo a shainiú, amhail na cinn sin a d'eascair as athruithe ar cháilíocht chreidmheasa, comhchruinnithe creidmheasa, luach comhthaobhachta agus neamhchosaint ar chreidmheas le linn tréimhse struis.

6.2.3 Measúnú ar bhainistíocht agus ar rialuithe riosca creidmheasa

220. Chun tuiscint chuimsitheach a fháil ar phróifíl riosca creidmheasa na hinstitiúide, ba cheart d'údaráis inniúla athbhreithniú a dhéanamh freisin ar an gcreat rialachais agus bainistithe riosca is bun lena gníomhaíochtaí creidmheasa ar feadh shaolré na hiasachta. Chuige sin, ba cheart d'údaráis inniúla na heilimintí seo a leanas a mheasúnú, ag féachaint freisin do Threoirlínte an ÚBE maidir le tionscnamh iasachtaí agus faireachán agus do Threoirlínte ÚBE maidir le neamhchosaintaí neamhthuillmheacha agus staonta a bhainistiú:
- a. an straitéis riosca creidmheasa agus fonn;
 - b. an creat eagrúcháin;
 - c. beartais agus nósanna imeachta;
 - d. sainiú, tomhas, bainistíocht, faireachán agus tuairisciú riosca; agus
 - e. an creat rialaithe inmheánaigh.
221. I gcás na n-institiúidí atá faoi réir chur i bhfeidhm straitéisí NPE (laghdú) agus na teorach gaolmhaire rialachais agus oibríochta i gcomhréir le Treoirlínte an ÚBE maidir le neamhchosaintí neamhthuillmheacha agus staonta a bhainistiú, ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú freisin an gcomhlíonann institiúidí ceanglais shonracha a leagtar amach sna treoirlínte sin maidir le straitéisí den sórt sin agus a n-oibriú, lena n-áirítear maidir le hoibleagáidí cosanta tomhaltóirí a chomhlíonadh.

Straitéis riosca creidmheasa agus fonn

222. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil fonn riosca creidmheasa, straitéis agus teorainneacha atá formheasta ag an gcomhlacht bainistíochta atá fóna, foirmithe agus doiciméadaithe go soiléir ag an institiúid. Don mheasúnú seo, i measc fachtóirí eile, ba cheart do na húdaráis inniúla an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:
- a. cibé an gcuireann an comhlacht bainistíochta an straitéis riosca creidmheasa agus an fonn in iúl go soiléir, chomh maith leis an bpróiseas lena n-athbhreithniú;
 - b. cibé an ndéanann an bhainistíocht shinsearach an straitéis riosca creidmheasa arna formheas ag an gcomhlacht bainistíochta a chur chun feidhme agus faireachán air i gceart, lena n-áirithítear go bhfuil gníomhaíochtaí na hinstitiúide comhsheasmhach leis an straitéis bhunaithe, go ndéantar nósanna imeachta scríofa a dhréachtú agus a chur chun feidhme, agus go bhfuil na freagrachtaí sannta go soiléir agus i gceart;
 - c. cibé an léiríonn straitéis riosca creidmheasa agus contrapháirtí na hinstitiúide leibhéil dúil na hinstitiúide le haghaidh riosca creidmheasa agus an bhfuil sé comhsheasmhach leis an fonn riosca foriomlán;
 - d. cibé an bhfuil straitéis riosca creidmheasa na hinstitiúide iomchuí don institiúid i bhfianaise an méid seo a leanas seo a leanas:
 - samhail ghnó;
 - fonn riosca fhoriomlán;
 - timpeallacht an mhargaidh agus a ról sa chóras airgeadais; agus
 - staid airgeadais, cumas maoinithe agus leordhóthanacht cistí dílse;
 - e. cibé an gclúdaíonn straitéis riosca creidmheasa na hinstitiúide a gníomhaíochtaí deonaithe creidmheasa agus a bainistiú comhthaobhachta, chomh maith le neamhchosaintaí neamhthuillmheacha a bhainistiú, agus an dtacaíonn an straitéis seo le cinnteoireacht riosca-bhunaithe, lena léirítear gnéithe a bhféadfadh, mar shampla, cineál na neamhchosainta a áireamh (tráchtála, tomhaltóirí, eastát réadach, ceannasach), an earnáil eacnamaíoch, suíomh geografach, airgeadra agus aibíocht, lena n-áirítear teorainneacha comhchruinnithe;
 - f. cibé an gclúdaíonn straitéis riosca creidmheasa na hinstitiúide go ginearálta gníomhaíochtaí uile na hinstitiúide inar féidir le riosca creidmheasa a bheith suntasach;

- g. cibé an gcuireann straitéis riosca creidmheasa na hinstitiúide gnéithe timthriallacha den gheilleagar san áireamh, lena n-áirítear faoi dhálaí struis, agus na hathruithe ar chomhdhéanamh na punainne riosca creidmheasa dá bharr; agus
- h. cibé an bhfuil creat iomchuí i bhfeidhm ag an institiúid chun a áirithiú go gcuirfear an straitéis riosca creidmheasa in iúl go héifeachtach don fhoireann ábhartha ar fad.

An creat eagrúcháin

223. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh an bhfuil creat eagraíochtúil iomchuí agus socruithe rialachais iomchuí ag an institiúid le gur féidir riosca creidmheasa a thógáil, a bhainistiú, a thomhas agus a rialú, agus a bhfuil dóthain acmhainní daonna agus teicniúla (idir cháilíochtúil agus chainníochtúil) aici chun na cúraimí is gá a dhéanamh. I measc fachtóirí eile, ba cheart dóibh an méid seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an bhfuil línte soiléire freagrachta ann maidir le riosca creidmheasa a ghlacadh, a thomhas, a bhainistiú, a thuairisciú agus faireachán a dhéanamh air;
- b. cibé an bhfuil na córais rialaithe agus faireacháin riosca creidmheasa faoi réir athbhreithniú neamhspleách agus tá deighilt shoiléir idir glacadóirí riosca agus bainisteoirí riosca;
- c. cibé an gcumhdaíonn na feidhmeanna bainistithe riosca, tomhais agus rialaithe riosca creidmheasa ar fud na hinstitiúide; agus
- d. cibé an bhfuil na scileanna agus an taithí iomchuí ag an bhfoireann a bhfuil baint acu le gníomhaíochtaí deonaithe creidmheasa, le bainistiú riosca creidmheasa agus le bainistiú NPEanna, go háirithe aonaid NPEanna (i réimsí gnó agus réimsí bainistíochta agus rialaithe araon) chun a gcúraimí a chomhlíonadh.

Beartais agus nósanna imeachta

224. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil beartais iomchuí ag an institiúid maidir le riosca creidmheasa a dheonú, a shainnithint, a bhainistiú, a thomhas agus a rialú, lena n-áirítear luacháil chomhthaobhachta, na próisis aisghabhála nó díolacháin, agus an bhfuil beartais den sórt sin i gcomhréir le Treoirínte an ÚBE maidir le tionscnamh iasachtaí agus faireachán agus Treoirínte an ÚBE maidir le neamhchosaintí neamhthuillmheacha agus staonta a bhainistiú. Don mheasúnú seo, i measc fachtóirí eile, ba cheart d'údaráis inniúla a chur san áireamh:

- a. cibé an bhformheasann an comhlacht bainistíochta na beartais chun riosca creidmheasa a bhainistiú, a thomhas agus a rialú agus déanann sé iad a phlé agus a athbhreithniú go rialta, i gcomhréir le straitéisí riosca;

- b. cibé an bhfuil an bhainistíocht shinsearach freagrach as na beartais agus na nósanna imeachta a dhréachtú agus a chur chun feidhme chun riosca creidmheasa a bhainistiú, a thomhas agus a rialú, mar atá sainmhínithe ag an gcomhlacht bainistíochta;
- c. cibé an bhfuil na beartais agus na nósanna imeachta fóna agus comhsheasmhach leis an straitéis riosca creidmheasa, agus clúdaíonn siad na príomhghnóthais agus na próisis go léir atá ábhartha maidir le riosca creidmheasa a bhainistiú, a thomhas agus a rialú, go háirithe:
- deonú creidmheasa agus praghsáil: mar shampla, incháilitheacht iasachtaithe, ráthóirí agus comhthaobhachta; teorainneacha creidmheasa; roghnú FMIanna, contrapháirtithe lárnacha agus bainc chomhfhreagracha; cineálacha saoráidí creidmheasa atá ar fáil; téarmaí agus coinníollacha (lena n-áirítear ceanglas maidir le comhaontuithe comhthaobhachta agus glanluachála) a bheidh le cur i bhfeidhm;
 - riosca creidmheasa a thomhas agus faireachán a dhéanamh: mar shampla, critéir chun grúpaí de chontrapháirtithe nasctha a shainaithint; critéir chun acmhainneacht creidmheasa na n-iasachtaithe a mheasúnú agus meastóireacht ar chomhthaobhacht agus minicíocht a n-athbhreithnithe; critéir chun laigí, coigeartuithe luachála creidmheasa agus soláthairtí a chainníochtú; agus
 - bainistíocht creidmheasa: mar shampla, critéir chun táirgí, téarmaí agus coinníollacha a athbhreithniú; critéir maidir le cleachtais imghabhála nó athstruchtúraithe a chur i bhfeidhm; critéir maidir le haicmiú agus bainistiú iasachtaí NPLanna;
- d. go sonraítear freisin sna beartais agus sna nósanna imeachta conas a shainaithnítear, a mheasúnaítear agus a bhainistítear riosca ML/TF a bhfuil an institiúid neamhchosanta orthu mar thoradh ar ghníomhaíochtaí deonaithe creidmheasa ar leibhéal an ghnó (i dtéarmaí na gcineálacha custaiméirí ar a bhfreastalaítear, na táirgí iasachta a chuirtear ar fáil). , na tíreolaíochta a bhfuil siad nochtá dóibh agus na bealaí dáileacháin a úsáidtear) agus ar leibhéal an chaidrimh aonair (ag cur san áireamh cuspóir an chreidmheasa, a mhéid is cúis le riosca ML/TF ón gcontrapháirtí, agus dlisteanacht fhoinse na gcistí; a úsáidtear chun an creidmheas a aisíoc);
- e. go gcomhlíonann na beartais sin na rialacháin ábhartha agus leordhóthanach do chineál agus do chastacht ghníomhaíochtaí na hinstitiúide, agus cumasaíonn siad tuiscint shoiléir ar an briosca creidmheasa is gné dhílis de na táirgí agus na gníomhaíochtaí éagsúla faoi raon feidhme na hinstitiúide;
- f. go ndéantar beartais den sórt sin a fhoirmiú go soiléir, a chur in iúl agus a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach ar fud na hinstitiúide; agus

- g. go gcuirtear na beartais seo i bhfeidhm go comhsheasmhach ar fud na ngrúpaí baincéireachta agus ceadaíonn siad bainistíocht cheart ar iasachtaithe roinnte agus ar chontrapháirtithe.

Sainaithint, tomhas, monatóireacht agus tuairisciú riosca

225. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil creat iomchuí ag an institiúid chun riosca creidmheasa a shainaithint, a thuiscint, a thomhas, chun faireachán a dhéanamh air agus chun riosca creidmheasa a thuairisciú, i gcomhréir le méid agus castacht na hinstitiúide, agus an bhfuil an creat sin comhlíontach le ceanglais reachtaíochta cur chun feidhme ábhartha an AE agus náisiúnta. .
226. I dtaca leis sin, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas an bhfuil bonneagar leordhóthanach sonraí ag na hinstitiúidí a chomhlíonann ceanglais Threoirlínte an ÚBE maidir le tionscnamh iasachtaí agus faireachán, agus Threoirlínte an ÚBE maidir le neamhchosaintí neamhthuillmheacha agus staonta a bhainistiú agus an bhfuil teicnící anailíse iomchuí d'fhonn a chumasú don institiúid a riosca creidmheasa a bhainistiú go leordhóthanach, agus ceanglais tuairiscithe maoirseachta a chomhlíonadh, agus an riosca creidmheasa is gné dhílis de na gníomhaíochtaí go léir ar an gclár comhardaithe agus lasmuigh den chlár comhardaithe a bhrath, a thomhas agus faireachán rialta a dhéanamh air (i gcás inarb ábhartha ar leibhéal an ghrúpa), go háirithe maidir le:
- a. riosca creidmheasa agus incháilitheacht an iasachtaí/contrapháirtí/idirbheart;
 - b. neamhchosaintí creidmheasa (beag beann ar a gcineál) iasachtaithe agus, i gcás inarb ábhartha, grúpaí iasachtaithe bainteacha;
 - c. cumhdach ráthaíochta agus comhthaobhachta (lena n-áirítear comhaontuithe glanluachála) agus incháilitheacht an chumhdaigh sin;
 - d. comhlíonadh leanúnach na dtéarmaí agus na gcomhaontuithe conartha (cúnaint);
 - e. rótharraingtí neamhúdaraíthe agus coinníollacha chun neamhchosaintí creidmheasa a athaicmiú; agus
 - f. foinsí ábhartha riosca comhchruinnithe creidmheasa.
227. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil tuiscint shoiléir ag an institiúid ar an riosca creidmheasa a bhaineann leis na cineálacha éagsúla iasachtaithe, idirbheart agus creidmheasa a dheonaítear.
228. Ba cheart dóibh measúnú a dhéanamh freisin an bhfuil na scileanna, na córais agus na modheolaíochtaí iomchuí ag an institiúid chun an riosca seo a thomhas ar leibhéal an iasachtaí/idirbheart agus na punainne, i gcomhréir le méid, cineál, comhdhéanamh agus castacht ghníomhaíochtaí na hinstitiúide lena mbaineann riosca creidmheasa. Go háirithe, ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú go ndéanfaidh na córais agus na modheolaíochtaí sin:

- a. cur ar chumas na hinstitiúide idirdhealú a dhéanamh idir leibhéil éagsúla riosca iasachtaí agus riosca idirbhirt;
 - b. meastachán fóna stuama a sholáthar ar leibhéal an riosca creidmheasa agus ar luach na comhthaobhachta le fócas ar leith ar neamhchosaintí arna n-urrú le comhthaobhacht maoiné dochorraithe cónaithe agus tráchtála;
 - c. rioscaí comhchruinnithe creidmheasa a shainaithint agus a thomhas (aon ainm, earnálach, geografach, etc.);
 - d. cur ar chumas na hinstitiúide meastacháin riosca creidmheasa a réamh-mheas chun críocha pleanála agus chun críocha tástála struis;
 - e. cur ar chumas na hinstitiúide leibhéal an tsoláthair agus na coigeartuithe luachála creidmheasa a chinneadh is gá chun cailteanais ionchasacha agus tabhaithe a chumhdach; agus
 - f. i gcás inarb ábhartha, is é is aidhm dó na heilimintí riosca sin nach bhfuil clúdaithe nó nach bhfuil clúdaithe go hiomlán faoi cheanglais Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 a ghabháil.
229. Ba cheart d'údaráis iniúla measúnú a dhéanamh an dtuigeann comhlacht bainistíochta na hinstitiúide agus an lucht bainistíochta sinsearaí na toimhdí is bun leis an gcóras tomhais creidmheasa agus an bhfuil nó nach bhfuil nó nach bhfuil nó nach eol dóibh méid an riosca ábhartha sa tsamhail.
230. Ba cheart d'údaráis iniúla a mheasúnú an bhfuil tástáil struis déanta ag an institiúid chun tionchar teagmhais dhíobhálacha ar a neamhchosaintí ar phriacal creidmheasa agus ar leordhóthanacht a soláthair riosca creidmheasa a thuiscint. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:
- a. minicíocht tástála struis;
 - b. fachtóirí riosca ábhartha aitheanta;
 - c. boinn tuisceana is bun leis an gcás struis; agus
 - d. úsáid inmheánach thorthaí tástála struis le haghaidh pleanála caipitil agus straitéisí riosca creidmheasa.
231. Ba cheart d'údaráis iniúla a mheasúnú an bhfuil faireachán leanúnach agus éifeachtach ar neamhchosaintí ar phriacal creidmheasa (lena n-áirítear comhchruinniú creidmheasa) sainithe agus curtha chun feidhme ag an institiúid ar fud na hinstitiúide, i measc nithe eile, trí bhíthin táscairí sonracha agus truícear ábhartha chun foláirimh éifeachtacha luathrabhaidh a sholáthar.

232. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil tuairisciú rialta ar neamhchosaintí ar phriacal creidmheasa curtha chun feidhme ag an institiúid, lena n-áirítear toradh na tástála struis, chuig an gcomhlacht bainistíochta, chuig an mbainistíocht shinsearach agus chuig na bainisteoirí ábhartha riosca creidmheasa.

Creat rialaithe inmheánaigh

233. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil creat rialaithe láidir cuimsitheach agus coimircí fóna ag an institiúid chun a riosca creidmheasa a mhaolú i gcomhréir lena straitéis agus le fonn riosca creidmheasa agus an bhfuil creat rialaithe den sórt sin i gcomhréir le ceanglais Threoirlínte ÚBE maidir le tionscnamh iasachtaí agus faireachán agus Treoirlínte maidir le neamhchosaintí neamhthuillmheacha agus staonta a bhainistiú. Chun na críche sin, i measc fachtóirí eile, ba cheart d'údaráis inniúla aird ar leith a thabhairt ar:

- a. cibé an n-áirítear leis an raon feidhme a chumhdaítear le feidhmeanna rialaithe na hinstitiúide gach eintiteas comhdhlúite, gach suíomh geografach agus gach gníomhaíocht creidmheasa;
- b. cibé an bhfuil rialuithe inmheánacha, teorainneacha oibriúcháin agus cleachtais eile ann atá dírithe ar neamhchosaintaí ar riosca creidmheasa a choinneáil laistigh de na leibhéil atá inghlactha ag an institiúid, i gcomhréir leis na paraiméadair arna socrú ag an gcomhlacht bainistíochta agus ag an mbainistíocht shinsearach agus le hfonn riosca na hinstitiúide;
- c. cibé an bhfuil rialuithe agus cleachtais inmheánacha iomchuí ag an institiúid chun a áirithiú go dtuairiscítear sáruithe ar bheartais, nósanna imeachta agus teorainneacha go tráthúil chuig an leibhéal iomchuí bainistíochta le haghaidh gníomhaíochta; agus
- d. cibé an bhfuil seiceálacha i bhfeidhm chun rioscaí ML/TF a bhfuil an institiúid neamhchosainta orthu mar thoradh ar ghníomhaíochtaí deonaithe creidmheasa a shainaithint, a mheasúnú agus a bhainistiú.

234. Ba cheart d'údaráis inniúla an córas teorainneacha a mheasúnú, lena n-áirítear:

- a. cibé an bhfuil an córas teorainneacha leordhóthanach le haghaidh chastacht ghníomhaíochtaí eagraíochta agus creidmheasa na hinstitiúide, mar aon lena cumas riosca creidmheasa a thomhas agus a bhainistiú;
- b. an bhfuil na teorainneacha atá leagtha síos absalóideach nó an bhfuil sárú teorainneacha indéanta. Sa chás deiridh sin, ba cheart go ndéanfaí cur síos soiléir i mbeartais na hinstitiúide ar an tréimhse ama ar lena linn agus ar na himthosca sonracha faoinar féidir sáruithe teorainneacha den sórt sin;

- c. cibé an bhfuil na nósanna imeachta ag an institiúid chun bainisteoirí creidmheasa a choinneáil cothrom le dáta maidir lena dteorainneacha; agus
- d. cibé an bhfuil na nósanna imeachta leordhóthanacha ag an institiúid chun a teorainneacha a nuashonrú go rialta (e.g. ar mhaithe le comhsheasmhacht le hathruithe ar straitéisí).
235. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh freisin ar fheidhmiúlacht na feidhme iniúchta inmheánaigh. Chuige sin, ba cheart dóibh an méid seo a leanas a mheas:
- a. cibé an ndéanann an institiúid iniúchtaí inmheánacha ar an gcreat bainistíochta riosca creidmheasa ar bhonn tréimhsiúil;
- b. cibé an bhfolaíonn an fheidhm iniúchóireachta inmheánaí na príomheilimintí a bhaineann le bainistiú riosca creidmheasa, tomhais agus rialuithe ar fud na hinstitiúide; agus
- c. cibé an bhfuil feidhm an iniúchta inmheánaigh éifeachtach ó thaobh a chinntiú go gcloítear le polasaithe inmheánacha agus le rialacháin sheachtracha ábhartha agus le dul i ngleic le haon imeacht ó cheachtar den dá cheann.
236. I gcás institiúidí a ghlacann cur chuige inmheánach chun íoscheanglais cistí dílse a chinneadh le haghaidh riosca creidmheasa, ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú freisin an bhfuil an próiseas bailíochtaithe inmheánach fóna agus éifeachtach chun aghaidh a thabhairt ar thoimhdí samhlaigh agus chun aon easnaimh a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le samhaltú riosca creidmheasa, cainníochtú riosca creidmheasa agus cainníochtú riosca creidmheasa a shainaithint. an córas bainistithe riosca creidmheasa agus ceanglais íosta ábhartha eile mar a shonraítear sa reachtaíocht ábhartha AE agus náisiúnta cur chun feidhme.

6.2.4 Achoimre ar thorthaí agus scóráil

237. Tar éis an mheasúnaithe thuas, ba cheart do na húdaráis inniúla teacht ar thuairim maidir le riosca creidmheasa agus contrapháirtí na hinstitiúide. Ba cheart an dearcadh seo a léiriú in achoimre ar thorthaí, mar aon le scór riosca bunaithe ar na breithnithe atá sonraithe i dTábla 4. Más rud é, bunaithe ar ábharthacht fochatagóirí riosca áirithe, go gcinneann an t-údarás inniúil iad a mheasúnú agus a scóráil ina n-aonar, ba cheart an treoir a thugtar sa tábla seo a chur i bhfeidhm, a mhéid is féidir, de réir analaí.

Tábla 4. Breithnithe maoirseachta chun scór riosca creidmheasa agus contrapháirtí a shannadh

Scór riosca	Dearcadh maoirseachta	Breithnithe maidir le riosca dúchasach	Breithnithe maidir le bainistíocht agus rialuithe leordhóthanacha
1	Tá riosca íseal ann go mbeidh tionchar	• Tugann nádúr agus na comhdhéanamh	• Is leor an bhainistíocht riosca agus na rialuithe

Scór riosca	Dearcadh maoirseachta	Breithnithe maidir le riosca dúchasach	Breithnithe maidir le bainistíocht agus rialuithe leordhóthanacha
	suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<p>neamhchosanta ar riosca creidmheasa le tuiscint riosca neamhábharta/riosca an-íseal.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Níl an nochtadh do tháirgí agus idirbhearta casta ábhartha/an-íseal. • Níl leibhéal an riosca comhchruinnithe creidmheasa ábhartha/an-íseal. • Níl leibhéal na neamhchosaintí staonta agus neamhthuillmheacha ábhartha/an-íseal. • Níl an riosca creidmheasa a bhaineann le neamhchosaintí tuillmheacha ábhartha/an-íseal. • Tá leibhéal cumhdaigh soláthairtí agus coigeartuithe luachála creidmheasa an-ard. • Tá leibhéal clúdaigh agus cáilíocht na ráthaíochtaí agus na comhthaobhachta an-ard. 	<p>maidir leis na ceanglais atá leagtha amach i dTreoirínte an ÚBE maidir le tionscnamh iasachtaí agus faireachán agus i dTreoirínte maidir le neamhchosaintí neamhthuillmheacha agus staonta a bhainistiú.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tá comhsheasmhacht idir beartas agus straitéis riosca creidmheasa na hinstitiúide agus a straitéis iomlán agus a fonn riosca. • Tá an creat eagraíochtúil maidir le riosca creidmheasa láidir agus tá freagrachtaí soiléire ann agus deighilt shoiléir idir cúraimí an lucht glactha riosca agus feidhmeanna bainistíochta agus rialaithe.
2	Tá riosca meánach íseal ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> • Le nádúr agus comhdhéanamh na neamhchosanta ar phriacal creidmheasa tugtar le tuiscint go bhfuil riosca idir íseal agus meánriosca ann. • Tá an neamhchosaint do tháirgí agus idirbhearta casta idir íseal agus meánach. • Tá leibhéal an riosca comhchruinnithe creidmheasa idir íseal agus meánach. • Tá leibhéal na neamhchosaintí staonta agus neamhthuillmheacha idir íseal agus meánach. • Tá an riosca creidmheasa a bhaineann le neamhchosaintí feidhmíochta idir íseal agus meánach. • Tá leibhéal clúdach na soláthairtí agus na gcoigeartuithe luachála creidmheasa ard. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tá córais tomhais riosca creidmheasa, monatóireachta agus tuairiscithe oiriúnach. • Tá teorainneacha inmheánacha agus an creat rialaithe le haghaidh riosca creidmheasa slán. • Tá teorainneacha lena gceadaítear an riosca creidmheasa a mhaolú nó a theorannú i gcomhréir le straitéis bainistíochta riosca creidmheasa agus fonn riosca na hinstitiúide.

Scór riosca	Dearcadh maoirseachta	Breithnithe maidir le riosca dúchasach	Breithnithe maidir le bainistíocht agus rialuithe leordhóthanacha
		<ul style="list-style-type: none"> Tá leibhéal clúdaigh agus cáilíocht na ráthaíochtaí agus na comhthaobhachta ard. 	
3	Tá riosca meánach ard ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> Ciallaíonn nádúr agus comhdhéanamh na neamhchosanta ar phriacal creidmheasa go bhfuil riosca idir meánach agus ard ann. Tá an neamhchosaint do tháirgí agus idirbhearta casta idir meánach agus ard. Tá leibhéal an riosca comhchruinnithe creidmheasa idir meánach agus ard. Tá leibhéal na neamhchosaintí staonta agus neamhthuillmheacha idir meánach agus ard. Is riosca idir meánach agus ard é an riosca creidmheasa a bhaineann le neamhchosaintí feidhmíochta agus beidh sé faoi réir tuilleadh meathlaithe faoi choinníollacha struis. Is meánleibhéal cumhdaigh na soláthairtí agus na gcoigeartuithe luachála creidmheasa. Is meánleibhéal clúdach agus cáilíocht na ráthaíochtaí agus na comhthaobhachta. 	<ul style="list-style-type: none"> Níl bainistíocht riosca agus rialuithe i gcomhréir leis na ceanglais atá leagtha amach i dTreoirínte an ÚBE maidir le tionscnamh iasachtaí agus faireachán agus na Treoirínte maidir le neamhchosaintí neamhthuillmheacha agus staonta a bhainistiú. Tá easpa comhsheasmhachta idir beartas agus straitéis riosca creidmheasa na hinstitiúide agus a straitéis iomlán agus a fonn riosca. Níl an creat eagraíochtúil do riosca creidmheasa sách láidir; níl aon deighilt shoiléir idir na cúraimí a ghlactar le riosca nó feidhmeanna bainistíochta agus rialaithe. Níl córais tomhais riosca creidmheasa, monatóireachta agus tuairiscithe oiriúnach. Níl teorainneacha inmheánacha agus an creat rialaithe le haghaidh riosca creidmheasa sách slán. Níl teorainneacha lena gceadaítear an riosca creidmheasa a mhaolú nó a theorannú i gcomhréir le straitéis bainistíochta riosca creidmheasa agus fonn riosca na hinstitiúide.
4	Tá riosca ard ann go mbeidh tionchar suntasach	<ul style="list-style-type: none"> Ciallaíonn nádúr agus comhdhéanamh na neamhchosanta ar riosca 	

Scór riosca	Dearcadh maoirseachta	Breithnithe maidir le riosca dúchasach	Breithnithe maidir le bainistíocht agus rialuithe leordhóthanacha
	<p>stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.</p>	<p>creidmheasa go bhfuil riosca ard ann.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tá an neamhchosaint do tháirgí agus idirbhearta casta ard. • Tá leibhéal an riosca comhchruinnithe creidmheasa ard. • Tá leibhéal na neamhchosaintí foriompartha agus neamhthuillmheacha ard. • Tá an riosca creidmheasa a bhaineann le neamhchosaintí tuillmheacha ard. • Tá leibhéal cumhdaigh soláthairtí agus coigeartuithe luachála creidmheasa íseal. • Tá leibhéal an chlúdaigh agus cháilíocht na ráthaíochtaí agus na comhthaobhachta íseal. 	

6.3 Measúnú ar riosca margaidh

6.3.1 Breithnithe ginearálta

238. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar an riosca margaidh a bhaineann leis na suíomhanna sin ar an gclár comhardaithe agus lasmuigh den chlár comhardaithe atá faoi réir cailleanas a eascraíonn as gluaiseachtaí i bpraghsanna an mhargaidh. Agus measúnú á dhéanamh ar riosca margaidh le haghaidh institiúidí nach gcomhlíonann coinníollacha an leabhair bhig trádála mar a leagtar amach in Airteagal 94 de Rialachán (AE) 575/2013 iad, ba cheart d'údaráis inniúla ábharthacht agus ábharthacht na bhfochatagóirí seo a leanas ar a laghad a mheas agus measúnú níos mionsonraithe á dhéanamh acu ar na fochatagóirí sin a mheastar na cinn is ábhartha don institiúid:

- a. riosca ráta úis sa leabhar trádála;
- b. raon difríochta creidmheasa agus riosca mainneachtana sa leabhar trádála;
- c. riosca cothromais sa leabhar trádála;
- d. riosca malairte eachtraí;
- e. riosca tráchtearraí;
- f. riosca coigeartaithe luachála creidmheasa;

- g. riosca neamh-delta;
- h. riosca bonn;
- i. riosca leachtachta margaidh;
- j. riosca eiseamláireach do shamhlacha ceadaithe rialála.

6.3.2 Measúnú ar riosca dúchasach margaidh

239. Trí mheasúnú a dhéanamh ar riosca dúchasach margaidh, ba cheart do na húdaráis inniúla na príomhchúiseanna le neamhchosaint na hinstitiúide ar riosca margaidh a chinneadh agus meastóireacht a dhéanamh ar an riosca a bhaineann le tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid. Ba cheart an measúnú ar riosca dúchasach an mhargaidh a struchtúru timpeall ar na príomhchéimeanna seo a leanas:

- a. réamh-mheasúnú;
- b. measúnú ar chineál agus ar chomhdhéanamh shuíomhanna na hinstitiúide atá faoi réir riosca margaidh;
- c. measúnú ar bhrabúsacht;
- d. measúnú ar riosca comhchruinnithe margaidh; agus
- e. toradh na tástála struis.

240. Féadfaidh údaráis inniúla anailís nach bhfuil chomh gráinneach sin a dhéanamh ar institiúidí a chomhlíonann coinníollacha an mhionleabhair trádála mar a leagtar amach in Airteagal 94 de Rialachán (AE) 575/2013 iad.

Réamh-mheasúnú

241. D'fhonn raon feidhme an mheasúnaithe ar riosca margaidh a chinneadh, ba cheart d'údaráis inniúla na foinsí riosca margaidh a bhfuil nó a bhféadfadh an institiúid a bheith neamhchosanta orthu a shainaithint ar dtús. Chun é sin a dhéanamh, ba cheart d'údaráis inniúla an t-eolas a fuarthas ó mheasúnú a dhéanamh ar ghnéithe eile den SREP a ghiaíil, ó sheasamh na hinstitiúide a chur i gcomparáid lena piaraí agus ó aon ghníomhaíochtaí maoirseachta eile.

242. Ar a laghad, ba cheart d'údaráis inniúla an méid seo a leanas seo a leanas a bhreithniú:

- a. gníomhaíochtaí margaidh, línte gnó agus táirgí na hinstitiúide;
- b. príomhstraitéis na punainne riosca margaidh agus an fonn riosca i ngníomhaíochtaí margaidh;

- c. ualú coibhneasta na suíomhanna riosca margaidh i dtéarmaí na sócmhainní iomlána, athruithe le himeacht ama agus straitéis na hinstitiúide do na suíomhanna sin;
- d. ualú coibhneasta na nglanhnóchain ar shuíomhanna an mhargaidh san ioncam oibriúcháin iomlán; agus
- e. an ceanglas um chistí dílse le haghaidh riosca margaidh i gcomparáid leis an gceanglas cistí dílse iomlána, agus – i gcás inarb ábhartha – an caipiteal inmheánach arna leithdháileadh le haghaidh riosca margaidh i gcomparáid leis an gcaipiteal inmheánach iomlán, lena n-áirítear an t-athrú stairiúil ar an bhfigiúr seo agus ar na réamhaisnéisí.

243. Ina measúnuithe tosaigh, ba cheart d'údaráis inniúla athruithe suntasacha ar ghníomhaíochtaí margaidh na hinstitiúide a mheas freisin agus díriú ar athruithe ionchasacha ar an neamhchosaint iomlán ar riosca margaidh. Ar a laghad, ba chóir dóibh measúnú a dhéanamh ar:

- a. athruithe suntasacha ar straitéis riosca margaidh, beartais agus méideanna teorainneacha;
- b. an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag na hathruithe sin ar phróifíl riosca na hinstitiúide; agus
- c. treochtaí móra sna margaí airgeadais agus straitéis na hinstitiúide ina leith (lena n-áirítear rioscaí féideartha i gcás ina n-aisiompáítear na treochtaí gan choinne).

Cineál agus comhdhéanamh ghníomhaíochtaí na hinstitiúide maidir le riosca margaidh

244. Ba cheart d'údaráis inniúla anailís a dhéanamh ar chineál neamhchosaintaí na hinstitiúide ar phriacal margaidh trí na fochatagóirí a shainítear i mír a chur san áireamh 238 chun neamhchosaintí riosca ar leith agus fachtóirí/tiománaithe riosca margaidh gaolmhara a shainaithint (e.g. rátaí malairte, rátaí úis nó raonta creidmheasa) le haghaidh measúnú níos doimhne.

245. Ba cheart d'údaráis inniúla anailís a dhéanamh ar neamhchosaintí ar phriacal margaidh de réir aicmí ábhartha sócmhainní agus/nó ionstraimí airgeadais de réir a méid, a gcastacht agus a leibhéal riosca. Maidir leis na neamhchosaintaí is ábhartha, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar na fachtóirí riosca agus na tiománaithe a bhaineann leo.

246. Agus anailís á déanamh ar ghníomhaíochtaí riosca margaidh, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas freisin castacht na dtáirgí airgeadais (e.g. táirgí thar an gcuntar (OTC) nó táirgí a luacháiltear trí úsáid a bhaint as teicnící marcáil de réir samhla) agus oibríochtaí

sonracha margaidh (e.g. trádáil ardmhnicíochta). Ba cheart na pointí seo a leanas a chur san áireamh:

- a. má tá suíomhanna díorthacha ag an institiúid, ba cheart go ndéanfaidh na húdaráis inniúla measúnú ar an margadhluach agus ar an méid barúlach araon; agus
- b. nuair a bhíonn an institiúid ag gabháil do dhíorthaigh thar an gcuntar, ba cheart d'údaráis inniúla meastóireacht a dhéanamh ar ualú na n-idirbheart sin i bpanann iomlán na ndíorthach agus ar mhiondealú na punainne thar an gcuntar de réir cineáil conartha (babhtáil, cur ar aghaidh, etc.), bunionsraimí airgeadais, etc. (cumhdaítear an riosca creidmheasa contrapháirtí a bhaineann leis na táirgí sin faoin modheolaíocht riosca creidmheasa).

247. Nuair is iomchuí, ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar mheastóireacht na hinstitiúide ar shuímh suaite agus/nó neamhleachtach (e.g. 'punanna oidhreachta', i.e. punanna sócmhainní neamhleachtacha a bhaineann leis na cleachtas/gníomhaíochtaí baincéireachta scortha a bhainistítear ar shamhail rith chun srutha) agus an tionchar de shuímh den sórt sin ar bhrabúsacht na hinstitiúide.

248. I gcás na n-institiúidí sin a úsáideann cur chuige na samhla inmheánaí (IMA) chun a gceanglais rialála cistí dílse a ríomh, ba cheart do na húdaráis inniúla na táscairí seo a leanas a mheas freisin chun réimsí riosca ar leith agus tiománaithe riosca gaolmhara a shainiú:

- a. deighilt na gceanglas cistí dílse maidir le riosca margaidh idir an luach faoi phriacal (VaR), VaR faoi strus (SVaR), muirear incriminteach riosca (IRC) agus muirear ar phunann trádála comhghaoil;
- b. an VaR arna mhiondealú de réir fachtóirí riosca;
- c. an t-athrú ar an VaR agus SvaR (d'fhéadfadh an t-athrú ó lá go lá/seachtain go seachtain, an meán ráithiúil agus torthaí cúltástála a bheith mar tháscairí féideartha); agus
- d. na fachtóirí iolraithe a chuirtear i bhfeidhm ar VaR agus SvaR
- e. torthaí na ríomhanna a dhéantar chun críche na gceanglas sonracha tuairiscithe le haghaidh riosca margaidh, bunaithe ar úsáid a bhaint as an gcur chuige caighdeánaithe malartach a leagtar amach i gCaibidil 1a de Theideal IV de Chuid a Trí de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013; agus
- f. i gcás inarb ábhartha, torthaí na ríomhanna a rinneadh chun críche na gceanglas sonracha tuairiscithe le haghaidh riosca margaidh, bunaithe ar úsáid a bhaint as an gcur chuige um samhail inmheánach mhalartach (IMA) a leagtar amach i gCaibidil 1b de Theideal IV de Chuid a Trí de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013.

249. Nuair is iomchuí, ba cheart do na húdaráis inniúla bearta riosca inmheánacha na n-institiúidí a mheas freisin. D'fhéadfadh go n-áireofaí orthu sin an VaR inmheánach nó an t-easnamh a mheastar nach n-úsáidtear chun ceanglais cistí dílse a ríomh nó íogaireachtaí an riosca margaidh i leith fachtóirí riosca éagsúla agus cailteanais ionchasacha.
250. Agus anailís á déanamh ar riosca dúchasach don mhargadh, ba cheart d'údaráis inniúla figiúirí agus treochtaí 'pointe-in-am' a mheas, ar bhonn comhiomlán agus de réir punainne araon. I gcás inar féidir, ba cheart an anailís sin a chur i gcrích le comparáid idir figiúirí na hinstiúide agus figiúirí na hinstiúide agus na táscairí maicreacnamaíocha ábhartha.

Anailís bhrabúsachta

251. Ba cheart d'údaráis inniúla anailís a dhéanamh ar bhrabúsacht stairiúil, lena n-áirítear luaineacht brabús, gníomhaíochtaí margaidh chun tuiscint níos fearr a fháil ar phróifíl riosca margaidh na hinstiúide. D'fhéadfaí an anailís seo a dhéanamh ar leibhéal na punainne chomh maith le bheith miondealaithe de réir réime gnó, aicme sócmhainne nó deasc (d'fhéadfadh go mbeadh sé mar chuid den mheasúnú níos leithne a dhéantar mar chuid den BMA).
252. Agus brabúsacht á measúnú, ba cheart d'údaráis inniúla aird ar leith a thabhairt ar na príomhréimsí riosca a sainaitníodh le linn an scrúdaithe ar ghníomhaíochtaí riosca margaidh. Ba cheart d'údaráis inniúla idirdhealú a dhéanamh idir ioncam trádála agus ioncam neamhthrádála (amhail coimisiúin, táillí cliant, etc.) ar thaobh amháin agus brabúis/cailteanais réadaithe agus neamhréadaithe ar an taobh eile.
253. I gcás na n-aicmí sócmhainní agus/nó na neamhchosaintaí sin a ghineann brabúis nó cailteanais neamhghnácha, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar bhrabúsacht i gcomparáid leis an leibhéal riosca arna ghlacadh ag an institiúid (e.g. VaR/glanghnóthachain ar shócmhainní airgeadais agus dlíteanais arna sealbhú le haghaidh trádála) chun neamhréireachtaí féideartha a shainithint agus a anailísiú. I gcás inar féidir, ba cheart d'údaráis inniúla figiúirí na hinstiúide a chur i gcomparáid lena feidhmíocht stairiúil agus lena píaraí.

Riosca um comhchruinniú margaidh

254. Ba cheart d'údaráis inniúla teacht ar thuairim ar an méid riosca comhchruinnithe margaidh a bhfuil an institiúid neamhchosanta dó, ó neamhchosaintaí ar fhachtóir riosca aonair nó ó neamhchosaintí ar fhachtóirí riosca iolracha atá comhghaolaithe.
255. Agus comhchruinnithe féideartha á meas, ba cheart d'údaráis inniúla aird ar leith a thabhairt ar chomhchruinnithe i dtáirgí casta (e.g. táirgí struchtúrtha), táirgí neamhleachtacha (e.g. oibleagáidí fiachais chomhthaobhaithe (CDOanna)) nó táirgí a luacháiltear trí úsáid a bhaint as teicnící marcáil de réir samhla.

Tástáil struis

256. Agus riosca margaidh dúchasach institiúide á mheasúnú acu, ba cheart d'údaráis inniúla torthaí na dtástálacha struis a rinne an institiúid chun aon fhoinsí riosca margaidh nár aithníodh roimhe seo a shainaithint a chur san áireamh. Tá sé seo thar a bheith tábhachtach maidir le teagmhais eireabaill, a d'fhéadfadh a bheith tearcionadaithe nó go hiomlán as láthair ó shonraí stairiúla mar gheall ar a mhinicíocht íseal a dtarlaíonn siad. Foinse eile de leochaileachtaí ceilte a d'fhéadfadh a bheith ann ar cheart d'údaráis inniúla a mheas is ea an fhéidearthacht go dtiocfaidh méadú ar pharaiméadair phraghsála, amhail athrú tobann ar phraghsanna áirithe nó boilgeoga praghsanna ar thráchtarraí.

6.3.3 Measúnú ar bhainistíocht agus ar rialuithe riosca margaidh

257. Chun tuiscint chuimsitheach a bhaint amach ar phróifíl riosca margaidh na hinstitiúide, ba cheart do na húdaráis inniúla athbhreithniú a dhéanamh ar an gcreat rialachais agus bainistithe riosca is bun lena gníomhaíochtaí margaidh. Chuige sin, ba cheart do na húdaráis inniúla na heilimintí seo a leanas a mheasúnú:

- a. straitéis riosca margaidh agus fonn riosca;
- b. creat eagrúcháin;
- c. beartais agus nósanna imeachta;
- d. sainaithint, tomhas, faireachán agus tuairisciú riosca; agus
- e. creat rialaithe inmheánaigh.

Straitéis agus fonn riosca margaidh

258. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil straitéis riosca margaidh atá slán, foirmithe agus doiciméadaithe go soiléir, arna formheas ag a gcomhlacht bainistíochta, ag institiúidí. Don mheasúnú seo, ba cheart d'údaráis inniúla a chur san áireamh, go háirithe:

- a. cibé an gcuireann an comhlacht bainistíochta an straitéis riosca margaidh in iúl go soiléir agus an fonn agus an próiseas lena n-athbhreithniú (e.g. i gcás athbhreithniú ar an straitéis riosca fhoriomlán, nó inní faoi bhrabúsacht agus/nó leorgacht caipitil);
- b. cibé an gcuireann an bhainistíocht shinsearach an straitéis riosca margaidh arna formheas ag an gcomhlacht bainistíochta chun feidhme i gceart, ag cinntiú go bhfuil gníomhaíochtaí na hinstitiúide comhsheasmhach leis an straitéis bhunaithe, go ndrécachtaítear nósanna imeachta i scríbhinn agus go gcuirtear chun feidhme iad, agus go sanntar freagrachtaí go soiléir agus go cúí;

- c. cibé an léiríonn straitéis riosca margaidh na hinstitiúide go cuí fonn na hinstitiúide ar riosca margaidh agus tá sí comhsheasmhach leis an fonn riosca foriomlán;
- d. cibé an bhfuil straitéis agus fonn riosca margaidh na hinstitiúide oiriúnach don institiúid, i bhfianaise an méid seo a leanas seo a leanas:
 - samhail ghnó;
 - a straitéis agus fonn riosca fhoriomlán;
 - timpeallacht an mhargaidh agus a ról sa chóras airgeadais; agus
 - staid airgeadais, acmhainn maoinithe agus leordhóthanacht caipitil;
- e. cibé an mbunaítear le straitéis riosca margaidh na hinstitiúide treoir maidir le bainistiú na n-ionstraimí agus/nó na bpunanna éagsúla atá faoi réir riosca margaidh, agus an dtacaíonn sí le cinnteoireacht riosca-bhunaithe;
- f. cibé an gcumhdaíonn straitéis riosca margaidh na hinstitiúide go ginearálta gníomhaíochtaí uile na hinstitiúide ina bhfuil riosca margaidh suntasach;
- g. cibé an gcuirtear san áireamh i straitéis riosca margaidh na hinstitiúide gnéithe timhriallacha an gheilleagair agus na hathruithe a thagann as sin ar chomhdhéanamh na suíomh atá faoi réir riosca margaidh; agus
- h. cibé an bhfuil creat iomchuí i bhfeidhm ag an institiúid chun a áirithiú go gcuirfear straitéis riosca margaidh in iúl go héifeachtach don fhoireann ábhartha ar fad.

An creat eagrúcháin

259. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil creat eagraíochtúil iomchuí ag an institiúid maidir le bainistiú riosca margaidh, feidhmeanna tomhais, faireacháin agus rialaithe, ag a bhfuil dóthain acmhainní daonna agus teicniúla (idir cháilíochtúil agus chainníochtúil). Ba cheart dóibh an méid seo a leanas a chur san áireamh:
- a. cibé an bhfuil línte soiléire freagrachta ann maidir le riosca margaidh a ghlacadh, faireachán a dhéanamh air, agus maidir le rialú agus tuairisciú a dhéanamh air;
 - b. cibé an bhfuil deighilt shoiléir, sa réimse gnó, idir an oifig tosaigh (glacadóirí poist) agus an chúloifig (atá freagrach as idirbhearta a leithdháileadh, a thaifeadadh agus a shocrú);
 - c. cibé an bhfuil córas rialaithe agus faireacháin riosca margaidh sainaitheanta go soiléir san eagraíocht, agus neamhspleách ó thaobh feidhme agus ordlathais ar an réimse gnó de, agus an bhfuil sé faoi réir athbhreithniú neamhspleách;

- d. cibé an gcumhdaíonn na feidhmeanna bainistithe, tomhais, faireacháin agus rialaithe riosca margaidh san institiúid iomlán (lena n-áirítear fochuideachtaí agus brainsí), agus go háirithe gach réimse inar féidir riosca margaidh a ghlacadh, a mhaolú nó faireachán a dhéanamh air; agus
- e. cibé an bhfuil scileanna agus taithí chuí ag an bhfoireann atá páirteach i ngníomhaíochtaí margaidh (i réimsí gnó agus i réimsí bainistíochta agus rialaithe araon).

Beartais agus nósanna imeachta

260. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil beartais agus nósanna imeachta atá sainithe go soiléir ag an institiúid chun riosca margaidh a shainaithint, a bhainistiú, a thomhas agus a rialú. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an bhformheasann an comhlacht bainistíochta na beartais chun riosca margaidh a bhainistiú, a thomhas agus a rialú agus cibé an ndéanann sé nó sí iad a phlé agus a athbhreithniú go rialta, i gcomhréir le straitéisí riosca;
- b. cibé an bhfuil an bhainistíocht shinsearach freagrach as iad a fhorbairt, a áirithiú go gcuirtear chun feidhme go leordhóthanach cinntí an chomhlachta bainistíochta;
- c. cibé an gcomhlíonann beartais an mhargaidh na rialacháin ábhartha agus an leor iad do chineál agus do chastacht ghníomhaíochtaí na hinstitiúide, lena gcumasaítear tuiscint shoiléir ar an riosca margaidh is gné dhílis de na táirgí agus de na gníomhaíochtaí éagsúla faoi raon feidhme na hinstitiúide, agus an bhfuil na beartais sin foirmiúil go soiléir, curtha in iúl agus curtha i bhfeidhm go comhsheasmhach ar fud na hinstitiúide; agus
- d. do ghrúpaí, cibé an gcuirtear na beartais seo i bhfeidhm go comhsheasmhach trasna an ghrúpa agus an gceadaítear bainistíocht cheart ar an riosca.

261. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil beartais agus nósanna imeachta margaidh na hinstitiúide fóna agus comhsheasmhach leis an straitéis riosca margaidh agus go gcumhdaíonn siad na príomhghnóthais agus na próisis go léir atá ábhartha chun riosca margaidh a bhainistiú, a thomhas agus a rialú. Go háirithe, ba cheart go gcumhdófaí sa mheasúnú an méid seo a leanas:

- a. cineál na n-oibríochtaí, na n-ionstraimí airgeadais agus na margáí inar féidir leis an institiúid oibriú;
- b. na suíomhanna lena n-áirítear sa leabhar trádála agus lena eisiámh ón leabhar trádála chun críocha rialúcháin;
- c. beartais maidir le fáлта inmheánacha;

- d. sainiú, struchtúr agus freagrachtaí dheasca trádála na hinstitiúide, i gcás inarb iomchuí;
- e. ceanglais a bhaineann le próisis trádála agus socraíochta;
- f. nósanna imeachta chun riosca margaidh a theorannú agus a rialú;
- g. an creat lena áirithiú go mbeidh gach suíomh arna thomhas ag luach cóir faoi réir coigeartuithe luachála breise i gcomhréir le Rialachán Tarmligthe (AE) 2016/101 ón gCoimisiún (RTS maidir le luacháil stuama);
- h. na critéir a chuireann an institiúid i bhfeidhm chun baint le daoine aonair/grúpaí a bhfuil baint acu le gníomhaíochtaí calaoiseacha agus coireanna eile a sheachaint; agus
- i. nósanna imeachta maidir le gníomhaíochtaí agus/nó táirgí nua margaidh; ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú:
 - cibé an bhfuil gníomhaíochtaí margaidh nua agus/nó táirgí nua faoi réir nósanna imeachta agus rialuithe leordhóthanacha sula dtabharfar isteach nó sula dtabharfar fúthu;
 - cibé an bhfuil anailís déanta ag an institiúid ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith acu ar a próifíl riosca foriomlán.

Sainaitint, tomhas, monatóireacht agus tuairisciú riosca

262. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh cibé an bhfuil creat iomchuí ag an institiúid chun riosca margaidh a shainaitint, a thuiscint agus a thomhas, i gcomhréir le méid agus castacht na hinstitiúide, agus an bhfuil an creat sin ag comhlíonadh na n-íoscheanglais ábhartha i gcomhréir leis an reachtaíocht cur chun feidhme ábhartha AE agus náisiúnta. Ba chóir dóibh a mheas:

- a. cibé an gcuireann na sonraí, na córais faisnéise agus na teicnící tomhais ar chumas na bainistíochta an riosca margaidh is gné dhílis de na gníomhaíochtaí ábhartha uile ar an gclár comhardaithe agus lasmuigh den chlár comhardaithe a thomhas (i gcás inarb ábhartha ar leibhéal an ghrúpa), lena n-áirítear punanna trádála agus baincéireachta araon, chomh maith le ceanglais tuairiscithe maoirseachta a chomhlíonadh;
- b. cibé an bhfuil foireann leordhóthanach agus modheolaíochtaí leordhóthanacha ag institiúidí chun an riosca margaidh a thomhas ina bpunanna trádála agus baincéireachta, agus méid agus castacht na hinstitiúide agus próifíl riosca a cuid gníomhaíochtaí á gcur san áireamh;

- c. cibé an gcuirtear san áireamh i gcóras tomhaiste riosca na hinstitiúide na fachtóirí riosca ábhartha uile a bhaineann lena neamhchosaintí ar riosca margaidh (lena n-áirítear riosca bonn, raonta difríochta creidmheasa i mbannaí corparáideacha nó i ndíorthaigh chreidmheasa, agus riosca vega agus gáma i roghanna). I gcás ina ndéantar roinnt ionstraimí agus/nó fachtóirí a eisiamh ó na córais chun riosca a thomhas, ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar ábharthacht na n-eisiamhaí agus a chinneadh an bhfuil bonn cirt leis na heisiamh sin;
 - d. cibé an bhfuil an cumas ag córais tomhais riosca na hinstitiúide comhchruinniú riosca margaidh féideartha a shainnithint a eascraíonn as neamhchosaintaí ar fhachtóir riosca aonair nó as neamhchosaintaí ar fhachtóirí riosca iolracha atá comhghaolaithe;
 - e. cibé an dtuigeann bainisteoirí riosca agus bainistíocht shinsearach na hinstitiúide na toimhdí is bun leis na córais tomhais, go háirithe maidir le teicnící bainistithe riosca níos sofaisticiúla; agus
 - f. cibé ar eol do bhainisteoirí riosca agus do bhainistíocht shinsearach na hinstitiúide an méid riosca samhla atá i réim i samhlacha praghsála agus i dteicnící tomhais riosca na hinstitiúide agus an seiceálann siad go tréimhsiúil bailíocht agus cáilíocht na samhlacha éagsúla a úsáidtear i ngníomhaíochtaí riosca margaidh.
263. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil tástálacha struis leordhóthanacha curtha i bhfeidhm ag institiúid a chomhlánaíonn a córas tomhais riosca. Chun na críche seo ba cheart dóibh na gnéithe seo a leanas a chur san áireamh:
- a. minicíocht tástála struis;
 - b. cibé an sainnithnítear tiománaithe riosca ábhartha (e.g. neamhleachtacht/bearnaí praghsanna, suíomhanna comhchruinnithe, margaí aontreo, etc.);
 - c. boinn tuisceana is bun leis an gcás struis; agus
 - d. úsáid inmheánach torthaí tástála struis le haghaidh pleanála caipitil agus straitéisí riosca margaidh.
264. Chun críocha Airteagal 101 de Threoir 2013/36/AE, má tá an institiúid údaraithe samhlacha inmheánacha a úsáid chun íoscheanglais cistí dílse le haghaidh riosca margaidh a chinneadh, ba cheart d'údaráis inniúla a fhíorú go leanann an institiúid de na híoscheanglais atá sonraithe san institiúid ábhartha a chomhlíonadh. reachtaíocht cur chun feidhme an AE agus náisiúnta agus nach mbíonn aon ghanmheastachán ar riosca ábhartha i gceist le samhlacha inmheánacha den sórt sin.
265. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil creat faireacháin agus tuairiscithe leordhóthanach i bhfeidhm ag institiúidí le haghaidh riosca margaidh lena n-áiríthítear go

ndéanfar gníomhaíocht phras ar leibhéal iomchuí bhainistíocht shinsearach nó chomhlacht bainistíochta na hinstitiúide i gcás inar gá sin. Ba cheart táscairí sonracha agus trucear ábhartha a áireamh sa chóras faireacháin chun foláirimh luathrabhaidh éifeachtacha a sholáthar. Ba cheart do na húdaráis inniúla an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an bhfuil córais faisnéise éifeachtacha ag an institiúid chun gníomhaíochtaí riosca margaidh a shainathint, a chomhiomlánú agus a thuairisciú go beacht agus go tráthúil; agus
- b. cibé an dtuairiscíonn an réimse bainistíochta agus rialaithe go rialta don chomhlacht bainistíochta agus don bhainistíocht shinsearach le faisnéis, ar a laghad, ar neamhchosaintí reatha an mhargaidh, ar thorthaí P&L agus ar bhearta riosca (e.g. VaR) i gcomparáid le teorainneacha beartais.

Creat rialaithe inmheánaigh

266. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil creat rialaithe láidir cuimsitheach ag an institiúid agus cosaintí fóna chun a riosca margaidh a mhaolú i gcomhréir lena straitéis bainistithe riosca margaidh agus lena hfonn riosca. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an n-áirítear leis an raon feidhme a chumhdaítear le feidhm rialaithe na hinstitiúide gach eintiteas comhdhlúite, gach suíomh geografach agus gach gníomhaíocht creidmheasa;
- b. cibé an bhfuil rialuithe inmheánacha, teorainneacha oibriúcháin agus cleachtais eile ann atá dírithe ar a áirithiú nach sáraíonn neamhchosaintaí ar riosca margaidh na leibhéil atá inghlactha ag an institiúid, i gcomhréir leis na paraiméadair arna socrú ag an gcomhlacht bainistíochta agus ag an mbainistíocht shinsearach agus le fonn riosca na hinstitiúide; agus
- c. cibé an bhfuil rialuithe agus cleachtais inmheánacha iomchuí ag an institiúid lena áirithiú go dtuairiscítear go tráthúil sárúithe agus eisceachtaí ar bheartais, nósanna imeachta agus teorainneacha chuig an leibhéal iomchuí bainistíochta le haghaidh gníomhaíochta. Ba cheart dóibh a chur san áireamh cibé an bhfuil sé de chumas ag rialuithe agus cleachtais inmheánacha na hinstitiúide:
 - sárúithe ar theorainneacha aonair arna socrú ar leibhéal na deisce nó ar leibhéal na n-aonad gnó a shainathint, chomh maith le sárúithe ar an teorainn fhoriomlán do ghníomhaíochtaí an mhargaidh; agus
 - aithint agus faireachán laethúil a dhéanamh ar shárúithe teorainneacha agus/nó eisceachtaí.

267. Ba cheart d'údaráis inniúla an córas teorainneacha a mheasúnú, lena n-áirítear:
- an bhfuil na teorainneacha atá leagtha síos absalóideach nó an bhfuil sárú teorainneacha indéanta. Sa chás deiridh sin, ba cheart go ndéanfaí cur síos soiléir i mbeartais na hinstitiúide ar an tréimhse ama ar lena linn agus ar na himthosca sonracha faoinar féidir sárúithe teorainneacha den sórt sin;
 - cibé an leagann an córas teorainneacha teorainn fhoriomlán le haghaidh gníomhaíochtaí margaidh agus teorainneacha sonracha le haghaidh na bpríomhfhochoatagóirí riosca; i gcás inarb iomchuí, ba cheart go gceadódh sé leithdháileadh teorainneacha de réir punainne, deasca, aonaid ghnó nó de réir cineáil ionstraime; ba cheart go léireodh an leibhéal mionsonraí saintréithe gníomhaíochtaí margaidh na hinstitiúide;
 - cibé an n-oireann sraith na dteorainneacha (teorainneacha bunaithe ar mhéadracht riosca, teorainneacha barúlach, teorainneacha rialaithe cailteanais, etc.) arna mbunú ag an institiúid do mhéid agus do chastacht a gníomhaíochtaí margaidh;
 - cibé an bhfuil nósanna imeachta ag an institiúid chun trádálaithe a choinneáil cothrom le dáta maidir lena dteorainneacha; agus
 - cibé an bhfuil nósanna imeachta leordhóthanacha ag an institiúid chun a teorainneacha a nuashonrú go rialta.
268. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar fheidhmiúlacht na feidhme iniúcháireachta inmheánaí. Ba cheart dóibh a mheas:
- cibé an ndéanann an institiúid iniúchtaí inmheánacha ar an gcreat bainistithe riosca margaidh ar bhonn rialta;
 - cibé an bhfoláionn an fheidhm iniúcháireachta inmheánaí na príomheilimintí a bhaineann le bainistiú riosca margaidh, tomhais agus rialuithe ar fud na hinstitiúide; agus
 - cibé an bhfuil feidhm an iniúchta inmheánaigh éifeachtach ó thaobh a chinntiú go gcloítear le polasaithe inmheánacha agus le haon rialachán seachtrach ábhartha agus le dul i ngleic le haon imeacht ó cheachtar den dá cheann.
269. Maidir le hinstitiúidí a úsáideann samhlacha inmheánacha chun ceanglais cistí dílse le haghaidh riosca margaidh a chinneadh, ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil an próiseas bailíochtaithe inmheánach fóna agus éifeachtach chun aghaidh a thabhairt ar thiomhdí samhlacha agus chun aon easnaimh a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le samhaltú riosca margaidh, cainníochtú riosca margaidh, an córas bainistíochta riosca

margaidh a shainaithint, agus íoscheanglais ábhartha eile mar a shonraítear sa reachtaíocht ábhartha AE agus náisiúnta cur chun feidhme.

6.3.4 Summary of findings and scoring

270. Tar éis an mheasúnaithe thuas, ba cheart do na húdaráis inniúla teacht ar thuairim maidir le riosca margaidh na hinstitiúide. Ba cheart an dearcadh seo a léiriú in achoimre ar thorthaí, mar aon le scór riosca bunaithe ar na breithnithe atá sonraithe i dTábla 5. Más rud é, bunaithe ar ábharthacht fochatagóirí riosca áirithe, go gcinfidh an t-údarás inniúil iad a mheasúnú agus a scóráil ina n-aonar, ba cheart an treoir a sholáthraítear sa tábla seo a chur i bhfeidhm, a mhéid is féidir, de réir analaí.

271. Ós rud é go bhféadfadh sé nach bhfuil fachtóirí amhail castacht, leibhéal comhchruinnithe agus luaineacht thorthaí na neamhchosaintaí ar an margadh ina dtáscairí foirfe ar leibhéal an riosca margaidh, agus measúnú agus scóráil á dhéanamh ar riosca dúchasach an mhargaidh, ba cheart d'údaráis inniúla na fachtóirí sin go léir a mheas ag an am céanna agus ní ina n-aonar agus tuiscint a fháil ar na tiománaithe taobh thiar de na treochtaí luaineachta.

Tábla 5. Breithnithe maoirseachta chun scór riosca margaidh a shannadh

Scór riosca	Dearcadh maoirseachta	Breithnithe maidir le riosca dúchasach	Breithnithe maidir le bainistíocht agus rialuithe leordhóthanacha
1	Tá leibhéal íseal riosca ann maidir le tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid agus leibhéal an riosca dhílis agus an bhainistíocht agus na rialuithe á meas aici.	<ul style="list-style-type: none"> Ní thugann nádúr agus comhdhéanamh na neamhchosaintí ar riosca margaidh le tuiscint nach mbaineann riosca neamhábhhartha/ an-íseal. Tá neamhchosaintí na hinstitiúide ar riosca margaidh neamhchasta. Níl an leibhéal comhchruinnithe riosca margaidh ábhartha/tá sé an-íseal. Gineann neamhchosaintaí na hinstitiúide ar riosca margaidh torthaí neamh-luaineacha. 	<ul style="list-style-type: none"> Tá comhsheasmhacht idir beartas agus straitéis riosca margaidh na hinstitiúide agus a straitéis fhoriomlán agus a fonn riosca. Tá an creat eagraíochtúil maidir le riosca margaidh láidir, agus tá freagrachtaí soiléire ann agus deighilt shoiléir idir na glacadóirí riosca agus feidhmeanna bainistíochta agus rialaithe. Tá córais tomhais riosca margaidh, faireacháin agus tuairiscithe oiriúnach. Tá teorainneacha inmheánacha agus an creat rialaithe le haghaidh riosca margaidh fóna agus i gcomhréir le
2	Tá riosca meánach íseal ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an	<ul style="list-style-type: none"> Le nádúr agus comhdhéanamh na neamhchosaintí ar riosca margaidh tugtar le tuiscint go bhfuil riosca idir íseal agus meánriosca ann. Tá castacht neamhchosaintaí na hinstitiúide ar riosca margaidh idir íseal agus meánach. 	

Scór riosca	Dearcadh maoirseachta	Breithnithe maidir le riosca dúchasach	Breithnithe maidir le bainistíocht agus rialuithe leordhóthanacha
	mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> Tá an leibhéal comhchruinnithe riosca margaidh idir íseal agus meánach. <ul style="list-style-type: none"> Gineann neamhchosaintí na hinstitiúide ar riosca margaidh torthaí a bhfuil luaineacht idir íseal agus meánach acu. 	straitéis bainistíochta riosca agus fonn riosca na hinstitiúide.
3	Tá riosca meánach ard ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> Ciallaíonn nádúr agus comhdhéanamh na neamhchosaintí ar phriacal margaidh go bhfuil riosca idir meánach agus ard. Tá castacht neamhchosanta na hinstitiúide ar riosca margaidh idir meánach agus ard. Tá leibhéal comhchruinnithe riosca margaidh idir meánach agus ard. Gineann neamhchosaintí na hinstitiúide ar riosca margaidh torthaí a bhfuil luaineacht mheánach go hardleibhéal acu. 	<ul style="list-style-type: none"> Níl comhsheasmhacht iomlán idir beartas agus straitéis riosca margaidh na hinstitiúide agus a straitéis fhoriomlán agus a próifíl riosca. Ní scarann an creat eagraíochtúil um riosca margaidh a dhóthain freagrachtaí agus cúraimí idir glacadóirí riosca agus feidhmeanna bainistíochta agus rialaithe. Ní thugtar faoi chórais tomhais riosca margaidh, monatóireachta agus tuairiscithe le cruinneas agus minicíocht leordhóthanach. Níl teorainneacha inmheánacha agus an creat rialaithe le haghaidh riosca margaidh i gcomhréir le straitéis bainistithe riosca nó fonn riosca na hinstitiúide.
4	Tá riosca ard ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> Le nádúr agus comhdhéanamh na neamhchosaintí ar riosca margaidh tugtar le tuiscint go bhfuil riosca ard ann. Tá castacht neamhchosanta na hinstitiúide ar riosca margaidh ard. Tá leibhéal comhchruinnithe riosca margaidh ard. Gineann neamhchosaintí na hinstitiúide ar riosca margaidh torthaí a bhfuil luaineacht ardlleibhéal acu. 	<ul style="list-style-type: none"> Ní thugtar faoi chórais tomhais riosca margaidh, monatóireachta agus tuairiscithe le cruinneas agus minicíocht leordhóthanach. Níl teorainneacha inmheánacha agus an creat rialaithe le haghaidh riosca margaidh i gcomhréir le straitéis bainistithe riosca nó fonn riosca na hinstitiúide.

6.4 Measúnú ar riosca oibriúcháin

6.4.1 Breithnithe ginearálta

272. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar riosca oibriúcháin ar fud línte gnó agus oibríochtaí uile na hinstitiúide, ag cur san áireamh torthaí ón measúnú ar shocruithe rialachais inmheánaigh agus rialuithe uile-institiúide mar a shonraítear i

dTeideal 5. Agus an measúnú seo á dhéanamh acu, ba cheart dóibh a chinneadh conas a d'fhéadfadh riosca oibriúcháin teacht i gcrích (caillteanas eacnamaíoch, neasteagmhais, cailleadh tuillimh amach anseo, gnóthachan) agus ba cheart dóibh breithniú a dhéanamh freisin ar thionchair ionchasacha i dtéarmaí rioscaí gaolmhara eile (e.g. riosca creidmheasa-oibríochta, 'cásanna teorann' riosca oibriúcháin an mhargaidh).

273. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar ábharthacht an riosca oibriúcháin a eascraíonn as seirbhísí agus gníomhaíochtaí eifhoinsithe, agus an bhféadfadh siad sin difear a dhéanamh do chumas na hinstiúide idirbhearta a phróiseáil agus/nó seirbhísí a sholáthar, nó dliteanais dhlíthiúla a chruthú i leith damáiste do thríú páirtithe (e.g. custaiméirí agus geallsealbhóirí eile).
274. Agus riosca oibriúcháin á mheasúnú acu, ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar riosca TFC, toisc go meastar go bhfuil feidhmíocht agus slándáil TFC ríthábhachtach ionas go bhféadfaidh institiúid a gnó a reachtáil. Mar sin, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag rioscaí TFC ar ghníomhaíochtaí ríthábhachtacha na hinstiúide agus an tionchar féideartha airgeadais, clú, rialála agus straitéiseach ar an institiúid chomh maith leis an bhféidearthacht go gcuirfí isteach ar ghnó a mheas.
275. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar riosca clú i gcomhpháirt le riosca oibriúcháin mar gheall ar na naisc láidre idir an dá cheann (e.g. tá tionchar láidir ag an gcuid is mó de na teagmhais riosca oibriúcháin ó thaobh clú). Níor cheart, áfach, toradh an mheasúnaithe riosca ar chlú a léiriú sa scóráil riosca oibriúcháin ach, i gcás inarb ábhartha, ba cheart é a mheas mar chuid den BMA agus/nó den mheasúnú riosca leachtachta, ós rud é gurb iad na príomhéifeachtaí a fhéadfaidh a bheith aige ná laghdúithe ar thuilleamh agus cailteanas muiníne san institiúid nó míshástacht leis an institiúid ag infheisteoirí, ag taisceoirí nó ag rannpháirtithe sa mhargadh idirbhainc.
276. Agus measúnú á dhéanamh ar riosca oibriúcháin, ba cheart go n-úsáidfeadh údaráis inniúla, a mhéid is féidir, an t-aicmiú de chineál teagmhais le haghaidh na gcur chuige ardleibhéil tomhais dá bhforáiltear in Airteagal 324 de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 agus a shonraítear i Rialachán Tarmligthe (AE) 2018/959 ón gCoimisiún,³¹ chun léargas níos soiléire a fháil ar speictream na rioscaí oibriúcháin agus leibhéal comhsheasmhachta a bhaint amach agus anailís á déanamh ar na rioscaí sin ar fud institiúidí, beag beann ar an gcur chuige a glacadh chun ceanglais cistí dílse le haghaidh riosca oibriúcháin a chinneadh. Agus riosca oibriúcháin á mheasúnú acu, ba cheart d'údaráis inniúla riosca iompair, riosca eiseamláireach agus riosca TFC a mheas freisin.

³¹ Rialachán Tarmligthe (AE) Uimh. 2018/959 ón gCoimisiún an 14 Márta 2018 lena bhforlíontar Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le caighdeán theicniúla rialála maidir le sonraíocht na modheolaíochta measúnaithe faoina gceadaíonn údaráis inniúla d'institiúidí Ardchur Chuige Tomhais a úsáid le haghaidh riosca oibriúcháin (IO L 169, 6.7. 2018, lch 1).

6.4.2 Measúnú ar riosca dúchasach oibriúcháin

277. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar chineál agus ar mhéid an riosca oibriúcháin a bhfuil nó a bhféadfadh an institiúid a bheith neamhchosainta. Chuige sin, ba cheart do na húdaráis inniúla tuiscint chríochnúil a fhorbairt ar mhúnla gnó na hinstitiúide, ar a hoibríochtaí, ar a cultúr riosca agus ar an timpeallacht ina n-oibríonn sí, ós rud é gurb iad na fachtóirí sin go léir a chinneann neamhchosaint na hinstitiúide ar riosca oibriúcháin.
278. Tá dhá chéim sa mheasúnú ar riosca oibriúcháin dúchasach, a ndéantar cur síos níos mine orthu sa chuid seo:
- a. réamh-mheasúnú; agus
 - b. measúnú ar chineál agus ar shuntasacht na neamhchosaintí ar riosca oibriúcháin agus na bhfochatagóirí riosca oibriúcháin a bhfuil aghaidh ag an institiúid orthu.

Réamh-mheasúnú

279. D'fhonn raon feidhme an mheasúnaithe ar riosca oibriúcháin a chinneadh, ba cheart d'údaráis inniúla na foinsí riosca oibriúcháin a bhfuil nó a bhféadfadh an institiúid a bheith neamhchosanta orthu a shainaithint ar dtús. Chun é sin a dhéanamh, ba cheart d'údaráis inniúla freisin an t-eolas a fuarthas ó mheasúnú a dhéanamh ar ghnéithe eile de SREP a ghíaráil, ó sheasamh na hinstitiúide le píaráí a chur i gcomparáid (lena n-áirítear sonraí seachtracha ábhartha, i gcás ina bhfuil siad ar fáil), ó aon ghníomhaíochtaí maoirseachta eile lena n-áirítear an t-ionchur ón AML. /Maoirseoirí CFT agus ó fhoinsí faisnéise ábhartha eile.
280. Ar a laghad, ba cheart d'údaráis inniúla an méid seo a leanas a bhreithniú:
- a. an phríomhstraitéis maidir le riosca oibriúcháin agus fonn riosca oibriúcháin;
 - b. na timpeallachtaí gnó agus seachtracha (lena n-áirítear suíomh geografach na máthairchuideachta agus a cuid eintiteas chomh maith le hoibríochtaí TFC agus lárionad sonraí) ina n-oibríonn an institiúid agus na bealaí dáileacháin a úsáidtear;
 - c. an ceanglas um chistí dílse le haghaidh riosca oibriúcháin (arna idirdhealú ag cur chuige an bhuntáscaire (BIA), an cur chuige caighdeánaithe (TSA) agus na cineálacha cur chuige ardtomhais (AMA))) i gcomparáid leis an gceanglas cistí dílse iomlána, agus – i gcás inarb ábhartha – an caipiteal inmheánach le haghaidh riosca oibriúcháin i gcomparáid leis an gcaipiteal inmheánach iomlán, agus na treoachtaí agus na réamhaisnéisí stairiúla á gcur san áireamh, má tá siad ar fáil;
 - d. an leibhéal agus an t-athrú ar ollioncam, sócmhainní agus cailiteanais riosca oibriúcháin le cúpla bliain anuas ar an leibhéal comhiomlánaithe ach freisin i gcás eintitis ábhartha agus línte gnó;

- e. teagmhais chorparáideacha shuntasacha le déanaí (amhail cumaisc, éadálacha, diúscairtí agus athstruchtúru), a d'fhéadfadh athrú ar phróifíl riosca oibriúcháin na hinstitiúide a chinneadh sa ghearrthearma nó sa mheántearma nó san fhadtearma (e.g. toisc nach mbeadh córais, próisis agus nósanna imeachta ailínithe go hiomlán leis an beartais bhainistíochta riosca an mháthairghnóthais sa ghearrthearma);
 - f. athruithe ar ghnéithe suntasacha de na córais TF agus/nó de phróisis a d'fhéadfadh athrú ar an bpróifíl riosca oibriúcháin a chinneadh (e.g. toisc nach bhfuil tástáil cheart déanta ar chóras TF nua nó athraithe, nó toisc nach bhfuil dóthain oiliúna ar na córais/próisis agus nósanna imeachta nua d'fhéadfadh earráidí a bheith mar thoradh air);
 - g. mainneachtainí cloí leis an reachtaíocht is infheidhme nó le rialacháin inmheánacha arna dtuairisciú ag maoirseoirí eile (lena n-áirítear maoirseoirí AML/CFT), iniúcháirí seachtracha agus an fheidhm iniúchta inmheánaigh nó arna gcur chun solais ag faisnéis phoiblí (ag cur san áireamh an staid reatha agus athruithe ar chomhlíonadh rialála araon iompar le himeacht ama);
 - h. uaillmhianacht na bpleananna gnó agus na scéimeanna ionsaitheacha dreasachtaí agus cúitimh (e.g. i dtéarmaí spriocanna díolacháin, lena n-áirítear glacadh le custaiméirí arna sainaitheint ag an institiúid mar ardriosca ML/TF nó leathnú chuig dlínsí ardriosca ML/TF nó dáileadh táirgí/seirbhísí nua lena ngabhann a ardleibhéal riosca dúchasach ML/TF, laghdú ar líon na ndaoine, etc.), a d'fhéadfadh an riosca neamhchomhlíonta, earráid dhaonna agus míchleachtas na bhfostaithe a mhéadú;
 - i. na próisis, na nósanna imeachta, na táirgí (a dhíoltar le custaiméirí nó a ndéileáiltear leo) agus na córais TF (lena n-áirítear úsáid teicneolaíochtaí nua), a mhéid a d'fhéadfadh teagmhais, earráidí, moilleanna, míshonrú, sáruithe slándála, nochtadh méadaithe do chalaos a bheith mar thoradh orthu, ML/TF agus cineálacha eile coireachta airgeadais, etc.; agus
 - j. an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag socruithe seachfhoinsithe, agus go ginearálta na socruithe go léir le tríú páirtithe, ar riosca oibriúcháin na n-institiúidí mar aon le formhaoirseacht na n-institiúidí ar fheidhmíocht na soláthróirí seirbhísí i seachadadh na seirbhísí seachfhoinsithe go léir, lena n-áirítear an leibhéal feasachta ar riosca oibriúcháin a bhaineann le gníomhaíochtaí seachfhoinsithe agus le nochtadh riosca foriomlán na soláthraithe seirbhíse i gcomhréir le Treoirínite an ÚBE maidir le socruithe seachfhoinsithe.
281. I gcás inarb ábhartha, ba cheart don údarás inniúil anailís a dhéanamh ar na gnéithe thuas de réir réime gnó/eintiteas dlíthiúil agus tíreolaíochta agus de réir catagóire cineáil imeachta, ar choinníoll go bhfuil sonraí ar fáil, agus staid na hinstitiúide a chur i gcomparáid lena paraí.

Cineál na neamhchosaintí ar riosca oibriúcháin

282. Ba cheart d'údaráis inniúla cineál na neamhchosaintí ar riosca oibriúcháin a chinneadh trí anailís a dhéanamh ar neamhchosaintí ar phríomhthiománaithe an riosca oibriúcháin chun dearcadh réamhbhreathnaitheach a dhéanamh ar an riosca agus na cailteanais ionchasacha. D'fhéadfadh go n-éileodh anailís den sórt sin línte gnó, táirgí, próisis agus geografaíochtaí atá ábhartha don institiúid, mar aon le measúnú ar neamhchosaintí ar riosca oibriúcháin ar thiománaithe riosca príomhúla (e.g. próisis, daoine, córais agus fachtóirí seachtracha), agus úsáid á baint as sonraí measúnú féinriosca agus piaranailís na hinstitiúide.
283. Agus an anailís seo á déanamh acu, ba cheart d'údaráis inniúla idirghníomhaíochtaí na dtiománaithe riosca sin a mheas agus neamhchosaintí ar riosca oibriúcháin na hinstitiúide á gcinneadh (e.g. d'fhéadfadh méadú ar an dóchúlacht go dtarlódh teagmhais oibríochta agus go ndéanfaí cailteanas iarmhartach de bharr neamhchosaint ar níos mó tiománaithe riosca, lena n-áirítear an fhéidearthacht smachtbhannaí a fhorchur).

Suntas na neamhchosanta do riosca oibriúcháin

284. A luaithe a shaináithnítear na foinsí agus na príomhchúiseanna le riosca oibriúcháin, ba cheart don údarás inniúil díriú orthu sin a bhféadfadh an tionchar ábhartha is mó a bheith acu ar an institiúid. Ba cheart don údarás inniúil measúnú a dhéanamh ar 'neamhchosaint ionchasach' na hinstitiúide ar an riosca oibriúcháin trí úsáid a bhaint as breithiúnas saineolach agus táscairí cáilíochtúla agus cainníochtúla a bhaineann leis an institiúid nó lena piaraí, agus ba cheart go n-áireofaí leis freisin faisnéis ó mhaoirseoirí eile (e.g. maoirseoirí AML/CFT).
285. Agus tábhacht na neamhchosaintí ar riosca oibriúcháin á measúnú, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas ar mhnicíocht agus ar dhéine na n-imeachtaí dá bhfuil an institiúid neamhchosainta, agus idirdhealú a dhéanamh idir iad siúd is cúis le cailteanais ard-déine agus iad siúd a tharlaíonn ar ardmhnicíochtaí. Bunaithe ar an idirdhealú sin, ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar threochtaí na gcaillteanas riosca oibriúcháin agus ar a gcomhchruinniú.
286. Príomhfhoinsé faisnéise ar cheart do na húdaráis inniúla a mheas is ea bunachar sonraí na hinstitiúide ar chailteanais oibriúcháin agus teagmhais, a sholáthraíonn, i gcás ina bhfuil sé ar fáil agus iontaofa (i.e. cruinn agus iomlán), próifíl stairiúil riosca oibriúcháin na hinstitiúide.
287. I gcás institiúidí a ghlacann samhlacha inmheánacha le haghaidh riosca oibriúcháin, ba cheart don údarás inniúil aschur an chur chuige inmheánaigh a mheas freisin, ar choinníoll go bhfuil an cur chuige sin in ann an neamhchosaint ar riosca oibriúcháin a thomhas ar an leibhéal mionsonraithe atá ag teastáil (e.g. táirge, próiseas, etc.) agus ag glacadh leis go bhfuil an tsamhail sách réamhbhreathnaitheach. Mar sin féin, ba cheart

d'údaráis inniúla teorainneacha agus laigí féideartha na samhlacha inmheánacha a chur san áireamh freisin.

288. Ina theannta sin, ba cheart d'údaráis inniúla anailís níos cáilíochtúla a dhéanamh agus measúnú riosca, sonraí anailíse piaraí agus bunachair shonraí poiblí agus/nó cuibhreannais na hinstitiúide a ghíaráil, má tá fáil orthu agus más ábhartha. Féadfaidh údaráis inniúla fachtóirí eile a mheas freisin, a bhaineann go sonrach leis na haonaid ghnó ábhartha, etc. a mbeidh tionchar ag na heasnaimh ionchasacha orthu, ar fachtóirí iad a fhéadfaidh an neamhchosaint ar riosca a thomhas.

289. Agus measúnú á dhéanamh ar neamhchosaint na hinstitiúide ar riosca, ba cheart go n-úsáidfeadh údaráis inniúla cur chuige réamhbhreathnaitheach, ag baint úsáide as anailísí cásanna arna ndéanamh ag an institiúid, i gcás ina bhfuil siad ar fáil, agus ag cur san áireamh aon bhearta ceartaitheacha agus gníomhaíochtaí maolaithe atá curtha chun feidhme cheana féin agus atá éifeachtach.

Measúnú ar fochatagóirí riosca oibriúcháin

290. Ba cheart d'údaráis inniúla riosca oibriúcháin a shainithint agus a mheasúnú ar fud na bhfochatagóirí riosca oibriúcháin go léir (lena n-áirítear iad siúd a shainítear de réir cineálacha teagmhais agus miondealuithe breise ar na cineálacha teagmhais sin) agus na tiománaithe riosca gaolmhara. Ba cheart d'údaráis inniúla an measúnú a dhíriú ar na fochatagóirí sin a mheastar na cinn is suntasaí don institiúid. Ba cheart tábhacht fochatagóir a mheas tríd an bhfaisnéis chainníochtúil a bhailítear le linn an réamh-mheasúnaithe a ghíaráil, lena n-áirítear leibhéal na gcaillteanas in aghaidh an fochatagóra maidir le ceanglas caipitil agus ollioncam. Ba cheart d'údaráis inniúla a mbreithiúnas saineolaithe a chur i bhfeidhm freisin chun fochatagóirí suntasacha a shainithint, bunaithe ar na foinsí faisnéise inmheánacha agus seachtracha go léir atá ar fáil.

291. Agus an measúnú á dhéanamh, ba cheart d'údaráis inniúla aird ar leith a thabhairt ar roinnt gnéithe sonracha den riosca oibriúcháin mar gheall ar a nádúr forleatach agus a n-ábharthacht le tromlach na n-institiúidí, agus freisin mar gheall ar a dtionchar stuamachta ionchasach. I measc na ngnéithe sin ar chóir a bheith i bhfócas an mheasúnaithe i gcónaí tá:

- a. riosca TFC;
- b. riosca reáchtála; agus
- c. riosca samhaltaithe.

Riosca TFC

292. Ba cheart go ndéanfadh na húdaráis inniúla measúnú ar an riosca TFC i gcomhréir le Treoirlínte an ÚBE maidir le Measúnú Riosca TFC faoin SREP³² agus ag féachaint do Threoirlínte ÚBE maidir le TFC agus bainistíocht riosca slándála, ag cur san áireamh go bhfuil riosca TFC ina phríomhspreagthóir de riosca oibriúcháin.

Riosca reáchtála

293. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar ábharthacht agus ar shuntasacht neamhchosaintaí na hinstitiúide ar riosca reáchtála, ag cur san áireamh na fachtóirí a liostaítear i bpointí a go g atá ábhartha don institiúid. I gcás institiúidí Chatagóir-1 agus Chatagóir-2, ba cheart d'údaráis inniúla gach ceann díobh seo a leanas a mheas:

- a. mí-díol táirgí, ar an margadh miondíola agus ar an margadh mórdhíola araon, lena n-áirítear crosdhíol táirgí faoi bhrú le custaiméirí miondíola, amhail cuntais bhainc pacáistithe nó táirgí breiseáin nach bhfuil de dhíth ar chustaiméirí;
- b. coinbhleachtaí leasa le linn gnó a dhéanamh;
- c. cúbláil rátaí úis tagarmhairc, rátaí malairte eachtraí nó aon ionstraimí airgeadais nó innéacsanna eile chun brabúis na hinstitiúide a fheabhsú;
- d. bacainní ar tháirgí airgeadais a athrú le linn a saolré agus/nó ar sholáthraithe seirbhísí airgeadais a athrú;
- e. bealaí dáileacháin atá deartha go dona a d'fhéadfadh coinbhleachtaí leasa a chumasú le dreasachtaí bréagacha;
- f. athnuachan uathoibríoch ar tháirgí nó pionóis scoir; agus/nó
- g. próiseáil éagórach ar ghearáin ó chustaiméirí.

294. Ós rud é go gcumhdaíonn riosca iompair raon leathan saincheisteanna agus go bhféadfadh sé eascairt as go leor próiseas agus táirgí gnó, ba cheart d'údaráis inniúla toradh an BMA a ghíaráil agus grinnscrúdú a dhéanamh ar bheartais dreasachta chun léargas ardleibhéil a fháil ar fhoinsí riosca iompair.

295. I gcás inarb ábhartha, ba cheart don údarás inniúil leibhéal na hiomaíochta sna margáí ina n-oibríonn an institiúid a mheas agus a chinneadh an bhfuil riosca ábhartha mí-iompair i gceist le haon cheannasacht, ina aonar nó laistigh de ghrúpa beag (e.g. mar thoradh ar iompar de chineál cairtéil).

³² Treoirlínte ÚBE maidir le Measúnú Riosca TFC faoin bpróiseas Maoirseachta Athbheithnithe agus Meastóireachta (SREP) (ÚBE/GL/2017/05)

296. Is iad seo a leanas na táscairí a d'fhéadfadh a bheith ann chun riosca reáchtála a bheith ann:
- smachtbhannaí arna gcur i bhfeidhm ag údaráis ábhartha ar an institiúid maidir le cleachtais mhí-iompair;
 - smachtbhannaí a chuirtear i bhfeidhm ar phiaraí as cleachtais mhí-iompair; agus
 - gearáin i gcoinne an fhorais i dtéarmaí líon agus méideanna atá i gceist.
297. Ba cheart don údarás inniúil, áfach, cur chuige réamhbhreathnaitheach a chur i bhfeidhm, ag cur san áireamh freisin an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag forbairtí rialála agus ag gníomhaíocht na n-údaráis ábhartha maidir le cosaint tomhaltóirí agus soláthar seirbhísí airgeadais i gcoitinne.

Priacal de bharr samhaltaithe

298. Faoin riosca oibriúcháin ba cheart go ndéanadh na húdaráis inniúla measúnú ar dhá chineál ar leith de riosca samhaltaithe:
- riosca a bhaineann le tearcmheastachán ar cheanglais cistí dílse trí chur chuige rialaitheach ardtomhais; agus
 - riosca na gcaillteanas a bhaineann le forbairt, le cur chun feidhme nó le húsáid mhíchuí aon samhlacha eile ag an institiúid le haghaidh cinnteoireachta (e.g. praghsáil táirgí, meastóireacht ar ionstraimí airgeadais, faireachán ar theorainneacha riosca, etc.), i gcás inar cheart d'údaráis inniúla forbhreathnú a bhunú samhlacha den sórt sin agus meastóireacht a dhéanamh ar a dtábhacht agus measúnú a dhéanamh ar an gcreat bainistithe riosca samhail arna ghlacadh ag an institiúid.
299. Chun críche phointe (a) de mhír 298, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar neamhchosaint na hinstitiúide ar riosca samhla a eascraíonn as samhlacha inmheánacha a úsáid sna príomhréimsí gnó agus sna príomhréimsí gnó, de réir an tsainmhínithe agus na gceanglas a shonraítear i Rialachán Tarmligthe (AE) 2018/959 ón gCoimisiún a mhéid is infheidhme. Féadfaidh an measúnú ar riosca samhla a bheith bunaithe ar na léargais a fuarthas ó ghníomhaíochtaí maoirseachta eile, lena n-áirítear iad sin a rinneadh i gcomhréir le hAirteagal 101 de Threoir 2013/36/AE.
300. Chun críche phointe (b) de mhír 298 ba cheart d'údaráis inniúla an méid seo a leanas seo a leanas a mheas:
- a mhéid agus a n-úsáideann an institiúid samhlacha chun cinntí a dhéanamh agus an tábhacht a bhaineann le cinntí den sórt sin ó thaobh gnó de. Ba cheart go

gcinnfeadh na húdaráis inniúla an gnó/gníomhaíocht a mbaineann an institiúid úsáid ábhartha as samhlacha ina leith. Agus an measúnú seo á dhéanamh, féadfaidh údaráis inniúla breathnú ar na réimsí seo a leanas, ina mbaineann institiúidí úsáid fhorleathan as samhlacha de ghnáth:

- i. trádáil in ionstraimí airgeadais (lena n-áirítear meastóireacht ar shócmhainní agus straitéisí trádála);
 - ii. tomhas agus bainistíocht riosca; agus
 - iii. leithdháileadh caipitil (lena n-áirítear beartais iasachtaithe agus praghsáil táirgí).
- b. leibhéal feasachta na hinstitiúide ar riosca samhla agus conas a bhainistíonn sí riosca na samhla trí mheasúnú a dhéanamh ar an méid seo a leanas seo a leanas:
- i. cibé an bhfuil sásraí rialaithe curtha i bhfeidhm ag an institiúid (e.g. calabrú pharaiméadar margaidh, bailíochtú inmheánach nó cúltástáil, frithsheiceáil le breithiúnas na saineolaithe, etc.) atá fóna ó thaobh modhanna, minicíochta, bearta leantacha, etc., agus lena n-áirítear próiseas ceadaithe samhail; agus
 - ii. cibé an n-úsáideann an institiúid samhlacha ar bhealach coimeádach (e.g. trí pharaiméadair ábhartha a mhéadú nó a laghdú bunaithe ar threo na suíomhanna, etc.) má tá sí ar an eolas faoi easnaimh sa tsamhail nó faoi fhorbairtí margaidh agus gnó.

301. Agus an measúnú riosca eiseamláireach á dhéanamh, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar rioscaí eile do chaipiteal agus ar rioscaí do leachtacht agus do chistiú, go háirithe maidir le leordhóthanacht na modheolaíochtaí a úsáidtear chun riosca a thomhas, praghsáil agus meastóireacht a dhéanamh ar shócmhainní agus/nó dliteanais. Ba cheart go mbeadh torthaí measúnaithe den sórt sin mar threoir do thorthaí an riosca oibriúcháin.

302. I gcás na réimsí gnó sin a bhaineann úsáid shuntasach as samhlacha, ba cheart don údarás inniúil measúnú a dhéanamh ansin ar cé chomh suntasach is a d'fhéadfadh tionchar riosca na samhla a bheith, i measc nithe eile, trí anailísí íogaireachta agus cásanna nó trí thástáil struis.

6.4.3 Measúnú ar riosca do cháil

303. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar an riosca do cháil a bhfuil an institiúid neamhchosanta air, trína dtuiscint ar rialachas na hinstitiúide, a samhail gnó, a táirgí, a bonn custaiméirí agus an timpeallacht ina n-oibríonn sí a ghíaráil. Ba cheart go ndíreodh measúnú den sórt sin freisin ar an gcreat foriomlán riosca maidir le clú, lena n-

áiritheofaí cumas na hinstitiúide aon imeachtaí clú a bhainistiú agus a mhaolú trí straitéisí cumarsáide iomchuí.

304. Tá riosca do cháil níos ábhartha d'institiúidí móra, go háirithe iad siúd a bhfuil cothromais nó fiacha liostaithe acu nó iad siúd a oibríonn i margáí idirbhainc. Dá réir sin, agus measúnú á dhéanamh ar riosca do cháil, ba cheart d'údaráis inniúla aird níos mó a thabhairt ar institiúidí a thíolacann na saintréithe sin.

305. Ba cheart d'údaráis inniúla fachtóirí nó teagmhais inmheánacha agus sheachtracha araon a d'fhéadfadh a bheith ina n-údar imní maidir le clú na hinstitiúide a chur san áireamh agus na fachtóirí a liostaítear i bpointí a go i atá ábhartha don institiúid á gcur san áireamh. I gcás institiúidí de Chatagóir-1 agus de Chatagóir-2, ba cheart do na húdaráis inniúla na táscairí seo a leanas go léir a mheas ina measúnú ar neamhchosaint na hinstitiúide ar riosca do cháil:

- a. líon na smachtbhannaí ó chomhlachtaí oifigiúla (ní amháin iad sin ó údaráis inniúla, ach freisin smachtbhannaí a eascraíonn as socraíochtaí cánach nó eile);
- b. imscrúduithe leanúnacha aitheanta ag comhlachtaí oifigiúla i leith na hinstitiúide nó a cuid ionadaithe, agus smachtbhannaí arna bhforchur nó imscrúduithe aitheanta leanúnacha nó díospóidí dlíthiúla a bhaineann le hábhair chánach nó le socraíochtaí eile, nó de bharr riosca ML/TF a thabhairt i gcrích nó sáruithe ar reachtaíocht AML/CFT;
- c. feachtais meán agus tionscnaimh um chomhlachas tomhaltóirí a chuireann le meath ar dhearcadh an phobail agus ar chlú na hinstitiúide;
- d. líon na ngearán ó chustaiméirí agus na hathruithe a tháinig orthu nó cailteanas tobann custaiméirí nó infheisteoirí;
- e. teagmhais dhiúltacha a dhéanann difear do phiaraí na hinstitiúide nuair a bhíonn baint ag an bpopal leo leis an earnáil airgeadais ina hiomláine nó le grúpa institiúidí;
- f. cáil na ndaoine aonair a bhfuil baint acu le bainistiú na hinstitiúide arna measúnú i gcomhréir le Treoirlínte Comhpháirteacha ÚEUM agus ÚBE maidir le measúnú ar oiriúnacht chomhaltaí an chomhlachta bainistíochta agus sealbhóirí príomhfheidhme agus clú daoine aonair a bhfuil scairsheilbh cháilitheach acu san institiúid arna meas i gcomhréir le Treoirlínte Comhpháirteacha ÚME maidir le measúnú stuamachta ar éadálacha agus méaduithe ar ghabháiltais cháilitheacha san earnáil airgeadais³³;

³³ Treoirlínte Comhpháirteacha an ÚME maidir le measúnú stuamachta ar éadálacha agus ar mhéaduithe sealúchas cáilitheach san earnáil airgeadais (JC/GL/2016/01).

- g. a plé le hearnálacha nó dlínsí atá neamhchosanta go mór ar sciúradh airgid agus ar mhaoiniú sceimhlitheoirí³⁴ nó daoine aonair a bhfuil baint acu le riosca ard ó thaobh ML/TF de;
- h. tionchar clú na gcóras agus na seirbhísí TFC a n-imrítear tionchar orthu agus teagmhais chibearshlándála; agus
- i. táscairí 'margadh' eile, má tá siad ar fáil (e.g. íosghrádú rátála nó athruithe ar phraghas na scaireanna i rith na bliana).

306. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar thábhacht neamhchosaint chlá na hinstitiúide ar riosca agus ar an gcaoi a bhfuil baint aici leis na rioscaí eile (i.e. rioscaí creidmheasa, margaidh, oibriúcháin agus leachtachta) trí na measúnuithe riosca eile a ghiaíil (lena n-áirítear ó údaráis mhaoirseachta eile) chun aon rioscaí tánaisteacha a d'fhéadfadh a bheith ann a shainiáthint. éifeachtaí i gceachtar treo (ó riosca do cháil go rioscaí eile agus vice versa).

307. I gcomhthéacs na hanailíse ar riosca oibriúcháin, ba cheart d'údaráis inniúla ábharthacht agus suntasacht neamhchosaintaí na hinstitiúide ar riosca ML/TF a chur san áireamh ó thaobh stuamachta faoi raon feidhme an riosca oibriúcháin. I ndáil leis sin, ba cheart go n-úsáidfeadh údaráis inniúla an t-ionchur ábhartha a fhaightear ó mhaoirseoirí AML/CFT chun a gcuid torthaí ó mhaoirseacht leanúnach a fhorlíonadh agus chun meastóireacht a dhéanamh cibé an n-eascaíonn siad imní stuamachta a bhaineann le riosca ML/TF.

308. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheabhrú gur féidir le haon institiúid a bheith neamhchosanta ar riosca ML/TF beag beann ar mhéid nó ar fhóntas airgeadais na hinstitiúide. Dá bhrí sin, ba cheart aird leordhóthanach a thabhairt freisin ar institiúidí a bhraitear a bheith fónta ó thaobh airgeadais de agus a bhféadfadh dea-cháil a bheith orthu ós rud é go bhféadfaí na hinstitiúidí sin a dhíriú go sonrach chun críocha ML/TF. Ba cheart aird a dhíriú freisin ar institiúidí a n-éiríonn go han-mhaith leo custaiméirí nua a mhealladh / sciar den mhargadh a mhéadú - go háirithe trí bhealaí dáileacháin neamhthraidisiúnta a úsáid - ós rud é go bhféadfadh baint a bheith aige seo le rialuithe laga díchill chuí do chustaiméirí ag an gcéim bordála.

309. Ba cheart d'údaráis inniúla faisnéis ábhartha a roinnt le maoirseoirí AML/CFT maidir le saincheisteanna riosca oibriúcháin a shainiáthnítear a d'fhéadfadh rioscaí ML/TF a bheith mar thoradh orthu agus ábhair imní amhail easnaimh i gcóras TF na n-institiúidí nó sa chreat rialaithe inmheánaigh.

³⁴ Déan tagairt do Threoirlínte ÚBE maidir le fachtóirí riosca ML/TF (ÚBE/GL/2021/02).

6.4.4 Measúnú ar bhainistíocht riosca oibriúcháin, tomhas agus rialuithe

310. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar an gcreat agus ar na socruithe atá ag an institiúid go sonrach chun riosca oibriúcháin a bhainistiú agus a rialú mar chatagóir riosca aonair. Ba cheart go gcuirfí san áireamh leis an measúnú seo toradh na hanailíse ar an gcreat foriomlán bainistíochta riosca agus rialaithe inmheánaigh a dtugtar aghaidh air i dTeideal 5, toisc go mbeidh tionchar aige sin ar neamhchosantaí ar riosca oibriúcháin na hinstitiúide. Maidir le riosca ML/TF, ba cheart don údarás inniúil an measúnú arna sholáthar ag an maoirseoir AML/CFT a chur san áireamh.

311. Ba cheart d'údarás inniúla tabhairt faoin athbhreithniú seo ag féachaint do na príomhchúiseanna le rioscaí oibriúcháin (i.e. daoine, próisis, fachtóirí seachtracha, córais), ar féidir leo gníomhú mar fhachtóirí maolaithe freisin, agus ba cheart dóibh machnamh a dhéanamh ar an méid seo a leanas seo a leanas:

- a. an straitéis agus an inghlacthacht bainistíochta riosca oibriúcháin;
- b. an creat eagrúcháin;
- c. beartais agus nósanna imeachta;
- d. sainathint, tomhas, faireachán agus tuairisciú riosca oibriúcháin;
- e. pleananna athléimneachta agus leanúnachais gnó; agus
- f. an creat rialaithe inmheánaigh mar a bhaineann sé le bainistiú riosca oibriúcháin.

Straitéis um bainistiú riosca oibriúcháin agus fonn riosca

312. Ba cheart d'údarás inniúla a mheasúnú an bhfuil straitéis fhóna um bainistíocht riosca oibriúcháin agus leibhéal fonn sainithe agus foirmiúil ag an institiúid, arna formheas ag an gcomhlacht bainistíochta. Chun na críche seo ba cheart d'údarás inniúla an méid seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an gcuireann an comhlacht bainistíochta an straitéis bainistíochta riosca oibriúcháin agus an leibhéal fonn in iúl go soiléir, chomh maith leis an bpróiseas chun athbhreithniú a dhéanamh uirthi (m.sh i gcás athbhreithniú ar an straitéis riosca fhoriomlán, treocht cailteanais agus/nó inní maidir le leordhóthanacht caipitil, etc.);
- b. cibé an ndéanann an bhainistíocht shinsearach an straitéis bainistithe riosca oibriúcháin arna formheas ag an gcomhlacht bainistíochta a chur chun feidhme i gceart agus faireachán uirthi, ag cinntiú go bhfuil bearta maolaithe riosca oibriúcháin na hinstitiúide comhsheasmhach leis an straitéis a bunaíodh;

- c. cibé an bhfuil na straitéisí sin iomchuí agus éifeachtúil maidir le cineál agus ábharthacht na próifíle riosca oibriúcháin agus an ndéanann an institiúid faireachán ar a n-éifeachtacht le himeacht ama agus ar a comhsheasmhacht leis an leibhéal fonn riosca oibriúcháin;
 - d. cibé an gcumhdaíonn straitéis bainistíochta riosca oibriúcháin na hinstitiúide gníomhaíochtaí, próisis agus córais uile na hinstitiúide – lena n-áirítear ar bhonn réamhbhreathnaithe tríd an bplean straitéiseach – i gcás ina bhfuil nó ina bhféadfadh an riosca oibriúcháin a bheith suntasach; agus
 - e. cibé an bhfuil creat iomchuí i bhfeidhm ag an institiúid chun a áirithiú go gcuirfear an straitéis bainistithe riosca oibriúcháin in iúl go héifeachtach don fhoireann ábhartha.
313. Chun creidiúnacht na straitéisí sin a mheasúnú, ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú freisin an bhfuil acmhainní leordhóthanacha leithdháilte ag an institiúid ar a gcur chun feidhme, agus an bhfuil na cinntí ábhartha arna nglacadh beag beann ar íoscheanglais cistí dílse ina sochair a d'fhéadfadh a bheith ann (go háirithe i gcás institiúidí a ghlacann cineálacha cur chuige BIA nó TSA chun íoscheanglais cistí dílse a chinneadh).

Creat eagraíochtúil chun riosca oibriúcháin a bhainistiú agus a mhaoirsiú

314. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar fóntacht agus ar éifeachtacht an chreata eagraíochtúil maidir le riosca oibriúcháin a bhainistiú. I dtaca leis sin, ba cheart don údarás inniúil a chinneadh:
- a. cibé an bhfuil línte soiléire freagrachta ann maidir le riosca oibriúcháin a shainaithint, a anailísiú, a mheasúnú, a mhaolú, chun faireachán a dhéanamh air agus chun an riosca oibriúcháin a thuirisciú;
 - b. cibé an bhfuil na córais rialaithe riosca oibriúcháin agus faireacháin faoi réir athbhreithniú neamhspleách agus cibé an bhfuil deighilt shoiléir idir glacadóirí riosca agus bainisteoirí riosca, idir iad sin agus na feidhmeanna um rialú agus maoirseacht riosca;
 - c. cibé an gcumhdaíonn na feidhmeanna bainistithe riosca, tomhais agus rialaithe riosca oibriúcháin ar fud na hinstitiúide iomláine (lena n-áirítear brainsí) ar bhealach comhtháite, beag beann ar an gcur chuige tomhais a ghlactar chun íoschistí dílse a chinneadh, agus cibé an gcumhdaítear freisin feidhmeanna gnó seachfhoinisithe agus gníomhaíochtaí eile; agus
 - d. cibé an bhfuil an creat um bainistiú riosca oibriúcháin struchtúrtha le hacmhainní daonna agus teicniúla leordhóthanacha atá iomchuí go cáilíochtúil.

Beartais agus nósanna imeachta

315. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú cibé an bhfuil beartais agus nósanna imeachta iomchuí ag an institiúid chun riosca oibriúcháin a bhainistiú, lena n-áirítear riosca iarmharach tar éis teicnící maolaithe a chur i bhfeidhm. Chun na críche seo ba cheart d'údaráis inniúla an méid seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an bhformheasann an comhlacht bainistíochta na beartais chun riosca oibriúcháin a bhainistiú agus déanann sé athbhreithniú rialta orthu, i gcomhréir leis na straitéisí bainistithe riosca oibriúcháin;
- b. cibé an bhfuil an bhainistíocht shinsearach freagrach as na beartais agus na nósanna imeachta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm chun riosca oibriúcháin a bhainistiú;
- c. cibé an ndéantar beartais agus nósanna imeachta um bainistiú riosca oibriúcháin a fhoirmiú go soiléir agus a chur in iúl ar fud na hinstitiúide agus cuirtear i bhfeidhm go comhsheasmhach iad ar fud na hinstitiúide, nó ar a laghad na próisis agus na gnóthais sin is mó atá neamhchosanta ar riosca oibriúcháin;
- d. cibé an gclúdaíonn beartais agus nósanna imeachta na heilimintí go léir a bhaineann le bainistiú, tomhas agus rialú riosca oibriúcháin lena n-áirítear, i gcás inarb ábhartha, bailiú sonraí cailteanais, modheolaíochtaí cainníochtaithe, teicnící maolaithe (e.g. beartais árachais), teicnící anailíse cúisíche maidir le teagmhais riosca oibriúcháin, teorainneacha agus láimhseáil na n-eisceachtaí ó na teorainneacha sin;
- e. cibé an bhfuil próiseas formheasa curtha chun feidhme ag an institiúid le haghaidh táirgí, próisis agus córais nua a éilíonn measúnú agus maolú ar rioscaí oibriúcháin ionchasacha a eascraíonn as cur chun feidhme agus forbairt na dtáirgí, na bpróiseas agus na gcóras nua gaolmhar;
- f. cibé an bhfuil beartais den sórt sin leordhóthanach do chineál agus do chastacht gníomhaíochtaí na hinstitiúide, agus cumasaíonn siad tuiscint shoiléir ar an briosca oibriúcháin is gné dhílis de na táirgí agus na gníomhaíochtaí éagsúla faoi raon feidhme na hinstitiúide;
- g. cibé an gcuireann an institiúid cultúr bainistithe riosca oibriúcháin chun cinn ar fud na heagraíochta, trí oiliúint agus trí spriocanna a leagan síos chun cailteanas oibriúcháin a laghdú.

Sainithint, tomhas, monatóireacht agus tuairisciú riosca

316. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú cibé an bhfuil creat iomchuí ag an institiúid chun riosca oibriúcháin a shainithint, a mheasúnú, a thomhas agus faireachán a

dhéanamh air, i gcomhréir le méid agus castacht na hinstitiúide, agus an bhfuil an creat comhlíontach, ar a laghad, leis na híoscheanglais cistí dílse ábhartha faoin reachtaíocht ábhartha AE agus náisiúnta cur chun feidhme. Ba cheart do na húdaráis inniúla an méid seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an bhfuil próisis agus nósanna imeachta éifeachtacha curtha i bhfeidhm ag an institiúid chun neamhchosaint ar riosca oibriúcháin a shainaithint agus a mheasúnú go cuimsitheach (e.g. Féinmheasúnaithe ar Riosca agus Rialaithe (RCSA)) agus chun teagmhais ábhartha a bhrath agus a chatagóiriú go beacht (i.e. bailiú sonraí cailiteanais, 'neasteagmhais' le gan aon tionchar ar chailiteanais nó fiú teagmhais a ghineann gnóthachain gan choinne), lena n-áirítear cásanna teorann lena mbaineann riosca eile (e.g. cailiteanas creidmheasa de bharr teagmhas riosca oibriúcháin nó méadaithe); i ndáil leis sin, ba cheart go gcinneadh na húdaráis inniúla freisin cumas na hinstitiúide príomhthiománaithe na gcaillteanas oibriúcháin ábhartha a shainaithint agus an fhaisnéis sin a úsáid chun críocha bainistithe riosca oibriúcháin;
- b. chun críocha Airteagal 101 de Threoir 2013/36/AE, cibé an bhfuil an institiúid údaraithe chun samhail inmheánach a úsáid chun íoscheanglais cistí dílse le haghaidh riosca oibriúcháin a chinneadh, cibé an leanann an institiúid de na híoscheanglais atá sonraithe sa reachtaíocht ábhartha AE agus sa reachtaíocht chur chun feidhme náisiúnta a chomhlíonadh. agus cibé an bhfuil aon tearcmheastachán riosca ábhartha i gceist le samhail inmheánach den sórt sin;
- c. cibé an bhfuil córais faisnéise agus modheolaíochtaí iomchuí ag an institiúid chun an riosca oibriúcháin a chainníochtú nó a mheasúnú, a chomhlíonann, ar a laghad, ceanglais maidir le híoschistí dílse ábhartha a chinneadh mar atá sonraithe sa reachtaíocht ábhartha AE agus náisiúnta cur chun feidhme (e.g. le haghaidh TSA, mapáil an bhrabúis ábhartha agus míreanna cailiteanais go dtí na hocht línte gnó rialála; i gcás an AMA, fad na sraithe ama, cóireáil árachais, comhghaol, etc.);
- d. cibé an bhfuil tástáil struis leordhóthanach agus anailís chásanna leordhóthanach curtha chun feidhme ag an institiúid, de réir mar is iomchuí, chun tionchar teagmhais oibríochtúla díobhálacha ar a brabúsacht agus a cistí dílse a thuiscint, ag cur san áireamh freisin an teip a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le rialuithe inmheánacha agus teicnící maolaithe; i gcás inarb ábhartha, ba cheart d'údaráis inniúla breithniú a dhéanamh ar chomhsheasmhacht na n-anailísí sin leis an RCSA agus le toradh na hanailíse píaráí;
- e. cibé an dtuigeann comhlacht bainistíochta na hinstitiúide agus an bhainistíocht shinsearach na toimhdí is bun leis an gcóras tomhais agus cibé an bhfuil nó nach eol dóibh méid an riosca ábhartha sa tsamhail;

- f. cibé an bhfuil faireachán leanúnach agus éifeachtach ar neamhchosaintaí ar riosca oibriúcháin sainithe agus curtha chun feidhme ag an institiúid ar fud na hinstitiúide, lena n-áirítear gníomhaíochtaí eisfhoinsithe agus táirgí agus córais nua, i measc nithe eile, trí bhíthin táscairí sonracha réamhbhreathnaithe (príomhtháscairí riosca agus príomhtháscairí rialaithe) agus truícear ábhartha foláirimh luathrabhaidh éifeachtacha a sholáthar;
 - g. cibé an bhfuil gníomhaíochtaí leordhóthanacha sainithe ag an institiúid chun freagairt do rioscaí iarmharacha chun iad a choinneáil laistigh de na teorainneacha atá sainithe san fonn riosca;
 - h. cibé an bhfuil tuairisciú rialta curtha chun feidhme ag an institiúid ar neamhchosaint ar riosca oibriúcháin, lena n-áirítear torthaí tástála struis, chuig an gcomhlacht bainistíochta, chuig an mbainistíocht shinsearach agus chuig bainisteoirí na ngnóthas agus na bpróiseas ábhartha de réir mar is iomchuí.
317. Ba cheart do na húdaráis iniúla measúnú a dhéanamh ar chreat bainistithe riosca TFC na hinstitiúide i gcomhréir le Treoirlínte an ÚBE maidir le Measúnú Riosca TFC faoin SREP agus ag féachaint do Threoirlínte an ÚBE maidir le TFC agus bainistiú riosca slándála.

Pleananna athléimneachta agus leanúnachais gnó

318. Ba cheart d'údaráis iniúla a mheasúnú cibé an bhfuil pleananna athléimneachta agus leanúnachais gnó cuimsitheach agus tástálaithe i bhfeidhm ag an institiúid, lena gcumhdaítear ar a laghad feidhmeanna criticiúla agus tábhachtacha, lena n-áirítear iad siúd a dhéantar a sheachfhoinsiú, chun a áirithiú go bhfuil sí in ann oibriú ar bhonn leanúnach agus chun cailteanais a theorannú i gcás cur isteach mór ar ghnó. I gcás gníomhaíochtaí seachfhoinsithe, ba cheart d'údaráis iniúla a áirithiú go bhfuil plean leanúnachais gnó oiriúnach ag an soláthraí seirbhíse i gcomhréir le Treoirlínte ÚBE maidir le socruithe seachfhoinsithe.
319. Ba cheart d'údaráis iniúla a chinneadh an bhfuil pleananna leanúnachais gnó bunaithe ag an institiúid atá ar comhréir le cineál, méid agus castacht a cuid oibríochtaí. Ba cheart go gcuirfí san áireamh sna pleananna sin cineálacha éagsúla cásanna dóchúla nó sochreidte a bhféadfadh an institiúid a bheith i mbaol.
320. Ba cheart d'údaráis iniúla measúnú a dhéanamh ar cháilíocht agus ar éifeachtacht phróiseas pleanála bainistíochta leanúnachais na hinstitiúide. Agus é sin á dhéanamh acu, ba cheart do na húdaráis iniúla meastóireacht a dhéanamh ar cháilíocht chloí na hinstitiúide le próisis aitheanta Bainistíochta Leanúnachais Gnó (BCM). Dá réir sin, ba cheart d'údaráis iniúla a chinneadh an bhfuil an méid seo a leanas san áireamh i bpróiseas pleanála bainistíochta leanúnachais na hinstitiúide:
- a. Anailís Tionchair Gnó;

- b. straitéisí téarnaimh iomchuí lena n-áirítear spleáchais inmheánacha agus sheachtracha agus tosaíochtaí téarnaimh atá sainithe go soiléir;
- c. dréachtú pleananna cuimsitheacha solúbtha chun déileáil le cásanna sochreidte;
- d. tástáil éifeachtach ar dhearadh agus ar éifeachtacht oibriúcháin na bpleananna;
- e. cláir feasachta agus oiliúna BCM; agus
- f. doiciméid agus oiliúint cumarsáide agus bainistíochta géarchéime.

Creat rialaithe inmheánaigh

321. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil creat láidir rialaithe agus coimircí fóna ag an institiúid chun a riosca oibriúcháin a mhaolú, i gcomhréir lena fonn agus lena straitéis maidir le bainistiú riosca oibriúcháin. Ba cheart do na húdaráis inniúla an méid seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an n-áirítear leis an raon feidhme a chumhdaítear le feidhmeanna rialaithe na hinstitiúide gach eintiteas comhdhlúite agus suíomh geografach creidmheasa;
- b. tá rialuithe inmheánacha agus cleachtais eile ann (e.g. freagairtí riosca, amhail beartais iompraíochta, teicnící aistrithe riosca, etc.) atá dírithe ar neamhchosaintaí ar riosca oibriúcháin a mhaolú nó ar thionchair ionchasacha a chiorrú, agus iad a choinneáil laistigh de leibhéal is inghlactha ag an institiúid, i gcomhréir leis na paraiméadair socraithe ag an gcomhlacht bainistíochta agus ag an mbainistíocht shinsearach agus leibhéal fonn riosca na hinstitiúide; agus
- c. cibé an bhfuil rialuithe agus cleachtais inmheánacha iomchuí ag an institiúid lena áirithiú go dtuairiscítear go tráthúil sáruithe agus eisceahtá beartais, nósanna imeachta agus teorainneacha chuig an leibhéal iomchuí bainistíochta le haghaidh gníomhaíochta, agus chuig údaráis inniúla de réir mar is gá.

322. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh freisin ar fheidhmiúlacht na feidhme iniúchta inmheánaigh. Chuige sin, ba cheart dóibh an méid seo a leanas a chinneadh:

- a. cibé an ndéanann an institiúid iniúchtaí inmheánacha ar an gcreat bainistíochta riosca oibriúcháin ar bhonn rialta;
- b. cibé an bhfolaíonn an iniúcháireachta inmheánaí na príomheilimintí a bhaineann le tomhas agus rialú um bainistiú riosca oibriúcháin ar fud na hinstitiúide; agus
- c. cibé an bhfuil ant- iniúchadh inmheánach éifeachtach ó thaobh a chinntiú go gcloítear le beartais inmheánacha agus le rialacháin sheachtracha ábhartha agus le dul i ngleic le haon imeacht ó cheachtar den dá cheann.

323. I gcás institiúidí a úsáideann an AMA chun íoscheanglais cistí dílse le haghaidh riosca oibriúcháin a chinneadh, ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú freisin an bhfuil an próiseas bailíochtaíthe cur chuige inmheánach fóna agus éifeachtach ó thaobh dúshlán a thabhairt do thiomhdí samhlacha agus chun aon easnaimh a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le samhaltú, cainníochtú agus córais riosca oibriúcháin a shainaithint agus íoscheanglais ábhartha eile a shonraítear sa reachtaíocht ábhartha AE agus náisiúnta cur chun feidhme.

324. Beag beann ar an gcur chuige a ghlacann an institiúid chun íoschistí dílse rialaitheacha a chinneadh, nuair a úsáidtear samhlacha le haghaidh cinnteoireachta (e.g. iasachtú creidmheasa, praghsáil, trádáil ionstraimí airgeadais, etc.), ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil próiseas bailíochtaíthe inmheánach fóna ann. agus/nó próiseas athbhreithnithe múnla chun riosca samhla a aithint agus a mhaolú.

Riosca do cháil a bhainistiú

325. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú cibé an bhfuil socruithe, straitéisí, próisis agus sásraí leordhóthanacha curtha chun feidhme ag an institiúid chun riosca do cháil a bhainistiú. Go háirithe, ba cheart d'údaráis inniúla a chur san áireamh:

- a. cibé an bhfuil beartais agus próisis fhoirmiúla i bhfeidhm ag an institiúid chun an riosca seo a shainaithint, a bhainistiú agus chun faireachán a dhéanamh air, agus an bhfuil na beartais agus na próisis sin comhréireach lena méid agus lena ábharthacht sa chóras;
- b. cibé an dtugann an institiúid aghaidh ar an riosca sin ar bhealach réamhchúramach, mar shampla trí theorainneacha a shocrú nó formheas a éileamh chun caipiteal a leithdháileadh ar thíortha, ar earnálacha nó ar dhaoine sonracha agus/nó an dtugann a pleananna teagmhasacha aghaidh ar an ngá atá le déileáil go réamhghníomhach le saincheisteanna um cháil i gcás géarchéime;
- c. cibé an ndéanann an institiúid tástáil struis nó anailís cásanna chun measúnú a dhéanamh ar aon éifeachtaí tánaisteacha a bhaineann le riosca clú (e.g. leachtacht, costais mhaoinithe, rochtain ar sheirbhís bhaincúireachta chomhfhreagraí, etc.);
- d. cibé an ngníomhaíonn an institiúid chun a branda a chosaint trí fheachtais chumarsáide pras i gcás ina dtarlaíonn teagmhais shonracha a d'fhéadfadh a clú a chur i mbaol; agus
- e. cibé an mbreithníonn an institiúid an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag a straitéis agus ag a pleananna gnó, agus ag a iompar i gcoitinne, ar a cháil.

6.4.5 Summary of findings and scoring

326. Tar éis an mheasúnaithe thuas, ba cheart do na húdaráis inniúla teacht ar thuairim maidir le riosca oibriúcháin na hinstitiúide. This view should be reflected in a summary of findings, accompanied by a risk score based on the considerations specified in Table 6. Más rud é, bunaithe ar ábharthacht fochatagóirí riosca áirithe, go gcinneann an t-údarás inniúil iad a mheasúnú agus a scóráil ina n-aonar, ba cheart an treoir a thugtar sa tábla seo a chur i bhfeidhm, a mhéid is féidir, de réir analaí.

Tábla 6. Breithnithe maoirseachta maidir le scór riosca oibriúcháin a shannadh

Scór riosca	Dearcadh maoirseachta	Breithnithe maidir le riosca dúchasach	Breithnithe maidir le bainistíocht agus rialuithe leordhóthanacha
1	Tá riosca íseal ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> Tá neamhchosaintaí na hinstitiúide ar riosca oibriúcháin teoranta do roinnt catagóirí tionchair ardmhínicíochta/ísealdéine. Níl tábhacht neamhchosaint na hinstitiúide ar riosca oibriúcháin ábhartha/an-íseal, mar a léirítear le hanailís cásanna agus i gcomparáid le cailteanais na gcomhghleacaithe. Níl leibhéal na gcaillteanas comhlán (roimh ghnóthachain agus lena n-áirítear cailteanais ar phunann creidmheasa de bharr riosca oibriúcháin) a d'fhulaing an institiúid le blianta beaga anuas ábhartha/an-íseal nó tá laghdú tagtha air ó leibhéal níos airde. 	<ul style="list-style-type: none"> Tá comhsheasmhacht idir beartas agus straitéis riosca oibriúcháin na hinstitiúide agus a straitéis fhoriomlán agus a hinghlachthacht riosca. Tá an creat eagraíochtúil le haghaidh riosca oibriúcháin láidir agus tá freagrachtaí soiléire ann agus deighilt shoiléir idir na daoine a ghlacann riosca agus na feidhmeanna bainistíochta agus rialaithe.
2	Tá riosca meánach íseal ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> Tá neamhchosaintí na hinstitiúide ar riosca oibriúcháin i gcatagóirí tionchair ardmhínicíochta/íseal-déine den chuid is mó. Is beag go meánmhéid an tsuntasacht a bhaineann le neamhchosaint na hinstitiúide ar riosca oibriúcháin, mar a léirítear trí anailís cásanna agus mar a chuirtear i gcomparáid le cailteanais na gcomhghleacaithe iad. Bhí leibhéal na gcaillteanas comhlán a d'fhulaing an institiúid 	<ul style="list-style-type: none"> Áirítear gach riosca ábhartha sa chreat riosca oibriúcháin. Tá córais tomhais riosca oibriúcháin, monatóireachta agus tuairiscithe oiriúnach. Tá an creat rialaithe le haghaidh riosca oibriúcháin fóna.

Scór riosca	Dearcadh maoirseachta	Breithnithe maidir le riosca dúchasach	Breithnithe maidir le bainistíocht agus rialuithe leordhóthanacha
		le blianta beaga anuas íseal go meánach, nó meastar go n-ardóidh sé ó leibhéal stairiúil níos ísle nó go laghdóidh sé ó leibhéal stairiúil níos airde.	
3	Tá riosca meánach ard ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> • Síneann neamhchosaintí na hinstitiúide ar riosca oibriúcháin chuig roinnt catagóirí tionchair ísealmhnicíochta/ard-dhéine. • Is meánach go hard é an tsuntasacht atá ag neamhchosaint na hinstitiúide ar riosca oibriúcháin, mar a léirítear le hanailís cásanna agus i gcomparáid le cailteanais na gcomhghleacaithe. • Bhí leibhéal na gcaillteanas comhlán a d'fhulaing an institiúid le blianta beaga anuas meánach go hard, nó meastar go n-ardóidh sé ó leibhéal stairiúil níos ísle nó go laghdóidh sé ó leibhéal stairiúil níos airde. 	<ul style="list-style-type: none"> • Níl an chomhsheasmhacht idir beartas agus straitéis riosca oibriúcháin na hinstitiúide agus a straitéis fhoriomlán agus a fonn riosca forbartha a dhóthain nó fiú neamhleor. • Níl an creat eagraíochtúil do riosca oibriúcháin sách láidir.
4	Tá riosca ard ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> • Síneann neamhchosaintí na hinstitiúide ar riosca oibriúcháin chuig na príomhchatagóirí go léir. • Tá an tsuntasacht atá ag neamhchosaint na hinstitiúide ar riosca oibriúcháin ard agus ag méadú, mar a léirítear le hanailís cásanna agus i gcomparáid le cailteanais na gcomhghleacaithe. • Tá leibhéal na gcaillteanas comhlán a d'fhulaing an institiúid le cúpla bliain anuas ard, nó tá méadú suntasach tagtha ar an riosca. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ní chuimsíonn creat riosca oibriúcháin gach riosca ábhartha. • Tá córais tomhais riosca oibriúcháin, monatóireachta agus tuairiscithe míchuí. • Is tearc an creat rialaithe do riosca oibriúcháin.

6.5 Measúnú ar riosca ráta úis a eascraíonn as gníomhaíochtaí neamhthrádála leabhar

6.5.1 Breithnithe ginearálta

327. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar riosca ráta úis a eascraíonn as suíomhanna atá íogair ó thaobh ráta úis ó ghníomhaíochtaí neamhthrádála ar an gclár comhardaithe agus lasmuigh den chlár comhardaithe (dá ngairtear riosca ráta úis go coitianta sa leabhar neamhthrádála, nó IRRBB), lena n-áirítear fála do na suíomhanna sin, beag beann ar a n-aithint agus a dtomhas, agus beag beann ar shainaithint agus ar thomhas na gacillteanas agus na ngnóthachan, chun críocha cuntasaióchta.
328. Ba cheart d'údaráis inniúla ábharthacht agus ábharthacht na bhfochatagairí seo a leanas ar a laghad a mheas agus IRRBB á measúnú acu:
- Riosca bearna – riosca a eascraíonn ó théarma struchtúr ionstraimí íogaire rátaí úis a eascraíonn as difríochtaí in uainiú na n-athruithe rátaí, lena gcumhdaítear athruithe ar struchtúr téarma na rátaí úis a tharlaíonn go comhsheasmhach trasna an chuair toraidh (riosca comhthreomhar) nó go difreálach de réir tréimhse (riosca neamhchomhthreomhar).
 - Bunriosca – riosca ag eascairt as tionchar na n-athruithe coibhneasta ar rátaí úis ar ionstraimí íogaire ráta úis a bhfuil tréithe comhchosúla acu ach a ndéantar praghas orthu ag baint úsáide as innéacsanna rátaí úis éagsúla. Eascraíonn sé as an gcomhghaolú neamhghoirfe i gcoigeartú na rátaí a thuilltear agus a íoctar ar ionstraimí íogaire rátaí úis éagsúla a bhfuil tréithe comhchosúla eile acu maidir le hathrú rátaí.
 - Riosca rogha – riosca a eascraíonn as roghanna (leabaithe agus sainráite), trína bhféadfaidh an institiúid nó a custaiméir leibhéal agus uainiú a sreafaí airgid a athrú, eadhon an riosca a eascraíonn as ionstraimí atá íogair ó thaobh rátaí úis de nuair is cinnte go bhfeidhmeoidh an sealbhóir an rogha más rud é ar chun a leasa airgeadais é sin a dhéanamh (roghanna leabaithe nó sainráite uathoibríoch) agus an riosca a eascraíonn as solúbthacht atá leabaithe go hintuigthe nó laistigh de théarmaí ionstraimí íogaire rátaí úis, sa chaoi is go bhféadfadh athruithe ar rátaí úis difear a dhéanamh d'athrú ar iompar an chliaint (riosca rogha iompraíochta leabaithe).
329. Ba cheart d'údaráis inniúla a chur san áireamh an bhfuil an treoir a bunaíodh i dTreoirlínte an ÚBE ar IRRBB³⁵ á gcur i bhfeidhm go stuama ag an institiúid. Baineann sé seo go háirithe le sainaithint, meastóireacht, bainistiú agus maolú riosca úis inmheánach na hinstitiúide.

³⁵ Treoirlínte ÚBE maidir le bainistiú riosca ráta úis a eascraíonn as gníomhaíochtaí neamhthrádála (EBA/GL/2018/02)

330. Ba cheart measúnú ar IRRBB a dhifreáil ó mheasúnú ar riosca raona creidmheasa a eascraíonn as suíomhanna sa leabhar neamhthrádála (dá ngairtear CSRBB de ghnáth) ar cheart d'údaráis inniúla a dhéanamh freisin. Go háirithe, ba cheart d'údaráis inniúla a chur san áireamh an ndéanann córais inmheánacha institiúidí measúnú agus faireachán leordhóthanach ar an riosca ó CSRBB ó thaobh luach eacnamaíoch agus glanioncam úis de³⁶.

6.5.2 Measúnú ar an IRRBB dúchasach

331. Trí mheasúnú a dhéanamh ar leibhéal dúchasach IRRBB, ba cheart d'údaráis inniúla na príomhchúiseanna le risíocht IRRBB na hinstiúide a chinneadh agus tionchar stuamachta ionchasach an riosca sin ar an institiúid a mheas. Ba cheart an measúnú ar IRRBB dúchasach a struchtúru timpeall ar na príomhchéimeanna seo a leanas:

- a. réamh-mheasúnú;
- b. measúnú ar nádúr agus ar chomhdhéanamh phróifíl riosca ráta úis na hinstiúide; agus
- c. measúnú ar thoradh na dtástálacha maoirseachta asluiteacha agus na dtástálacha struis maoirseachta, mar aon le cásanna turrainge rátaí úis agus cásanna struis rátaí úis na hinstiúide.

Réamh-mheasúnú

332. D'fhonn raon feidhme an mheasúnaithe ar IRRBB a chinneadh, ba cheart d'údaráis inniúla na foinsí IRRBB a bhfuil nó a bhféadfadh an institiúid a bheith neamhchosanta orthu a shainithint ar dtús. Chun é sin a dhéanamh, ba cheart d'údaráis inniúla an t-eolas a fuarthas ó fhaisnéis ICAAP agus ILAAP a bhailítear chun críocha SREP a ghíaráil, ó thuairisciú arna bhunú ar IRRBB, ó mheasúnú ar eilimintí eile den SREP, ó sheasamh na hinstiúide le seasamh a piaraí agus ó aon gníomhaíochtaí maoirseachta eile.

333. Ar a laghad, ba cheart d'údaráis inniúla an méid seo a leanas a bhreithniú:

- a. rialachas na hinstiúide ar riosca ráta úis, lena n-áirítear a príomhstraitéis IRRBB agus a fonn riosca i ndáil le IRRBB;
- b. tionchar na dtástálacha maoirseachta asluiteacha a shonraítear in Airteagal 98(5) de Threoir 2013/36/AE agus a shonraítear tuilleadh trí bhíthin an rialacháin tarmhligthe arna ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 98(5a) den Treoir sin;
- c. an tionchar ar ghlánioncam úis agus ar luach eacnamaíoch ó athrú ar rátaí úis de réir na modheolaíochta a úsáideann an institiúid, ar bhonn na modheolaíochta (simplithe) caighdeánaithe nó ar bhonn na gcóras inmheánach arna sonrú tuilleadh

³⁶ Cuirfear tuilleadh treorach ar fáil maidir le creat CSRBB i dtreoirínte athbhreithnithe an ÚBE a fhorbrófar i gcur chun feidhme an tsainordaithe a shamhlaítear le hAirteagal 84 de Threoir 2013/36/AE.

trí bhíthin an rialacháin tharmligthe arna nglacadh agus treoirlínte ÚBE arna nglacadh i gcomhréir le hAirteagal 84(5) agus (6) de Threoir 2013/36/AE; agus

- d. an caipiteal inmheánach – i gcás inarb ábhartha – arna leithdháileadh ar IRRBB, san iomlán agus mar chomhréir de chaipiteal inmheánach iomlán na hinstitiúide de réir a ICAAP, lena n-áirítear an treocht stairiúil agus na réamhaisnéisí stairiúla.

334. Ina réamh-mheasúnú, ba cheart d'údaráis inniúla athruithe suntasacha ar neamhchosaintaí na hinstitiúide ar IRRBB a mheas freisin. Ar a laghad, ba cheart dóibh na gnéithe seo a leanas a mheas:

- a. athruithe suntasacha ar straitéis fhoriomlán IRRBB, fonn riosca, beartas nó teorainneacha méideanna na hinstitiúide;
- b. an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag na hathruithe sin ar phróifíl riosca na hinstitiúide;
- c. athruithe móra ar shamhaltú na hinstitiúide, ar iompar custaiméirí nó ar úsáid díorthaigh ráta úis agus
- d. treochtaí móra sa mhargadh.

Cineál agus comhdhéanamh phróifíl riosca ráta úis na hinstitiúide

335. Ba cheart d'údaráis inniúla teacht ar thuairim shoiléir ar conas is féidir le hathruithe ar rátaí úis drochthionchar a bheith acu ar ghlánioncam úis institiúide (agus, i gcás inarb ábhartha, ar a tuilleamh) agus ar a luach eacnamaíoch (luach láithreach na sreafaí airgid a bhfuiltear ag súil leo) chun an dá cheann a fháil gearr. - dearcadh fadtéarmach agus fadtéarmach ar an mbagairt a d'fhéadfadh a bheith ann do leordhóthanacht caipitil.

336. Chun na críche sin, ba cheart d'údaráis inniúla anailís a dhéanamh ar struchtúr shócmhainní, dhliteanais na hinstitiúide agus, i gcás ina bhfuil siad ar fáil, neamhchosaintaí lasmuigh den chlár comhardaithe agus teacht ar thuairim shoiléir ina leith. Go háirithe:

- a. na suíomhanna éagsúla sa leabhar neamhthrádála, a n-aibíochtaí nó a ndátaí macasaithe, agus toimhdí iompraíochta (e.g. toimhdí maidir le táirgí a bhfuil aibíocht éiginnte acu) maidir leis na suímh sin;
- b. sreafaí airgid úis na hinstitiúide;
- c. cion na dtáirgí a bhfuil aibíocht éiginnte acu, agus táirgí a bhfuil roghanna sainráite agus/nó leabaithe acu, agus aird ar leith á tabhairt ar tháirgí a bhfuil roghnachas custaiméirí leabaithe acu; agus
- d. straitéis fálaithe na hinstitiúide agus méid agus úsáid díorthach chun críocha fálaithe.

337. D'fhonn castacht agus próifíl riosca ráta úis na hinstitiúide a chinneadh ar bhealach níos fearr, ba cheart go dtuigfeadh údaráis inniúla freisin príomhghnéithe shócmhainní, dhliteanais agus neamhchosaintí lasmuigh den chlár comhardaithe, go háirithe:
- punann iasachtaí (e.g. líon na n-iasachtaí gan aibíocht, líon na n-iasachtaí le roghanna réamhíocaíochta, líon na n-iasachtaí ar ráta comhlúthach le caipíní agus urláir, sciar de chonarthaí iasachta ar ráta comhlúthach a choisceann athphraghsáil ag rátaí diúltacha, etc.);
 - punann bannaí (e.g. líon na n-infheistíochtaí le roghanna, comhchruinnithe féideartha);
 - neamhchosaintaí neamhthuillmheacha;
 - cuntais taisce (e.g. íogaireacht bhonn taiscí na hinstitiúide maidir le hathruithe ar rátaí úis lena n-áirítear croí-éarlaisí, comhchruinnithe féideartha);
 - díorthaigh (e.g. castacht na ndíorthach, breithnithe a bhaineann le roghanna ráta úis a dhíoltar nó a ceannaíodh, tionchar na ndíorthach ar fhad na suíomhanna neamhthrádála); agus
 - nádúr an IRRBB atá leabaithe in ionstraimí luacha chóir, lena n-áirítear ionstraimí níos lú leachtacha amhail sócmhainní agus dliteanais Leibhéal 3.
338. Agus anailís á déanamh acu ar an tionchar ar thuilleamh na hinstitiúide, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas ar fhoinsí éagsúla ioncaim agus caiteachais na hinstitiúide agus a n-ualuithe coibhneasta le hioncam iomlán. Ba cheart go mbeadh a fhios acu cé mhéad a bhraitheann torthaí na hinstitiúide ar shuímh ráta-íogaire úis, agus ba cheart dóibh a chinneadh conas a dhéanfaidh athruithe éagsúla ar rátaí úis difear do ghlanioncam úis na hinstitiúide, chomh maith le héifeachtaí na n-athruithe ar mhargadhluach na hinstitiúide a chinneadh. ionstraimí – ag brath ar láimhseáil chuntasaíochta – léirithe sa chuntas brabúis agus cailteanais (P&L) nó go díreach i gcothromas (e.g. trí ioncam cuimsitheach eile).
339. Agus anailís á déanamh acu ar an tionchar ar luach eacnamaíoch agus tuilleamh na hinstitiúide, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas ar dtús ar thorthaí na dtástálacha maoirseachta asluiteacha a shonraítear in Airteagal 98(5) de Threoir 2013/36/AE agus a shonraítear tuilleadh sa rialachán tarmligthe a ghlactar i gcomhréir le hAirteagal 98(5) de Threoir 2013/36/AE. 98(5a) den Treoir sin, tagarmharc tosaigh a fháil chun comparáid a dhéanamh ina aghaidh ar an tionchar a bheadh ag athruithe ar rátaí úis ar an institiúid. Agus an measúnú seo á dhéanamh acu, ba cheart d'údaráis inniúla aird ar leith a thabhairt ar íogaireacht na sreafaí airgid i leith athphraghsáil, i dtéarmaí a n-uainiúcháin agus a méid, d'athruithe ar na príomh-bhoinn tuisceana bhunúsacha (go háirithe i gcás cuntais chustaiméirí gan dátaí athphraghsála sonracha, cuntais chustaiméirí le leabaithe. rogha an chustaiméara agus/nó caipiteal cothromais).

340. Ba cheart d'údaráis inniúla féachaint le tionchar na dtuairimí sin a thuiscint agus ansin an luach eacnamaíoch agus na rioscaí tuillimh a eascraíonn as coigeartuithe iompraíochta na hinstitiúide a aonrú.
341. Ba cheart d'údaráis inniúla aird a thabhairt ar íogaireacht sreafaí airgid thirim d'athruithe ar luacháil ionstraimí luacha chóir sa leabhar neamhthrádála, lena n-áirítear díorthaigh ráta úis a úsáidtear chun ionstraimí leabhair neamhthrádála a fhálú (e.g. tionchar athruithe marcála chuig margadh ar ionstraimí luacha chóir ar P&L, éifeachtacht cuntas fáilaithe).
342. Chomh maith leis an triail asluiteach maoirseachta a shonraítear in Airteagal 98(5) de Threoir 2013/36/AE agus a shonraítear tuilleadh sa rialachán tarmlichte a glacadh i gcomhréir le hAirteagal 98(5a) den Treoir sin, féadfaidh údaráis inniúla a cheangal ar institiúidí a chur san áireamh. cásanna turrainge ráta úis eile.
343. Ina measúnú cainníochtúil, ba cheart do na húdaráis inniúla torthaí mhodheolaíochtaí inmheánacha nó modheolaíochtaí caighdeánaithe na hinstitiúide chun IRRBB a thomhas a mheas freisin, i gcás inarb iomchuí. Trí anailís a dhéanamh ar na modheolaíochtaí sin, ba cheart go bhfaigheadh údaráis inniúla tuiscint níos doimhne ar na príomhfhachtóirí riosca is bonn do phróifíl IRRBB na hinstitiúide.
344. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an ndéanann na hinstitiúidí sin a oibríonn in airgeadraí éagsúla anailís ar an riosca ráta úis i ngach airgeadra ina bhfuil suíomh suntasach acu. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh freisin ar na cineálacha cur chuige a úsáideann na hinstitiúidí sin chun torthaí na mbeart luach eacnamaíoch agus tuillimh in airgeadraí aonair a chomhiomlánú.
345. Agus anailís á déanamh acu ar thorthaí thionchar na dtástálacha maoirseachta asluiteacha agus ar mhodheolaíochtaí inmheánacha nó chaighdeánaithe na hinstitiúide, ba cheart do na húdaráis inniúla breathnú ar fhiúirí an 'tráth ama' chomh maith le treochtaí stairiúla. Ba cheart na rátaí sin a chur i gcomparáid le piaraí agus iad a mheas i gcomhthéacs staid an mhargaidh dhomhanda.

Cásanna turrainge agus tástáil struis

346. Ba cheart go ndéanfaidh na húdaráis inniúla measúnú agus aird a thabhairt ar thorthaí na gcásanna turrainge ráta úis agus na dtástálacha struis (i dteannta na dtástálacha maoirseachta is forluiteacha) a rinne an institiúid mar chuid dá próiseas bainistíochta inmheánach leanúnach. Sa chomhthéacs sin, ba cheart go mbeadh na húdaráis inniúla ar an eolas faoi príomhfhoinsí IRRBB na hinstitiúide.
347. Más rud é, nuair a dhéantar athbhreithniú ar thorthaí chásanna turrainge na hinstitiúide agus ar thástálacha struis, go nochtar nó go bhfuil amhras ann faoi charnuithe ar leith athluachála/aibíochta ag pointí éagsúla den chuar, féadfaidh na húdaráis inniúla a bheith ag teastáil chun anailís breise a dhéanamh.

6.5.3 Measúnú ar bhainistíocht agus rialuithe an IRRBB (bainistíocht riosca agus comhlíonadh, agus feidhmeanna rialaithe iniúchta inmheánaigh)

348. Chun tuiscint chuimsitheach a bhaint amach ar phróifíl riosca ráta úis na hinstitiúide sa leabhar neamhthrádála, ba cheart d'údaráis inniúla athbhreithniú a dhéanamh ar an rialachas agus ar an gcreat is bun lena neamhchosaintaí ar rátaí úis.
349. Ba cheart do na húdaráis inniúla na heilimintí seo a leanas a mheasúnú:
- straitéis agus fonn IRRBB (mar eilimintí ar leith nó mar chuid den straitéis riosca margaidh níos leithne agus fonn);
 - creat eagraíochtúil agus freagrachtaí;
 - beartais agus nósanna imeachta;
 - sainaithe riosca, tomhas lena n-áirítear samhlaigh inmheánacha, faireachán agus tuairisciú; agus
 - creat rialaithe inmheánaigh.

Straitéis IRRBB agus fonn

350. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil straitéis IRRBB atá slán, foirmithe agus doiciméadaithe go soiléir, arna formheas ag an gcomhlacht bainistíochta, ag an institiúid. Don mheasúnú seo, ba cheart d'údaráis inniúla a chur san áireamh:
- cibé an gcuireann an comhlacht bainistíochta straitéis agus fonn an IRRBB in iúl go soiléir agus an próiseas chun athbhreithniú a dhéanamh uirthi (e.g. i gcás athbhreithniú foriomlán ar straitéis riosca, nó imní faoi bhrabúsacht nó leordhóthanacht caipitil), agus an gcuireann an bhainistíocht shinsearach straitéis an IRRBB chun feidhme i gceart ag an gcomhlacht bainistíochta, á áirithiú go bhfuil gníomhaíochtaí na hinstitiúide comhsheasmhach leis an straitéis bhunaithe, go ndréachtaítear nósanna imeachta i scríbhinn agus go gcuirtear chun feidhme iad, agus go sanntar freagrachtaí go soiléir agus go cuí;
 - cibé an léiríonn straitéis IRRBB na hinstitiúide fonn na hinstitiúide ar IRRBB i gceart agus an bhfuil sé comhsheasmhach leis an dúil riosca fhoriomlán;
 - cibé an bhfuil straitéis agus fonn IRRBB na hinstitiúide oiriúnach don institiúid atá ag breithniú:
 - a samhail ghnó;
 - a straitéis agus fonn riosca fhoriomlán;
 - a timpeallacht mhargaidh agus a ról sa chóras airgeadais; agus

- a leordhóthanacht caipitil;
- d. cibé an gclúdaíonn straitéis IRRBB na hinstitiúide gníomhaíochtaí uile na hinstitiúide a bhfuil IRRBB suntasach aici;
- e. cibé an gcuirtear san áireamh i straitéis IRRBB na hinstitiúide gnéithe timthriallacha an gheilleagair agus na hathruithe a thagann as sin ar chomhdhéanamh ghníomhaíochtaí an IRRBB; agus
- f. cibé an bhfuil creat iomchuí i bhfeidhm ag an institiúid chun a áirithiú go gcuirfear straitéis IRRBB in iúl go héifeachtach don fhoireann ábhartha.

Creat eagrúcháin agus freagrachtaí

351. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú cibé an bhfuil creat eagraíochtúil iomchuí ag an institiúid agus cibé an bhfuil freagrachtaí sannta go soiléir maidir le feidhmeanna bainistíochta, tomhais, faireacháin agus rialaithe IRRBB ag a bhfuil acmhainní leordhóthanacha daonna agus teicniúla. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas a chur san áireamh:
- a. cibé an bhfuil línte soiléire freagrachta ann maidir le bainistiú foriomlán an IRRBB, agus as IRRBB a ghlacadh, a faireachán, a rialú agus a thuairisciú;
 - b. cibé an bhfuil réimse bainistíochta agus rialaithe an IRRBB faoi réir athbhreithniú neamhspleách agus sainaithear go soiléir é san eagraíocht agus atá neamhspleách go feidhmiúil agus go ordlathach ar an réimse gnó; agus
 - c. cibé an bhfuil na scileanna agus an taithí chuí ag an bhfoireann atá ag déileáil le riosca ráta úis (sa réimse gnó agus sna réimsí bainistíochta agus rialaithe araon).

Beartais agus nósanna imeachta

352. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil beartais agus nósanna imeachta atá sainmhínithe go soiléir ag an institiúid chun IRRBB a bhainistiú agus atá comhsheasmhach lena straitéis agus lena fonn IRRBB. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas a chur san áireamh:
- a. cibé an bhformheasann an comhlacht bainistíochta na beartais chun IRRBB a bhainistiú, a thomhas agus a rialú agus déanann sé iad a phlé agus a athbhreithniú go rialta i gcomhréir le straitéisí riosca;
 - b. cibé an bhfuil bhainistíocht shinsearach freagrach as beartais agus nósanna imeachta a fhorbairt agus as cur i bhfeidhm leordhóthanach chinntí an chomhlachta bainistíochta a chinntiú;

- c. cibé an gcomhlíonann beartais IRRBB na rialacháin ábhartha agus is leor iad do chineál agus do chastacht ghníomhaíochtaí na hinstitiúide, rud a chumasaíonn tuiscint shoiléir ar an IRRBB dúchasach;
- d. cibé an ndéantar beartais den sórt sin a fhoirmiú go soiléir agus a chur in iúl agus a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach ar fud na hinstitiúide;
- e. cibé an gcuirtear na beartais seo i bhfeidhm go comhsheasmhach ar fud na ngrúpaí baincéireachta agus ceadaíonn siad bainistíocht cheart ar iasachtaithe roinnte agus ar chontrapháirtithe;
- f. Sainíonn beartais IRRBB na nósanna imeachta maidir le táirgí nua a fhorbairt, maidir le mórfhálú nó tionscnaimh bhainistíochta riosca agus tá na beartais sin ceadaithe ag an gcomhlacht bainistíochta nó ag a choiste tarmligthe iomchuí. Go háirithe, ba cheart do na húdaráis inniúla a áirithiú:
 - cibé an bhfuil táirgí nua agus mórtionscnaimh nua um fhálú agus um bainistiú riosca faoi réir nósanna imeachta agus rialuithe leordhóthanacha sula dtabharfar isteach nó sula dtabharfar fúthu; agus
 - cibé an bhfuil anailís déanta ag an institiúid ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith acu ar a próifíl riosca foriomlán.

Sainaithint agus tomhas riosca, lena n-áirítear samhlacha inmheánacha, faireachán agus tuairisciú

353. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil creat iomchuí ag an institiúid chun IRRBB a shainaithint, a mheas, a bhainistiú agus a mhaolú, i gcomhréir le leibhéal, castacht agus riosca na suíomhanna neamhthrádála agus méid agus castacht na hinstitiúide. Ba cheart go gcuimseofaí sa mheasúnú samhlacha inmheánacha, amhail samhlacha a bhaineann le hiompar custaiméirí (e.g. samhlacha cobhsaíochta taiscí agus aisíoc iasachtaí go luath). Ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a mheas:

- a. Cibé an gcuireann na córais faisnéise agus na teicnící tomhais ar chumas na bainistíochta an IRRBB dúchasach a thomhas ina neamhchosaintí ábhartha uile ar an gclár comhardaithe agus lasmuigh den chlár comhardaithe (i gcás inarb ábhartha ar leibhéal an ghrúpa), lena n-áirítear fáлта inmheánacha, sa phunann leabhar neamhthrádála.
- b. Cibé an bhfuil foireann leordhóthanach agus modheolaíochtaí leordhóthanacha ag an institiúid chun IRRBB a thomhas (i gcomhréir le ceanglais Threoirlínte an ÚBE maidir le IRRBB), ag cur méid, foirm agus castacht a neamhchosainta ar riosca ráta úis san áireamh.

- c. Cibé an bhfuil na córais inmheánacha arna gcur chun feidhme ag an institiúid chun críche IRRBB a mheas i gcomhthéacs Airteagal 84(3) de Threoir 2013/36/AE sásúil, ag féachaint freisin do Threoirlínte an ÚBE ar IRRBB.
- d. Cibé an gcuirtear san áireamh sna toimhdí is bun leis na samhlacha agus na modheolaíochtaí inmheánacha an treoir arna bunú ag Treoirlínte an ÚBE maidir le IRRBB. Go háirithe, ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil toimhdí na hinstitiúide maidir le suíomhanna gan aibíocht chonarthatu agus roghanna custaiméirí leabaithe stuama. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú freisin an gcuireann institiúidí cothromas san áireamh agus luach eacnamaíoch á ríomh acu agus, má dhéanann siad, anailís a dhéanamh ar an tionchar a bheadh ag cothromas a bhaint den ríomh sin.
- e. Cibé an gcuireann córais tomhais riosca na hinstitiúide san áireamh gach cineál riosca ráta úis ábhartha a bhfuil an institiúid nochtaithe dó (e.g. riosca bearna, riosca bonn agus riosca rogha). Má dhéantar roinnt ionstraimí agus/nó factóirí a eisiamh ó na córais chun riosca a thomhas, ba cheart go mbeadh institiúidí in ann a mhíniú do na maoirseoirí cén fáth agus ábharthatu na n-eisiamh a chainníochtú.
- f. Cibé an bhfuil samhlacha inmheánacha na n-institiúidí a úsáidtear chun IRRBB a thomhas forbartha i gceart, arna mbailíochtú go neamhspleách (lena n-áirítear cibé acu an ndearnadh measúnú críochnúil ar aon tuairimí saineolaithe agus breithiúnas a úsáideadh sna samhlacha inmheánacha), ar chúltástáil (a mhéid is féidir) agus ar athbhreithniú rialta iad.
- g. An cháilíocht, mionsonraí agus tráthúlacht na faisnéise a sholáthraíonn na córais faisnéise agus cibé an bhfuil na córais in ann na figiúirí riosca a chomhiomlánú do na punanna, na gníomhaíochtaí agus na heintitis go léir atá san imlíne chomhdhlúthaithe. Ba cheart go gcomhlíonadh córais faisnéise an treoir arna bunú ag Treoirlínte an ÚBE maidir le IRRBB.
- h. Sláine agus tráthúlacht na sonraí a chothaíonn an próiseas chun riosca a thomhas, ar cheart dóibh an treoir a bhunaítear le Treoirlínte an ÚBE maidir le IRRBB a chomhlíonadh freisin.
- i. Cibé an bhfuil córais tomhais riosca na hinstitiúide in ann comhchruinniú IRRBB féideartha a shainiú (e.g. i buicéid ama áirithe).
- j. Cibé an dtuigeann bainisteoirí riosca agus bainistíocht shinsearach na hinstitiúide na toimhdí is bun leis na córais tomhais, go háirithe maidir le suímh a bhfuil aibíocht chonarthatu éiginnte acu agus suíomhanna a bhfuil roghanna intuigthe nó sainráite acu, chomh maith le toimhdí na hinstitiúide maidir le caipiteal cothromais.

- k. Cibé an bhfuil bainisteoirí riosca agus lucht bainistíochta sinsearaí na hinstitiúide ar an eolas faoi mhéid an riosca mhúnla atá i réim i dteicnící na hinstitiúide chun riosca a thomhas.
- l. Cibé an gcomhlíonann úsáid díorthaigh ráta úis straitéis riosca an IRRBB agus an ndéantar na gníomhaíochtaí sin laistigh den chreat fonn riosca agus an bhfuil socruithe rialachais inmheánacha leordhóthanacha i bhfeidhm.

354. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil cásanna tástála struis leordhóthanacha curtha chun feidhme ag an institiúid a chomhlánaíonn a córas tomhais riosca. Ina measúnú, ba cheart dóibh meastóireacht a dhéanamh ar chomhlíonadh na treorach ábhartha arna mbunú i dtreoirlínte ÚBE a eisíodh i gcomhréir le hAirteagal 98(5) de Threoir 2013/36/AE.

355. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil creat faireacháin agus tuairiscithe inmheánaigh iomchuí ag an institiúid le haghaidh IRRBB lena n-áirithítear go bhfuil gníomhaíocht phras ann ar leibhéal iomchuí bhainistíochta shinsearach nó chomhlacht bainistíochta na hinstitiúide, i gcás inar gá sin. Ba cheart táscairí sonracha agus truícear ábhartha a áireamh sa chóras faireacháin chun foláirimh luathrabhaidh éifeachtacha a sholáthar. Ba cheart d'údaráis inniúla a chur san áireamh cibé an dtuairiscíonn an réimse bainistíochta agus rialaithe go rialta (braithfidh a mhinicíocht ar scála, castacht agus leibhéal na neamhchosaintaí ar IRRBB) don chomhlacht bainistíochta agus don bhainistíocht shinsearach an fhaisnéis seo a leanas, ar a laghad:

- a. forbhreathnú ar neamhchosaintaí reatha IRRBB, torthaí P&L agus ríomh riosca, agus tiománaithe leibhéal agus treo IRRBB;
- b. sárúithe suntasacha ar theorainneacha an IRRBB;
- c. athruithe ar na mórbhoinn tuisceana nó ar na paraiméadair mhóra ar a bhfuil na nósanna imeachta chun IRRBB a mheasúnú bunaithe;
- d. athruithe ar staid na ndíorthach ráta úis agus an bhfuil baint acu sin le hathruithe ar an mbunstraitéis fáilaithe; agus
- e. faisnéis faoi fheidhmíocht na múnlaí a úsáideadh.

Creat rialaithe inmheánaigh

356. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil creat rialaithe láidir cuimsitheach ag an institiúid agus cosaintí fóna chun a neamhchosaintaí ar IRRBB a mhaolú i gcomhréir lena straitéis bainistithe riosca agus lena fonn riosca. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an n-áirítear i raon feidhme fheidhm rialaithe na hinstitiúide gach eintiteas comhdhlúite, gach suíomh geografach agus gach gníomhaíocht airgeadais;

- b. cibé an bhfuil rialuithe inmheánacha, teorainneacha oibriúcháin agus cleachtais eile ann atá dírithe ar neamhchosaintaí IRRBB a choinneáil ar leibhéil atá inghlactha ag an institiúid nó faoi na leibhéil sin, i gcomhréir leis na paraiméadair arna socrú ag an gcomhlacht bainistíochta agus ag an mbainistíocht shinsearach agus le fonn riosca na hinstitiúide; agus
 - c. cibé an bhfuil rialuithe agus cleachtais inmheánacha iomchuí ag an institiúid chun a áirithiú go dtuairiscítear sáruithe ar bheartais, nósanna imeachta agus teorainneacha go tráthúil chuig an leibhéal iomchuí bainistíochta le haghaidh gníomhaíochta.
357. Ba cheart d'údaráis inniúla an córas teorainneacha a mheasúnú, lena n-áirítear:
- a. cibé an bhfuil sé comhsheasmhach le straitéis bainistithe riosca agus le fonn riosca na hinstitiúide;
 - b. cibé an bhfuil sé leordhóthanach maidir le castacht eagraíocht na hinstitiúide agus neamhchosaintaí ar IRRBB, agus le haghaidh a cumas an riosca sin a thomhas agus a bhainistiú;
 - c. cibé an dtugann sé aghaidh ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag athruithe ar rátaí úis ar thuilleamh agus ar luach eacnamaíoch na hinstitiúide (ó thaobh tuillimh de, ba cheart go sonródh teorainneacha leibhéil inghlactha luaineachta le haghaidh tuillimh faoi chásanna sonraithe rátaí úis; ba cheart foirm na dteorainneacha chun aghaidh a thabhairt ar éifeacht na rátaí ar luach eacnamaíoch na hinstitiúide a bheith oiriúnach do mhéid agus do chastacht ghníomhaíochtaí agus suíomhanna bunúsacha na hinstitiúide);
 - d. cibé an bhfuil na teorainneacha a bhunaítear absalóideach nó an féidir sáruithe ar theorainneacha a dhéanamh (sa chás deiridh sin, ba cheart go leagfaí amach go soiléir i mbeartais na hinstitiúide an tréimhse ama ar lena linn agus na himthosca sonracha faoinar féidir sáruithe teorainneacha den sórt sin; ba cheart d'údaráis inniúla faisnéis a iarraidh faoi bearta a chinntíonn go gcloítear le teorainneacha); agus
 - e. cibé an bhfuil na nósanna imeachta leordhóthanacha ag an institiúid chun a teorainneacha a athbhreithniú go rialta.
358. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar fheidhmiúlacht na feidhme iniúcháireachta inmheánaí. Chuige sin, ba cheart dóibh an méid seo a leanas a mheas:
- a. cibé an ndéanann an institiúid iniúchtaí inmheánacha ar chreat bainistíochta an IRRBB ar bhonn rialta;

- b. cibé an gclúdaíonn an t-iniúchadh inmheánach na príomheilimintí a bhaineann le bainistiú, tomhas agus rialú an IRRBB ar fud na hinstitiúide; agus
- c. cibé an bhfuil feidhm iniúchta inmheánaigh éifeachtach maidir le comhlíonadh na mbeartas inmheánach agus na rialacháin sheachtracha ábhartha a chinneadh agus maidir le dul i ngleic le haon diallais.

6.5.4 Summary of findings and scoring

359. Tar éis na measúnuithe thuas, ba cheart do na húdaráis inniúla teacht ar thuairim maidir le IRRBB na hinstitiúide. Ba cheart an dearcadh seo a léiriú in achoimre ar thorthaí, mar aon le scór bunaithe ar na breithnithe atá sonraithe i dTábla 7. Más rud é, bunaithe ar ábharthacht fochatagóirí riosca áirithe, go gcinneann an t-údarás inniúil iad a mheasúnú agus a scóráil ina n-aonar, ba cheart an treoir a thugtar sa tábla seo a chur i bhfeidhm, a mhéid is féidir, de réir analaí.

Tábla 7. Breithnithe maoirseachta maidir le scór a shannadh don IRRBB

Scór riosca	Dearcadh maoirseachta	Breithnithe maidir le riosca dúchasach	Breithnithe maidir le bainistíocht agus rialuithe leordhóthanacha
1	Tá riosca íseal ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> Níl íogaireacht an luach eacnamaíoch i leith athruithe ar rátaí úis ábhartha/an-íseal. Níl íogaireacht tuillimh i leith athruithe ar rátaí úis ábhartha/an-íseal. Níl íogaireacht an luach eacnamaíoch agus tuillimh i leith athruithe ar na boinn tuisceana bunúsacha (e.g. i gcás táirgí a bhfuil roghnachas custaiméirí leabaithe acu) ábhartha/an-íseal. 	<ul style="list-style-type: none"> Tá comhsheasmhacht idir beartas agus straitéis riosca ráta úis na hinstitiúide agus a straitéis fhoriomlán agus a fonn riosca. Tá an creat eagraíochtúil maidir le riosca rátaí úis láidir agus tá freagrachtaí soiléire ann agus deighilt shoiléir idir cúraimí an lucht glactha riosca agus feidhmeanna bainistíochta agus rialaithe. Tá córais tomhais riosca ráta úis, monatóireachta agus tuairiscithe oiriúnach. Tá teorainneacha inmheánacha agus an creat rialaithe le haghaidh riosca ráta úis fóna agus tá siad i gcomhréir le straitéis riosca agus fonn riosca na hinstitiúide.
2	Tá riosca meánach íseal ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> Tá íogaireacht an luach eacnamaíoch d'athruithe ar rátaí úis íseal go meánach. Tá íogaireacht tuillimh i leith athruithe ar rátaí úis íseal go meánach. Tá íogaireacht an luach eacnamaíoch agus tuillimh i leith athruithe ar na boinn tuisceana bunúsacha (e.g. i gcás táirgí a bhfuil roghnachas custaiméirí leabaithe acu) íseal go meánach. 	<ul style="list-style-type: none"> Tá córais tomhais riosca ráta úis, monatóireachta agus tuairiscithe oiriúnach. Tá teorainneacha inmheánacha agus an creat rialaithe le haghaidh riosca ráta úis fóna agus tá siad i gcomhréir le straitéis riosca agus fonn riosca na hinstitiúide.

3	Tá riosca meánach ard ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> • Tá íogaireacht an luach eacnamaíoch i leith athruithe ar rátaí úis meánach go hard. • Tá íogaireacht an tuillimh i leith athruithe ar rátaí úis meánach go hard. • Tá íogaireacht an luach eacnamaíoch agus tuillimh i leith athruithe ar na boinn tuisceana bunúsacha (e.g. i gcás táirgí a bhfuil roghnachas custaiméirí leabaithe acu) meánach go hard. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tá neamhréireacht idir beartas agus straitéis riosca ráta úis na hinstitiúide agus a straitéis fhoriomlán agus a fonn riosca. • Ní scarann an creat eagraíochtúil le haghaidh riosca ráta úis a dhóthain freagrachtaí agus tascanna idir glacadóirí riosca agus feidhmeanna bainistíochta agus rialaithe.
4	Tá riosca ard ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> • Tá íogaireacht an luach eacnamaíoch i leith athruithe ar rátaí úis ard. • Tá íogaireacht tuillimh i leith athruithe ar rátaí úis ard. • Tá íogaireacht an luach eacnamaíoch agus tuillimh i leith athruithe ar na boinn tuisceana bunúsacha (eg i gcás táirgí a bhfuil roghnachas custaiméirí leabaithe acu) ard. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ní thugtar faoi chórais tomhais riosca ráta úis, monatóireacht agus tuairisciú le cruinneas agus minicíocht leordhóthanach. • Níl teorainneacha inmheánacha agus an creat rialaithe le haghaidh riosca ráta úis i gcomhréir le straitéis riosca agus fonn riosca na hinstitiúide.

Teideal 7. Measúnú caipitil SREP

7.1 Breithnithe ginearálta

360. Ba cheart d'údaráis inniúla a chinneadh trí mheasúnú caipitil SREP an soláthraíonn na cistí dílse atá i seilbh na hinstitiúide cumhdach fóna ar rioscaí don chaipiteal a bhfuil nó a bhféadfadh an institiúid a bheith neamhchosanta orthu, má mheastar riosca den sórt sin a bheith ábhartha don institiúid.
361. Ba cheart d'údaráis inniúla é sin a dhéanamh trí chainníocht (méid) agus cáilíocht (comhdhéanamh) cistí dílse breise a chinneadh agus a shocrú a cheanglaítear ar an institiúid a shealbhú chun riosca a bhaineann go sonrach le hinstitiúid a chumhdach agus eilimintí de rioscaí nach bhfuil cumhdaithe nó nach bhfuil cumhdaithe go leordhóthanach i gCuid a Trí, a Ceathair agus a Seacht de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 agus Caibidil 2 de Rialachán (AE) 2017/2402 ('Ceanglais cistí dílse Cholún 1'), agus, i gcás inar gá, ceanglais cistí dílse chun aghaidh a thabhairt ar easnaimh i samhlacha, rialuithe, rialachas nó easnaimh eile, chomh maith le riosca a eascraíonn as samhail gnó na hinstitiúide ('ceanglais bhreise cistí dílse'). Ba cheart don institiúid ceanglais bhreise cistí dílse a chomhlíonadh i gcónaí.
362. Chun aghaidh a thabhairt ar neamhdhóthanacht chaipitil a d'fhéadfadh a bheith ann, lena n-áirítear i ndálaí struis, ba cheart d'údaráis inniúla bearta maoirseachta iomchuí a dhéanamh, lena n-áirítear, i gcás inarb ábhartha, P2G a bhunú agus a chur in iúl arb ionann iad agus cainníocht (méid) agus cáilíocht (comhdhéanamh) cistí dílse a bhfuiltear ag súil go sealbhóidh an institiúid iad. sa bhreis ar a OCR nó ar a OLRR.
363. Agus na ceanglais cistí dílse breise á socrú agus, i gcás inarb ábhartha, treoir, ba cheart do na húdaráis inniúla:
- a) aon bearta maoirseachta a chuir an t-údarás inniúil i bhfeidhm nó atá beartaithe ag an údarás inniúil a chur san áireamh i gcomhréir le Caibidil 10 agus ag féachaint do mhíreanna 386 chun 389;
 - b) údar soiléir a thabhairt do gach eilimint de cheanglais bhreise cistí dílse le haghaidh P2R agus P2R-LR agus P2G agus P2G-LR;
 - c) P2R agus P2R-LR chomh maith le P2G agus P2G-LR a chur i bhfeidhm ar bhealach comhsheasmhach chun comhsheasmhacht leathan torthaí stuamachta ar fud institiúidí a chinntiú.
364. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar leordhóthanacht chistí dílse na hinstitiúide agus ar thionchar an struis eacnamaíoch orthu, mar aon leis na rioscaí a bhaineann le gearáil iomarcach, mar phríomhchinntitheach d'inmharthanacht na

hinstitiúide. Ba chóir an cinneadh seo a achoimriú agus a léiriú i scór bunaithe ar na critéir atá sonraithe ag deireadh an teidil seo.

Próiseas measúnaithe caipitil SREP

365. Tar éis torthaí an mheasúnaithe ar rioscaí don chaipiteal a mheas mar a shonraítear i dTeideal 6, ba cheart d'údaráis inniúla na céimeanna seo a leanas a dhéanamh mar chuid den phróiseas measúnaithe caipitil ar SREP:

- a. ceanglais bhreise cistí dílse a chinneadh le haghaidh rioscaí seachas an riosca a bhaineann le gearáil iomarcach;
- b. measúnú ar an riosca a bhaineann le gearáil iomarcach agus cinneadh ar cheanglais bhreise cistí dílse chun aghaidh a thabhairt ar an riosca sin;
- c. P2R, P2R-LR, P2G agus P2G-LR a réiteach leis na maoláin chaipitil agus le haon cheanglais mhacrstuamachta;
- d. cinneadh TSCR, TSLRR agus OCR, OLRR;
- e. ceanglais cistí dílse a chur in iúl agus fírinniú a dhéanamh orthu;
- f. measúnú an féidir TSCR, TSLRR agus OCR, OLRR a chomhlíonadh i gcoinníollacha struis;
- g. cinneadh P2G agus P2G LR;
- h. cinneadh ar an scór leordhóthanachta caipitil.

7.2 Ceanglais bhreise cistí dílse a chinneadh le haghaidh rioscaí seachas an riosca a bhaineann le luamhánú iomarcach

366. Ba cheart d'údaráis inniúla ceanglais bhreise cistí dílse a chinneadh maidir le rioscaí seachas an riosca luamhánaithe iomarcacha, i gcás ina sainaithnítear leo aon cheann de na cásanna a liostaítear in Airteagal 104a(1) de Threoir 2013/36/AE d'institiúid, lena n-áirítear go háirithe:

- a. riosca na gcaillteanas gan choinne, agus an riosca caillteanais ionchasacha nach bhfuil cumhdaithe go leor faoi fhorálacha, thar thréimhse 12 mhí (ach amháin i gcás ina sonraítear ceanglais cistí dílse thar thréimhse dhifriúil i Rialachán (AE) Uimh. atá os comhair institiúidí i ngeall ar a ngníomhaíochtaí, lena n-áirítear iad sin a léiríonn an tionchar atá ag forbairtí áirithe eacnamaíocha agus margaidh;
- b. easnaimh samhlacha arna measúnú i gcomhthéacs Airteagal 101 de Threoir 2013/36/AE; agus

- c. easnaimh sa rialachas inmheánach, lena n-áirítear socruithe rialaithe inmheánaigh agus easnaimh eile, chomh maith le riosca a eascraíonn as samhail gnó na hinstitiúide, a shainaithnítear tar éis an mheasúnaithe riosca a leagtar amach i dTeidil 4 go 6.

7.2.1 Cistí dílse breise a chinneadh chun cailteanais gan choinne a chumhdach

367. Agus ceanglais cistí dílse breise á leagan síos maidir le riosca cailteanais gan choinne de bhun phointe (a) de mhír 366, ba cheart d'údaráis inniúla gach cineál riosca a d'fhéadfadh riosca ábhartha do chaipiteal na hinstitiúide a chur san áireamh. Ba cheart do na húdaráis inniúla cistí dílse breise a shocrú a theastaíonn chun an riosca a bhaineann le cailteanas gan choinne a chumhdach tríd an gcaipiteal a mheasfar a bheith leordhóthanach chun an cineál riosca a chumhdach a chinneadh agus an chuid ábhartha de cheanglais cistí dílse a leagtar amach i gCuid a Trí agus i gCuid a Ceathair de Rialachán (AE) Uimh. 575 a asbhaint. /2013 agus Caibidil 2 de Rialachán (AE) 2017/2402.
368. Chun críche na míre roimhe seo, ba cheart d'údaráis inniúla a chinneadh ar bhonn riosca ar riosca, na méideanna caipitil a mheastar a bheith leordhóthanach, trí na rioscaí a bhfuil an institiúid neamhchosainta orthu a shainaithint, a mheasúnú agus a chainníochtú agus ba cheart dóibh próifíl riosca iomlán institiúide a chur san áireamh. Ba cheart go n-áireofaí an méid seo a leanas seo a leanas le cinneadh na méideanna caipitil a mheastar a bheith leordhóthanach:
- a. rioscaí a bhaineann go sonrath le hinstitiúid nó le heilimintí de rioscaí den sórt sin a eisiatar go sainráite ó cheanglais cistí dílse Cholún 1 nó nach dtugtar aghaidh orthu go sainráite;
 - b. rioscaí a bhaineann go sonrath le hinstitiúid nó le heilimintí de rioscaí den sórt sin a mheastar nach bhfuil clúdaithe go leormhaith ag ceanglais cistí dílse Cholún 1 is infheidhme.
369. Ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú nach bhfuil an méid caipitil a mheastar a bheith leordhóthanach chun gach riosca a shainaithnítear i gcomhréir le hAirteagal 79 go hAirteagal 85 de Threoir 2013/36/AE níos ísle ná an chuid ábhartha de cheanglas cistí dílse Cholún 1 is infheidhme lena gcumhdaítear an riosca sin. I gcásanna eiseachtúla ina bhfuil sé ró-ualach, go háirithe ar institiúidí beaga, an méid caipitil a mheastar a bheith leordhóthanach do dhá chineál riosca nó níos mó arna chainníochtú le chéile a dhícheangal go bríoch, ba cheart d'údaráis inniúla an chéad abairt den mhír seo a chomhlíonadh ar bhonn na hiarrachta is fearr, trí úsáid a bhaint as ríomhanna an ICAAP, as breithiúnas maoirseachta agus as foinsí eile faisnéise, trí leibhéal na gceanglas cistí dílse breise a chinneadh ar bhealach coimeádach, ag féachaint do mhíreanna 372 go 374.
370. Ba cheart na foinsí faisnéise seo a leanas a thacú le sainaithint, le measúnú agus le cainníochtú riosca a bhfuil an institiúid neamhchosainta orthu:

- a. an ICAAP agus torthaí a mheasúnaithe ag an údarás inniúil, lena n-áirítear na ríomhanna ICAAP i gcás ina meastar go bhfuil siad iontaofa nó go páirteach iontaofa i gcomhréir le míreanna 375 chun 377;
- b. tuairisciú maoirseachta;
- c. toradh an mheasúnaithe mhaoirseachta agus na tagarmharcála;
- d. torthaí aon ghníomhaíochtaí maoirseachta ábhartha roimhe seo; agus
- e. ionchuir ábhartha eile, lena n-áirítear iad sin a eascraíonn as idirghníomhú agus idirphlé leis an institiúid.

371. Ba cheart do na húdaráis inniúla an ICAAP agus torthaí a mheasúnaithe a chur san áireamh mar cheann de na príomh-ionchuir chun riosca atá ábhartha don institiúid a shainaithint agus a mheasúnú. Agus an méid caipitil a mheastar a bheith leordhóthanach agus ceanglais bhreise cistí dílse ar bhonn riosca-ar-riosca á chinneadh, ba cheart go gcuirfí san áireamh na ríomhanna ICAAP má mheastar a bheith iontaofa nó go páirteach iontaofa, mar aon le torthaí na tagarmharcála maoirseachta agus ionchuir ábhartha eile de réir mar is iomchuí. , lena n-áirítear an breithiúnas maoirseachta.

372. Níor cheart go gceadódh údaráis inniúla cistí dílse arna sealbhú de bhun Airteagal 92 de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 a úsáid chun ceanglais bhreise cistí dílse a chomhlíonadh nó a fhritháireamh ar bhonn comhiomlán agus ar bhonn riosca ar riosca araon.

373. Chun críocha Airteagal 98(1), pointe (f) de Threoir 2013/36/AE agus chun ceanglais bhreise cistí dílse a chinneadh, ba cheart do na húdaráis inniúla éifeachtaí éagsúlaithe a eascraíonn as tiománaithe geografacha, earnála nó aon tiománaithe ábhartha eile laistigh de gach ceann díobh a mheasúnú agus a mheas. catagóir riosca ábhartha (éagsúlú laistigh den riosca). I gcás gach ceann de na rioscaí do chaipiteal a chumhdaítear leis an Rialachán 575/2013, níor cheart go laghdódh éifeachtaí éagsúlaithe den sórt sin na híoscheanglais cistí dílse arna ríomh i gcomhréir le hAirteagal 92 de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013.

374. Mar sin féin, níor cheart éagsúlú idir rioscaí i gcatagóirí éagsúla, lena n-áirítear iad siúd a chumhdaítear le Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 (éagsúlú idir-riosca) a mheas mar chuid den chinneadh ar cheanglais bhreise cistí dílse.

Ríomhaireachtaí ICAAP

375. Ba cheart d'údarás inniúla measúnú a dhéanamh ar iontaofacht ríomhanna an ICAAP trí mheasúnú a dhéanamh an bhfuil siad:

- a. Gráinneach: ba cheart go gceadódh na ríomhanna/modheolaíochtaí na ríomhanna a mhiondealú de réir cineáil riosca, seachas ríomh amháin (caipiteal eacnamaíoch)

a chur i láthair lena gcumhdaítear na rioscaí go léir. Ba cheart an miondealú seo a chumasú le modheolaíocht an ICAAP féin. Níor cheart rioscaí a eisiáimh ón ICAAP i gcás inar deacair iad a chainníochtú nó i gcás nach bhfuil sonraí ábhartha ar fáil; féadfar meastacháin a sholáthar bunaithe ar an bhfaisnéis atá ar fáil agus breithiúnas na saineolaithe san áireamh. I gcás ina measann an t-údarás inniúil gurb iomchuí, féadfar meastacháin a sholáthar trí ríomhanna ranníocaíochta imeallacha, mar shampla, le haghaidh rioscaí nach féidir a thomhas ar bhonn neamhspleách (e.g. riosca comhchruinnithe creidmheasa).

- b. Inchreidte: ba cheart go gcumhdódh na ríomhanna/modheolaíochtaí a úsáidtear an riosca a bhfuil siad ag iarraidh aghaidh a thabhairt air (e.g. ba cheart go n-úsáidfeadh an ríomh riosca comhchruinnithe creidmheasa miondealuithe earnála iomchuí a léiríonn comhghaolta iarbhír agus comhdhéanamh punainne) agus ba cheart go mbeadh sé láidir a dhóthain, cobhsaí, íogair ó thaobh riosca agus coimeádach maidir le na cailteanais a bhaineann leis na rioscaí a chainníochtú go leordhóthanach. Ba cheart go mbeadh ríomhanna/modheolaíochtaí den sórt sin comhsheasmhach le próisis straitéiseacha na n-institiúidí, lena n-áirítear fonn riosca na n-institiúidí.
- c. Intuigthe: ba cheart buntiománaithe na ríomhanna/modheolaíochtaí a shonrú go soiléir. Níor cheart go nglacfaí le ríomh 'bosca dubh'. Ba cheart d'údarás inniúla a áirithiú go soláthróidh an institiúid míniú ar na príomhbhoinn tuisceana a úsáidtear, lena n-áirítear ar a laghad tréimhse ama, leibhéil muiníne, toimhdí comhghaoil, príomhpharaiméadair, na réimsí is inbhraite de na samhlacha a úsáidtear, agus conas a dhéantar iad sin a chuntas agus a cheartú sa ríomh deiridh ICAAP.
- d. Inchomparáide: ba cheart go luafaí go soiléir sna ríomhanna/modheolaíochtaí na príomhthoimhdí i dtéarmaí leibhéal foriomlán an choimeádachais, na dtréimhsí sealbhaíochta/tréimhsí riosca agus leibhéil muiníne (nó tomhas coibhéiseach) chun an coigeartú a d'fhéadfadh na húdarás inniúla a iarraidh nó a achtú a cheadú. d'fhonn inchomparáideacht le piaraí agus tagarmharcáil mhaoirseachta a éascú.

376. Ba cheart do na húdarás inniúla measúnú breise a dhéanamh ar iontaofacht ríomhanna an ICAAP trí iad a chur i gcomparáid le toradh na dtagarmharcanna maoirseachta do na rioscaí céanna, agus le hionchuir ábhartha eile.

377. Ba cheart a mheas go bhfuil ríomh an ICAAP iontaofa go páirteach más rud é, ainneoin nach bhfuil na critéir thuas go léir á gcomhlíonadh aige, go ndealraíonn sé go bhfuil an ríomh inchreidte fós, cé gur cheart é sin a bheith ar bhonn eiseachtúil agus go mbeadh céimeanna ag gabháil leis chun na heasnaimh a shainaithnítear i ríomh an ICAAP a fheabhsú.

Tagarmharcanna maoirseachta

378. Ba cheart d'údaráis inniúla tagarmharcanna maoirseachta a bhaineann go sonrach le riosca a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm mar mhodh chun dúshlán a thabhairt do ríomhanna ICAAP do na rioscaí ábhartha sin, nó d'eilimintí de rioscaí den sórt sin, nach bhfuil cumhdaithe nó nach bhfuil cumhdaithe go leordhóthanach le Rialachán (AE) Uimh. 575/2013, nó chun tacú tuilleadh le cinneadh an cheanglais cistí dílse breise ó thaobh riosca de réir riosca, go háirithe i gcás ina meastar ríomhanna ICAAP do na rioscaí ábhartha sin, nó eilimintí de rioscaí den sórt sin, a bheith neamhiontaofa nó nach bhfuil siad ar fáil.
379. Ba cheart na tagarmharcanna maoirseachta a fhorbairt chun beart atá stuama, comhsheasmhach (i.e., de réir mar is infheidhme, arna chalabhrú go dtí tréimhsí sealbhaíochta coibhéiseacha/tréimhsí riosca agus leibhéil muiníne mar a cheanglaítear le Rialachán (AE) Uimh. 575/2013) a sholáthar, beart trédhearcach agus inchomparáide lena ríomh. agus an caipiteal a mheastar a bheith leordhóthanach do chineál áirithe riosca a chur i gcomparáid thar institiúidí.
380. I bhfianaise éagsúlacht na samhlacha gnó éagsúla a fheidhmíonn institiúidí, d'fhéadfadh nach mbeadh toradh na dtagarmharcanna maoirseachta iomchuí i ngach cás do gach institiúid. Ba cheart d'údaráis inniúla dul i ngleic leis sin tríd an tagarmharc is iomchuí a úsáid i gcás ina bhfuil roghanna eile ar fáil, agus trí bhreithiúnas a chur i bhfeidhm ar thoradh an tagarmhairc chun breithniú a dhéanamh ar chúinsí gnó-shonracha agus institiúid-shonracha.
381. Nuair a chuireann údaráis inniúla tagarmharcanna maoirseachta san áireamh chun ceanglais bhreise cistí dílse a chinneadh, mar chuid den idirphlé, ba cheart dóibh an réasúnaíocht agus na bunphrionsabail ghinearálta atá taobh thiar de na tagarmharcanna a mhíniú don institiúid.

Ionchuir ábhartha eile

382. Ba cheart d'údaráis inniúla ionchuir ábhartha eile a úsáid chun tacú le cinneadh riachtanais mhaoiniúcháin dílse bhreise riosca-de réir-riosca. Féadfar torthaí measúnuithe riosca (de réir na gcritéar atá sonraithe i dTeideal 6), comparáidí piarghrúpa, lena n-áirítear tuarascáil/tuarascálacha arna n-eisiúint ag ÚBE de bhun cheanglais Airteagal 78 de Threoir 2013/36/AE, a áireamh ar ionchuir ábhartha eile, tagarmharcanna. arna eisiúint ag an ÚBE de bhun Airteagal 101 de Threoir 2013/36/AE, etc.
383. Ba cheart go spreagfadh ionchuir ábhartha eile an t-údarás inniúil chun athmheasúnú a dhéanamh ar oiriúnacht/iontaofacht ICAAP/tagarmharcanna maoirseachta le haghaidh riosca sonrach, agus/nó coigeartuithe a dhéanamh ar an toradh, i gcás ina n-eascraíonn siad amhras faoina chruinneas (e.g. i gcás ina bhfuil tuiscint shuntasach ag an scór riosca. leibhéal difriúil riosca i gcoibhneas leis an ríomh, nó i gcás ina léiríonn athbhreithnithe píaraí go bhfuil difríocht shuntasach idir an institiúid agus

piaraí i dtéarmaí na gceanglas cistí dílse chun neamhchosaint inchomparáide ar riosca a chumhdach).

384. Chun comhsheasmhacht a áirithiú agus ceanglais cistí dílse breise ó thaobh riosca-de réir-riosca á gcinneadh, ba cheart d'údaráis inniúla úsáid a bhaint as na piarghrúpaí céanna arna mbunú chun anailís a dhéanamh ar rioscaí don chaipiteal mar a shonraítear i dTeideal 6.

385. Nuair a chuireann údaráis inniúla ionchuir ábhartha eile san áireamh chun ceanglais bhreise cistí dílse a chinneadh, mar chuid den idirphlé, ba cheart dóibh an réasúnaíocht agus na bunphrionsabail ghinearálta atá taobh thiar de na hionchuir a úsáidtear a mhíniú don institiúid.

7.2.2 Cistí dílse nó bearta eile a chinneadh chun easnaimh sa tsamhail a chumhdach

386. Más rud é, le linn an athbhreithnithe leanúnaigh ar chineálacha cur chuige inmheánacha de bhun cheanglais Airteagal 101 de Threoir 2013/36/AE, nó trí anailís phiaraí arna seoladh de bhun Airteagal 78 de Threoir 2013/36/AE, go sainaithneoidh na húdaráis inniúla easnaimh sa tsamhail a d'fhéadfadh teacht as. 575/2013, ba cheart dóibh ceanglais cistí dílse breise a leagan síos maidir le heasnaimh mhúnla a bhféadfadh tearcmheastachán riosca a bheith mar thoradh orthu i gcás ina gcinntear go bhfuil sé sin níos iomchuí ná bearta maoirseachta eile. Níor cheart d'údaráis inniúla ceanglais bhreise cistí dílse a shocrú ach amháin chun na heasnaimh sin a chumhdach, i gcás nach féidir aghaidh a thabhairt orthu faoi cheanglais cistí dílse de chuid Cholún 1 trí bhearta maoirseachta eile, amhail ceangal a chur ar institiúidí a samhlacha a choigeartú nó corrlach coimeádachais iomchuí a chur i bhfeidhm ar a gcuid. meastacháin. Níor cheart ceanglais cistí dílse breise den sórt sin a shocrú ach mar bheart eatramhach fad a thugtar aghaidh ar na heasnaimh.

7.2.3 Cistí dílse nó bearta eile a chinneadh chun easnaimh eile a chumhdach

387. Ba cheart d'údaráis inniúla cistí dílse breise a shocrú chun easnaimh sa rialachas, rialuithe, sa mhúnla gnó nó easnaimh eile – arna sainaithint tar éis an mheasúnaithe riosca a leagtar amach i dTeidil 4 go 6 – a chumhdach i gcás ina meastar nach leor bearta maoirseachta eile nó nach bhfuil siad iomchuí chun comhlíonadh na gceanglas a áirithiú. Níor cheart d'údaráis inniúla ceanglais bhreise cistí dílse den sórt sin a shocrú ach mar bheart eatramhach agus aghaidh á tabhairt ar na heasnaimh.

388. Níor cheart d'údaráis inniúla ceanglais bhreise cistí dílse a leagan síos chun riosca maoinithe a chumhdach – arna sainaithint tar éis an mheasúnaithe riosca a leagtar amach i dTeideal 8 – i gcás ina gcinntear go bhfuil sé sin níos iomchuí ná bearta maoirseachta eile a chuirtear i bhfeidhm i gcomhréir le Teideal 9.

389. I gcás ina mainníonn institiúid arís agus arís eile leibhéal leordhóthanach cistí dílse a bhunú nó a chothabháil chun an treoir a cuireadh in iúl i gcomhréir le hAirteagal 104b(3)

de Threoir 2013/36/AE a chumhdach, ba cheart d'údaráis inniúla ceanglais cistí dílse breise a leagan síos chun an riosca breise sin a chumhdach níos déanaí ná 2 bhliain tar éis an sárú ar threoir. Féadfaidh údaráis inniúla an cinneadh sin a chur siar i gcás ina gceadaíonn siad d'institiúidí oibriú faoi bhun leibhéal na treorach i ngeall ar dhálaí eacnamaíocha nó margaidh nó imthosca a bhaineann go sonrach le hinstiúidí, i gcomhréir le míreanna 585 agus 586.

7.2.4 Comhdhéanamh ceanglas cistí dílse breise a chinneadh

390. Ba cheart do na húdaráis inniúla comhdhéanamh na gceanglas cistí dílse breise a shocrú mar 56,25 % ar a laghad de Ghnáthchothromas Leibhéal 1 (CET1) agus 75 % de Chaipiteal Leibhéal 1 ar a laghad. Féadfaidh na húdaráis inniúla comhdhéanamh na gceanglas cistí dílse breise a shocrú le haghaidh na rioscaí go léir seachas an riosca a bhaineann le luamhánú iomarcach ar leibhéal comhiomlán.

391. I gcás inar gá, agus ag féachaint d'imthosca sonracha institiúide, féadfaidh údaráis inniúla a cheangal ar institiúidí ceanglais bhreise cistí dílse a chumhdach a bhfuil cáilíocht chaipitil níos airde acu ná an cháilíocht dá dtagraítear i mír. 390. Ba cheart go mbeadh údar maith le haon fhorchur ar cháilíocht níos airde caipitil, ag cur san áireamh staid riosca aonair na hinstiúide agus breithniú ar rioscaí a bhféadfadh ardcháilíocht caipitil a bheith ag teastáil uathu chun cailteanais ionchasacha a chumhdach.

7.3 Ceanglais bhreise cistí dílse le haghaidh riosca luamhánaithe iomarcacha

392. I gcomhréir le hAirteagal 104a(3) agus (4) de Threoir 2013/36/AE³⁷, ba cheart d'údaráis inniúla an riosca a bhaineann le luamhánú iomarcach a mheasúnú ar leithligh ó chineálacha eile riosca. Más rud é, mar thoradh ar mheasúnú den sórt sin, go gcinneadh na húdaráis inniúla ceanglas cistí dílse breise chun aghaidh a thabhairt ar an riosca a bhaineann le gearáil iomarcach, ba cheart dóibh an ceanglas sin a chur leis an gceanglas cistí dílse bunaithe ar an gcóimheas luamhánaithe a leagtar amach in Airteagal 92(1) pointe (d) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 agus ní leis na ceanglais cistí dílse atá bunaithe ar mhéid iomlán na neamhchosainta ar riosca (TREA) mar a leagtar amach i bpointe (a) go pointe (c) den mhír sin den Airteagal. Ba cheart d'údaráis inniúla breithniú a dhéanamh ar cheanglas an chóimheasa luamháin agus ar an gceanglas cistí dílse breise chun aghaidh a thabhairt ar an riosca a bhaineann le gearáil iomarcach mar stack ar leithligh ó na ceanglais atá bunaithe ar TREA agus ceanglais cistí dílse breise le haghaidh gach cineál riosca eile (i.e. is féidir cistí dílse atá ar fáil a úsáid ag an am céanna chun ceanglais a chomhlíonadh sa chruach TREA-bhunaithe agus sa chairn de cheanglais cistí dílse bunaithe ar chóimheas luamhánaithe).

³⁷ Mínítear tuilleadh in aithris 15 de Threoir (AE) 2019/878 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2019 lena leasaítear Treoir 2013/36/AE maidir le heintitis dhiólmhaithe, cuideachtaí sealbhaíochta airgeadais, cuideachtaí sealbhaíochta airgeadais mheasctha, an luach saothair, bearta agus cumhachtaí maoirseachta agus bearta caomhnaithe caipitil, IO L 150, 7.6.2019, lch. 253.

7.3.1 Measúnú ar riosca luamhánaithe iomarcacha

393. I gcomhréir le coincheap an chóimheas luamhánaithe (agus a chairn ceanglas) mar chúlstop do na ceanglais cistí dílse atá bunaithe ar TREA, sa mheasúnú ar riosca luamhánaithe iomarcacha mar a shainmhínítear in Airteagal 4(1), pointe (93) agus (94) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013, ba cheart d'údaráis inniúla díriú ar leochaileachtaí ábhartha a d'fhéadfadh a bheith ann nach bhfuil cumhdaithe nó nach bhfuil cumhdaithe go leordhóthanach ag na ceanglais cistí dílse mar a leagtar amach in Airteagal 92(1) pointe (d) de Rialachán (AE) 575/2013 a bhféadfadh bearta ceartaitheacha a bheith ag teastáil uathu maidir le gníomhaíochtaí gnó na hinstiúide, nár beartaíodh ina pleán gnó.
394. Agus an riosca maidir le giaráil iomarcach á mheasúnú, ba cheart do na húdaráis inniúla na gnéithe seo a leanas go léir a mheas agus ba cheart dóibh doimhneacht an mheasúnaithe ar gach gné a oiriúnú ag brath ar a ábharthacht don instiúid:
- a. gnéithe de riosca luamhánaithe iomarcacha a mheastar nach bhfuil cumhdaithe nó nach bhfuil clúdaithe go leor ag an gceanglas cistí dílse maidir le cóimheas luamhánaithe a leagtar amach in Airteagal 92(1) pointe (d) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013, mar thoradh go háirithe:
 - i. arbatráiste rialála / barrfheabhsú an chóimheas luamhánaithe trí neamhchosaintaí a chomhairtear sa chóimheas luamhánaithe a mhalartú le haghaidh neamhchosaintaí atá comhchosúil ó thaobh an gheilleagair de a d'fhéadfaí a áireamh níos lú i ríomh neamhchosainta an chóimheasa luamháin;
 - ii. arbatráiste rialála / barrfheabhsú trí neamhchosaint ar an gcóimheas luamhánaithe a íoslaghdu i bhfoirm laghdaithe sealadacha ar mhéid na n-idirbheart sna príomh-mhargáí airgeadais (go háirithe sa mhargadh airgid, ar ghníomhaíochtaí áirithe amhail SFTanna, ach sa mhargadh díorthach freisin) thart ar na dátaí tagartha as a dtagann an tuairisceoireachta³⁸ agus nochtadh poiblí na gcóimheasa ardaithe luamhánaithe ('gníomhaíochtaí gléasta fuinneoige'); agus
 - iii. gnéithe sonracha den tsamhail ghnó, de ghníomhaíochtaí gnó nó de shaintréithe eile na mbanc a mhéadaíonn nó a laghdaíonn a mhéid atá an instiúid neamhchosanta ar an riosca luamhánaithe iomarcacha (e.g. de réir na ngnéithe i mír 393) ach nach bhfuil clúdaithe nó nach bhfuil clúdaithe a dhóthain le linn an chóimheas luamhánaithe a ríomh. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheas, i gcás inarb infheidhme, neamhchosaintaí arda ar roghanna scríofa ar chothromas nó ar shuímh ghearra trí dhíorthaigh chreidmheasa a bhféadfadh neamhchosaint ardaithe a bheith acu ar

³⁸ Chun léargas a thabhairt, tugtar isteach le Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2021/451 ón gCoimisiún an 17 Nollaig 2020 teimpléad C48.00 le luachanna laethúla le haghaidh idirbheart maoinithe urrús in COREP maidir le hinstiúidí móra. Tabhair faoi deara freisin go dtuairiscítear sonraí fairsinge laethúla do stórtha trádála i gcomhréir le Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2019/363 ón gCoimisiún an 13 Nollaig 2018 (maidir le hITlanna) agus i gcomhréir le Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) Uimh. 1247/2012 ón gCoimisiún an 19 Nollaig 2012 (maidir le díorthaigh).

bhuaicchaillteanas, ós rud é nach bhfuil na suíomhanna sin gafa go hiomlán sa neamhchosaint ar an gcóimheas luamhánaithe (i gcodarsnacht leis, mar shampla, , díorthaigh chreidmheasa scríofa), agus tiúchain in ítimí áirithe lasmuigh den chlár comhardaithe i gcás ina bhféadfadh luaineacht mhéadaithe in íostarraingtí a bheith mar thoradh ar na sainghnéithe is gné dhílis de ghníomhaíochtaí gnó na hinstitiúide.

- b. gnéithe de riosca luamhánaithe iomarcacha a eisiatar go sainráite ón gceanglas cistí dílse maidir le cóimheas luamhánaithe nó nach dtugtar aghaidh go sainráite orthu, lena n-áirítear i ngeall ar na heisiaimh atá liostaithe in Airteagal 429a de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013, go háirithe i gcás ina bhfuil imní ann maidir le measúnú ar chomhlíonadh leanúnach na gcoinníollacha maidir leis na heisiaimh sin agus i gcás ina bhfuil an spleáchas ar eisiaimh aonair thar a bheith suntasach don institiúid agus go bhfuil an méid a eisiatar ró-luaineach;
- c. na hathruithe ar chóimheas luamhánaithe na hinstitiúide agus ar a chomhpháirteanna, lena n-áirítear an tionchar intuartha a bheidh ag cailteanais ionchasacha reatha agus sa todhchaí ar an gcóimheas luamhánaithe, agus samhail ghnó na hinstitiúide á cur san áireamh.

7.3.2 Ceanglas cistí dílse breise a chinneadh chun aghaidh a thabhairt ar riosca luamhánaithe iomarcaigh

395. Ar bhonn an mheasúnaithe a dhéanfar faoi Roinn 7.3.1 de na Treoirí seo, ba cheart d'údaráis inniúla na ceanglais cistí dílse breise a chinneadh chun aghaidh a thabhairt ar an riosca a bhaineann le luamhánú iomarcach mar an difríocht idir an caipiteal a mheastar a bheith leordhóthanach chun an riosca a bhaineann le gearáil iomarcach agus an gearáil a chumhdach. cóimheas ceanglais cistí dílse mar a leagtar amach in Airteagal 92(1) pointe (d) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013. Ní féidir leis an méid seo a bheith diúltach.

396. Agus ceanglais bhreise cistí dílse á socrú acu chun aghaidh a thabhairt ar an riosca a bhaineann le gearáil iomarcach, ba cheart do na húdaráis inniúla an méid seo a leanas seo a leanas a mheas go háirithe:

- a. gnéithe de riosca luamhánaithe iomarcacha a mheastar nach bhfuil clúdaithe nó nach bhfuil clúdaithe a dhóthain faoin gceanglas cistí dílse maidir le cóimheas luamhánaithe a leagtar amach in Airteagal 92(1), pointe (d) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013, go háirithe i gcás ina ndéantar measúnú ar na gnéithe a gcuirtear síos orthu sna hailt 393 nó 394 leochaileacht ard a léiriú nuair a chuirtear i gcomparáid le neamhchosaint an chóimheasa luamháin í.
- b. gnéithe riosca atá eisiata go sainráite ón gceanglas cistí dílse maidir le cóimheas luamhánaithe nó nach dtugtar aghaidh go sainráite orthu, lena n-áirítear i ngeall ar na heisiaimh atá liostaithe in Airteagal 429a(1) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 394b. Níor cheart d'údaráis inniúla ceanglais bhreise cistí dílse a leagan síos ach

amháin sna cásanna sin, nuair is é an toradh a bhíonn ar úsáid an-leathan eisiamh áirithe ná leibhéal de chóimheas luamhánaithe nach léiríonn go hiomchuí an riosca atá roimh an institiúid.

397. Ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú nach bhfuil an caipiteal a mheastar a bheith leordhóthanach chun riosca luamhánaithe iomarcacha a chumhdach níos ísle ná ceanglais cistí dílse an chóimheasa luamháin (i.e. ní féidir na ceanglais cistí dílse breise chun aghaidh a thabhairt ar an riosca luamhánaithe iomarcacha a bheith diúltach).

398. Ba cheart d'údaráis inniúla an riosca a bhaineann le gearáil iomarcach a shainaithe, a mheasúnú agus a chainníochtú de réir na bhfoinsí faisnéise agus na modhanna a leagtar amach i míreanna 370 agus 371, ag baint úsáide as na foinsí faisnéise atá ar fáil a mhéid is atá siad ábhartha don riosca a bhaineann le luamhánú iomarcach.

7.3.3 Comhdhéanamh ceanglas cistí dílse breise chun aghaidh a thabhairt ar riosca luamhánaithe iomarcacha

399. Ba cheart do na húdaráis inniúla na ceanglais cistí dílse breise chun aghaidh a thabhairt ar riosca luamhánaithe iomarcacha a chur le ceanglas Leibhéal 1 maidir le cóimheas íosta luamhánaithe. Chun an ceanglas breise sin a chomhlíonadh, ba cheart go mbeadh institiúidí in ann aon chaipiteal Leibhéal 1 a úsáid freisin.

400. I gcás inar gá, agus ag féachaint d'imthosca sonracha institiúide, féadfaidh údaráis inniúla a cheangal ar institiúidí ceanglais bhreise cistí dílse a chumhdach a bhfuil cáilíocht chaipitil níos airde acu ná an cháilíocht dá dtagraítear i mír. 399. Ba cheart go mbeadh údar maith le haon cháilíocht chaipitil níos airde a fhorchur, ag cur staid riosca aonair na hinstitiúide san áireamh agus ag breithniú cásanna ina bhféadfadh cáilíocht chaipitil níos airde a bheith ag teastáil chun cailteanais ionchasacha a chumhdach le haghaidh riosca luamhánaithe iomarcacha.

7.4 Réiteach leis na maoláin chaipitil agus aon cheanglais macrastuamachta

401. Agus ceanglais cistí dílse breise (nó bearta caipitil eile) á gcinneadh, ba cheart do na húdaráis inniúla na ceanglais cistí dílse breise a réiteach le haon cheanglais maolánach caipitil atá ann cheana trí aghaidh a thabhairt ar na rioscaí céanna nó ar na heilimintí céanna de na rioscaí sin. Níor cheart d'údaráis inniúla ceanglais bhreise cistí dílse nó bearta caipitil eile (lena n-áirítear P2G) a shocrú i gcás ina bhfuil an riosca céanna clúdaithe cheana féin ag ceanglais shonracha maolánacha caipitil. Ba cheart go mbeadh aon cheanglais bhreise cistí dílse nó aon bhearta caipitil eile institiúid-shonrach agus níor cheart go gcumhdódh siad rioscaí macrastuamachta nó sistéamacha. Mar sin féin, i gcomhréir le hAirteagal 104a(1), pointe (f) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh siad na riosca a léiríonn tionchar dálaí eacnamaíocha áirithe agus forbairtí margaidh ar phróifíl riosca institiúide aonair a chumhdach.

7.5 TSCR, TSLRR, OCR agus OLRR a chinneadh

402. Ba cheart do na húdaráis inniúla an TSCR a chinneadh (i dtéarmaí iomlán na gcistí dílse) mar shuim:
- an ceanglas cistí dílse de bhun Airteagal 92(1), pointe (c) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013; agus
 - suim na gceanglas cistí dílse breise (arna chinneadh i gcomhréir leis na critéir atá sonraithe i Roinn 7.2) agus aon chistí dílse breise a gcinntear a bheith riachtanach chun comhchruinnithe ábhartha idir-riosca a chumhdach.
403. Ba cheart do na húdaráis inniúla an TSCR (i dtéarmaí caipitil Leibhéal 1) a chinneadh mar shuim:
- den cheanglas cistí dílse de bhun Airteagal 92(1), pointe (b) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013; agus
 - an chuid de na ceanglais cistí dílse breise dá dtagraítear i bpointe b de mhír 402, a gceanglaítear ar an údarás inniúil é a shealbhú i bhfoirm caipiteal Leibhéal 1.
404. Ba cheart do na húdaráis inniúla an TSCR a chinneadh (i dtéarmaí CET1) mar shuim:
- den cheanglas cistí dílse de bhun Airteagal 92(1), pointe (a) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013; agus
 - an chuid de na ceanglais cistí dílse breise, dá dtagraítear i bpointe b de mhír 402, a gceanglaítear ar an údarás inniúil é a shealbhú i bhfoirm caipiteal CET1.
405. Ba cheart d'údaráis inniúla an TSLRR (i dtéarmaí caipitil Leibhéal 1) a chinneadh mar shuim:
- an ceanglas cistí dílse maidir le cóimheas luamhánaithe de bhun Airteagal 92(1), pointe (d) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013; agus
 - na cistí dílse breise a theastaíonn chun aghaidh a thabhairt ar an riosca a bhaineann le luamhánú iomarcach (arna chinneadh i gcomhréir leis na critéir atá sonraithe i Roinn 7.3).
406. I gcás ina gceanglaíonn údaráis inniúla ar institiúidí P2R-LR a chumhdach le cáilíocht chaipitil níos airde i gcomhréir le mír 400, ba cheart dóibh an TSLRR (i dtéarmaí CET1) a chinneadh mar chuid de na cistí dílse breise dá dtagraítear i bpointe b de mhír 405, a cheanglaíonn an t-údarás inniúil é a shealbhú i bhfoirm caipiteal CET1.

407. Ba cheart do na húdaráis inniúla an OCR a chinneadh mar shuim de:
- TSCR; agus
 - ceanglais um maolán caipitil comhcheangailte.
408. Ba cheart do na húdaráis inniúla an OLRR a chinneadh mar shuim de:
- TSLRR; agus
 - ceanglas maolánach cóimheas luamhánaithe G-SII i gcomhréir le hAirteagal 92(1a) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013.
409. Níor cheart d'údaráis inniúla ítimí agus ionstraimí seachas na cinn atá incháilithe chun cistí dílse a chinneadh (mar a shainmhínítear i gCuid a Dó de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013) a mheas agus an TSCR, an TSLRR, an OCR nó an OLRR á measúnú/ríomh.

7.6 Ceanglais cistí dílse a chur in iúl agus fírinniú a dhéanamh orthu

410. Ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú go bhfuil comhsheasmhacht ann maidir le ceanglais bhreise cistí dílse a leagan síos agus iad a chur in iúl do na hinstitiúidí agus/nó, i gcás inarb ábhartha, d'údaráis inniúla eile. Ar a laghad, ba cheart go gcuimseodh sé seo cumarsáid:
- TSCR na hinstitiúide mar chomhréir (cóimheas) den TREA, arna miondealú i dtéarmaí chomhdhéanamh an cheanglais; agus
 - TSLRR na hinstitiúide mar chomhréir (cóimheas) den neamhchosaint ar an gcóimheas luamhánaithe (LRE), arna mhiondealú i dtéarmaí chomhdhéanamh an cheanglais.
411. Chun an TSCR a chur in iúl mar chóimheas, ba cheart d'údaráis inniúla é a chur in iúl ag baint úsáide as an bhfoirmle seo a leanas:

$$TSCR \text{ ratio} = \frac{TSCR}{TREA}$$

412. Chun an TSLRR a chur in iúl mar chóimheas, ba cheart d'údaráis inniúla é a chur in iúl ag baint úsáide as an bhfoirmle seo a leanas:

$$Cóimheas \text{ ratio} = \frac{TSLRR}{LRE}$$

413. Chun tuilleadh comhsheasmhachta a bhaint amach, ba cheart d'údaráis inniúla an méid seo a leanas a chur in iúl sa bhreis d'institiúidí agus/nó, i gcás inarb ábhartha, d'údaráis inniúla eile:
- a. an OCR agus a chomhchodanna – ceanglais cistí dílse Cholún 1, ceanglais cistí dílse bhreise chun aghaidh a thabhairt ar rioscaí seachas an riosca luamhánaithe iomarcacha agus na ceanglais mhaoláin – mar chomhréir (cóimheas) den TREA, arna miondealú i dtéarmaí an chomhdhéanamh den cheanglas;
 - b. an OLRR agus a chuid comhphárteanna – ceanglas cistí dílse maidir le cóimheas luamhánaithe, ceanglais cistí dílse bhreise chun aghaidh a thabhairt ar an riosca gearála iomarcacha agus ceanglas maolánach maidir le cóimheas luamhánaithe G-SII – mar chomhréir (cóimheas) den LRE, arna miondealú i dtéarmaí an chomhdhéanamh den cheanglas.
414. Agus na ceanglais stuamachta á gcur in iúl d'institiúidí, ba cheart d'údaráis inniúla údar a thabhairt lena gcinntí ceanglais bhreise cistí dílse a fhorchur i gcomhréir le hAirteagal 104a(5) de Threoir 2013/36/AE ar leithligh maidir le riosca luamhánaithe iomarcacha agus le haghaidh cineálacha eile rioscaí. Ba cheart go mbeadh an fírinniú institiúid-shonrach agus ba cheart go dtabharfadh sé léiriú soiléir ar na príomhspreagthaí is bun leis an gceanglas cistí dílse breise, lena n-áirítear na rioscaí agus na heilimintí a bhaineann le rioscaí a rannchuidíonn le ceanglais cistí dílse breise.
415. Agus ceanglais bhreise cistí dílse á n-údarú acu, ba cheart do na húdaráis inniúla tagairt a dhéanamh a mhéid is féidir do na catagóirí agus do na fochatagóirí/eilimintí riosca mar a thuiriscítear i dTeideal 6 agus i Roinn 7.2 agus i Roinn 7.3, ag cur san áireamh na sainmhínte atá ann cheana ar chineálacha sonracha rioscaí sa reachtaíocht is infheidhme, agus ba cheart go ndíreodh siad ar inchomparáideacht fhoriomlán ar fud institiúidí.
416. Agus na ceanglais cistí dílse breise á bhfírinniú, ba cheart do na húdaráis inniúla na príomheasnaimh a bheidh le cumhdach leis na ceanglais sin a shainaithint freisin go dtí go dtabharfar aghaidh orthu, i gcomhréir le míreanna 386 agus 387. Agus bearta maoirseachta iomchuí á gcur san áireamh i gcomhréir le Teideal 10, ba cheart go n-iarrfadh údaráis inniúla ar institiúidí gníomhaíochtaí iomchuí a shainaithint chun na heasnaimh sin a cheartú agus amlínthe ionchasacha a chur in iúl maidir leis na heasnaimh a cheartú.
417. Ba cheart d'údaráis inniúla comhdhéanamh íosta iomchuí na gceanglas cistí dílse breise a chur in iúl d'institiúidí go leithleach maidir le riosca luamhánaithe iomarcacha agus le haghaidh cineálacha eile riosca. I gcás ina n-úsáideann údaráis inniúla an maolú ar an tríú fomhír d'Airteagal 104a(4) de Threoir 2013/36/AE trí cháilíocht chaipitil níos airde ná mar a leagtar amach sa chéad fhomhír agus sa dara fomhír den Airteagal sin a éileamh, ba cheart dóibh údar soiléir a sholáthar dó sin. cinneadh ina leagtar amach imthosca sonracha

na hinstitiúide as a dtagann an gá le cáilíocht níos airde caipitil. Ina bhfírinniú ba cheart d'údaráis inniúla tagairt a dhéanamh d'eilimintí amhail:

- a. nádúr sonrach na hinstitiúide, a scairshealbhóirí agus, i gcás inarb ábhartha, struchtúr an ghrúpa, rud a d'fhéadfadh cur isteach ar an bhféidearthacht caipiteal a chruinniú ag brath ar shaintréithe ionstraimí caipitil áirithe;
- b. nádúr sonrach an riosca atá le sárú ag an institiúid aonair, rud a d'fhéadfadh ídiú an-ghasta ar chaipiteal CET1 a bheith mar thoradh air.

418. Ba cheart d'údaráis inniúla torthaí deiridh an mheasúnaithe SREP a chur in iúl do na húdaráis réitigh ábhartha. Ba cheart go soláthródh na húdaráis inniúla an fhaisnéis faoi na ceanglais cistí dílse breise a iarrann na húdaráis réitigh chun críche an mheastacháin dá dtagraítear i Rialachán Tarmligthe (AE) 2021/1118 ón gCoimisiún³⁹.

419. I gcás ina bhfuil breithniú á dhéanamh ar an bhféidearthacht go n-éileofar cáilíocht níos airde caipitil, ba cheart go mbeadh sé d'aidhm ag na húdaráis inniúla forluí le ceanglais eile atá ann cheana a sheachaint laistigh den chruach ceanglas ábhartha atá bunaithe ar TREA nó bunaithe ar chóimheas luamhánaithe agus leis an ICDI.

7.7 Ceanglais a chomhlíonadh i gcoinníollacha faoi strus

420. Ba cheart d'údaráis inniúla a chinneadh trí thástáil struis leordhóthanacht chistí dílse na hinstitiúide (cainníocht agus comhdhéanamh) i ndálaí struis agus cibé an bhfuil gá le bearta maoirseachta, lena n-áirítear P2G, P2G-LR, pleanáil caipitil athbhreithnithe agus bearta eile mar a leagtar amach i dTeideal 10 chun aghaidh a thabhairt ar neamhdhóthanacht féideartha.

421. Chun leordhóthanacht caipitil a mheasúnú i ndálaí struis, ba cheart d'údaráis inniúla an méid seo a leanas seo a leanas a bhreithniú:

- a. úsáid na dtorthaí cáilíochtúla (e.g. easnaimh a shainaithnítear i mbainistíocht agus rialú riosca) tástálacha struis agus tástála struis maoirseachta institiúidí; agus
- b. úsáid thorthaí cainníochtúla thástálacha struis institiúidí, má mheastar an ICAAP a bheith iontaofa i gcomhréir le mír 375, agus ar thástálacha struis maoirseachta (ie torthaí i dtéarmaí athruithe ar chóimheasa cistí dílse), de bhun Airteagal 100 de

³⁹ Rialachán Tarmligthe (AE) 2021/1118 ón gCoimisiún an 26 Márta 2021 lena bhforlíontar Treoir 2014/59/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle a mhéid a bhaineann le caighdeáin theicniúla rialála lena sonraítear an mhodheolaíocht a bheidh le húsáid ag údaráis réitigh chun meastachán a dhéanamh ar an gceanglas dá dtagraítear i. Airteagal 104a de Threoir 2013/36/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus an ceanglas maolánach comhcheangailte maidir le heintitis réitigh ar leibhéal comhdhlúite an ghrúpa réitigh i gcás nach bhfuil an grúpa réitigh faoi réir na gceanglas sin faoin Treoir sin.

Threoir 2013/36/AE mar a shonraítear i dTeideal 12 de na treoirlínte seo, agus lena n-áirítear, mar shampla:

- i. cásanna/toimhdí sonracha 'ancaire' a fhorordú atá le cur chun feidhme ag institiúidí; agus
- ii. tástálacha struis a dhéanamh ar fud an chórais ag úsáid modheolaíochtaí comhsheasmhacha agus cásanna comhsheasmhacha arna reáchtáil ag institiúidí nó ag maoirseoirí.

422. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh mar is iomchuí ar thorthaí cainníochtúla na dtástálacha struis maidir le leordhóthanacht agus cáilíocht chistí dílse na hinstitiúide agus a chinneadh an leor cainníocht agus cáilíocht na gcistí dílse chun na ceanglais chaipitil is infheidhme a chumhdach, agus go háirithe:

- a. OCR lena n-áirítear a riachtanais chomhcheangailte maolánacha faoin gcás bunlíne thar thréimhse ama réamhbhreathnaithe 2 bhliain ar a laghad; agus
- b. TSCR faoi na cásanna díobhálacha thar thréimhse ama réamhbhreathnaitheach 2 bhliain ar a laghad.

7.7.1 P2G a úsáid chun aghaidh a thabhairt ar thorthaí cainníochtúla na tástála struis

P2G agus P2G-LR a chinneadh agus a shocrú

423. Ba cheart d'údaráis inniúla P2G agus P2G-LR a chinneadh mar a shonraítear sa roinn seo, agus, i gcás ina dtagann luach dearfach as an gcinneadh, ba cheart dóibh P2G nó P2G-LR a shocrú chun aghaidh a thabhairt ar imní maoirseachta faoi íogaireacht na hinstitiúide do na cásanna díobhálacha a úsáidtear i. na tástálacha struis maoirseachta.

424. Is é P2G an méid caipitil ba cheart a shocrú chun leibhéal foriomlán na gcistí dílse a bhaint amach a mheastar a bheith iomchuí faoin SREP agus torthaí na dtástálacha struis maoirseachta. Ba cheart go gcosnódh an leibhéal P2G in aghaidh sárú féideartha TSCR sa chás díobhálach. Ba cheart go gcosnódh leibhéal P2G-LR in aghaidh sárú TSLRR sa chás díobhálach. I gcás ina dtugann torthaí cainníochtúla na dtástálacha struis maoirseachta le fios nach bhfuiltear ag súil go sáróidh an institiúid a TSCR faoin gcás tástála struis díobhálach, féadfaidh údaráis inniúla a chinneadh gan P2G a shocrú. Ar an gcaoi chéanna, féadfaidh údaráis inniúla a chinneadh gan P2G-LR a shocrú i gcás nach bhfuiltear ag súil go sárófar TSLRR faoin gcás tástála struis díobhálach.

425. Ba cheart do na húdaráis inniúla P2G agus P2G-LR a chinneadh agus a shocrú bunaithe ar thorthaí chás díobhálach na dtástálacha struis maoirseachta ábhartha, lena n-áirítear na tástálacha struis uile-AE arna ndéanamh ag ÚBE nó aon tástálacha struis maoirseachta ábhartha eile arna ndéanamh ar fud an chórais ag baint úsáide as anailís

ilfhachtóiriúil ar chásanna thar léaslíne réamhbhreathnaitheach 2 bhliain ar a laghad (ó bharr anuas nó ó bhun aníos).

426. Ar bhonn cur chuige comhréireach a bhunú le haghaidh institiúidí neamhchatagóir 1 agus fochuideachtaí de ghrúpaí trasteorann, chun P2G agus P2G-LR a shocrú agus a thabhairt cothrom le dáta féadfaidh údaráis inniúla torthaí foirmeacha simplithe tástálacha struis maoirseachta a mheas (e.g. trí úsáid a bhaint as. cásanna 'ancaire' forordaithe maoirseachta, anailís íogaireachta, tástálacha struis ó bharr anuas arna seoladh ag údaráis ainmnithe, tionchair ar leibhéal na punainne ó thástálacha struis comhdhlúite), tástálacha struis maoirseachta san am atá thart nó tástálacha struis institiúidí i gcomhréir le mír 421. Féadfar foirmeacha simplithe na dtástálacha struis maoirseachta a dhéanamh ar bhonn aonair seachas mar chuid den chleachtadh ar fud an chórais.
427. Ba cheart d'údaráis inniúla P2G agus P2G-LR a chinneadh agus a shocrú i gcomhréir leis an tsamhail rannpháirtíochta íosta atá sonraithe i Roinn 2.2.4. Go háirithe, ba cheart gurb í an íosmhínicíocht lena gcinntear agus lena socrófar P2G agus P2G-LR mínicíocht an mheasúnaithe ar leordhóthanacht caipítíl faoi shamhail íos-rannpháirtíochta SREP. Go háirithe, na foirmeacha simplithe de thástálacha struis maoirseachta dá dtagraítear i mír 426 ní mheastar go mbeidh mínicíocht níos mó acu ná an SREP, ach amháin má mheasann an t-údarás inniúil go bhfuil gá leis sin.
428. D'ainneoin na míre roimhe seo, déanfaidh na húdaráis inniúla an méid seo a leanas:
- ba cheart dóibh measúnú a dhéanamh an bhfuil an leibhéal P2G agus P2G-LR atá ann cheana iomchuí fós aon uair a bheidh torthaí tástálacha struis maoirseachta nua ar fáil, agus an leibhéal P2G agus P2G-LR a athbhreithniú más gá;
 - ní fhéadfaidh siad P2G agus P2G-LR a chinneadh ach gach dara bliain in ionad gach bliain, lena n-áirítear d'institiúidí ar cheart a leordhóthanacht caipítíl a mheasúnú go bliantúil, de réir shamhail íosta rannpháirtíochta SREP (e.g. institiúidí de Chatagóir 1 SREP). Mar sin féin, sa bhliain tar éis na bliana ina gcinntear P2G, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh, ar bhonn na faisnéise ábhartha uile, lena n-áirítear torthaí na dtástálacha struis maoirseachta san am a chuaigh thart, mar aon le hanailís íogaireachta breise (i.e. foirmeacha simplithe de thástáil struis mhaoirseachta), cibé an bhfuil P2G agus P2G-LR fós ábhartha nó is gá iad a nuashonrú.
429. Go ginearálta níor cheart d'údaráis inniúla P2G a úsáid chun gnéithe de rioscaí a chumhdach ar cheart dóibh a bheith clúdaithe ag na ceanglais cistí dílse breise i gcomhréir le Roinn 7.2 de na treoirlínte seo. Ar an gcaoi chéanna, níor cheart go gcumhdódh P2G-LR na gnéithe sin de riosca luamhánaithe iomarcacha atá cumhdaithe ag na ceanglais cistí dílse breise i gcomhréir le Roinn 7.3 de na treoirlínte seo.

430. Agus méid P2G á chinneadh, ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú go socrófar é ar leibhéal is iomchuí chun an t-uastionchar struis a mheastar ar a laghad a chumhdach, ar leibhéal ba cheart a ríomh bunaithe ar na hathruithe ar an gcóimheas CET1 (i.e. ag cur san áireamh an dá ghluaiseacht i gcaipiteal CET1 agus TREA) sa bhliain is measa ina bhfuil strus agus leibhéal na gceanglas caipitil is infheidhme agus na breithnithe a leagtar amach sna míreanna á gcur san áireamh. 422 agus 432 go 436. Ba cheart gurb é an t-uastionchar struis chun P2G a shocrú a thuiscint mar an difríocht idir an cóimheas CET1 is ísle sa chás díobhálach thar thréimhse na tástála struis agus an cóimheas CET1 iarbhír ag an túsphointe. Maidir le méid P2G-LR a chinneadh, ba cheart an t-uastionchar struis a ríomh bunaithe ar na hathruithe ar chaipiteal Leibhéal 1 sa bhliain is measa den strus agus na ceanglais chaipitil maidir le cóimheas luamhánaithe is infheidhme á gcur san áireamh. Ba cheart an tionchar uasta struis chun críche P2G-LR a shocrú a thuiscint mar an difríocht idir an cóimheas gearála is ísle sa chás díobhálach thar léaslíne na tástála struis agus an cóimheas gearála iarbhír ag an bpointe tosaigh.
431. Ba cheart d'údaráis inniúla pointe tosaigh sonrath P2G a fháil do gach institiúid trí eilimintí a chumhdaíonn rioscaí a léirítear san uastionchar struis cheana féin a fhritháireamh. Ba cheart do na húdaráis inniúla, go háirithe, na bearta ábhartha a fhritháireamh, go háirithe maolán caomhnaithe caipitil, mar atá sonrath i mír 435. Ina theannta sin, agus pointí tosaigh P2G agus P2G-LR á socrú acu, féadfaidh údaráis inniúla breithniú a dhéanamh, i gcás inarb ábhartha, ar choigeartuithe eile ar an uastionchar struis a bhaineann le toimhde an chláir chomhardaithe statach nó ar an tréimhse ama dhifriúil idir an cleachtadh tástála struis agus am an phointe tosaigh.
432. Agus an P2G agus P2G-LR á socrú, ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú go bhfuil nasc leordhóthanach idir pointí tosaigh P2G agus P2G-LR agus, faoi seach, an P2G deiridh agus P2G-LR. Chun na críche sin, féadfaidh siad a chinneadh cur chuige buicéadaithe a úsáid chun institiúidí a aicmiú de réir phointí tosaigh P2G agus P2G-LR, bunaithe ar na tástálacha struis maoirseachta ábhartha a leagtar amach i mír. 425 nó bunaithe ar chur chuige eile atá leagtha amach i mír 426. Dá bhrí sin, féadfaidh údaráis inniúla raon seasta de leibhéil P2G nó P2G-LR faoi seach a shannadh do gach buicéad agus an P2G deiridh agus an P2G-LR a shocrú laistigh de raon an bhuicéid sannta nó, go heisceachtúil, lasmuigh de raon an bhuicéid ábhartha, bunaithe ar na cúinsí a bhaineann go sonrath leis an institiúid. Ba cheart go mbeadh sé d'aidhm ag údaráis inniúla éifeachtaí aillte idir buicéid a sheachaint, mar shampla trí fhorluí páirteach a cheadú idir na leibhéil P2G nó P2G-LR do bhuicéid chomharsanachta, agus ba cheart dóibh a áirithiú go mbeidh an P2G deiridh agus an P2G-LR sainiúil don institiúid.
433. Agus an P2G agus an P2G-LR deiridh á gcinneadh, ba cheart do na húdaráis inniúla na fachtóirí seo a leanas a mheas, i gcás inarb ábhartha:
- an bhliain a dtarlaíonn an t-uastionchar struis i ndáil le túsphointe agus tréimhse ama na gcásanna a úsáidtear sna tástálacha struis;

- b. toradh tástála struis institiúide iontaofa, ag cur san áireamh sainmhínte agus toimhdí cásanna sonracha, go háirithe i gcás ina meastar go bhfuil siad níos ábhartha do mhúnla gnó agus do phróifíl riosca na hinstitiúide nó i gcás ina bhfuil na cásanna inmheánacha níos déine ná na cásanna maoirseachta;
 - c. athruithe a tharlaíonn tar éis dháta scoite an chleachtaidh tástála struis a mbeadh tionchar ábhartha acu ar phróifíl riosca nó ar shuíomh caipitil na n-institiúidí (e.g. iasachtaí neamhthuillmheacha a dhíol). Féadfar a áireamh sna hathruithe sin athruithe eatramhacha ar an bpróifíl riosca lena n-áirítear athruithe struchtúracha ar ghníomhaíocht nó ar chlár comhardaithe na n-institiúidí;
 - d. gníomhaíochtaí maolaitheacha bainistíochta ábhartha na hinstitiúide a mheastar a bheith inchreidte agus thar a bheith cinnte tar éis a measúnú maoirseachta;
 - e. faisnéis agus tuairimí maoirseachta maidir le hábharthacht na tástála struis maoirseachta do straitéis, do phleananna airgeadais agus do mhúnla gnó na hinstitiúide;
 - f. cinnteacht laghdaithe maidir le híogaireacht iarbhír na hinstitiúide do chásanna díobhálacha;
 - g. aon fhorluí féideartha leis an P2R nó P2R-LR;
 - h. acmhainn téarnaimh fhoriomlán na hinstitiúide mar a shonraítear in Airteagal 12(3) de Rialachán Tarmligthe (AE) 2016/1075 ón gCoimisiún⁴⁰, i gcás ina meastar ríomh na hinstitiúide a bheith iontaofa agus réalaióch a dhóthain;
 - i. cáilíocht (comhdhéanamh) chistí dílse na hinstitiúide atá ar fáil, lena n-áirítear an bhliain is measa den strus; agus
 - j. cibé an bhfuil nó nach bhfuil an banc faoi athstruchtúráil nó faoi réiteach.
434. Chun P2G a chinneadh de réir alt 433.b, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas freisin a mhéid a chumhdaíonn cásanna struis na rioscaí ábhartha uile a rannchuidíonn leis na ceanglais cistí dílse breise in TSCR. Ba cheart d'údaráis inniúla aird a thabhairt go háirithe ar an bhfíric nach bhféadfadh cásanna chun donais maicreacnamaíoch roinnt rioscaí a ghabháil ina n-iomláine, mar shampla riosca iompair, riosca pinsin nó eilimintí áirithe de riosca comhchruinnithe creidmheasa (e.g. comhchruinniú ainm aonair), a d'fhéadfadh cailleanais ionchasacha a mhéadú faoi na cásanna díobhálacha a ndearnadh tástáil orthu.
435. Ina theannta sin, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas a mhéid a chumhdaíonn na ceanglais chomhcheangailte maolánacha atá ann cheana agus bearta eile is infheidhme cheana rioscaí a nochtar trí thástáil struis. Ba cheart d'údaráis inniúla P2G a fhritháireamh

⁴⁰ Rialachán Tarmligthe (AE) Uimh. 2016/1075 ón gCoimisiún an 23 Márta 2016 lena bhforlíontar Treoir 2014/59/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le caighdeán theicniúla rialála lena sonraítear inneachar na bpleananna téarnaimh.

i gcoinne an mhaoláin chaomhnaithe caipitil (CCB), toisc go bhfuil P2G agus an CCB ag forluí ina nádúr. Ina theannta sin, cé nach bhfuiltear ag súil le haon fhorluí i bprionsabal idir P2G agus an maolán caipitil fhrith-thimthriallach (CCyB), ba cheart d'údaráis inniúla, i gcásanna eisceachtúla, P2G a fhritháireamh ar bhonn cás ar chás i gcoinne an CCyB bunaithe ar na rioscaí bunúsacha a chumhdaítear leis a mheas. an maolán agus cuireadh san áireamh é i ndearadh na gcásanna a úsáideadh do na tástálacha struis, tar éis dul i dteagmháil leis an údarás macrastuamachta. Níor cheart d'údaráis inniúla P2G a fhritháireamh i gcoinne na maolán riosca sistéamach (maolán G-SII/O-SII agus an maolán riosca sistéamach), toisc go bhfuil siad beartaithe chun na rioscaí a bhaineann le hinstiúid don chóras airgeadais a chumhdach. Ar an gcaoi chéanna, níor cheart d'údaráis inniúla P2G-LR a fhritháireamh i gcoinne cheanglas maolánach cóimheas luamhánaithe G-SII a shonraítear in Airteagal 92(1a) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013.

436. I gcás ina gcinnfidh údaráis inniúla P2G, ba cheart dóibh an treoir seo a chur leis an OCR. I gcás ina gcinnfidh údaráis inniúla P2G-LR, ba cheart dóibh an treoir seo a chur leis an OLRR. Ba cheart d'údaráis inniúla OCR agus OLRR a mheas mar dhá shraith riachtanas ar leith. Dá bhrí sin, is féidir na cistí dílse atá ar fáil a úsáid go comhuaineach chun P2G agus P2G-LR a chomhlíonadh.

Cumarsáid agus comhdhéanamh P2G agus P2G-LR

437. Agus P2G nó P2G-LR á chur in iúl d'institiúidí, ba cheart d'údaráis inniúla údar a thabhairt lena gcinntí. Ba cheart go mbeadh an fírinniú institiúid-shonrach agus ba cheart go leagfadh sé béim ar phríomhghnéithe na modheolaíochta a úsáidtear chun P2G nó P2G-LR a chinneadh.
438. I gcás ina ndéantar P2G nó P2G-LR a shocrú nó a nuashonrú, ba cheart d'údaráis inniúla a leibhéil agus na teorainneacha ama ábhartha maidir lena bunú a chur in iúl don institiúid i gcomhréir le mír 442. Ba cheart d'údaráis inniúla an fhreagairt fhéideartha mhaoirseachta i gcásanna nach gcomhlíontar P2G nó P2G-LR a mhíniú freisin.
439. Ba cheart d'údaráis inniúla a chur in iúl d'institiúidí gur cheart cistí dílse incháilithe CET1 a chruinniú do P2G agus gur cheart P2G-LR a shásamh i gcistí dílse incháilithe Leibhéal 1. Ba cheart P2G agus P2G-LR araon a ionchorprú ina gcreataí pleanála caipitil agus bainistíochta riosca, lena n-áirítear an creat riosca-ghile agus pleanáil téarnaimh.
440. Ba cheart d'údaráis inniúla a chur in iúl freisin d'institiúidí nach féidir cistí dílse arna sealbhú chun críocha P2G a úsáid chun aon cheann d'eilimintí OCR a chomhlíonadh agus nach féidir P2G-LR a úsáid chun aon cheann d'eilimintí OLRR a chomhlíonadh.
441. Ba cheart d'údaráis inniúla na cóimheasa cistí dílse uile is infheidhme a ndéanann P2G (CET1, T1 agus cistí dílse iomlána) agus ceanglas maidir le cóimheas luamhánaithe a ndéanann P2G-LR difear dóibh a chur in iúl freisin d'institiúidí agus, i gcás inarb ábhartha, d'údaráis inniúla eile.

442. Agus teorainneacha ama á socrú ag na hinstiúidí agus ag cur in iúl dóibh chun P2G nó P2G-LR a bhunú, ba cheart do na húdaráis inniúla an méid seo a leanas seo a leanas ar a laghad a mheas:

- a. cibé an bhfuil instiúid faoin athstruchtúrú nó faoin rún; agus
- b. na himpleachtaí féideartha a d'fhéadfadh a bheith ag P2G nó P2G-LR atá ainmnithe ag CET1 ar chodanna eile de na ceanglais chaipitil agus ar chumas instiúidí ionstraimí breise Leibhéal 1 (AT1) nó Chaipiteal Leibhéal 2 (T2) a eisiúint.

7.7.2 Pleanáil chaipitil agus bearta maoirseachta eile chun aghaidh a thabhairt ar leordhóthanacht caipitil i ndálaí struis

Pleanáil chaipitil

443. Nuair a léiríonn torthaí cainníochtúla na dtástálacha struis dá dtagraítear i Roinn 7.7.1, faoi na cásanna struis a thugtar, nach mbeidh instiúid in ann na ceanglais chaipitil is infheidhme a chomhlíonadh, ba cheart go n-éileodh na húdaráis inniúla ar an instiúid plean caipitil inchreidte a thíolacadh aghaidh ar an riosca nach gcomhlíonfar a cheanglais chaipitil is infheidhme.

444. Chun creidiúnacht an phlean caipitil a chinneadh, ba cheart don údarás inniúil a mheas, de réir mar is iomchuí:

- a. cibé an gclúdaíonn an plean caipitil an teorainn ama iomlán um thástáil struis;
- b. cibé an gcuireann an plean caipitil chun cinn sraith gníomhaíochtaí inchreidte maolaithe agus bainistíochta, lena gcuirtear srian ar íocaíochtaí díbhinne, etc.;
- c. cibé an bhfuil an instiúid toilteanach agus in ann gníomhaíochtaí den sórt sin a dhéanamh chun aghaidh a thabhairt ar sháruithe ar na ceanglais chaipitil is infheidhme sna tástálacha struis uile-chórais;
- d. cibé an bhfuil na gníomhaíochtaí maolaithe agus bainistíochta sin faoi réir aon srianta dlí nó clú, mar shampla mar gheall ar fhógraí poiblí a bhí contrártha nó contrártha (e.g. maidir le beartais díbhinne, pleananna gnó agus fonn riosca);
- e. an dóchúlacht go gcuirfeadh gníomhaíocht maolaithe agus bainistíochta ar chumas na hinstiúide a ceanglais chaipitil is infheidhme a chomhlíonadh go hiomlán laistigh de fhráma ama iomchuí; agus
- f. cibé an bhfuil na gníomhaíochtaí atá beartaithe i gcomhréir go ginearálta le breithnithe maicreacnamaíocha agus le hathruithe rialála amach anseo is eol a dhéanann difear d'instiúid laistigh de raon feidhme agus amlíne na gcásanna díobhálacha toimhdithe;

- g. raon na roghanna téarnaimh agus a n-anailís mar atá leagtha amach i bplean téarnaimh na hinstitiúide.

445. Agus pleananna caipitil á measúnú aige, ba cheart don údarás inniúil, i gcás inarb iomchuí, tar éis idirphlé éifeachtach leis an institiúid, a cheangal ar an institiúid athruithe a dhéanamh ar na pleananna sin de réir mar is iomchuí, lena n-áirítear ar na gníomhaíochtaí bainistíochta atá beartaithe, nó a cheangal ar institiúidí gníomhaíochtaí maolaithe breise a dhéanamh a dhéanfadh. bheith ábhartha i bhfianaise na gcásanna agus na gcoinníollacha maicreacnamaíocha reatha.

446. Ba cheart d'údarás inniúla a bheith ag súil go gcuirfidh institiúidí an plean caipitil athbhreithnithe chun feidhme, lena n-áirítear tuilleadh athruithe arna ndéanamh bunaithe ar thorthaí an mheasúnaithe mhaoirseachta ar an institiúid agus an idirphlé leis an institiúid.

Bearta maoirseachta breise

447. Ba cheart d'údarás inniúla, i gcás inarb ábhartha, cur i bhfeidhm na mbearta maoirseachta breise a shonraítear i dTeideal 10 a mheas, chun a áirithiú go ndéantar an institiúid a chaipitliú go leordhóthanach i ndálaí struis.

448. Go háirithe, i gcás ina léiríonn torthaí cainníochtúla na dtástálacha struis gur dócha go sáróidh an institiúid a ceanglais chaipitil is infheidhme faoin gcás díobhálach laistigh den 12 mhí ina dhiaidh sin, ba cheart do na húdarás inniúla, i gcás inarb iomchuí, déileáil leis an bhfaisnéis sin mar cheann de na himthosca a d'fhéadfadh a bheith ann laistigh de bhrí Airteagal 102(1)(b) de Threoir 2013/36/AE. I gcásanna den sórt sin, ba cheart do na húdarás inniúla bearta iomchuí a chur i bhfeidhm i gcomhréir le hAirteagal 104(1) de Threoir 2013/36/AE atá dírithe ar leibhéal leordhóthanacha cistí dílse a áirithiú. Go háirithe, nuair a bhaineann bearta den sórt sin le caipiteal, ba cheart d'údarás inniúla ceann amháin díobh seo a leanas nó an dá cheann a mheas, mar atá sainmhínithe in Airteagal 104(1)(a) agus (f):

- a. a cheangal ar institiúidí méid iomchuí cistí dílse breise a shealbhú i bhfoirm méid ainmniúil, ag féachaint do thoradh an mheasúnaithe ar SREP;
- b. a cheangal laghdú a chur ar an riosca dúchasach a bhaineann le gníomhaíochtaí, táirgí agus córais na hinstitiúide.

7.8 Achoimre ar thorthaí agus scórála

449. Tar éis an mheasúnaithe thuas, ba cheart d'údarás inniúla teacht ar thuairim i dtaobh an soláthraíonn acmhainní cistí dílse atá ann cheana cumhdach fóna ar na rioscaí a bhfuil nó a bhféadfadh an institiúid a bheith neamhchosanta orthu. This view should be reflected in a summary of findings, accompanied by a viability score based on the considerations specified in Table 8.

Tábla 8 - Breithnithe maoirseachta maidir le scór a shannadh do leordhóthanacht caipitil

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
1	Cruthaíonn cainníocht agus comhdhéanamh na gcistí dílse atá á sealbhú leibhéal íseal riosca d'inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> • Tá an institiúid in ann a P2G agus P2G LR a chomhlíonadh go compordach. • Tá leibhéal cistí dílse ag an institiúid go compordach os cionn a OCR agus OLRR, agus táthar ag súil go ndéanfaidh sé amhlaidh amach anseo. • Ní nochtar le tástáil struis aon riosca inaitheanta maidir leis an tionchar a bheadh ag cor chun donais eacnamaíoch dian ach sochreidte ar chistí dílse nó ar ghíaráil. • Ní chuirtear bac ar shaorshreabhadh caipitil idir eintitis sa ghrúpa, i gcás inarb ábhartha, nó déantar na heintitis go léir a chaipitliú go maith os cionn na gceanglas maoirseachta. • Tá plean caipitil inchreidte ag an bhforas a d'fhéadfadh a bheith éifeachtach más gá. • Níl aon ábhar ann/baol an-íseal go mbeidh an iomarca luamhánaithe ann.
2	Cruthaíonn cainníocht agus comhdhéanamh na gcistí dílse atá á sealbhú leibhéal meánach-íseal riosca d'inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> • Bíonn deacracht ag an institiúid a P2G nó P2G LR a bhaint amach. Déantar measúnú ar ghníomhartha maolaithe bainistíochta chun aghaidh a thabhairt air seo mar inchreidte. • Tá an institiúid gar do chuid dá maoláin chaipitil a shárú ach is léir go bhfuil sé fós os cionn a TSCR agus TSLRR. • Léiríonn tástáil struis leibhéal íseal riosca maidir leis an tionchar a bheadh ag cor chun donais eacnamaíoch dian ach sochreidte ar chistí dílse nó ar ghíaráil, ach is cosúil go bhfuil gníomhaíochtaí bainistíochta chun dul i ngleic leis seo inchreidte. • Tá nó d'fhéadfaí bac beag a chur ar shaorshreabhadh caipitil idir eintitis sa ghrúpa, i gcás inarb ábhartha. • Tá plean caipitil inchreidte agus inchreidte ag an institiúid a d'fhéadfadh a bheith éifeachtach más gá, cé nach bhfuil sé gan riosca. • Tá leibhéal íseal riosca ann maidir le luamhánú iomarcach.

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
3	Cruthaíonn cainníocht agus comhdhéanamh na gcistí dílse atá á sealbhú leibhéal meán-ard riosca d'inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> • Ní chomhlíonann an institiúid a P2G nó P2G LR. Tá imní ann faoi chreidiúnacht na gníomhartha maolaithe bainistíochta chun aghaidh a thabhairt air seo. • Tá cuid dá maoláin chaipitil á n-úsáid ag an institiúid. D'fhéadfadh an institiúid a TSCR nó TSLRR a shárú má théann an scéal in olcas. • Léiríonn tástáil struis leibhéal meánach riosca maidir leis an tionchar a bheadh ag cor chun donais eacnamaíoch atá dian ach sochreidte ar chistí dílse nó ar ghiaíil. Seans nach dtabharfaidh gníomhartha bainistíochta aghaidh ar seo go hinchreidte. • Cuirtear bac ar shaorshreabhadh caipitil idir eintitis sa ghrúpa, i gcás inarb ábhartha. • Tá pleán caipitil ag an bhforas nach dócha go mbeidh sé éifeachtach. • Tá meánleibhéal riosca ann maidir le gearáil iomarcach.
4	Cruthaíonn cainníocht agus comhdhéanamh na gcistí dílse atá á sealbhú leibhéal ard riosca d'inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> • Ní chomhlíonann an institiúid a P2G nó P2G LR (nó níor bhunaigh P2G d'aon ghnó) agus ní bheidh sé in ann é sin a dhéanamh go ceann i bhfad. Déantar measúnú ar ghníomhartha maolaithe bainistíochta chun dul i ngleic leis seo mar neamhchreidte. • Tá an institiúid gar do TSCR nó TSLRR a shárú. • Léiríonn tástáil struis go sárófaí TSCR nó TSLRR gar do thús cor chun donais geilleagrach gear ach sochreidte. Ní thabharfaidh gníomhaíochtaí bainistíochta aghaidh go hinchreidte air seo. • Cuirtear bac ar shaorshreabhadh caipitil idir eintitis sa ghrúpa, i gcás inarb ábhartha. • Níl aon phleán caipitil ag an bhforas, nó pleán atá neamhleor go follasach. • Tá ardleibhéal riosca ann maidir le gearáil iomarcach.

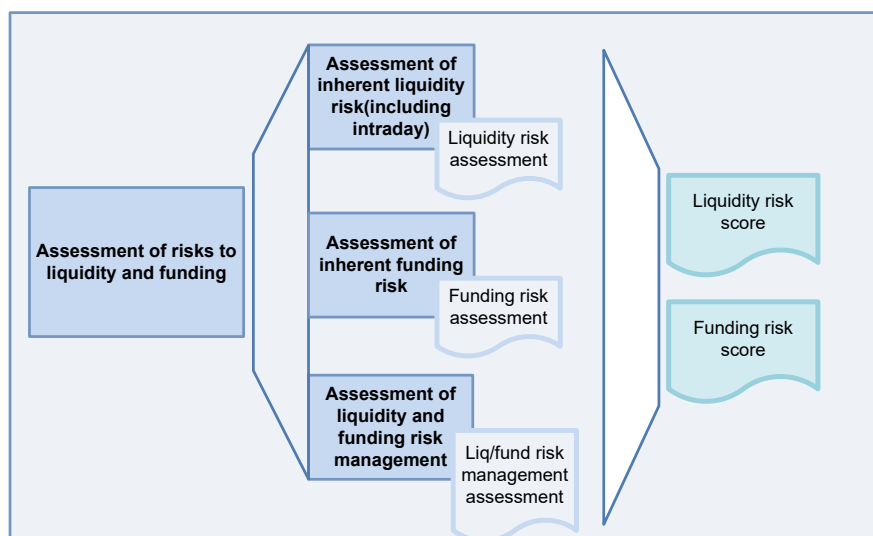
Teideal 8. Rioscaí do leachtacht agus maoiniú a mheasúnú

8.1 Breithnithe ginearálta

450. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar na rioscaí do leachtacht agus maoiniú a sainaithníodh mar rioscaí ábhartha don institiúid. Is é cuspóir an teidil seo modheolaíochtaí coiteanna a chur ar fáil a bheidh le cur san áireamh agus measúnú á dhéanamh ar rioscaí aonair agus ar bhainistíocht riosca agus rialuithe. Níl sé beartaithe go mbeadh sé uileghabhálach agus tugann sé deis d'údaráis inniúla critéir bhreise eile a d'fhéadfaí a mheas a bheith ábhartha bunaithe ar a dtaithe agus ar ghnéithe sonracha na hinstitiúide a chur san áireamh.
451. Soláthraíonn an teideal seo sraith d'eilimintí coiteanna d'údaráis inniúla chun rioscaí do leachtacht agus do chistiú a mheasúnú.
452. Tá trí phríomhchuid sa mhodheolaíocht:
- measúnú ar riosca dúchasach leachtachta;
 - measúnú ar riosca maoinithe dúchasach; agus
 - measúnú ar bhainistíocht riosca leachtachta agus maoinithe.
453. Agus rioscaí do leachtacht agus cistiú á measúnú, ba cheart d'údaráis inniúla a fhíorú go bhfuil an institiúid ag comhlíonadh íoscheanglais rialála AE, an cóimheas cumhdaigh leachtachta (LCR), mar a shonraítear i Rialachán Tarmligthe (AE) 2015/61 ón gCoimisiún.⁴¹ agus an glanchóimheas cistiúcháin cobhsaí (CCC), mar a bhunaítear i dTeideal IV de Chuid a Sé de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013. Mar sin féin, leathnaíonn na treoirlínte seo raon feidhme an mheasúnaithe thar na híoscheanglais sin, d'fhonn ligean d'údaráis inniúla léargas cuimsitheach a dhéanamh ar na rioscaí.
454. Léirítear an sreabhadh measúnaithe seo go grafach i bhFigiúr 5.

⁴¹ Rialachán Tarmligthe (AE) Uimh. 2015/61 ón gCoimisiún an 10 Deireadh Fómhair 2014 chun Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle a fhorlínadh a mhéid a bhaineann le cumhdach leachtachta le haghaidh Institiúidí Creidmheasa.

Figióir 2. Gnéithe den mheasúnú ar rioscaí do leachtacht agus maoiniú

Assessment of risks to liquidity and funding

Assessment of inherent liquidity risk (including intraday)

Assessment of inherent funding risk

Assessment of liquidity and funding risk management

Liquidity risk assessment

Funding risk assessment

Liq/fund risk management assessment

Liquidity risk score

Funding risk score

Measúnú ar rioscaí do leachtacht agus maoiniú

Measúnú ar riosca dúchasach leachtachta (lena n- iritear ionlae)

Measúnú ar riosca maoinithe dúchasach

Measúnú ar bhainisti ocht riosca leachtachta agus maoinithe

Measúnú riosca leachtachta

Measúnú riosca maoinithe

Measúnú bainisti ochta riosca leachtachta/maoinithe

Sc r riosca leachtachta

Sc r riosca maoinithe

455. De r ir na gcritéar a shonraitear sa Teideal seo, ba cheart do na h dar is inni la meas n  a dhéanamh ar na tr  chomhph irt ar fad chun teacht ar thuairim ar an leibhéal riosca leachtachta agus maoini ch in at  roimh an institi id, agus ar ch il ocht bhainisti ocht agus rialuithe riosca leachtachta agus maoinithe na hinstiti ide.  s rud   go bhfuil riosca leachtachta agus riosca cistiúcháin agus a mbainisti ocht idirnasctha agus idirsple ch, t  an chuid a bhaineann le measúnú ar bhainisti ocht agus rialuithe riosca leachtachta agus maoinithe mar an gc anna don d  riosca.

456. Agus measúnú   dhéanamh ar rioscaí do leachtacht agus cistiú mar chuid den SREP, féadfaidh údaráis inniúla  s id a bhaint as teaghlaim foins  faisnéise, lena n- iritear:

- a. torthaí  n anailís ar mhúnla gn  na hinstitiúide, go háirithe iad si d a d'fhéadfadh cabhrú le tuiscint a fh il ar na pr imhfhoins  rioscaí don leachtacht agus don mhaoiniú;

- b. faisnéis ón monatóireacht ar phríomhtháscairí;
 - c. tuairisciú maoirseachta, agus go háirithe an fhaisnéis a chuir an institiúid ar fáil ina tuairisciú ar riosca leachtachta agus cistiúcháin de bhun Airteagal 415 de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013;
 - d. torthaí na ngníomhaíochtaí maoirseachta éagsúla;
 - e. faisnéis ó údaráis inniúla AML/CFT a bhféadfadh tionchar a bheith aici ar leachtacht agus ar an staid maoinithe;
 - f. faisnéis arna soláthar ag an institiúid, lena n-áirítear faisnéis ón ILAAP;
 - g. torthaí agus tuairimí ó thuarascálacha iniúchta inmheánaigh nó sheachtraigh;
 - h. moltaí, treoirlínte agus treoir atá ar áireamh i dtuarascálacha cur chun feidhme LCR agus NSFR arna n-eisiúint ag an ÚBE, mar aon le rabhaidh agus moltaí arna n-eisiúint ag údaráis macrastuamachta nó BERS; agus
 - i. rioscaí a aithníodh in institiúidí eile a bhfuil samhail ghnó chomhchosúil acu (an piarghrúpa).
457. Agus na modheolaíochtaí agus na heilimintí coiteanna a shonraítear sa Teideal seo á gcur chun feidhme acu, ba cheart d'údaráis inniúla táscairí cainníochtúla ábhartha agus méadrachtaí eile a shainaithint, a d'fhéadfaí a úsáid freisin chun faireachán a dhéanamh ar phríomhtháscairí mar a shonraítear i dTeideal 3.
458. Ba cheart toradh an mheasúnaithe ar gach riosca aonair a léiriú in achoimre ar thorthaí a thugann míniú ar na príomhchúiseanna le riosca agus scór, mar a mhínítear sna hailt seo a leanas.

8.2 Riosca leachtachta a mheasúnú

459. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar riosca leachtachta gearrthéarmach agus meántéarmach na hinstitiúide thar thacar iomchuí tréimhsí ama, lena n-áirítear tréimhsí idirlae, chun a áirithiú go gcoimeádann an institiúid leibhéal leordhóthanacha maoláin leachtachta, faoi ghnáthdhálaí agus faoi dhálaí struis araon. Áirítear leis an measúnú seo na gnéithe seo a leanas:
- a. meastóireacht ar riachtanais leachtachta sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma;
 - b. meastóireacht ar riosca leachtachta ionlae;
 - c. meastóireacht ar acmhainn maolánach leachtachta agus frithchothromaithe; agus
 - d. tástáil struis leachtachta maoirseachta.

460. Chun riachtanais leachtachta, maoláin agus cumas frithchothromaithe a mheasúnú faoi ghnáthchoinníollacha, ba cheart d'údaráis inniúla tacú leis an anailís le fianaise ó na teimpléid tuairiscithe maidir le méadracht faireacháin bhreise mar atá sonraithe agus tugtha isteach san ITS maidir le tuairisciú maoirseachta⁴². Féadfaidh údaráis inniúla meastóireacht a dhéanamh ar riosca leachtachta ionlae níos lú gráinneach agus tástáil struis leachtachta, i gcás ina mbeidh údar maith leis sin mar gheall ar ábharthacht níos ísle na bhfoinsí riosca sin, go háirithe i gcás institiúidí Chatagóir 3 agus Chatagóir 4.

Meastóireacht ar riachtanais leachtachta sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma

461. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar riachtanais leachtachta na hinstitiúide sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma faoi ghnáthchoinníollacha agus faoi dhálaí struis (turraingí). Ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:

- a. riachtanais leachtachta struis na hinstitiúide ag amanna éagsúla, go háirithe roimh 30 lá, idir 30 lá agus 3 mhí, agus tar éis 3 go 12 mhí, agus go sonrach an éifeacht ar riachtanais leachtachta na hinstitiúide (glan-eis-sreafaí airgid) ag struis thromchúiseacha ach sochreidte, chun suaití neamhghnácha, ar fud an mhargaidh agus suaitheadh comhcheangailte a chlúdach; agus
- b. méid, suíomh agus airgeadra na riachtanas leachtachta agus, i gcás ina n-oibríonn institiúid in airgeadraí ábhartha éagsúla, tionchair leithleacha turraingí sna hairgeadraí éagsúla, chun riosca comhshó airgeadra a léiriú.

462. Ba cheart d'údaráis inniúla tacú le measúnú ar riosca leachtachta gearrthéarmach trí anailís a dhéanamh, ar a laghad, ar an LCR mar a shonraítear i Rialachán Tarmligthe (AE) 2015/61 ón gCoimisiún, agus go háirithe:

- a. cibé an bhfuil an institiúid ag tuairisciú a seasamh LCR i gceart; agus
- b. cibé an n-aithníonn an LCR riachtanais leachtachta na hinstitiúide go leordhóthanach.

463. Agus an tionchar a bhíonn ag turraingí ar riachtanais leachtachta na hinstitiúide á meas, ba cheart do na húdaráis inniúla gach foinse ábhartha riosca leachtachta don institiúid a chur san áireamh. Go háirithe, ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh, de réir mar is ábhartha:

- a. an fhéidearthacht nach n-aithneodh aon cheanglas rialála de chuid AE is infheidhme go leordhóthanach riachtanais leachtachta na hinstitiúide i gcás an chineáil cásanna struis a úsáidtear don cheanglas, lena n-áirítear i gcás ina bhfuil aibíochtaí níos giorra ná 30 lá.

⁴² Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2021/451.

- b. riosca a eascraíonn i leith contrapháirtithe mórdhíola maidir le hítimí ar an gclár comhardaithe agus comhchruinnithe maoinithe, agus na gníomhaíochtaí a fhéadfaidh an institiúid a ghlacadh chun a clú/saincheadúnais a chaomhnú á gcur san áireamh;
- c. rioscaí a thagann chun cinn maidir le sreafaí teagmhasacha airgid/ítimí lasmuigh den chlár comhardaithe (mar shampla, línte creidmheasa, glaonna corrlaigh) agus gníomhaíochtaí (mar shampla, tacaíocht leachtachta d'fheithiclí sainchuspóireacha neamh-chomhdhlúite thar oibleagáidí conarthacha), agus á gcur san áireamh gníomhaíochtaí na hinstitiúide a fhéadfaidh sí glacadh lena cháil/saincheadúnas a chaomhnú;
- d. insreafaí agus eis-sreafaí ar bhonn comhlán chomh maith le glanbhonn: i gcás ina bhfuil insreafaí agus eis-sreafaí an-ard ann, ba cheart d'údaráis inniúla aird ar leith a thabhairt ar an riosca don institiúid nuair nach bhfaightear insreafaí nuair a bhíonn tear ag súil leis, fiú nuair atá an glanriosca eis-sreafa teoranta;
- e. riosca a eascraíonn i leith contrapháirtithe miondíola, ag cur san áireamh gníomhaíochtaí a fhéadfaidh an institiúid a dhéanamh chun a clú/saincheadúnais a chaomhnú. Chun na críche sin, ba cheart do na húdaráis inniúla úsáid a bhaint as an modheolaíocht maidir le haicmiú taiscí miondíola i buicéid riosca éagsúla, de bhun Airteagal 24 agus Airteagal 25 de Rialachán Tarmligthe (AE) 2015/61 ón gCoimisiún;
- f. an riosca go ndéanfaidh rioscaí iomarcacha sa phróifíl chistiúcháin meántéarmach agus fadtéarmach dochar d'iompar na gcontrapháirtithe atá ábhartha don suíomh leachtachta gearrthéarmach; agus
- g. riosca a eascraíonn i gcomhthéacs taiscí muiníneacha⁴³.

Measúnú ar riosca leachtachta ionlae

464. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar neamhchosaint na hinstitiúide ar riosca leachtachta ionlae ar feadh tréimhse ama roghnaithe, lena n-áirítear infhaighteacht sócmhainní leachtacha ionlae i bhfianaise nádúr dothuartha na n-eis-sreafaí idirlae gan choinne nó easpa insreafaí. Féadfaidh údaráis inniúla ábharthacht ionchasach na foinse riosca seo a chur san áireamh, go háirithe i gcás institiúidí Chatagóir 3 agus Chatagóir 4. I gcás gach institiúide eile, i gcás ina meastar an fhoinsé riosca seo a bheith ábhartha, ba cheart go n-áireofaí sa mheasúnú sin, ar a laghad, meastóireacht ar leachtacht ionlae atá ar fáil nó inrochtana faoi ghnáthchoinníollacha agus faoi strus airgeadais nó oibriúcháin freisin (e.g. teipeanna TF, srianta dlíthiúla ar aistriú cistí, rochtain

⁴³ Tá na dea-chleachtais ar fáil i dtuarascáil an ÚBE: Faireachán ar chur chun feidhme an chóimheasa um chumhdach leachtachta san AE – Dara tuarascáil (EBA/REP/2021/07).

ar sheirbhísí baincéireachta comhfhreagraí a chur ar fionraí/foirceannadh agus/nó ar sheirbhísí imréitigh airgeadraí, tráchtearraí nó ionstraimí is suntasaí don institiúid).

465. I gcás na ndlínsí sin nach bhfuil tuairisciú ar riosca ionlae ar fáil go fóill iontu, ba cheart d'údaráis inniúla brath ar anailís na hinstitiúide féin ar an riosca leachtachta ionlae.

Meastóireacht ar acmhainn maolánach leachtachta agus frithchothromaithe

466. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar leordhóthanacht mhaolán leachtachta na hinstitiúide agus ar acmhainn fhrithchothromaithe chun freastal ar a riachtanais leachtachta laistigh de mhí agus thar thréimhsí ama éagsúla, b'fhéidir suas le bliain amháin, lena n-áirítear thar oíche. Ba cheart go gcuirfí san áireamh sa mheasúnú seo:

- a. na maoláin leachtachta atá ar fáil go díreach nó tréimhsí marthanais na hinstitiúide faoi chásanna éagsúla struis;
- b. an acmhainn fhrithchothromaithe fhoriomlán atá ar fáil don institiúid thar thréimhse iomlán an cháis struis ábhartha;
- c. saintréithe, amhail déine agus fad na gcásanna éagsúla struis agus na dtréimhsí éagsúla a breithníodh sa mheastóireacht ar riachtanais leachtachta na hinstitiúide;
- d. méid na sócmhainní a chaithfí a leachtú thar na tréimhsí ama ábhartha;
- e. cibé an bhfuil an maolán leachtachta iarbhír agus an acmhainn fhrithchothromaithe, lena n-áirítear cáilíocht na sócmhainní leachtacha, i gcomhréir le fonn riosca leachtachta na hinstitiúide; agus
- f. aicmiú agus cáilíocht sócmhainní leachtacha, mar atá sonraithe i Rialachán Tarmligthe (AE) 2015/61 ón gCoimisiún (Rialachán Tarmligthe LCR)⁴⁴.

467. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar chumas na hinstitiúide airgead a dhéanamh ar a sócmhainní leachtacha go tráthúil chun freastal ar a riachtanais leachtachta le linn tréimhse struis. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an ndéanann an institiúid tástáil ar a rochtain ar an margadh trí dhíolachán nó trí athcheannach a dhéanamh ar bhonn tréimhsiúil;
- b. cibé an bhfuil comhchruinnithe arda ann a d'fhéadfadh riosca rómheastachán a dhéanamh ar an maolán leachtachta agus ar an acmhainn frithchothromaithe;

⁴⁴ Rialachán Tarmligthe (AE) 2015/61 ón gCoimisiún an 10 Deireadh Fómhair 2014 chun forlíonadh a dhéanamh ar Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le ceanglas maidir le cumhdach leachtachta le haghaidh Institiúidí Creidmheasa le hábharthacht EEA (IO L 11, 17.1.2015, lch. 1-36).

- c. cibé an bhfuil na sócmhainní sa mhaolán neamhualaithe (mar a shainmhínítear iad i dTreoirlínte an ÚBE maidir le sócmhainní ualaithe agus neamhualaithe a nochtadh⁴⁵ (b) faoi rialú na foirne ábhartha agus ar fáil go héasca d'fhéidhm bainistithe leachtachta;
- d. cibé an bhfuil ainmníocht na sócmhainní leachtacha comhsheasmhach le dáileadh na riachtanas leachtachta de réir airgeadra;
- e. i gcás ina bhfuil sócmhainní leachtacha faighte ar iasacht ag an institiúid, an gcaithfidh sí iad a thabhairt ar ais le linn tréimhse struis leachtachta gearrthéarmach, rud a chiallódh nach mbeadh siad ar fáil ag an institiúid a thuilleadh chun freastal ar a heis-sreafaí struis agus glanéifeacht an idirbhirt á cur san áireamh; agus
- f. luach dóchúil na saoráidí leachtachta tiomanta, i gcás ina gcinnfidh na húdaráis inniúla gur féidir saoráidí den sórt sin a áireamh go pointe áirithe san acmhainn fhrithchothromaithe.

Tástáil struis leachtachta maoirseachta

468. Ba cheart do na húdaráis inniúla tástálacha struis leachtachta a úsáid, arna sainiú agus arna rith ag na húdaráis inniúla, mar uirlis neamhspleách chun rioscaí leachtachta gearrthéarmacha agus meántéarmacha a mheasúnú, chun:

- a. rioscaí leachtachta a shainaithint thar tréimhsí ama éagsúla agus i gcásanna struis éagsúla. Ba cheart cásanna struis a bheith mar chuid de na toimhdí struis 30 lá LCR, ach féadfaidh na húdaráis inniúla raon feidhme a measúnaithe a leathnú trí rioscaí a fhiosrú laistigh de 30 lá agus thar 30 lá, agus na toimhdí LCR a athrú chun rioscaí nach bhfuil clúdaithe go leormhaith sa LCR a léiriú;
- b. a dtuairim féin a chur in iúl ar rioscaí leachtachta de bhreis ar an bhfaisnéis ó thástálacha struis inmheánacha na hinstitiúide;
- c. sainréimsí riosca leachtachta a shainaithint agus a chainníochtú; agus
- d. cuirfidh siad a dtuairim in iúl ar an briosca leachtachta foriomlán a bhfuil an institiúid neamhchosainta dó, rud a chuirfidh ar a gcumas riosca coibhneasta na n-institiúidí a chur i gcomparáid. Ar a laghad, ba cheart go n-áireofaí leis sin tástáil struis mhaoirseachta lena gcuimseofaí strus atá sainiúil don institiúid agus ar fud an mhargaidh.

469. Féadfaidh údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar an athrú a d'fhéadfadh a bheith ar an gceanglas maidir le cumhdach leachtachta agus íogaireacht an cheanglais maidir le cumhdach leachtachta tar éis Airteagal 412(3) agus Airteagal 414 de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 a

⁴⁵ Treoirlínte ÚBE maidir le sócmhainní ualaithe agus neamhualaithe a nochtadh [ÚBE/GL/2014/03](#)

chur i bhfeidhm le linn cásanna éadroma struis, trí bhíthin tástáil struis a bhaineann go sonrach le leachtacht maoirseachta nó institiúide. Ba cheart go mbeadh na cásanna a chuirtear i bhfeidhm don mheasúnú seo níos lú de ghnáth (e.g. strus ar fud an mhargaidh amháin) ná na cásanna a úsáidtear chun marthanacht na hinstitiúide a thástáil (strus ar fud an mhargaidh agus sistéamach) agus go léireodh siad dá bharr sin cásanna nach mbeifí ag súil go ndéanfadh institiúidí a n-íosmhéid maolán leachtachta a úsáid. Agus tástáil struis leachtachta maoirseachta á déanamh acu d'institiúidí Chatagóir 3 agus de Chatagóir 4, féadfaidh údaráis inniúla níos lú cásanna a úsáid agus gráinneacht níos ísle san anailís a chur i bhfeidhm ná mar a fhéadfaidh institiúidí eile.

8.3 Measúnú a dhéanamh ar an riosca maoinithe dúchasach

470. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar riosca cistiúcháin na hinstitiúide agus an bhfuil na sócmhainní meántéarmacha agus fadtéarmacha agus na hítimí lasmuigh den chlár comhardaithe á gcomhlíonadh go leordhóthanach le raon ionstraimí cistiúcháin cobhsaí faoi ghnáthchoinníollacha agus faoi choinníollacha struis araon. Áirítear leis an measúnú seo na gnéithe seo a leanas:

- a. meastóireacht ar phróifíl maoinithe na hinstitiúide;
- b. meastóireacht ar rioscaí do chobhsaíocht na próifíle cistiúcháin;
- c. meastóireacht ar rochtain iarbhír ar an margadh; agus
- d. meastóireacht ar an athrú a bhfuiltear ag súil leis ar rioscaí cistiúcháin bunaithe ar phlean maoinithe na hinstitiúide.

Meastóireacht ar phróifíl maoinithe na hinstitiúide

471. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar oiriúnacht phróifíl cistiúcháin na hinstitiúide, lena n-áirítear neamhréireanna conarthacha agus iompraíochta meántéarmacha agus fadtéarmacha araon, i ndáil lena samhail gnó, lena straitéis agus lena fonn riosca. Go sonrach, ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an bhfuil sócmhainní meántéarmacha agus fadtéarmacha na hinstitiúide agus ítimí lasmuigh den chlár comhardaithe á gcomhlíonadh go leordhóthanach le raon d'ionstraimí cistiúcháin cobhsaí, de bhun Airteagal 413 de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013, agus an bhfuil neamhréireanna iarbhír aici thar an méid ábhartha go bhfuil tréimhsí ama laistigh de theorainneacha inghlactha maidir le múnla sonrach gnó na hinstitiúide;
- b. cibé acu – i bhfianaise thuairim an údaráis inniúil ar phróifíl inmhianaithe na hinstitiúide – an bhfuil próifíl chistiúcháin iarbhír na hinstitiúide faoi bhun a próifíle inmhianaithe;

- c. (áitiúil) fachtóirí rialála agus conarthacha a dhéanann difear do shaintréithe iompraíochta soláthraithe cistiúcháin (e.g. rialacháin maidir le himréiteach, tarrtháil, scéimeanna ráthaíochta taiscí, etc., toisc go bhféadfadh tionchar a bheith acu ar iompar soláthraithe cistiúcháin), go háirithe nuair a bhíonn athruithe nó difríochtaí ábhartha i gceist idir dlínsí ina bhfeidhmíonn an institiúid; agus
 - d. go dtiocfaidh leibhéal áirithe neamhréireanna as claochlú aibíochta ach go gcaithfidh siad fanacht laistigh de teorainneacha inláimhsithe agus inrialaithe chun cliseadh an tsamhail ghnó le linn tréimhsí struis nó athruithe ar imthosca an mhargaidh a chosc.
 - e. i gcás ina bhfuil sí ar fáil, aon fhaisnéis fhorlíontach a fhaightear ón maoirseoir AML/CFT maidir leis an neamhchosaint ar rioscaí ML/TF agus easnaimh ionchasacha chóras bainistíochta riosca ML/TF na hinstitiúide a d'fhéadfadh an riosca cistiúcháin a mhéadú.
472. Ba cheart d'údaráis inniúla tacú le measúnú ar phróifíl cistiúcháin na hinstitiúide trí anailís a dhéanamh, ar a laghad, ar an CCC mar a shonraítear i dTeideal IV de Chuid a Sé de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013, agus go háirithe:
- a. cibé an bhfuil an institiúid ag tuairisciú a seasamh NSFR i gceart; agus
 - b. cibé an n-aithníonn an NSFR riachtanais chobhsaí cistiúcháin na hinstitiúide go leordhóthanach.
473. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhféadfadh méadú do-ghlactha a bheith mar thoradh ar easnaimh ionchasacha a eascraíonn as próifíl chistiúcháin na hinstitiúide, amhail neamhréireanna aibíochta a sháraíonn teorainneacha inghlactha, comhchruinnithe iomarcacha foinsí maoinithe, leibhéal iomarcacha eire sócmhainní nó cistiú míchuí nó éagobhsaí sócmhainní fadtéarmacha i gcostas maoinithe don institiúid. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:
- a. an riosca go ndéanfaí cistiú a rolladh anonn ag rátaí úis níos airde i gcás ina bhfuil spleáchas iomarcach ar fhoinsí sonracha cistiúcháin, go n-ardóidh riachtanais chistiúcháin na hinstitiúide nó go mbreathnaítear ar fhoinsí maoinithe na hinstitiúide mar phróifíl is riosca a bheith ag an institiúid, go háirithe nuair nach dócha go ndéanfar na costais níos airde sin a aistriú go huathoibríoch chuig na cliaint; agus
 - b. cibé an laghdaítear rochtain ar mhaoiniú neamhurráithe agus an méadaítear praghas an mhaoinithe de bharr leibhéal méadaitheach um shócmhainní os cionn teorainneacha inghlactha.

Meastóireacht ar rioscaí do chobhsaíocht na próifíle cistiúcháin

474. Ba cheart d’údaráis inniúla breithniú a dhéanamh ar thosca a d’fhéadfadh cobhsaíocht na próifíle cistiúcháin a laghdú i ndáil le cineál agus saintréithe na sócmhainní, ítimí lasmuigh den chlár comhardaithe agus dliteanais. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:

- a. an fhéidearthacht nach n-aithneodh aon cheanglas rialála de chuid an AE atá infheidhme go leordhóthanach cobhsaíocht phróifíl cistiúcháin na hinstiúide faoi ghnáthchásanna nó faoi chásanna struis, lena n-áirítear tréimhsí ama níos faide ná bliain amháin;
- b. an fhíríc go mbeidh roinnt aicmí sainiúla sócmhainní níos suntasaí don instiúid agus/nó don chóras ná na cinn eile;
- c. an neamhréir aibíochta struchtúracha idir sócmhainní agus dliteanais in airgeadraí suntasacha éagsúla, i gcás inarb infheidhme, agus go comhiomlán, agus an chaoi a mbíonn tionchar ag neamhréireanna airgeadra a fhorleagadh neamhréireanna aibíochta struchtúracha ar an riosca foriomlán do chobhsaíocht na próifíle cistiúcháin; agus
- d. méadrachtaí cistiúcháin struchtúracha iomchuí (a oireann do shamhail ghnó na hinstiúide). I measc na samplaí de mhéadrachtaí maoinithe struchtúracha tá cóimheas iasachta/taisce, bearna maoinithe do chustaiméirí agus dréimire aibíochta arna choigeartú de réir iompair;
- e. saintréithe maoinithe a d’fhéadfadh rioscaí agus inní méadaithe ML/TF a léiriú ó thaobh stuamachta de (amhail spleáchas ar thaiscí neamhchónaitheacha go háirithe ó dhlínsí ardriosca (arna sainithint ag an gCoimisiún Eorpach), taiscí le láithreacha áirithinte coigríche nach bhfuil comhsheasmhach leis an ngnóthas; samhail, nó socruithe ráta úis neamhghnácha i gcomparáid le piaraí nach bhfuil ag teacht leis an gcineál táirge nó le samhail ghnó na hinstiúide). I gcás ina sainithnítear saintréithe den sórt sin, ba cheart d’údaráis inniúla dul i mbun idirchaidrimh leis an maoirseoir AML/CFT chun a measúnú a fháil ar an gcóras bainistíochta riosca ML/TF agus chun an tionchar ar an riosca cistiúcháin a chinneadh⁴⁶.

475. Ba cheart d’údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar rioscaí d’inhuanaitheacht na próifíle cistiúcháin a eascraíonn as comhchruinnithe i bhfoinsí maoinithe. Ba cheart dóibh na fachtóirí seo a leanas a chur san áireamh, de réir mar is ábhartha:

- a. comhchruinnithe ar bhealaí éagsúla, go háirithe agus i gcás inarb infheidhme: an cineál ionstraimí cistiúcháin a úsáidtear, margaí cistiúcháin sonracha, contrapháirtithe aonair nó contrapháirtithe nasctha agus rioscaí comhchruinnithe

⁴⁶ | gcomhréir le Treoirínte Comhair AML/CFT an ÚBE (ÚBE/GL/2021/15).

eile a d'fhéadfadh tionchar a bheith acu ar rochtain ar mhaoiniú sa todhchaí (ag díriú ar na margaí agus ar ionstraimí atá ábhartha maidir leis an bhfad- próifíl maoinithe téarmach agus ag tabhairt faoi deara go bhféadfadh a ndearcadh ar riosca comhchruinnithe sa phróifíl leachtachta gearrthéarmach a bheith ábhartha); agus

- b. an riosca go bhféadfadh drochthionchar a bheith ag eire sócmhainní ar inghlacthacht an mhargaidh d'fhiachas neamhurráithe na hinstiúide (i gcomhthéacs shaintréithe an mhargaidh/na margaí ina n-oibríonn an instiúid agus samhail gnó na hinstiúide). I measc na bhfactóirí don mheasúnú seo tá:
 - méid iomlán na sócmhainní ualaithe agus/nó a fuarthas ar iasacht i gcomparáid leis an gclár comhardaithe;
 - infhaighteacht sócmhainní in aisce (sócmhainní atá neamhualaithe ach a d'fhéadfadh a bheith faoi uimhriú), go háirithe nuair a chuirtear san áireamh iad maidir le maoiniú mórdhíola neamhurráithe iomlán;
 - leibhéal an ró-chomhthaobhaithe i gcomparáid leis an mbonn caipitil; tagraíonn ró-chomhthaobhacht don mhéid a sháraíonn luach na sócmhainní a úsáidtear chun cistiú urraithe a fháil ná méid barúlach an chistiúcháin a fuarthas (e.g. má úsáidtear EUR 120 de sócmhainní le haghaidh EUR 100 de mhaoiniú urraithe, is é 20 an ró-chomhthaobhú); agus
 - impleachtaí leibhéal an ró-chomhthaobhaithe don scéim árachais taiscí má theipeann ar an instiúid.

Meastóireacht ar rochtain iarbhír ar an margadh

476. Ba cheart go mbeadh na húdaráis inniúla ar an eolas faoi rochtain iarbhír na hinstiúide ar an margadh agus faoi na bagairtí atá ann faoi láthair agus a bheidh ann amach anseo ar an rochtain sin ar an margadh. Ba cheart dóibh na factóirí seo a leanas a chur san áireamh, de réir mar is ábhartha

- a. aon fhaisnéis is eol dóibh, lena n-áirítear faisnéis ón instiúid féin, a thabharfadh le fios go bhfuil éilimh arda á ndéanamh ag an instiúid ar mhargaí nó ar chontrapháirtithe áirithe (lena n-áirítear bainc cheannais) atá tábhachtach di, i gcoibhneas le hacmhainn na margaí/na gcontrapháirtithe sin;
- b. aon athrú suntasach nó athrú gan choinne ar eisiúint fiacha a dtagann na húdaráis inniúla ar an eolas fúthu i ngach margadh suntasach (lena n-áirítear in airgeadraí suntasacha); a thabhairt dá haire go mbeadh údaráis inniúla ag súil go gcuirfeadh instiúidí iad ar an eolas faoi aon athruithe den sórt sin. Ba cheart dóibh measúnú a dhéanamh freisin an bhfuil aon athruithe den sórt sin mar gheall ar roghanna

straitéiseacha na hinstitiúide nó an comharthaí iad de rochtain laghdaithe ar an margadh;

- c. an riosca go bhféadfadh tionchar diúltach a bheith ag nuacht faoin institiúid ar an margadh (dearcadh/muinín) agus mar sin rochtain ar an margadh. D'fhéadfadh go mbeadh nó nach bhfuil an nuacht sin ar eolas ag an margadh fós; agus
- d. comharthaí go bhféadfadh rioscaí leachtachta gearrthéarmacha (e.g. nuair a mheasúnaítear riosca leachtachta gearrthéarmach a bheith ard) an rochtain atá ag an institiúid ar a mórmhargá cistiúcháin a laghdú.

Meastóireacht ar an athrú a bhfuiltear ag súil leis ar rioscaí cistiúcháin bunaithe ar phlean maoinithe na hinstitiúide

477. Ba cheart d'údarás inniúla measúnú a dhéanamh ar an athrú a bhfuiltear ag súil leis ar rioscaí cistiúcháin bunaithe ar phlean cistiúcháin na hinstitiúide. Ba cheart na gnéithe seo a leanas a chur san áireamh sa mheasúnú seo:

- a. an chaoi a ndéanfaidh phlean cistiúcháin na hinstitiúide, nuair a fhorghníomhófar ina iomláine é, difear do rioscaí cistiúcháin na hinstitiúide, ag cur san áireamh go bhféadfadh cur i bhfeidhm an phlean cistiúcháin na rioscaí sa phróifíl cistiúcháin a mhéadú nó a laghdú; agus
- b. an dearcadh maoirseachta ar indéantacht an phlean.

8.4 Leachtacht a mheas agus bainistiú riosca maoinithe

478. Chun tuiscint chuimsitheach a bhaint amach ar phróifíl riosca leachtachta agus cistiúcháin na hinstitiúide, ba cheart d'údarás inniúla athbhreithniú a dhéanamh freisin ar an gcreat rialachais agus bainistithe riosca is bun lena riosca leachtachta agus maoinithe. Chuige sin, ba cheart do na húdarás inniúla measúnú a dhéanamh ar:

- a. an straitéis riosca leachtachta agus fonn riosca leachtachta;
- b. an creat, beartais agus nósanna imeachta eagraíochtúla;
- c. sainathint, tomhas, bainistiú, faireachán agus tuairisciú riosca;
- d. tástáil struis a bhaineann go sonrath le leachtacht na hinstitiúide;
- e. an creat rialaithe inmheánaigh do bhainistiú riosca leachtachta;
- f. pleananna teagmhasacha leachtachta na hinstitiúide; agus
- g. pleananna maoinithe an fhorais.

Straitéis riosca leachtachta agus fonn riosca leachtachta

479. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an ndéanann an institiúid a straitéis riosca leachtachta agus a fonn riosca leachtachta a shainiú agus a chur in iúl go hiomchuí. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an ndéanann an comhlacht bainistíochta an straitéis riosca leachtachta agus an fonn riosca leachtachta a bhunú, a fhormheas agus a nuashonrú;
- b. cibé an bhfuil creat iomchuí i bhfeidhm ag an institiúid chun a áirithiú go gcuirfear an straitéis riosca leachtachta in iúl go héifeachtach don fhoireann ábhartha;
- c. cibé an bhfuil an straitéis riosca leachtachta agus an fonn atá sainithe go soiléir, doiciméadaithe i gceart, curtha chun feidhme go héifeachtach agus curtha in iúl don fhoireann ábhartha ar fad;
- d. cibé an bhfuil an fonn riosca leachtachta oiriúnach don institiúid agus a samhail gnó, lamháltas foriomlán riosca, ról sa chóras airgeadais, riocht airgeadais agus cumas cistiúcháin á breithniú aici; agus
- e. cibé an bhfuil straitéis riosca leachtachta agus creat fonn na hinstitiúide lánpháirtithe i gceart laistigh dá creat d'fhonn riosca foriomlán.

Creat, beartais agus nósanna imeachta eagraíochtúla

480. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú cibé an bhfuil socruithe iomchuí ag an institiúid maidir le rialachas agus bainistiú riosca leachtachta agus cistiúcháin. Don mheasúnú seo, ba cheart d'údaráis inniúla a chur san áireamh:

- a. cibé an bhformheasann an comhlacht bainistíochta an rialachas agus na beartais chun riosca leachtachta agus cistiúcháin a bhainistiú agus an ndéanann sé nó sí iad a phlé agus a athbhreithniú go rialta;
- b. cibé an bhfuil an bhainistíocht shinsearach freagrach as na beartais agus na nósanna imeachta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm chun riosca leachtachta agus maoinithe a bhainistiú;
- c. cibé an gcinntíonn an bhainistíocht shinsearach go ndéantar monatóireacht ar chinntí an chomhlachta bhainistíochta;
- d. cibé an bhfuil an creat bainistíochta riosca leachtachta agus cistiúcháin comhsheasmhach go himheánach agus an áirithítear go bhfuil ILAAP cuimsitheach, agus go bhfuil sé lánpháirtithe go maith i bpróiseas bainistíochta riosca níos leithne na hinstitiúide;

- e. cibé an bhfuil na beartais agus na nósanna imeachta iomchuí don institiúid, agus a fonn riosca leachtachta á cur san áireamh; agus
- f. cibé an bhfuil na beartais agus na nósanna imeachta sainmhínithe i gceart, foirmiúil agus curtha in iúl go héifeachtach ar fud na hinstitiúide.

481. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil creat eagraíochtúil iomchuí ag an institiúid maidir le feidhmeanna bainistíochta riosca, tomhais agus rialaithe riosca leachtachta agus maoinithe, ag a bhfuil dóthain acmhainní daonna agus teicniúla chun na feidhmeanna sin a fhorbairt agus a chur chun feidhme agus chun na cúraimí faireacháin is gá a dhéanamh. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an bhfuil na córais agus na próisis rialaithe riosca leachtachta agus faireacháin á rialú ag feidhmeanna rialaithe neamhspleácha;
- b. cibé an gcumhdaíonn na feidhmeanna bainistithe, tomhais agus rialaithe riosca riosca leachtachta san institiúid iomlán (lena n-áirítear brainsí), agus go háirithe gach réimse inar féidir riosca leachtachta a ghlacadh, a mhaolú nó faireachán a dhéanamh air;
- c. cibé an bhfuil sraith doiciméad beartais leachtachta agus cistiúcháin ag an institiúid atá leordhóthanach chun iompar stuama a chur chun cinn i measc fhoireann na hinstitiúide (lena n-áirítear maidir le taiscí a ghlacadh) agus lena gceadaítear feidhmiú éifeachtach na bhfeidhmeanna rialaithe; agus
- d. cibé an bhfuil beartais agus nósanna imeachta scríofa inmheánacha iomchuí ag an institiúid chun riosca leachtachta agus cistiúcháin a bhainistiú, chomh maith le leordhóthanacht chreat bainistíochta riosca leachtachta agus maoinithe na hinstitiúide.

482. Ba cheart do na húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar leordhóthanacht chur chuige na hinstitiúide maidir le rochtain ar an margadh a choinneáil ar a margaí cistiúcháin suntasacha. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cur chuige na hinstitiúide maidir le láithreach leanúnach a choinneáil ar na margaí (rochtain ar an margadh a thástáil); i gcás institiúidí beaga sonracha nó samhlacha gnó speisialaithe, d'fhéadfadh sé nach mbeadh tástáil rochtana ar mhargaí ábhartha;
- b. cur chuige na hinstitiúide maidir le caidrimh láidre a fhorbairt le soláthraithe cistiúcháin chun an riosca go laghdófar a rochtain; agus
- c. aon fhianaise go mbeadh rochtain leanúnach ag an institiúid ar an margadh i gcónaí in aimsir struis (cé go bhféadfadh sé a bheith níos costasaí don institiúid é sin a dhéanamh ag amanna den sórt sin).

Sainaitint, tomhas, bainistiú, faireachán agus tuairisciú riosca

483. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil creat agus córais TF iomchuí ag an institiúid chun riosca leachtachta agus cistiúcháin a shainaitint agus a thomhas, i gcomhréir le méid, castacht, fonn riosca agus cumas glactha riosca na hinstitiúide. Ba cheart dóibh na fachtóirí seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an bhfuil modhanna iomchuí curtha i bhfeidhm ag an institiúid chun a sreafaí airgid a réamh-mheastachán thar thacar iomchuí tréimhsí ama, ag glacadh leis go bhfuil cásanna gnó mar is gnách agus struis, agus go cuimsitheach trasna tiománaithe riosca ábhartha;
- b. cibé an n-úsáideann an institiúid príomh-bhoinn tuisceana agus príomh-mhodheolaíochtaí iomchuí, a ndéantar athbhreithniú rialta orthu, lena n-aithnítear idirghníomhaíocht idir riosca éagsúla (creidmheasa, margadh, etc.) a eascraíonn as ítimí ar an gclár comhardaithe agus lasmuigh den chlár comhardaithe araon;
- c. nuair is ábhartha, an bhfuil gach eintiteas dlíthiúil, brainse agus fochuideachta ábhartha sa dlínse ina bhfuil an institiúid gníomhach san áireamh; agus
- d. cibé an dtuigeann an institiúid a cumas rochtain a fháil ar ionstraimí airgeadais cibé áit ina sealbhaítear iad, ag féachaint d'aon srianta dlíthiúla, rialála agus oibriúcháin ar a n-úsáid, lena n-áirítear, mar shampla, dorochtaineacht sócmhainní de bharr eire le linn tréimhsí ama éagsúla.

484. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil creat tuairiscithe iomchuí ag institiúidí maidir le riosca leachtachta agus maoinithe. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an bhfuil sraith critéar tuairiscithe comhaontaithe ag an mbainistíocht shinsearach, lena sonraítear raon feidhme, modh agus minicíocht an tuairiscithe ar riosca leachtachta agus cistiúcháin agus cé atá freagrach as na tuarascálacha a ullmhú;
- b. cáilíocht agus oiriúnacht na gcóras faisnéise, an fhaisnéis bhainistíochta agus na sreafaí faisnéise inmheánacha a thacaíonn le bainistiú riosca leachtachta agus maoinithe agus an bhfuil na sonraí agus an fhaisnéis arna n-úsáid ag an institiúid intuigthe don spriocghrúpa, cruinn agus inúsáidte (e.g. tráthúil, gan a bheith ró-chasta, laistigh den raon feidhme ceart, etc.); agus
- c. cibé an gcuirtear tuarascálacha agus doiciméid shonracha ina bhfuil faisnéis chuimsitheach agus inrochtana ar riosca leachtachta faoi bhráid na bhfaighteoirí iomchuí go rialta (amhail an comhlacht bainistíochta, an bhainistíocht shinsearach nó coiste um dhliteanas sócmhainní).

485. Ba cheart do na húdaráis iniúla measúnú a dhéanamh ar leordhóthanacht an phróisis chun riosca leachtachta ionlae a thomhas, go háirithe i gcás na n-institiúidí sin a ghlacann páirt i gcórais íocaíochta, socraíochta agus imréitigh. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an ndéanann an institiúid faireachán agus rialú leordhóthanach ar shreafaí airgid agus ar acmhainní leachtacha atá ar fáil chun ceanglais agus réamhaisnéisí ionlae a chomhlíonadh nuair a tharlóidh sreafaí airgid i rith an lae; agus
- b. cibé an ndéanann an institiúid tástáil struis shonrach leordhóthanach le haghaidh oibríochtaí ionlae (i gcás inar cheart don institiúid cásanna comhchosúla leo sin a shonraítear thuas a bhreithniú).

486. Ba cheart d'údaráis iniúla a mheasúnú cibé an bhfuil sraith leordhóthanach táscairí ag an institiúid maidir leis an staid leachtachta agus maoinithe atá oiriúnach don tsamhail ghnó agus do chineál, scála agus castacht na hinstitiúide. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an léiríonn na táscairí próifíl riosca leachtachta na hinstitiúide go leordhóthanach, amhail:
 - méid éagsúlaithe na sócmhainní leachtacha sa mhaolán leachtachta idir na catagóirí éagsúla sócmhainní leachtacha agus laistigh den chatagóir chéanna sócmhainní leachtacha agus aon fachtóirí éagsúlaithe ábhartha eile, amhail cineálacha eisitheoirí, contrapháirtithe nó suíomh geografach na n-eisitheoirí agus na gcontrapháirtithe sin;
 - méid na comhsheasmhachta idir ainmníocht airgeadra a sócmhainní leachtacha agus dáileadh a nglan-eis-sreafaí leachtachta de réir airgeadra;
- b. cibé an gcumhdaíonn na táscairí go leormhaith príomhghnéithe riosca leachtachta a bhaineann le rioscaí féideartha aille atá nasctha le, i measc nithe eile:
 - comhchruinniú aibíochta na n-eis-sreafaí, ag cur san áireamh freisin aon tarraingt siar luath féideartha dliteanais, go háirithe sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma;
 - cláir thacaíochta na mbanc ceannais;
- c. cibé an gcumhdaíonn na táscairí príomhleochaileachtaí cistiúcháin struchtúracha na hinstitiúide go leordhóthanach, lena gcumhdaítear na gnéithe seo a leanas, i gcás inarb iomchuí:
 - an méid spleáchais ar mhargadh aonair nó ar líon ró-bheag margáí/contrapháirtithe;

- 'greamaitheacht' na bhfoinsí maoinithe agus na tosca a spreagann iompar;
 - comhchruinniú gníomhaíochtaí in airgeadraí éagsúla, eadhon an méid comhsheasmhachta idir ainmníocht airgeadra an chistithe chobhsaí atá ar fáil agus dáileadh de réir airgeadra an chistithe chobhsaí is gá;
 - comhchruinniú maoinithe ó iasachtóirí sonracha, lena n-áirítear bainc cheannais, sa ghearrthéarma, sa mheántéarma agus san fhadtéarma;
 - comhchruinniú aibíochtaí agus bearnaí aibíochta san fhadtéarma; agus
- d. cibé an bhfuil na táscairí doiciméadaithe go leordhóthanach, athbhreithniú tréimhsiúil, úsáid mar ionchuir chun fonn riosca na hinstitiúide, mar chuid de thuairiscíú bainistíochta a shainiú agus a úsáidtear chun teorainneacha oibriúcháin a shocrú.

Tástáil struis a bhaineann go sonracha le leachtacht hinstitiúide

487. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil tástáil struis atá sainiúil do leachtacht leordhóthanach curtha chun feidhme ag institiúid mar chuid dá clár foriomlán tástála struis, i gcomhréir le *Treoirlínte ÚBE maidir le tástáil struis institiúidí*, tionchar na n-imeachtaí díobhálacha ar a neamhchosaint ar riosca agus ar leordhóthanacht cainníochtúil agus cáilíochtúil a sócmhainní leachtacha a thuiscint, agus a chinneadh an leor sealúchais leachtachta na hinstitiúide chun rioscaí a chumhdach a fhéadfaidh criostalú le linn cineálacha éagsúla cásanna struis agus/nó aghaidh a thabhairt ar rioscaí a bhaineann le rialú, le rialachas nó le heasnamh eile. Chun na críche sin, ba cheart d'údaráis inniúla a chur san áireamh an bhfuil creat tástála struis na hinstitiúide iomchuí maidir leis an méid seo a leanas seo a leanas:
- a. tréimhse mharthanas na hinstitiúide a chinneadh i bhfianaise a maolán leachtachta atá ann cheana agus a foinsí cobhsaí maoinithe, agus fonn riosca na hinstitiúide á cur san áireamh, le linn tréimhse struis leachtachta atá dian ach inchreidte;
 - b. anailís a dhéanamh ar thionchar cásanna struis ar a sheasamh leachtachta comhdhlúite ar fud an ghrúpa agus ar sheasamh leachtachta na n-eintiteas aonair agus na línte gnó; agus
 - c. tuiscint a fháil ar na háiteanna ina bhféadfadh rioscaí teacht chun cinn, beag beann ar a struchtúr eagraíochtúil agus ar an méid bainistíochta riosca leachtachta láraithe.
488. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú freisin an bhfuil gá le tástálacha breise ar eintitis aonair agus/nó ar fhoghrúpaí leachtachta atá neamhchosanta ar rioscaí suntasacha leachtachta. Ba cheart go gcuirfí san áireamh leis na tástálacha sin iarmhairtí na gcásanna thar tréimhsí ama éagsúla, lena n-áirítear ar bhonn ionlae.

489. Ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú go soláthraíonn an institiúid tionchar samhaltaithe na gcineálacha éagsúla cásanna struis, chomh maith le roinnt tástálacha íogaireachta (ar bhonn na comhréireachta). Ba cheart breithniú cúramach a dhéanamh ar mheasúnú a dhéanamh ar dhearadh cásanna struis agus ar éagsúlacht na turraingí a insamhladh iontu, ag cur san áireamh an measann an institiúid, sa dearadh seo, ní hamháin ar an am atá caite, ach go n-úsáideann sí freisin hipitéisí bunaithe ar bhreithiúnas na saineolaithe. Ba cheart d'údaráis inniúla anailís a dhéanamh an bhfuil na cásanna seo a leanas ar a laghad san áireamh:

- a. gearrthéarmach agus fadtréimhseach;
- b. institiúid-shonrach agus ar fud an mhargaidh (a tharlaíonn go comhuaineach i margaí éagsúla); agus
- c. meascán de (i) agus (ii).

490. Gné thábhachtach ar cheart do na húdaráis inniúla a mheas agus creat tástála struis na hinstitiúide á measúnú acu is ea samhaltú tionchar an cháis nó na gcásanna hipitéiseacha struis ar shreafaí airgid na hinstitiúide agus ar a cumas frithchothromaithe agus léaslíne mharthanais na hinstitiúide, agus an léiríonn an samhaltú an méid seo a leanas éagsúla. tionchair a d'fhéadfadh a bheith ag strus eacnamaíoch ar shócmhainní institiúide agus ar a hin-sreafaí agus ar a heis-sreafaí.

491. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú freisin an bhfuil cur chuige coimeádach ag an institiúid maidir le toimhdí tástála struis a shocrú. Ag brath ar chineál agus ar dhéine an cháis, ba cheart do na húdaráis inniúla a mheas, de réir mar is ábhartha, oiriúnacht roinnt toimhdí, go háirithe:

- a. rith chun srutha maoinithe miondíola;
- b. laghdú ar mhaoiniú mórdhíola urraithe agus neamhurraithe;
- c. an comhghaol idir margaí cistiúcháin agus éagsúlú ar fud margaí éagsúla;
- d. neamhchosaintaí teagmhasacha breise lasmuigh den chlár comhardaithe;
- e. tionachtaí maoinithe (e.g. i gcás ina bhfuil roghanna glaonna ag an soláthraí maoinithe);
- f. tionchar aon mheathlaithe ar rátáil chreidmheasa na hinstitiúide;
- g. comhshó FX agus rochtain ar mhargaí malairte eachtraí agus ar chuntais bhaincéireachta comhfhreagraí;
- h. an cumas leachtacht a aistriú thar aonáin, earnálacha agus tíortha;

- i. meastacháin ar fhás an chláir chomhardaithe amach anseo; agus
- j. mar gheall ar rioscaí do cháil, ceanglas intuigthe ar an institiúid sócmhainní a tharrolladh agus cineálacha eile tacaíochta leachtachta a leathnú nó a chothabháil.

492. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh an bhfuil creat bainistíochta thástáil struis a bhaineann go sonrach le leachtacht na hinstitiúide iomchuí agus an bhfuil sé lánpháirtithe i gceart sa straitéis iomlán um bainistiú riosca. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an bhfuil méid agus minicíocht na dtástálacha struis iomchuí do chineál agus do chastacht na hinstitiúide, dá neamhchosaintaí ar riosca leachtachta agus dá tábhacht choibhneasta sa chóras airgeadais;
- b. cibé an ndéantar torthaí na tástála struis a chomhtháthú i bpróiseas pleanála straitéisí na hinstitiúide maidir le leachtacht agus cistiú agus an n-úsáidtear iad chun éifeachtúlacht na bainistíochta leachtachta a mhéadú i gcás géarchéime, lena n-áirítear i bplean teagmhasach leachtachta agus téarnaimh na hinstitiúide;
- c. cibé an bhfuil próiseas leordhóthanach ag an institiúid chun fachtóirí riosca oiriúnacha a shainaithint chun tástálacha struis a dhéanamh, ag féachaint do na leochaileachtaí ábhartha uile is féidir an bonn a bhaint de sheasamh leachtachta na hinstitiúide áirithe;
- d. cibé an ndéantar athbhreithniú agus nuashonrú sách minic ar thiomhdí agus cásanna; agus
- e. i gcás ina bhfuil measúnú á dhéanamh ar bhainistíocht leachtachta grúpa, cibé an dtugann an institiúid aird leordhóthanach ar aon chonstaicí a d'fhéadfadh a bheith ann ar aistriú leachtachta laistigh den ghrúpa.

Creat rialaithe inmheánaigh riosca leachtachta

493. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil teorainn inmheánach agus creat rialaithe láidir cuimsitheach ag an institiúid mar aon le cosaintí fóna chun a riosca leachtachta a mhaolú nó a theorannú i gcomhréir lena fonn riosca. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas a chur san áireamh:

- a. an teorainn agus an creat rialaithe leordhóthanach le haghaidh castachta, méid agus samhail gnó na hinstitiúide agus léiríonn sé na tiománaithe ábhartha éagsúla a bhaineann le riosca leachtachta, amhail neamhréireanna aibíochta, neamhréireanna airgeadra, idirbhearta díorthach, bainistiú comhthaobhachta, ítimí lasmuigh den chlár comhardaithe agus riosca leachtachta ionlae;
- b. cibé an bhfuil teorainneacha i bhfeidhm ag an institiúid chun comhsheasmhacht a áirithiú idir ainmníocht airgeadra a sócmhainní leachtachta agus dáileadh a glan-eis-

sreafaí leachtachta de réir airgeadra i gcomhréir le hAirteagal 8(6) de Rialachán Tarmligthe (AE) 2015/61 ón gCoimisiún;

- c. cibé an bhfuil teorainneacha agus córais faireacháin leordhóthanacha curtha chun feidhme ag an institiúid atá comhsheasmhach lena fonn riosca leachtachta agus a bhaineann úsáid as torthaí tástálacha struis leachtachta;
- d. cibé an ndéanann comhlachtaí inniúla na hinstitiúide athbhreithniú rialta ar na teorainneacha riosca agus cuirtear in iúl go soiléir iad do na línte gnó ábhartha uile;
- e. cibé an bhfuil nósanna imeachta soiléire trédhearcacha ann maidir leis an gcaoi a ndéantar teorainneacha riosca leachtachta aonair a fhorghnó agus a athbhreithniú;
- f. cibé an bhfuil nósanna imeachta soiléire trédhearcacha ann maidir leis an gcaoi a ndéantar faireachán ar chomhlíonadh na dteorainneacha riosca leachtachta aonair agus conas a láimhseáiltear sáruithe teorainneacha (lena n-áirítear nósanna imeachta soiléire um ardú agus tuairisciú); agus
- g. cibé an gcabhraíonn an creat teorann agus rialaithe leis an institiúid a áirithiú go bhfuil struchtúr maoinithe éagsúlaithe agus sócmhainní leachtacha leordhóthanacha inrochtana ar fáil.

494. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil córas praghsála aistrithe leordhóthanach curtha chun feidhme ag an institiúid mar chuid den chreat rialaithe riosca leachtachta. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an gcumhdaíonn córas aistrithe praghsála na hinstitiúide na gníomhaíochtaí gnó ábhartha uile;
- b. cibé an n-ionchorpraítear i gcóras praghsála aistrithe cistí na hinstitiúide na costais, na sochair agus na rioscaí leachtachta ábhartha uile;
- c. cibé an gceadaíonn an sásra a thagann as sin don bhainistíocht dreasachtaí iomchuí a thabhairt chun riosca leachtachta a bhainistiú;
- d. cibé an ndéantar an mhodheolaíocht praghsála aistrithe agus a calabrú a athbhreithniú agus a nuashonrú go hiomchuí i bhfianaise mhéid agus chastacht na hinstitiúide;
- e. cibé an gcuirtear an córas praghsála aistrithe agus a mhodheolaíocht in iúl don fhoireann ábhartha; agus
- f. mar fhachtóir breise, cibé an n-úsáidtear beartas na hinstitiúide maidir le modheolaíocht na praghsála aistrithe cistí (FTP) a ionchorprú sa chreat praghsála inmheánach chun idirbhearta le custaiméirí a mheasúnú agus a chinneadh (áirítear

leis seo an dá thaobh den chlár comhardaithe, e.g. iasachtaí a dheonú agus taiscí a ghlacadh).

495. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil rialuithe leordhóthanacha ag an institiúid maidir leis an maolán sócmhainní leachtacha. Ba cheart dóibh an méid seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an gcumhdaítear leis an gcreat rialaithe faireachán tráthúil ar mhaolán na sócmhainní leachtacha, lena n-áirítear cáilíocht na sócmhainní, infhaighteacht láithreach don ghrúpeintiteas a úsáideann na sócmhainní chun rioscaí leachtachta a chumhdach agus aon bhaic ar a gcomhshó go tráthúil in airgead;
- b. cibé an bhfuil teorainneacha tiúchana i bhfeidhm ag an institiúid idir na catagóirí éagsúla sócmhainní leachtacha agus laistigh den chatagóir chéanna sócmhainní leachtacha sa mhaolán leachtachta (de réir contrapháirtí, cineál eisitheora nó suíomh geografach na n-eisitheoirí agus na gcontrapháirtithe sin) i gcomhréir le hAirteagal 8(1) de Rialachán Tarmilgthe (AE) 2015/61 ón gCoimisiún; agus
- c. cibé an bhfuil beartas iomchuí ag an institiúid maidir le faireachán a dhéanamh ar dhálaí an mhargaidh a d'fhéadfadh cur isteach ar a cumas sócmhainní a dhíol nó a athcheannach go tapa ar an margadh.

Pleananna teagmhasacha leachtachta

496. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh i dtaobh an sonraítear go leormhaith i bplean teagmhasach leachtachta (LCP) na hinstitiúide na beartais, na nósanna imeachta agus na pleananna gníomhaíochta chun freagairt do mhórbhriseadh féideartha ar chumas na hinstitiúide í féin a mhaoiniú. Ba cheart go gcuirfí san áireamh leo inneachar agus raon feidhme na mbeart cistiúcháin theagmhasach atá san áireamh sa LCP, agus go háirithe fachtóirí amhail:

- a. cibé an dtugann an LCP míniú leordhóthanach ar na socruithe rialachais maidir lena ghníomhachtú agus lena chothabháil.
- b. cibé an léiríonn an LCP próifíl riosca a bhaineann go sonrach le leachtacht agus próifíl riosca níos leithne na hinstitiúide.
- c. cibé an bhfuil creat de tháscairí réamhrabhaidh leachtachta ag an institiúid, lena n-áirítear i measc daoine eile iad sin a bunaíodh mar tháscairí leachtachta in ÚBE GL maidir le táscairí plean téarnaimh ar dóigh dóibh a bheith éifeachtach chun cur ar chumas na hinstitiúide imthosca margaidh atá ag dul in olcas a shainaithint go tráthúil agus a chinneadh go tapa cad iad na gníomhartha is gá a dhéanamh.
- d. cibé an dtugann an LCP cur síos soiléir go bhfuil an maolán leachtachta LCR deartha le húsáid i gcás struis, fiú má bhíonn luachanna LCR faoi bhun 100 % mar thoradh

air sin, lena n-áirítear go bhfuil sé mar chuid den bhainistiú riosca leachtachta a bhfuiltear ag súil leis faoi strus go bhfuil cumarsáid ina dhiaidh sin chuig sinsearach déantar an bhainistíocht má shroictear luachanna LCR níos ísle bunaithe. Ba cheart go léireodh an LCP agus go ndéanadh sé cur síos soiléir ar an gcaoi ar cheart riosca leachtachta a bhainistiú faoi strus chun stiúradh chomh gar agus is féidir i dtreo na leibhéil LCR spriocdhírthe.

- e. cibé an gcuireann an LCP na foinsí cistiúcháin ábhartha (féideartha) go léir in iúl go soiléir, lena n-áirítear na méideanna measta atá ar fáil do na foinsí éagsúla leachtachta agus an t-am measta is gá chun cistí a fháil uathu.
- f. cibé an bhfuil na bearta i gcomhréir le straitéis riosca fhoriomlán na hinstitiúide agus le fonn riosca leachtachta.
- g. oiriúnacht na dtoimhdí maidir le ról mhaoiniú an bhainc ceannais i LCP na hinstitiúide. D'fhéadfadh tuairimí na hinstitiúide maidir leis an méid seo a leanas seo a leanas a bheith san áireamh i samplaí de na fachtóirí a fhéadfaidh na húdaráis inniúla a mheas:
 - infhaighteacht reatha agus sa todhchaí ar fhoinsí malartacha maoinithe féideartha a bhaineann le cláir iasachtaí bainc ceannais;
 - na cineálacha saoráidí iasachtaithe, an chomhthaobhacht inghlactha agus na nósanna imeachta oibríochtúla chun rochtain a fháil ar chistí bainc ceannais; agus
 - na himthosca faoina mbeadh gá le cistiú ón mbanc ceannais, an méid a bheadh ag teastáil agus an tréimhse ar dócha go mbeadh gá lena leithéid de mhaoiniú ón mbanc ceannais.

497. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil na gníomhaíochtaí a bhfuil tuairisc orthu sa LCP indéanta i ndáil leis na cásanna struis ina bhfuil sé i gceist iad a dhéanamh. Ba cheart go gcuirfí san áireamh fachtóirí mar:

- a. an leibhéal comhsheasmhachta agus idirghníomhaithe idir tástálacha struis na hinstitiúide a bhaineann le leachtacht, a LCP agus a táscairí luathrabhaidh leachtachta;
- b. cibé an cosúil go gcuirfidh na gníomhaíochtaí atá sainithe sa LCP ar chumas na hinstitiúide freagairt go leormhaith do raon cásanna féideartha de struis leachtachta trom, lena n-áirítear strus institiúid-shonrach agus ar fud an mhargaidh, chomh maith leis an idirghníomhú féideartha eatarthu; agus
- c. cibé an bhfuil na gníomhaíochtaí atá sainithe sa LCP cainníochtaithe go stuama i dtéarmaí acmhainne giniúna leachtachta faoi choinníollacha struis agus an t-am is

gá chun iad a fhorghníomhú, ag cur san áireamh ceanglais oibríochtúla amhail comhthaobhacht a ghealladh ag banc ceannais.

498. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar oiriúnacht chreat rialachais na hinstitiúide maidir lena LCP. Ba cheart go gcuirfí san áireamh fachtóirí mar:

- a. oiriúnacht nósanna imeachta formhéadaithe agus tosaíochta ina sonraítear cathain agus conas is féidir agus ba chóir gach ceann de na gníomhaíochtaí a chur i ngníomh;
- b. cibé an bhfuil beartais agus nósanna imeachta leordhóthanacha ag an institiúid maidir le cumarsáid laistigh den institiúid agus le páirtithe seachtracha; agus
- c. leibhéal na comhsheasmhachta idir an LCP agus pleananna leanúnachais gnó na hinstitiúide.

Pleananna maoinithe

499. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil an plean cistiúcháin indéanta agus iomchuí i ndáil le cineál, scála agus castacht na hinstitiúide, a gníomhaíochtaí reatha agus réamh-mheasta agus a próifíl leachtachta agus maoinithe. Ba cheart go gcuirfí san áireamh fachtóirí mar:

- a. cibé an bhfuil an plean cistiúcháin láidir ó thaobh a chumas chun tacú leis na gníomhaíochtaí gnó réamh-mheasta faoi chásanna díobhálacha;
- b. an t-athrú a bhfuiltear ag súil leis ar phróifíl cistiúcháin na hinstitiúide a eascraíonn as cur i bhfeidhm an phlean maoinithe agus an bhfuil sé sin oiriúnach i bhfianaise ghníomhaíochtaí agus mhúnla gnó na hinstitiúide;
- c. cibé an dtacaíonn an plean maoinithe le haon fheabhsuithe riachtanacha nó inmhianaithe ar phróifíl mhaoinithe na hinstitiúide;
- d. a ndearcadh féin ar ghníomhaíocht an mhargaidh (athruithe ar) ghníomhaíocht margaidh arna beartú ag institiúidí ina ndlínse ar leibhéal comhiomlán, agus cad a chiallaíonn sé sin d'indéantacht na bpleananna maoinithe aonair;
- e. cibé an bhfuil an plean maoinithe:
 - comhtháite le plean straitéiseach foriomlán na hinstitiúide;
 - comhsheasmhach lena shamhail ghnó; agus
 - comhsheasmhach lena fonn riosca leachtachta;

500. Ina theannta sin, féadfaidh údaráis inniúla an méid seo a leanas seo a leanas a bhreithniú:

- a. cibé an ndéanann an institiúid anailís leordhóthanach agus an bhfuil sé ar an eolas faoi oiriúnacht agus leordhóthanacht an phlean cistiúcháin i bhfianaise staid leachtachta agus cistiúcháin reatha na hinstitiúide agus an fhorbairt atá beartaithe dóibh. Mar chuid de sin, féadfaidh údaráis inniúla a mheas an féidir le bainistíocht shinsearach na hinstitiúide a mhíniú cén fáth a bhfuil an phlean cistiúcháin indéanta agus cá bhfuil na laigí aige;
- b. beartas na hinstitiúide chun a chinneadh cad iad na toisí maoinithe agus cad iad na margaí atá suntasach don institiúid (agus an leor iad);
- c. an tréimhse ama atá beartaithe ag an institiúid maidir le haistriú chuig próifíl chistiúcháin eile, más gá nó más mian leis, ag cur san áireamh go bhféadfadh rioscaí a bheith i gceist má tá ascnamh chuig an stát deiridh ró-ghasta nó ró-mhall; agus
- d. cibé an bhfuil straitéisí éagsúla agus nósanna imeachta soiléire bainistíochta sa phlean maoinithe chun athruithe straitéise a chur i bhfeidhm go tráthúil.

501. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil plean maoinithe na hinstitiúide curtha chun feidhme go hiomchuí. Ar a laghad, ba cheart dóibh an méid seo a leanas a chur san áireamh:

- a. cibé an bhfuil an phlean maoinithe doiciméadaithe i gceart agus curtha in iúl don fhoireann ábhartha ar fad; agus
- b. cibé an bhfuil an phlean maoinithe fite fuaite in oibríochtaí laethúla na hinstitiúide, go háirithe sa phróiseas cinnteoireachta maoinithe.

502. Ina theannta sin, féadfaidh údaráis inniúla a chur san áireamh an bhfuil an institiúid in ann an phlean cistiúcháin a réiteach leis na sonraí a chuirtear ar fáil d'údaráis inniúla sa teimpléad plean cistiúcháin.

503. Ba cheart d'údaráis inniúla breathnú ar cháilíocht phróisis na hinstitiúide chun faireachán a dhéanamh ar chur i gcrích an phlean cistiúcháin agus ar a cumas freagairt d'imeachtaí go tráthúil. Don mheasúnú seo, ba cheart d'údaráis inniúla a chur san áireamh fachtóirí amhail:

- a. cáilíocht na nuashonruithe don bhainistíocht (sinsearach) maidir le stádas reatha chur i gcrích an phlean maoinithe;
- b. cibé an bhfuil sé beartaithe sa phlean cistiúcháin bearta malartacha cúlchiste a chur chun feidhme má thagann athruithe ar dhálaí an mhargaidh; agus

- c. beartas agus cleachtas na hinstitiúide maidir le hathbhreithniú agus nuashonrú rialta ar an bplean maoinithe nuair a bhíonn difríocht shuntasach idir an maoiniú a cruinníodh agus an plean maoinithe.

8.5 Achoimre ar thorthaí agus scórála

504. Tar éis an mheasúnaithe thuas, ba cheart do na húdaráis inniúla teacht ar thuairim maidir le rioscaí maoinithe agus leachtachta na hinstitiúide. Ba cheart an dearcadh seo a léiriú in achoimre ar thorthaí, mar aon le scór riosca bunaithe ar na breithnithe atá sonraithe i dTáblaí 9 agus 10.

Tábla 9. Breithnithe maoirseachta chun scór a shannadh do riosca leachtachta

Scór riosca	Dearcadh maoirseachta	Breithnithe maidir le riosca dúchasach	Breithnithe maidir le bainistíocht agus rialuithe leordhóthanacha
1	Tá riosca íseal ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> Tá riosca neamhábhartha/an-íseal ag éirí as neamhréireanna (e.g. idir aibíocht, airgeadraí, etc.). Tá méid agus comhdhéanamh an mhaoláin leachtachta leordhóthanach agus oiriúnach. Níl leibhéal na dtiománaithe eile riosca leachtachta (e.g. riosca clú, neamhábaltacht leachtacht laistigh den ghrúpa, etc.) ábhartha/an-íseal. 	<ul style="list-style-type: none"> Tá comhsheasmhacht idir beartas agus straitéis riosca leachtachta na hinstitiúide agus a straitéis fhoriomlán agus a fonn riosca. Tá an creat eagraíochtúil do riosca leachtachta láidir agus tá freagrachtaí soiléire ann agus deighilt shoiléir tascanna idir glacadóirí riosca agus feidhmeanna bainistíochta agus rialaithe. Tá córais tomhais riosca leachtachta, monatóireachta agus tuairiscithe oiriúnach. Tá teorainneacha inmheánacha agus an creat rialaithe le haghaidh riosca leachtachta fóna agus tá siad i gcomhréir le straitéis bainistithe riosca agus fonn riosca na hinstitiúide.
2	Tá riosca meánach íseal ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> Bíonn riosca íseal go meánach i gceist le neamhréireanna (m.sh idir aibíocht, airgeadraí, etc.). Tá riosca íseal go meánach ag baint le méid agus comhdhéanamh an mhaoláin leachtachta. Tá leibhéal na dtiománaithe eile riosca leachtachta (e.g. riosca clú, neamhábaltacht leachtacht laistigh den ghrúpa, etc.) íseal go meánach. 	<ul style="list-style-type: none"> Tá comhsheasmhacht idir beartas agus straitéis riosca leachtachta na hinstitiúide agus a straitéis
3	Tá riosca meánach ard ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an	<ul style="list-style-type: none"> Bíonn riosca idir meánach agus ard i gceist le neamhréireanna (e.g. idir aibíocht, airgeadraí, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> Tá comhsheasmhacht idir beartas agus straitéis riosca leachtachta na hinstitiúide agus a straitéis

Scór riosca	Dearcadh maoirseachta	Breithnithe maidir le riosca dúchasach	Breithnithe maidir le bainistíocht agus rialuithe leordhóthanacha
	institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> Tá riosca idir meánach agus ard ag baint le méid agus comhdhéanamh an mhaoláin leachtachta. Tá leibhéal na dtiománaithe eile riosca leachtachta (e.g. riosca clú, neamhábaltacht leachtacht laistigh den ghrúpa, etc.) idir meánach agus ard. 	<p>fhoriomlán agus a fonn riosca.</p> <ul style="list-style-type: none"> Níl i ndóthain scaraidh idir an creat eagraíochtúil le haghaidh riosca leachtachta freagrachtaí agus cúraimí agus na glacadóirí riosca agus na feidhmeanna bainistíochta agus rialaithe. Ní thugtar faoi chórais tomhais riosca leachtachta, monatóireachta agus tuairiscithe le cruinneas agus minicíocht leordhóthanach. Níl teorainneacha inmheánacha agus an creat rialaithe le haghaidh riosca leachtachta i gcomhréir le straitéis bainistithe riosca nó fonn riosca na hinstiúide.
4	Tá riosca ard ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> Bíonn riosca ard i gceist le neamhréireanna (e.g. idir aibíocht, airgeadraí, etc.). Tá riosca ard ag baint le méid agus comhdhéanamh an mhaoláin leachtachta. Tá leibhéal na dtiománaithe eile riosca leachtachta (e.g. riosca clú, neamhábaltacht leachtacht laistigh den ghrúpa, etc.) ard. 	

Tábla 10. Breithnithe maoirseachta chun scór a shannadh do riosca maoinithe

Scór riosca	Dearcadh maoirseachta	Breithnithe maidir le riosca dúchasach	Breithnithe maidir le bainistíocht agus rialuithe leordhóthanacha
1	Tá riosca íseal ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.	<ul style="list-style-type: none"> Baineann riosca neamhábhartha/an-íseal le próifíl mhaoinithe na hinstiúide nó lena hinbhuanaitheacht. Níl an riosca a bhaineann le cobhsaíocht an mhaoinithe ábhartha. Níl tiománaithe eile riosca maoinithe (e.g. riosca clú, rochtain ar mhargaí maoinithe, etc.) ábhartha/an-íseal. 	<ul style="list-style-type: none"> Tá comhsheasmhacht idir beartas agus straitéis riosca maoinithe na hinstiúide agus a straitéis fhoriomlán agus a fonn riosca. Tá an creat eagraíochtúil do riosca maoinithe láidir agus tá freagrachtaí soiléire ann agus deighilt shoiléir tascanna idir glacadóirí riosca agus feidhmeanna
2	Tá riosca meánach íseal ann go mbeidh tionchar suntasach	<ul style="list-style-type: none"> Is riosca íseal go meánach an riosca a bhaineann le próifíl 	

	<p>stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.</p>	<p>maoinithe na hinstitiúide agus lena hinbhuanaitheacht.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tá riosca idir íseal agus meánach ag baint le cobhsaíocht an mhaoinithe. • Tá tiománaithe eile riosca maoinithe (e.g. riosca clú, rochtain ar mhargaí maoinithe, etc.) idir íseal agus meánach. 	<p>bainistíochta agus rialaithe.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tá córais tomhais riosca maoinithe, monatóireachta agus tuairiscithe oiriúnach. • Tá teorainneacha inmheánacha agus an creat rialaithe le haghaidh riosca maoinithe fóna agus tá siad i gcomhréir le straitéis bainistithe riosca agus fonn riosca na hinstitiúide.
3	<p>Tá riosca meánach ard ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Is riosca meánach go hard é an riosca a bhaineann le próifíl maoinithe na hinstitiúide agus lena hinbhuanaitheacht. • Is riosca meánach go hard é an riosca a bhaineann le cobhsaíocht an mhaoinithe. • Tá tiománaithe eile riosca maoinithe (e.g. riosca clú, rochtain ar mhargaí maoinithe, etc.) idir meánach agus ard. 	<ul style="list-style-type: none"> • Níl comhsheasmhacht iomlán idir beartas agus straitéis riosca maoinithe na hinstitiúide agus a straitéis fhoriomlán agus a fonn riosca. • Níl i ndóthain scaraidh idir an creat eagraíochtúil le haghaidh riosca maoinithe freagrachtaí agus cúraimí agus na glacadóirí riosca agus na feidhmeanna bainistíochta agus rialaithe.
4	<p>Tá riosca ard ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ar an institiúid ag féachaint do leibhéal an riosca dhílis agus ar an mbainistíocht agus ar na rialuithe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Is riosca ard é an riosca a bhaineann le próifíl maoinithe na hinstitiúide agus lena hinbhuanaitheacht. • Is riosca ard é an riosca a bhaineann le cobhsaíocht an mhaoinithe. • Tá tiománaithe eile riosca maoinithe (e.g. riosca clú, rochtain ar mhargaí maoinithe, etc.) ard. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ní thugtar faoi chórais tomhais riosca maoinithe, monatóireachta agus tuairiscithe le cruinneas agus minicíocht leordhóthanach. • Níl teorainneacha inmheánacha agus an creat rialaithe le haghaidh riosca maoinithe i gcomhréir le straitéis bainistithe riosca nó fonn riosca na hinstitiúide.

Teideal 9. Measúnú leachtachta SREP

9.1 Breithnithe ginearálta

505. Ba cheart d'údaráis inniúla a chinneadh trí mheasúnú leachtachta SREP an soláthraíonn an cistiú leachtachta agus cobhsaí atá i seilbh na hinstitiúide cumhdach iomchuí na rioscaí don leachtacht agus don mhaoiniú arna measúnú i gcomhréir le Teideal 8. Ba cheart d'údaráis inniúla a chinneadh freisin trí mheasúnú leachtachta SREP cibé an bhfuil sé riachtanach ceanglais shonracha leachtachta a shocrú chun rioscaí do leachtacht agus cistiú a bhfuil nó a bhféadfadh institiúid a bheith neamhchosanta orthu a chumhdach.
506. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheas mar phríomhchinntitheach d'inmharthanacht na hinstitiúide maoláin leachtachta, acmhainn fhrithchothromaithe agus phróifíl cistiúcháin na hinstitiúide, mar aon lena ILAAP agus socruithe, beartais, próisis agus meicníochtaí chun riosca leachtachta agus cistiúcháin a thomhas agus a bhainistiú. Ba chóir an cinneadh seo a achoimriú agus a léiriú i scór bunaithe ar na critéir atá sonraithe ag deireadh an teidil seo.
507. Ba cheart go mbeadh torthaí an ILAAP, i gcás inarb infheidhme agus ábhartha, mar bhonn eolais do chonclúid an údaráis inniúil maidir le leordhóthanacht leachtachta.
508. Ba cheart d'údaráis inniúla an próiseas measúnaithe leachtachta SREP a dhéanamh agus na céimeanna seo a leanas a n-úsáid acu:
- measúnú foriomlán ar leachtacht;
 - cinneadh faoin ngá atá le bearta sonracha leachtachta;
 - cainníochtú ceanglas sonracha leachtachta féideartha – ríomhaireachtaí tagarmhairc;
 - ceanglais shonracha leachtachta a chur in iúl; agus
 - cinneadh ar an scór leachtachta.

9.2 Measúnú foriomlán ar leachtacht

509. Chun a mheasúnú an soláthraíonn an leachtacht atá i seilbh institiúide cumhdach iomchuí ar rioscaí do leachtacht agus do chistiú, ba cheart d'údaráis inniúla na foinsí faisnéise seo a leanas a úsáid:
- ILAAP na hinstitiúide;
 - torthaí an mheasúnaithe ar riosca leachtachta;

- c. torthaí an mheasúnaithe ar riosca maoinithe;
 - d. toradh ríomh an tagarmhairc mhaoirseachta; agus
 - e. ionchuir ábhartha eile (ó chigireachtaí ar an láthair, anailís piarghrúpa, tástáil struis, etc.).
510. Ba cheart d'údaráis inniúla breithniú a dhéanamh ar iontaofacht ILAAP na hinstitiúide, lena n-áirítear méadracht an riosca leachtachta agus maoinithe a úsáideann an institiúid.
511. Agus creat ILAAP na hinstitiúide á measúnú acu – lena n-áirítear, i gcás inarb ábhartha, modheolaíochtaí inmheánacha chun ceanglais leachtachta inmheánacha a ríomh – ba cheart d'údaráis inniúla a mheasúnú an bhfuil na ríomhanna ILAAP:
- a. inchreidte: cibé an gclúdaíonn na ríomhanna/modheolaíochtaí a úsáidtear i gceart na rioscaí a bhfuil siad ag iarraidh aghaidh a thabhairt orthu; agus
 - b. intuigthe: cibé an bhfuil miondealú soiléir agus achoimre ar na comhpháirteanna bunúsacha de ríomhanna an ILAAP.
512. Chun measúnú a dhéanamh ar leordhóthanacht leachtachta na hinstitiúide, ba cheart do na húdaráis inniúla a gcuid measúnuithe ar riosca leachtachta agus riosca cistiúcháin a chomhcheangal freisin. go háirithe, ba cheart dóibh torthaí maidir le:
- a. rioscaí nach gcumhdaítear faoi cheanglais leachtachta atá sonraithe i Rialachán Tarmiligthe (AE) 2015/61 ón gCoimisiún, maidir leis an LCR, nó i Rialachán (AE) Uimh. 575/2013, maidir le NSFR, lena n-áirítear riosca leachtachta ionlae agus riosca leachtachta thar an tréimhse ama 30 lá chomh maith le riosca cistiúcháin thar 1 bhliain;
 - b. rioscaí eile nach bhfuil clúdaithe agus tomhaiste go leordhóthanach ag an institiúid, mar thoradh ar ghanmheastachán ar eis-sreafaí, rómheastachán ar insreafaí, rómheastachán ar luach leachtachta sócmhainní maolánacha nó acmhainn fhrithchothromaithe, nó neamh-infhaighteacht sócmhainní leachtacha ó thaobh oibríochta de (sócghainní nach bhfuil ar fáil lena ndíol, sócmhainní atá ualaithe, etc.);
 - c. comhchruinniú sonrath d'acmhainn frithchothromaithe agus/nó maoinithe de réir contrapháirtí agus/nó de réir cineáil táirge;
 - d. bearnaí maoinithe i mbuicéid aibíochta ar leith sa ghearrthéarma, sa mheántéarma agus san fhadtéarma;
 - e. clúdach cuí bearnaí maoinithe in airgeadraí éagsúla;

- f. éifeachtaí aille; agus
- g. torthaí ábhartha eile ar na tástálacha struis leachtachta maoirseachta.

513. Ba cheart d'údaráis inniúla an measúnú foriomlán seo a aistriú go scór leachtachta, a léireodh dearcadh na n-údarás inniúil ar na bagairtí ar inmharthanacht na hinstitiúide a d'fhéadfadh teacht as rioscaí ar leachtacht agus cistiú.

9.3 Cinneadh faoin ngá atá le ceanglais shonracha leachtachta

514. Ba cheart do na húdaráis inniúla cinneadh a dhéanamh maidir leis an ngá atá le ceanglais shonracha leachtachta maoirseachta don institiúid bunaithe ar a mbreithiúnas maoirseachta agus tar éis idirphlé leis an institiúid, ag cur an méid seo a leanas san áireamh:

- a. samhail ghnó agus straitéis na hinstitiúide agus an measúnú maoirseachta orthu;
- b. faisnéis ó ILAAP na hinstitiúide; agus
- c. measúnú maoirseachta ar rioscaí do leachtacht agus do chistiú, lena n-áirítear measúnú ar riosca leachtachta dúchasach, riosca cistiúcháin dúchasach agus bainistíocht agus rialuithe riosca leachtachta agus cistiúcháin, ag cur san áireamh an fhéidearthacht go bhféadfadh rioscaí agus leochaileachtaí a sainaitníodh a chéile a dhéanamh níos measa.

515. Nuair a thagann údaráis inniúla ar an gconclúid go bhfuil gá le ceanglais shonracha leachtachta chun aghaidh a thabhairt ar imní maidir le leachtacht agus maoiniú, ba cheart dóibh cinneadh a dhéanamh maidir le cur i bhfeidhm na gceanglas cainníochtúil, mar a chumhdaítear sa Teideal seo iad, agus/nó maidir le cur i bhfeidhm na gceanglas cáilíochtúil, mar a chumhdaítear i dTeideal 10 iad.

516. Agus ceanglais struchtúracha, fhadtéarmacha mhaoirseachta á socrú acu, ba cheart d'údaráis inniúla an gá atá le ceanglais bhreise ghearrthéarmacha/mheántéarmacha a mheas mar réiteach eatramhach chun na rioscaí a bheidh ann fad a bheidh na héifeachtaí inmhianaithe ag na ceanglais struchtúracha a mhaolú.

517. I gcás ina dtagann údaráis inniúla ar an gconclúid go bhfuil riosca ard ann go dtiocfaidh méadú doghlactha ar chostas maoinithe na hinstitiúide, ba cheart dóibh bearta a mheas, lena n-áirítear ceanglais cistí dílse breise a shocrú (mar a chumhdaítear i dTeideal 7) chun tionchar méadaithe P&L a chúiteamh mura féidir leis an institiúid costais mhéadaithe an mhaoinithe a chur ar aghaidh chuig custaiméirí, nó athruithe a iarraidh ar an struchtúr maoinithe, chun an riosca maoinithe-chostas a mhaolú.

9.4 Ceanglais shonracha leachtachta chainníochtúla a chinneadh

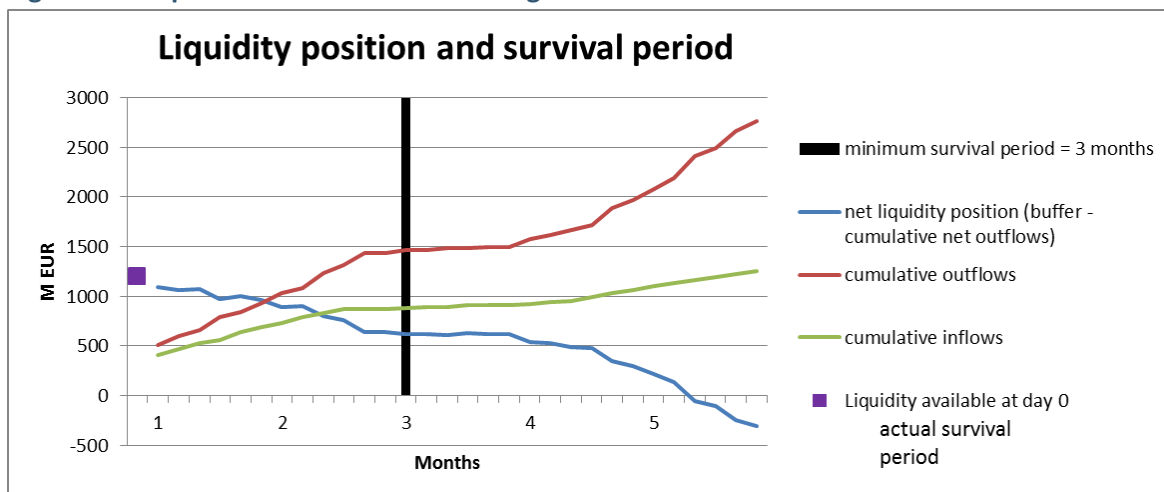
518. Ba cheart d'údaráis inniúla tagarmharcanna leachtachta maoirseachta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm mar uirlisí cainníochtúla chun tacú lena measúnú an soláthraíonn an leachtacht atá i seilbh na hinstitiúide cumhdach fóna ar rioscaí don leachtacht agus don chistiú. Ba cheart iad a úsáid chun tagarmharc stuama, comhsheasmhach, trédhearcach agus inchomparáide a sholáthar lena bhféadfar ceanglais shonracha leachtachta cainníochtúla d'institiúidí a ríomh agus a chur i gcomparáid lena chéile.
519. Agus tagarmharcanna leachtachta maoirseachta á bhforbairt, ba cheart do na húdaráis inniúla na critéir seo a leanas a chur san áireamh:
- ba cheart go mbeadh tagarmharcanna stuama, comhsheasmhach agus trédhearcach;
 - ba cheart tagarmharcanna a fhorbairt trí úsáid a bhaint as measúnú maoirseachta ar rioscaí do leachtacht agus cistiú agus na tástálacha struis leachtachta maoirseachta; ba cheart go mbeadh tástáil struis leachtachta maoirseachta ina cuid lárnach den tagarmharc;
 - ba cheart go soláthródh tagarmharcanna torthaí agus ríomhaireachtaí inchomparáide ionas gur féidir cainníochtú ceanglas leachtachta d'institiúidí a bhfuil samhlacha gnó agus próifílí riosca comhchosúla acu a chur i gcomparáid; agus
 - ba cheart go gcabhródh tagarmharcanna le maoirseoirí an leibhéal iomchuí leachtachta a shonrú d'institiúid.
520. I bhfianaise éagsúlacht na samhlacha gnó éagsúla a fheidhmíonn institiúidí, d'fhéadfadh nach mbeadh toradh na dtagarmharcanna maoirseachta iomchuí i ngach cás do gach institiúid. Ba cheart d'údaráis inniúla dul i ngleic leis sin tríd an tagarmharc is iomchuí a úsáid i gcás ina bhfuil roghanna eile ar fáil, agus/nó trí bhreithiúnas a chur i bhfeidhm ar thoradh an tagarmhairc chun breithniú a dhéanamh ar bhreithnithe a bhaineann go sonrach leis an tsamhail ghnó.
521. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar oiriúnacht aon tagarmharcanna a chuirtear i bhfeidhm ar institiúidí agus iad a athbhreithniú agus a nuashonrú go leanúnach i bhfianaise na taithí atá acu ar iad a úsáid.
522. Nuair a chuireann údaráis inniúla tagarmharcanna maoirseachta san áireamh chun ceanglais shonracha leachtachta a chinneadh, mar chuid den idirphlé, ba cheart dóibh an réasúnaíocht agus na bunphrionsabail ghinearálta atá taobh thiar de na tagarmharcanna a mhíniú don institiúid.

523. I gcás nach bhfuil a tagarmharc féin forbartha ag na húdaráis inniúla maidir le ceanglais shonracha leachtachta chainníochtúla a chainníochtú, féadfaidh siad tagarmharc a chur i bhfeidhm ag baint úsáide as na céimeanna seo a leanas go háirithe i gcás riosca leachtachta:
- anailís chomparáideach, faoi choinníollacha struis, ar ghlan-eis-sreafaí airgid thirim agus ar shócmhainní leachtacha incháilithe thar thacar tréimhsí ama: suas go dtí mí amháin (thar oíche san áireamh), ó 1 mhí go 3 mhí agus ó 3 mhí go 1 bhliain; chun na críche sin, ba cheart d'údaráis inniúla eis-sreafaí glan (eis-sreafaí comhlána agus insreafaí comhlána) agus cumas frithchothromaithe a réamh-mheas ar fud buicéid aibíochta éagsúla, ag cur san áireamh coinníollacha struis (mar shampla, luacháil stuama faoi thoimhdí struis ar shócmhainní leachtacha in aghaidh luachála reatha faoi ghnáthchoinníollacha agus tar éis bearrtha) , dréimire aibíochta faoi strus a thógáil don bhliain amach romhainn;
 - bunaithe ar mheasúnú ar an dréimire aibíochta struis, meastachán ar thréimhse marthanais na hinstitiúide;
 - an íostréimhse marthanais inmhianaithe/mhaoirseachta a chinneadh, agus próifíl riosca na hinstitiúide agus dálaí margaidh agus maicreacnamaíochta á gcur san áireamh; agus
 - má tá an íostréimhse marthanais inmhianaithe/mhaoirseachta níos faide ná tréimhse marthanais reatha na hinstitiúide, féadfaidh údaráis inniúla meastachán a dhéanamh ar mhéideanna breise sócmhainní leachtacha (maoláin leachtachta breise) a bheidh le sealbhú ag an institiúid chun a tréimhse marthanais a fhadú go dtí an t-íosmhéid is gá.
524. Beidh na sonraí a bhaileofar tríd an tuairisciú maoirseachta faoi Airteagal 415 de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 maidir le leachtacht agus maidir le cistiú cobhsaí ar bhonn aonair agus comhdhlúite ina phríomh-ionchur do thagarmharcanna an údaráis inniúil chun ceanglais shonracha leachtachta chainníochtúla a chainníochtú agus maidir le méadracht bhreise faireacháin leachtachta. Beidh tionchar ag ábhar an tuairiscithe seo ar dhearadh na dtagarmharcanna agus braithfidh cur chun feidhme na dtagarmharcanna ar an uair a bheidh na tuarascálacha ar fáil.
525. Seo thíos roinnt samplaí de na cineálacha cur chuige féideartha:
- Sampla 1: institiúid ag a bhfuil maolán leachtachta tosaigh EUR 1 200 mIn Réamh-mheastar insreafaí carnacha agus eis-sreafaí carnacha a mheastar faoi choinníollacha struis trí thréimhse ama 5 mhí. Le linn na tréimhse ama sin, úsáideann an institiúid an maolán leachtachta gach uair a thiteann insreafaí faoi bhun eis-sreafaí. Is é an toradh a bhí air sin, faoi na coinníollacha struis atá sainithe, go mbeadh an institiúid in ann maireachtáil 4.5 mhí, atá níos faide ná an íostréimhse mharthanais arna socrú ag maoirseoirí (3 mhí sa sampla seo):

Tábla 11. Sampla léiritheach de thagarmharc do chainníochtú leachtachta

Réimse ama i míonna	eis-sreafaí carnacha	insreafaí carnacha	glan-eis-sreafaí	glansuíomh leachtachta (maolán - glan-eis-sreafaí)	Leachtacht ar fáil ag lá 0
					1,200
1	511	405	106	1,094	
	598	465	133	1,067	
	659	531	128	1,072	
	787	563	224	976	
	841	642	199	1,001	
	933	693	240	960	
2	1,037	731	306	894	
	1,084	788	295	905	
	1,230	833	397	803	
	1,311	875	435	765	
	1,433	875	558	642	
	1,440	876	564	636	
3	1,465	882	583	617	
	1,471	889	582	618	
	1,485	891	594	606	
	1,485	911	574	626	
	1,492	916	576	624	
	1,493	916	577	623	
4	1,581	918	663	537	
	1,618	945	673	527	
	1,666	956	710	490	
	1,719	993	726	474	
	1,885	1,030	856	344	
	1,965	1,065	900	300	
5	2,078	1,099	980	220	
	2,192	1,131	1,061	139	Tréimhse
	2,415	1,163	1,252	-52	
	2,496	1,194	1,302	-102	
	2,669	1,224	1,445	-245	
	2,764	1,253	1,511	-311	

Figiúr 3. Sampla léiritheach de shaincheanglas leachtachta cainníochtúil a shocrú

Liquidity position and survival period

M EUR
Months

Seasamh leachtachta agus tréimhse mharthanais

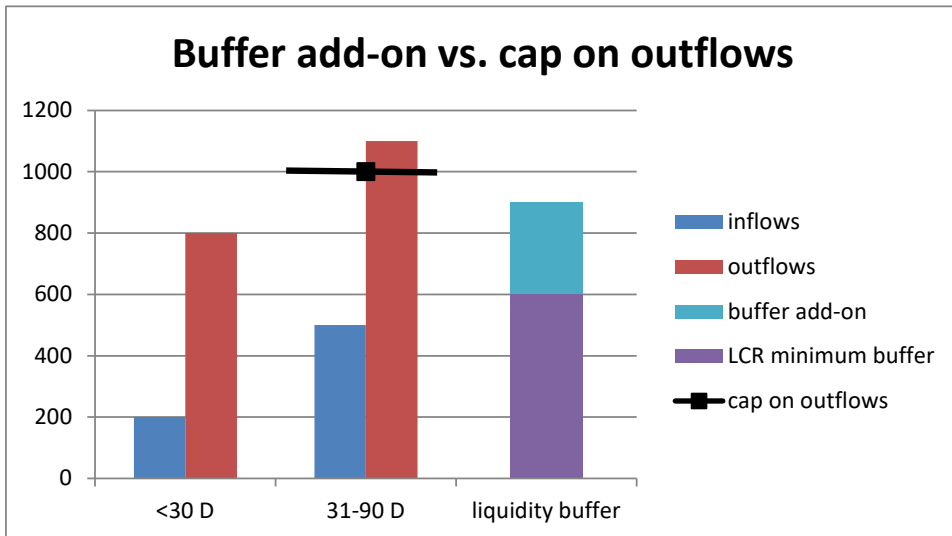
M EUR
Míonna

minimum survival period = 3 months
 net liquidity position (buffer – cumulative net outflows)
 cumulative outflows
 cumulative inflows
 Liquidity available at day 0
 actual survival period

íostréimhse mharthanais = 3 mhí
 glansuíomh leachtachta (maolán – glan-eis-sreafaí carnacha)
 eis-sreafaí carnacha
 insreafaí carnacha
 Leachtacht ar fáil ag lá 0
 tréimhse mharthanais iarbhír

- b. Sampla 2: is é 3 mhí an íostréimhse mharthanais mhaoirseachta. Beart eile seachas íostréimhse marthanais a shocrú, lena bhféadfar aghaidh a thabhairt freisin ar an imní mhaoirseachta go bhfuil an bhearna idir insreafaí agus eis-sreafaí do-ghlactha, is ea teorainn a chur ar eis-sreafaí. Sa fhiigiúr thíos, taispeántar an sásra chun caipín ar eis-sreafaí a shocrú leis an mbarra cothrománach dubh. Ceanglaítear ar institiúid a heis-sreafaí a laghdú go leibhéal faoi bhun na teorann. Is féidir an caipín a shocrú le haghaidh buicéid ama amháin nó níos mó agus le haghaidh glan-eis-sreafaí (tar éis ceartú insreafaí) nó eis-sreafaí comhlán. Taispeántar sa tríú colún an rogha eile maidir le ceanglas maoláin a chur leis:

Figiúir 4. Sampla léiritheach de shaincheanglas leachtachta cainníochtúil a shocrú

Buffer add-on vs. cap on outflows

inflows
 outflows
 buffer add-on
 LCR minimum buffer
 cap on outflows
 liquidity buffer
 <30 D
 31-90 D
 1000
 1200

Breiseán maolánach vs caipín ar eis-sreafaí

insreafaí
 eis-sreafaí
 breiseán maolánach
 maolán íosta LCR
 caipín ar eis-sreafaí
 maolán leachtachta
 <30 D
 31-90 D
 1000
 1200

9.5 Ceanglais chainníochtúla leachtachta ar leith a chur in iúl

526. Chun na ceanglais shonracha maidir le leachtacht chainníochtúil a chur in iúl go hionchuí, ba cheart go n-úsáidfeadh údaráis inniúla ceann de na cineálacha cur chuige seo a leanas, ach amháin má mheastar cur chuige eile a bheith níos ionchuí i gcúinsí sonracha:
- a. Cur Chuige 1 – LCR níos airde ná an t-íosmhéid rialála a éileamh, ar mhéid chomh mór sin go maolaítear go leor easnaimh a sainaithníodh;
 - b. Cur Chuige 2 – a cheangal ar íostréimhse marthanais a bheith chomh fada sin go maolaítear go leor easnaimh a aithníodh; is féidir an tréimhse marthanais a shocrú go díreach, mar cheanglas, nó go hindíreach, trí uasteorainn a shocrú ar an méid eis-sreafaí thar na buicéid ama ábhartha a mheastar; féadfaidh údaráis inniúla a cheangal ar chineálacha éagsúla sócmhainní leachtacha (e.g. sócmhainní atá incháilithe do bhainc cheannais), chun rioscaí nach gcumhdaítear (go leordhóthanach) atá clúdaithe ag an LCR;
 - c. Cur Chuige 3 – íosmhéid iomlán de shócmhainní leachtacha nó acmhainn fhrithchothromaithe a éileamh, mar íosmhéid iomlán nó mar íosmhéid de bhreis ar an íosmhéid rialála is infheidhme, de mhéid a mhaolaítear go leordhóthanach ar easnaimh a sainaithníodh; féadfaidh údaráis inniúla ceanglais a leagan síos maidir le comhdhéanamh sócmhainní leachtacha, lena n-áirítear ceanglais oibríochtúla (e.g. inchomhshó go díreach chuig airgead tirim, nó taisceadh sócmhainní leachtacha sa bhanc ceannais).
527. Chun na ceanglais shonracha cistiúcháin chobhsaí cainníochtúla a chur in iúl go hionchuí, ba cheart go n-úsáidfeadh údaráis inniúla ceann amháin de na cineálacha cur chuige seo a leanas, ach amháin má mheastar cur chuige eile a bheith níos ionchuí i gcúinsí sonracha:
- a. Cur Chuige 4 – NSFR níos airde ná a t-íosmhéid rialála a éileamh, ar mhéid chomh mór sin go maolaítear go leor easnaimh a sainaithníodh;
 - b. Cur Chuige 5 – íosmhéid iomlán an chistithe chobhsaí atá ar fáil a éileamh, mar íosmhéid iomlán nó mar íosmhéid de bhreis ar an íosmhéid rialála is infheidhme, de mhéid a mhaolaítear go leordhóthanach ar easnaimh a sainaithníodh.
528. Chun comhsheasmhacht a áirithiú, ba cheart d'údaráis inniúla ceanglais shonracha leachtachta chainníochtúla a struchtúrú ar bhealach a sholáthróidh torthaí stuamachta atá comhsheasmhach tríd is tríd ar fud na n-institiúidí, ag tabhairt dá n-aire go bhféadfadh difríochtaí a bheith idir na cineálacha ceanglas a shonraítear idir institiúidí mar gheall ar a gcúinsí aonair. Chomh maith leis an gcainníocht, ba cheart go sonródh an struchtúr comhdhéanamh ionchais agus nádúr an cheanglais. I ngach cás, ba cheart go sonrófaí ann

an ceanglas maoirseachta agus aon cheanglais infheidhme de Threoir 2013/36/AE. Ba cheart go mbeadh maoláin leachtachta agus cumas frithchothromaithe atá ag an institiúid chun ceanglais mhaoirseachta a chomhlíonadh ar fáil lena n-úsáid ag an institiúid le linn tréimhsí struis.

529. Agus na ceanglais chainníochtúla leachtachta shonracha á socrú agus á gcur in iúl don institiúid, ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú go dtabharfaidh an institiúid fógra láithreach dóibh mura gcomhlíonann sí na ceanglais, nó mura bhfuil siad ag súil leis na ceanglais a chomhlíonadh sa ghearrthéarma. Ba cheart do na húdaráis inniúla a áirithiú go dtíolacfaidh an institiúid an fógra seo gan mhoill mhíchuí, mar aon le plean arna tharraingt suas ag an institiúid chun comhlíonadh na gceanglas a athbhunú go tráthúil. Ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar indéantacht phlean athchóirithe na hinstitiúide agus bearta maoirseachta iomchuí a ghlacadh mura meastar an plean a bheith indéanta. I gcás ina meastar an plean a bheith indéanta, ba cheart do na húdaráis inniúla: (a) aon bearta eatramhacha maoirseachta is gá a chinneadh bunaithe ar imthosca na hinstitiúide; monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an phlean athchóirithe; agus faireachán géar a dhéanamh ar sheasamh leachtachta na hinstitiúide, ag iarraidh ar an institiúid a minicíocht tuairiscithe a mhéadú más gá.

530. D'ainneoin an méid thuas, féadfaidh údaráis inniúla ceanglais cháilíochtúla a leagan síos freisin i bhfoirm srianta/teorainneacha/teorainneacha ar neamhréireanna, comhchruinnithe, fonn riosca, srianta cainníochtúla ar eisiúint iasachtaí urraithe, etc., i gcomhréir leis na critéir atá sonraithe i dTeideal 10 de na treoirlínte.

531. Seo thíos roinnt samplaí de na cineálacha cur chuige éagsúla maidir le struchtúr na gceanglas cainníochtúil sonrach maidir le leachtacht:

Sampla de riachtanais shonracha a chur in iúl

Ón 1 Eanáir 2021 agus go dtí go n-ordaítear a mhalairt, ceanglaítear ar Bhanc X:

- a. **Cur Chuige 1 – a áirithiú go mbeidh a chumas frithchothromaithe cothrom i gcónaí nó níos airde ná mar shampla 125 % dá ghlan-eis-sreafaí leachtachta mar a thomhaistear iad san LCR.**
- b. **Cur Chuige 2 – a áirithiú go n-eascaíonn a cumas frithchothromaithe i gcónaí ar feadh tréimhse marthanais atá níos faide ná nó cothrom le 3 mhí, arna thomhas ag an tástáil struis leachtachta inmheánach / an dréimire aibíochta / méadracht shonrach arna forbairt ag an maoirseoir.**
- c. **Cur Chuige 3:**
 - **a áirithiú go mbeidh a cumas frithchothromaithe cothrom i gcónaí le EUR X billiún nó níos airde ná sin; nó**

- a áirithiú go mbeidh a chumas frithchothromaithe cothrom i gcónaí le EUR X billiún nó níos airde ná sin de bhreis ar an gceanglas íosta faoin LCR.
- d. Cur Chuige 4 – a áirithiú go bhfuil an maoiniú cobhsaí atá ar fáil aige i gcónaí cothrom le nó níos airde ná eg 125% dá mhaoiniú cobhsaí riachtanach mar a thomhaistear sa CATT.
- e. Approach 5:
- a áirithiú go mbeidh an cistiú cobhsaí atá ar fáil dó cothrom i gcónaí le EUR X billiún nó níos airde ná sin; nó
 - a áirithiú go mbeidh an cistiú cobhsaí atá ar fáil aige i gcónaí cothrom le EUR X billiún nó níos airde ná sin de bhreis ar an íoscheanglas faoin NSFR.

9.6 Achoimre ar thorthaí agus scórála

532. Tar éis an mheasúnaithe thuas, ba cheart d’údaráis inniúla teacht ar thuairim i dtaobh an soláthraíonn na hacmhainní leachtachta atá ann cheana cumhdach fóna ar na rioscaí a bhfuil nó a bhféadfadh an institiúid a bheith neamhchosanta orthu. This view should be reflected in a summary of findings, accompanied by a viability score based on the considerations specified in Table 12.

533. Maidir leis an gcinneadh comhpháirteach (i gcás inarb ábhartha), ba cheart d’údaráis inniúla an measúnú leachtachta agus an scór a úsáid chun a chinneadh an leor na hacmhainní leachtachta.

Tábla 12. Breithnithe maoirseachta chun scór a shannadh do leorgacht leachtachta

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
1	Cruthaíonn suíomh leachtachta agus próifíl maoinithe na hinstitiúide leibhéal íseal riosca d’inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> • Tá acmhainn fhrithchothromaithe agus maoláin leachtachta na hinstitiúide go mór os cionn ceanglais chainníochtúla mhaoirseachta shonracha agus táthar ag súil go bhfanfaidh siad amhlaidh amach anseo. • Cruthaíonn comhdhéanamh agus cobhsaíocht an mhaoinithe níos fadtéarmaí (>1 bhliain) riosca neamhábhhartha/an-íseal maidir le gníomhaíochtaí agus samhail ghnó na hinstitiúide. • Ní chuirtear bac ar shaorshreabhadh leachtachta idir eintitis sa ghrúpa, i gcás inarb ábhartha, nó tá acmhainn fhrithchothromaithe agus maoláin

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
		<p>leachtachta os cionn na gceanglas maoirseachta ag gach eintiteas.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tá plean teagmhais leachtachta inchreidte agus inchreidte ag an institiúid a d'fhéadfadh a bheith éifeachtach más gá.
2	Cruthaíonn suíomh leachtachta na hinstitiúide agus/nó próifíl maoinithe na hinstitiúide leibhéal meán-íseal riosca d'inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> Tá acmhainn fhrithchothromaithe agus maoláin leachtachta na hinstitiúide os cionn na gceanglas cainníochtúla maoirseachta sonracha, ach tá riosca ann nach bhfanfaidh siad amhlaidh. Cruthaíonn comhdhéanamh agus cobhsaíocht an mhaoinithe níos fadtéarmaí (>1 bhliain) leibhéal íseal riosca i ndáil le gníomhaíochtaí agus samhail gnó na hinstitiúide. Tá nó d'fhéadfaí bac beag a chur ar shaorshreabhadh leachtachta idir eintitis sa ghrúpa, i gcás inarb ábhartha. Tá plean teagmhais leachtachta inchreidte agus inchreidte ag an institiúid a d'fhéadfadh a bheith éifeachtach más gá, cé nach bhfuil sé gan riosca.
3	Cruthaíonn suíomh leachtachta na hinstitiúide agus/nó próifíl maoinithe na hinstitiúide leibhéal meán-ard riosca d'inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> Tá cumas frithchothromaithe agus maoláin leachtachta na hinstitiúide ag dul in olcas agus/nó faoi bhun na gceanglas cainníochtúla maoirseachta sonracha, agus tá inní ann faoi chumas na hinstitiúide comhlíonadh na gceanglas sin a athbhunú go tráthúil. Cruthaíonn comhdhéanamh agus cobhsaíocht an mhaoinithe níos fadtéarmaí (>1 bhliain) meánleibhéal riosca i ndáil le gníomhaíochtaí agus samhail ghnó na hinstitiúide. Cuirtear bac ar shaorshreabhadh leachtachta idir eintitis sa ghrúpa, i gcás inarb ábhartha. Tá plean teagmhais leachtachta ag an institiúid nach dócha go mbeidh sé éifeachtach.
4	Cruthaíonn suíomh leachtachta na hinstitiúide agus/nó próifíl maoinithe na hinstitiúide	<ul style="list-style-type: none"> Tá cumas frithchothromaithe agus maoláin leachtachta na hinstitiúide ag dul in olcas go tapa agus/nó faoi bhun na gceanglas cainníochtúla maoirseachta sonracha, agus tá inní mhór ann faoi

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
	ardleibhéal riosca d'innharthanacht na hinstitiúide.	<p>chumas na hinstitiúide comhlíonadh na gceanglas sin a athbhunú go tráthúil.</p> <ul style="list-style-type: none">• Cruthaíonn comhdhéanamh agus cobhsaíocht an mhaoinithe níos fadtéarmaí (>1 bhliain) ardleibhéal riosca i ndáil le gníomhaíochtaí agus samhail gnó na hinstitiúide.• Cuirtear bac mór ar shaorshreabhadh leachtachta idir eintitis sa ghrúpa, i gcás inarb ábhartha.• Níl aon phlean teagmhais leachtachta ag an institiúid, nó plan atá neamhleor go follasach.

Teideal 10. Measúnú iomlán ar SREP agus cur i bhfeidhm na mbeart maoirseachta

10.1 Breithnithe ginearálta

534. Clúdaíonn an teideal seo an teaghlaim de thorthaí na measúnuithe ar na heilimintí PSEP isteach sa mheasúnú SREP iomlán. Tugann sé aghaidh freisin ar chur i bhfeidhm beart maoirseachta ag údaráis inniúla chun dul i ngleic le heasnaimh a shainaithnítear trí mheasúnú a dhéanamh ar ghnéithe SPEP. Féadfaidh údaráis inniúla bearta maoirseachta a shonraítear i dTreoir 2013/36/AE (Airteagal 102, Airteagal 104 agus Airteagal 105) agus an dlí náisiúnta a chur i bhfeidhm, agus, nuair is infheidhme, bearta luath-idirghabhála mar a shonraítear in Airteagal 27 de Threoir 2014/59/AE, nó in aon teaghlaim den méid thuas.

535. Ba cheart d'údaráis inniúla a gcumhachtaí maoirseachta a fheidhmiú ar bhonn easnaimh a shainaithnítear le linn na measúnuithe ar na heilimintí aonair SREP agus measúnú foriomlán SREP, lena n-áirítear an scór, á gcur san áireamh, agus an méid seo a leanas á gcur san áireamh:

- a. ábharthacht na n-easpaí/leochaileachtaí agus an tionchar stuamachta a d'fhéadfadh a bheith ann mura dtabharfaí aghaidh ar an tsaincheist (i.e. cibé an bhfuil sé riachtanach aghaidh a thabhairt ar an tsaincheist le beart sonrach);
- b. cibé an bhfuil na bearta ag teacht le/comhréireach lena measúnú foriomlán ar eilimint ar leith den SREP (agus an measúnú SREP iomlán);
- c. cibé an bhfuil gá le bearta maoirseachta nó bearta riaracháin eile chun aghaidh a thabhairt ar easnaimh stuamachta/leochaileachtaí a bhaineann le rioscaí ML/TF laistigh dá dtéarmaí maoirseachta tar éis dul i dteagmháil leis na maoirseoirí ábhartha AML/CFT i gcomhréir le Roinn 8 de na Treoirínte Comhair AML/CFT⁴⁷;
- d. cibé ar tugadh aghaidh cheana féin ar na heasnaimh/leochaileachtaí nó ar chuimsigh bearta eile iad;
- e. cibé an mbainfeadh bearta eile an cuspóir céanna amach agus an mbeadh tionchar riaracháin agus airgeadais níos lú acu ar an institiúid;

⁴⁷ Dréacht-Threoirínte maidir le comhar agus malartú faisnéise idir maoirseoirí stuamachta, maoirseoirí AML/CFT agus aonaid um fhaisnéis airgeadais faoi Threoir 2013/36/AE (EBA/GL/2021/15).

- f. an leibhéal optamach agus an fad ama a chuirfear i bhfeidhm an beart chun an cuspóir maoirseachta a bhaint amach;
 - g. an fhéidearthacht go bhféadfadh na rioscaí agus na leochaileachtaí a shainaithnítear a bheith comhghaolmhar nó féin-threisithe, nó an dá rud, rud a thuill méadú ar dhéine na mbeart maoirseachta; agus
 - h. torthaí an mheasúnaithe inréiteachta a rinne an t-údarás réitigh, lena n-áirítear an clár oibre gaolmhar, d'fhonn comhsheasmhacht na ngníomhaíochtaí maoirseachta a áirithiú.
536. Agus bearta maoirseachta á gcur i bhfeidhm acu chun aghaidh a thabhairt ar easnaimh shonracha arna sainaithint sa mheasúnú ar eilimintí SREP, ba cheart d'údaráis inniúla cistí dílse cainníochtúla foriomlána agus ceanglais leachtachta atá le cur i bhfeidhm bunaithe ar na critéir atá sonraithe i dTeidil 7 agus 9 a chur san áireamh.
537. Agus bearta maoirseachta á gcur i bhfeidhm acu chun aghaidh a thabhairt ar easnaimh stuamachta a bhaineann le riosca ML/TF, ba cheart d'údaráis inniúla dul i ngleic le maoirseoirí AML/CFT chun go dtabharfar aghaidh ar na heasnaimh/leochaileachtaí bunúsacha go leordhóthanach trí na bearta iomchuí laistigh de théarmaí tagartha na maoirseoirí AML/CFT agus na n-údarás inniúil óna ndearcadh faoi seach⁴⁸.
538. Féadfaidh údaráis inniúla bearta maoirseachta a dhéanamh atá nasctha go díreach le torthaí aon ghníomhaíochtaí maoirseachta (e.g. scrúduithe ar an láthair, measúnuithe ar oiriúnacht chomhaltaí an chomhlachta bainistíochta agus príomhfheidhmeanna, etc.) i gcás inar gá maoirseacht a chur i bhfeidhm láithreach de bharr torthaí na ngníomhaíochtaí sin. bearta chun aghaidh a thabhairt ar easnaimh ábhartha.

10.2 Measúnú SREP foriomlán

539. Agus an measúnú SREP iomlán á chinneadh, ba cheart d'údaráis inniúla torthaí na measúnuithe ar na heilimintí PSEP a mheas, go sonrach:
- a. na rioscaí a bhfuil nó a bhféadfaidh an institiúid a bheith neamhchosanta orthu;
 - b. an dóchúlacht go ndéanfaidh rialachas, easnaimh rialaithe agus/nó samhail nó straitéis ghnó na hinstitiúide na rioscaí sin a mhéadú nó a mhaolú, nó an institiúid a nochtadh d'fhoinsí nua riosca;
 - c. cibé an soláthraíonn cistí dílse agus acmhainní leachtachta na hinstitiúide cumhdach fóna ar na rioscaí sin; agus
 - d. an poitéinseal idirghníomhú dearfach agus diúltach idir na heilimintí (e.g. féadfaidh údaráis inniúla staid láidir caipitil a mheas mar fhachtóir maolaitheach féideartha i

⁴⁸ | gcomhréir le Treoirínte Comhair AML/CFT an ÚBE (ÚBE/GL/2021/15).

gcás imní áirithe a shainaithnítear i réimse na leachtachta agus an mhaoinithe, nó i gcodarsnacht leis sin, go bhféadfadh staid chaipitil lag cur le hábhair imní limistéar sin).

540. Ar bhonn na mbreithnithe sin, ba cheart do na húdaráis inniúla inmhharthanacht na hinstitiúide a chinneadh, arna sainiú mar a ghaireacht do phointe neamh-inmhharthanachta ar bhonn leordhóthanacht a cistí dílse agus acmhainní leachtachta, rialachais, rialuithe agus/nó samhail gnó nó straitéise gnó. chun na rioscaí a bhfuil sé nó a bhféadfadh sé a bheith faoina lé a chumhdach.

541. Ar bhonn an chinnidh seo, ba cheart do na húdaráis inniúla:

- a. aon bhearta maoirseachta is gá a ghlacadh chun aghaidh a thabhairt ar ábhair imní;
- b. cinneadh a dhéanamh maidir le hacmhainní maoirseachta agus pleanáil don institiúid amach anseo, lena n-áirítear ar cheart aon ghníomhaíochtaí maoirseachta sonracha a phleanáil don institiúid mar chuid den Chlár um Scrúdú Maoirseachta;
- c. an gá atá le bearta luath-idirghabhála a chinneadh mar a shonraítear in Airteagal 27 de Threoir 2014/59/AE; agus
- d. a chinneadh an féidir a mheas go dteipfidh ar an institiúid de réir bhrí Airteagal 32 de Threoir 2014/59/AE.

542. Ba cheart an measúnú SREP iomlán a léiriú i scór inmhharthanachta bunaithe ar na breithnithe atá sonraithe i dTábla 13 agus a dhoiciméadú go soiléir in achoimre bhliantúil ar mheasúnú foriomlán an SREP. Ba cheart go n-áireofaí san achoimre bhliantúil seo freisin scór iomlán an SREP agus na scóir maidir le gnéithe den PSEP, agus aon thorthaí maoirseachta a rinneadh le linn na 12 mhí roimhe sin.

Tábla 13. Breithnithe maoirseachta maidir leis an scór iomlán SREP a shannadh

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
1	Cruthaíonn na rioscaí a shainaithnítear leibhéal íseal riosca d'inmhharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> • Ní ardaíonn samhail ghnó agus straitéis na hinstitiúide imní. • Ní ardaíonn an rialachas inmheánach agus na socruithe rialaithe uile-institiúide imní. • Cruthaíonn rioscaí na hinstitiúide do chaipiteal agus leachtacht riosca neamhábhartha/riosca an-íseal maidir le tionchar suntasach stuamachta. • Ní ábhar imní é comhdhéanamh agus cainníocht na gcistí dílse. • Ní ardaíonn staid leachtachta agus próifíl maoinithe na hinstitiúide aon imní.

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
		<ul style="list-style-type: none"> • Níl aon imní ábhartha ar bith faoi chreidiúnacht ná indéantacht phlean téarnaimh na hinstitiúide lena n-áirítear a cumas téarnaimh iomlán.
2	Cruthaíonn na rioscaí a shainaitnítear leibhéal idir meánach agus íseal riosca d'inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> • Tá leibhéal íseal go meánach imní faoin shamhail ghnó agus straitéis an fhorais. • Tá leibhéal íseal go meánach imní faoi rialachas na hinstitiúide nó socruithe rialaithe ar fud na hinstitiúide. • Tá leibhéal riosca íseal go meánach ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ag rioscaí do chaipiteal agus leachtacht. • Tá leibhéal íseal go meánach imní ann faoi chomhdhéanamh agus chainníocht na gcistí dílse. • Tá leibhéal íseal go meánach imní faoi staid leachtachta agus/nó próifíl maoinithe na hinstitiúide. • Tá leibhéal íseal go meánach imní faoi chreidiúnacht agus indéantacht phlean téarnaimh na hinstitiúide lena n-áirítear a cumas téarnaimh foriomlán.
3	Cruthaíonn na rioscaí a shainaitnítear leibhéal idir meánach agus ard de riosca d'inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> • Tá leibhéal imní idir meánach agus ard faoi shamhail ghnó agus straitéis an fhorais. • Tá leibhéal meánach nó ard imní ann faoi rialachas na hinstitiúide nó faoi shocruithe rialaithe uile-institiúide. • Tá leibhéal meánach agus ard riosca ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ag rioscaí do chaipiteal agus leachtacht. • Tá leibhéal meánach agus ard imní ann faoi chomhdhéanamh agus chainníocht na gcistí dílse atá i seilbh na hinstitiúide. • Tá leibhéal meánach go hard imní faoi staid leachtachta agus/nó próifíl mhaoinithe na hinstitiúide. • Tá leibhéal meánach agus ard imní ann faoi chreidiúnacht agus indéantacht phlean téarnaimh na hinstitiúide lena n-áirítear a cumas téarnaimh foriomlán.
4	Cruthaíonn na rioscaí a shainaitnítear ardleibhéal idir ard de riosca d'inmharthanacht na hinstitiúide.	<ul style="list-style-type: none"> • Tá ardleibhéal imní ann faoi shamhail ghnó agus straitéis na hinstitiúide.

Scór	Dearcadh maoirseachta	Breithniúcháin
		<ul style="list-style-type: none"> Tá ardleibhéal inní faoi rialachas na hinstitiúide nó faoi shocruithe rialaithe uile-institiúide. Tá ardleibhéal riosca ann go mbeidh tionchar suntasach stuamachta ag rioscaí do chaipiteal agus leachtacht. Tá ardleibhéal inní faoi chomhdhéanamh agus faoi chainníocht na gcistí dílse atá i seilbh na hinstitiúide. Tá ardleibhéal inní faoi staid leachtachta agus/nó próifíl maoinithe na hinstitiúide. Tá ardleibhéal inní ann faoi chreidiúnacht agus indéantacht phlean téarnaimh na hinstitiúide lena n-áirítear a cumas téarnaimh foriomlán.
F	Meastar go bhfuil an institiúid ‘ag teip nó gur dócha go dteipfidh air’.	<ul style="list-style-type: none"> Tá riosca láithreach ann d’inmharthanacht na hinstitiúide. Comhlíonann an institiúid na coinníollacha maidir le teip nó ar dóigh go gclisfidh sé, mar a shonraítear in Airteagal 32(4) de Threoir 2014/59/AE⁴⁹.

543. Agus cinneadh á dhéanamh gur ‘teip nó gur dóigh go gclisfidh ar institiúid’, mar a léirítear le scór SREP foriomlán ‘F’, ba cheart d’údaráis inniúla dul i ngleic leis na húdaráis réitigh chun dul i gcomhairle maidir le torthaí de réir an nós imeachta a shonraítear in Airteagal 32 de Threoir 2014/59/AE.

10.3 Feidhm bearta caipitil

544. Ba cheart d’údaráis inniúla ceanglais bhreise cistí dílse a fhorchur agus ionchais cistí dílse a bhunú trí TSCR a shocrú agus P2G a chinneadh i gcás inarb ábhartha i gcomhréir leis an bpróiseas agus leis na critéir atá sonraithe i dTeideal 7.

⁴⁹ Go háirithe, tá an t-údarás inniúil den tuairim (1) go sáraíonn an institiúid, nó go bhfuil gnéithe oibiachtúla ann chun tacú le cinneadh go sáróidh an institiúid, go luath amach anseo, na ceanglais maidir le húdarú leanúnach ar bhealach a thabharfadh údar maith leis maidir le tarraingt siar an údaráithe ag an údarás inniúil, ar chúiseanna lena n-áirítear, ach gan a bheith teoranta dóibh, gur thabhaigh an institiúid cailteanais nó gur dóigh go dtabhóidh sí cailteanais a ídeoidh a cistí dílse go léir nó go suntasach; (2) tá sócmhainní na hinstitiúide, nó tá gnéithe oibiachtúla ann chun tacú le cinneadh go mbeidh sócmhainní na hinstitiúide, go luath amach anseo, níos lú ná a dlíteanais; nó (3) go bhfuil an institiúid, nó go bhfuil gnéithe oibiachtúla ann chun tacú le cinneadh nach mbeidh an institiúid, go luath amach anseo, in ann a fiacha nó a dlíteanais eile a íoc de réir mar a bheidh siad dlite.

In Airteagal 32(4)(d) den Treoir [2014/59/AE](#) sainnítear freisin critéir urghnách tacaíochta poiblí chun a chinneadh an bhfuil ag cliseadh nó an dóigh go dteipfidh ar institiúid, ach ní chuirtear na critéir sin san áireamh chun críche SREP agus chun a chinneadh an bhfuil na húdaráis inniúla á ndéanamh.

545. D'ainneoin na gceanglas dá dtagraítear sa mhír roimhe seo, féadfaidh údaráis inniúla, ar bhonn na leochaileachtaí agus na n-easnaimh a sainaitníodh sa mheasúnú ar eilimintí SREP, bearta caipitil breise a fhorchur lena n-áirítear:
- lena gceanglaítear ar an institiúid glanbhrabúis a úsáid chun cistí dílse a neartú i gcomhréir le hAirteagal 104(1)(h) de Threoir 2013/36/AE;
 - dáileacháin nó íocaíochtaí úis ón institiúid chuig scairshealbhóirí, comhaltaí nó sealbhóirí ionstraimí de Chaipiteal Breise 1 a shrianadh nó a thoirmeasc i gcás nach ionann toirmeasc den sórt sin agus teagmhas mainneachtana de chuid na hinstitiúide i gcomhréir le hAirteagal 104(1)(i) de Threoir 2013/36/AE; agus/nó
 - lena gceanglaítear ar an institiúid sainbheartas soláthair nó láimhseáil sócmhainní a chur i bhfeidhm i dtéarmaí ceanglais cistí dílse i gcomhréir le hAirteagal 104(1)(d) de Threoir 2013/36/AE.

10.4 Cur i bhfeidhm de bhearta leachtachta

546. Ba cheart d'údaráis inniúla ceanglais shonracha leachtachta a fhorchur i gcomhréir leis an bpróiseas agus leis na critéir atá sonraithe i dTeideal 9.
547. D'ainneoin na gceanglas cainníochtúil sonracha dá dtagraítear sa mhír roimhe seo, féadfaidh údaráis inniúla, ar bhonn na leochaileachtaí agus na n-easnaimh a sainaitníodh sa mheasúnú ar rioscaí do leachtacht agus do chistiú, bearta leachtachta breise a fhorchur lena n-áirítear:
- ceanglais shonracha leachtachta a fhorchur, lena n-áirítear srianta ar neamhréireanna aibíochta idir sócmhainní agus dlíteanais i gcomhréir le hAirteagal 104(1)(k) de Threoir 2013/36/AE; agus/nó,
 - pionóis riaracháin nó bearta riaracháin eile a fhorchur, lena n-áirítear muirir stuamachta, i gcomhréir le hAirteagal 105 de Threoir 2013/36/AE.

10.5 Feidhm bearta maoirseachta eile

548. Chun aghaidh a thabhairt ar easnaimh shonracha a sainaitníodh sa mheasúnú ar eilimintí SREP, féadfaidh údaráis inniúla a mheas bearta a chur i bhfeidhm nach bhfuil baint dhíreach acu le ceanglais chainníochtúla caipitil nó leachtachta. Soláthraíonn an roinn seo liosta neamh-uileghabhálach de bhearta maoirseachta féideartha is féidir a chur i bhfeidhm bunaithe ar Airteagal 104 agus Airteagal 105 de Threoir 2013/36/AE. Féadfaidh údaráis inniúla bearta maoirseachta eile a chur i bhfeidhm mar a leagtar amach sna hAirteagail sin más iomchuí iad chun aghaidh a thabhairt ar na heasnaimh atá sainaitheanta mar a thuairiscítear sa roinn seo. Ba cheart go gcuirfí san áireamh le rogha na mbearta torthaí an mheasúnaithe a rinneadh i gcomhréir le Teidil 4, 5, 6 agus 8 de na treoirlínte seo.

549. Más rud é, tar éis dul i mbun idirchaidrimh leis an údarás inniúil AML/CFT, go bhfuil gá le go ndéanfadh na húdaráis inniúla aghaidh a thabhairt ar easnaimh stuamachta/leochaileachtaí a bhaineann le rioscaí ML/TF mar thoradh ar mheasúnú ar eilimintí SREP, níor cheart d'údarás inniúla ceanglais cistí dílse breise a leagan síos ach amháin sa chás sin amháin. meastar go bhfuil sé níos iomchuí ná bearta maoirseachta eile. Má fhorchuirtear ceanglais bhreise cistí dílse, ba cheart iad a úsáid mar bheart eatramhach agus aghaidh á tabhairt ar na heasnaimh.

Anailís ar shamhail ghnó

550. Is dócha go mbeidh i gceist le bearta maoirseachta chun aghaidh a thabhairt ar easnaimh a shainithnítear sa BMA a cheangal ar an institiúid socrúithe rialachais agus rialaithe a choigeartú chun cabhrú le cur chun feidhme na samhla agus na straitéise gnó, nó gníomhaíochtaí áirithe gnó a theorannú.

551. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(b) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údarás inniúla a cheangal ar an institiúid choigeartuithe a dhéanamh ar shocrúithe bainistithe agus rialaithe riosca, nó ar shocrúithe rialachais, chun teacht leis an tsamhail ghnó nó na straitéise gnó inmhianaithe, trí ciallaíonn lena n-áirítear:

- a. an plean airgeadais a thiomhdítear sa straitéis a choigeartú, mura bhfuil pleanáil caipitil inmheánach nó boinn tuisceana inchreidte ag tacú leis;
- b. a cheangal ar athruithe ar struchtúir eagraíochtúla, ar fheidhmeanna agus ar shocrúithe bainistíochta riosca agus rialaithe a atreisiú chun tacú le cur chun feidhme na samhla gnó nó na straitéise gnó; agus/nó
- c. a éilíonn athruithe ar chórais TF agus atreisiú orthu chun tacú le cur chun feidhme na samhla nó na straitéise gnó.

552. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(e) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údarás inniúla a cheangal ar an institiúid athruithe a dhéanamh ar an tsamhail ghnó nó ar an straitéis gnó i gcás:

- a. nach dtacaítear leo ag socrúithe iomchuí eagraíochtúla, rialachais nó rialaithe riosca agus bainistíochta;
- b. nach dtacaítear leo ó phleananna caipitil agus oibriúcháin, lena n-áirítear acmhainní airgeadais, daonna agus teicneolaíochta (TF) iomchuí a leithdháileadh; agus/nó
- c. go bhfuil inní shuntasach ann faoi inbhuanaitheacht na samhla gnó.

553. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(f) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údarás inniúla:

- a. ceangal a chur ar institiúidí an riosca is gné dhílis de na táirgí a thionscnaíonn siad/a dháiltear orthu a laghdú, trí bhíthin na modhanna seo a leanas:
 - athruithe ar na rioscaí is gné dhílis de tháirgí áirithe a thairiscint; agus/nó
 - feabhsuithe a éileamh ar na socruithe rialachais agus rialaithe maidir le forbairt agus cothabháil táirgí;
- b. ceangal a chur ar an institiúid an riosca is gné dhílis dá córais a laghdú, ar bhealaí éagsúla lena n-áirítear:
 - a cheangal feabhsuithe ar na córais, nó leibhéal na hinfheistíochta a mhéadú nó cur chun feidhme córas nua a bhrostú; agus/nó
 - feabhsuithe a éileamh ar na socruithe rialachais agus rialaithe maidir le forbairt agus cothabháil córais;
- c. ceangal a chur ar institiúidí an riosca is gné dhílis dá ngníomhaíochtaí a laghdú, lena n-áirítear gníomhaíochtaí seachfhoinsithe, ar bhealaí éagsúla lena n-áirítear:
 - athruithe nó laghdú ar ghníomhaíochtaí áirithe a éileamh d'fhonn a riosca bunúsach a laghdú; agus/nó
 - feabhsuithe ar rialachas agus socruithe rialaithe agus maoirseacht ar ghníomhaíochtaí seachfhoinsithe a éileamh.

Rialachas inmheánach agus rialuithe uile-institiúide

554. Féadfaidh bearta maoirseachta chun aghaidh a thabhairt ar easnaimh a shainaithnítear sa mheasúnú ar rialachas inmheánach agus rialuithe ar fud na hinstitiúide díriú ar a cheangal ar an institiúid socruithe rialachais agus rialaithe a neartú, nó ar an riosca is gné dhílis dá táirgí, dá córais agus dá hoibríochtaí a laghdú.

555. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(b) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údaráis inniúla:

- a. a cheangal ar an institiúid athruithe a dhéanamh ar a socruithe rialachais foriomlána agus ar a eagrúchán, trí bhíthin an méid seo a leanas seo a leanas a cheangal:
 - athruithe ar an struchtúr eagraíochtúil nó feidhmiúil, lena n-áirítear línte tuairiscithe;
 - leasuithe ar bheartais riosca nó conas a dhéantar iad a fhorbairt agus a chur chun feidhme ar fud na heagraíochta; agus/nó
 - méadú ar thrédhearcacht na socruithe rialachais;

- b. a cheangal ar an institiúid athruithe a dhéanamh ar eagraíocht, ar chomhdhéanamh nó ar shocruithe oibre an chomhlachta bainistíochta;
 - c. a cheangal ar an institiúid a socruithe foriomlána bainistithe riosca a neartú, trí bhíthin an méid seo a leanas seo a leanas a cheangal:
 - athruithe ar (laghdú ar) fonn riosca, nó ar na socruithe rialachais chun fonn riosca a shocrú, agus forbairt na straitéise riosca foriomlán;
 - feabhsuithe ar nósanna imeachta agus samhlacha ICAAP nó ILAAP, i gcás nach meastar iad a bheith oiriúnach don fheidhm;
 - feabhas a chur ar chumas tástála struis agus ar an gclár iomlán tástála struis; agus/nó
 - feabhsuithe ar phleanáil theagmhasach;
 - d. a cheangal ar an institiúid socruithe agus feidhmeanna rialaithe inmheánaigh a neartú, trí bhíthin a cheangal:
 - neamhspleáchas agus soláthar foirne leordhóthanach na feidhme iniúchta inmheánaigh; agus/nó
 - feabhsuithe ar an bpróiseas tuairiscithe inmheánaigh chun a chinntiú go bhfuil tuairisciú cuí don chomhlacht bainistíochta;
 - e. a cheangal ar an institiúid córais faisnéise nó socruithe leanúnachais gnó a fheabhsú, mar shampla trí an méid seo a leanas seo a leanas a éileamh:
 - feabhsuithe ar iontaofacht na gcóras; agus/nó
 - pleananna leanúnachais gnó a fhorbairt agus a thástáil.
556. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(g) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údaráis inniúla a cheangal ar an institiúid:
- a. athruithe a dhéanamh ar bheartais luach saothair; agus/nó
 - b. teorainn a chur le luach saothair inathraithe mar chéatadán den ghlanioncam.
557. Bunaithe ar thorthaí an athbhreithnithe cháilíochtúil ar chláir tástála struis agus má shainithnítear easnaimh, ba cheart go n-éileodh na húdaráis inniúla ar an institiúid:
- a. plean gníomhaíochta feabhais a fhorbairt a bheidh dírithe ar chláir agus cleachtais tástála struis a fheabhsú. I gcás ina sainithnítear easnaimh ábhartha sa chaoi a dtéann institiúid i ngleic le haschuir na dtástálacha struis, nó mura meastar go bhfuil gníomhaíochtaí bainistíochta inchreidte, ba cheart d'údaráis inniúla a cheangal ar an institiúid tuilleadh

gníomhaíochtaí feabhais a dhéanamh, lena n-áirítear ceanglais chun athruithe a dhéanamh ar phlean caipitil na hinstiúide;

- b. i gcás inarb iomchuí, cásanna sonracha forordaithe a rith (nó gnéithe díobh sin) nó úsáid a bhaint as toimhdí sonracha.

Riosca creidmheasa agus contrapháirtí

558. Is dócha go ndíreoidh bearta maoirseachta chun aghaidh a thabhairt ar easnaimh arna sainaitint sa mheasúnú ar an riosca creidmheasa agus contrapháirtí agus sna socruithe bainistíochta agus rialaithe gaolmhara ar a cheangal ar an instiúid leibhéal an riosca dhílis a laghdú nó ar shocruithe bainistíochta agus rialaithe a neartú.

559. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(b) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údaráis inniúla a cheangal ar an instiúid:

- a. rannpháirtíocht níos gníomhaí a bheith ag an gcomhlacht bainistíochta nó a choistí i gcinntí creidmheasa ábhartha;
- b. córais tomhais riosca creidmheasa a fheabhsú;
- c. rialuithe ar phróisis chreidmheasa a fheabhsú, lena n-áirítear deonú creidmheasa, faireachán agus gnóthú;
- d. feabhas a chur ar bhainistiú, ar mheastóireacht agus ar fhaireachán comhthaobhachta; agus/nó
- e. feabhas a chur ar cháilíocht agus ar mhinicíocht an tuairiscithe ar riosca creidmheasa don chomhlacht bainistíochta agus don bhainistíocht shinsearach.

560. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(d) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údaráis inniúla a cheangal ar an instiúid:

- a. beartas soláthair sonracha a chur i bhfeidhm, agus – i gcás ina gceadaítear sin le rialacha agus rialacháin chuntasaíochta – a cheangal air forálacha a mhéadú;
- b. paraiméadair riosca inmheánacha agus/nó ualaí riosca a úsáidtear chun méideanna neamhchosainta riosca a ríomh do tháirgí sonracha, d'earnálacha sonracha nó do chineálacha oibleagáideoirí a choigeartú; agus/nó
- c. Caolchorrleigh níos airde a chur i bhfeidhm ar luach na comhthaobhachta.

561. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(e) agus (f) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údaráis inniúla a cheangal ar an instiúid:

- a. neamhchosaintaí móra nó foinsí eile riosca comhchruinnithe creidmheasa a laghdú;

- b. critéir dheonaithe creidmheasa a dhéanamh níos doichte le haghaidh gach catagóir táirge nó oibleagáideora nó le haghaidh roinnt catagóirí táirge nó oibleagáideora;
- c. a neamhchosaint ar chineálacha sonracha saoráidí a laghdú nó cosaint a fháil dóibh (e.g. morgáistí, airgeadas onnmhairiúcháin, eastát réadach tráchtála, urrúsuithe, etc.), catagóirí oibleagáideoirí, earnálacha, tíortha, etc.; agus/nó
- d. straitéis iomchuí a chur chun feidhme chun méid nó sciar na neamhchosaintaí neamhthuillmheacha a laghdú.

Riosca margaidh

562. Is dócha go ndíreoidh bearta maoirseachta chun aghaidh a thabhairt ar easnaimh arna sainaithint sa mheasúnú ar riosca margaidh agus sna socruithe gaolmhara bainistithe agus rialaithe ar a cheangal ar an institiúid leibhéal an riosca dhílis a laghdú nó socruithe bainistíochta agus rialaithe a neartú.
563. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(b) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údaráis inniúla a cheangal ar an institiúid aghaidh a thabhairt ar easnaimh a shainaithnítear maidir le cumas na hinstitiúide riosca margaidh a shainaithint, a thomhas, faireachán a dhéanamh air agus rialú a dhéanamh air, trí mhodhanna lena n-áirítear:
- a. feabhas a chur ar fheidhmíocht chur chuige inmheánach na hinstitiúide, nó ar a cumas cúltástála nó tástála struis;
 - b. feabhas a chur ar cháilíocht agus ar mhinicíocht an tuairiscithe ar riosca margaidh chuig comhlacht bainistíochta na hinstitiúide agus chuig an mbainistíocht shinsearach; agus/nó
 - c. iniúchtaí inmheánacha níos minice agus níos doimhne ar ghníomhaíocht an mhargaidh a éileamh.
564. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(e) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údaráis inniúla:
- a. srian a chur ar infheistíocht i dtáirgí áirithe nuair nach n-áirithíonn beartais agus nósanna imeachta na hinstitiúide go ndéanfar an riosca ó na táirgí sin a chumhdach agus a rialú go leordhóthanach;
 - b. ceangal a chur ar an institiúid plean a thíolacadh chun a neamhchosaintaí ar shócmhainní anásta agus/nó ar shuímh neamhleachtacha a laghdú de réir a chéile; agus/nó
 - c. a cheangal ar tháirgí airgeadais a dhífheistiú nuair nach dtáirgeann próisis luachála na hinstitiúide luachálacha coimeádacha a chomhlíonann caighdeáin Rialachán (AE) Uimh. 575/2013.

565. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(f) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údaráis inniúla:
- ceangal a chur ar an institiúid leibhéal an riosca bhunúsach mhargaidh a laghdú (trí shócmhainní a fhálú nó a dhíol) nuair a aimsítear easnaimh shuntasacha i gcórais tomhais na hinstitiúide; agus/nó
 - ceangal a chur ar an institiúid méid na ndíorthach a shocraítear trí chontrapháirtithe lárnacha (CCPanna) a mhéadú.

Priacal oibriúcháin

566. Is dócha go ndíreoidh bearta maoirseachta chun aghaidh a thabhairt ar easnaimh arna sainaitheint sa mheasúnú ar riosca oibriúcháin agus sna socrúithe gaolmhara bainistithe agus rialaithe ar a cheangal ar an institiúid leibhéal an riosca dhílis a laghdú nó socrúithe bainistíochta agus rialaithe a neartú.
567. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(b) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údaráis inniúla:
- a cheangal ar an institiúid rannpháirtíocht níos gníomhaí a bheith ag an gcomhlacht bainistíochta nó ag a choistí i gcinntí bainistithe riosca oibriúcháin;
 - a cheangal ar an institiúid riosca oibriúcháin dúchasach a mheas agus táirgí agus córais nua á bhformheas; agus/nó
 - a cheangal ar an institiúid córais sainaitheanta agus tomhais riosca oibriúcháin a fheabhsú.
568. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(e) agus (f) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údaráis inniúla:
- a cheangal ar an institiúid raon feidhme agus/nó réim na ngníomhaíochtaí eifhoinsithe a laghdú lena n-áirítear athstruchtúrú nó éirí as socrúithe seachfhoinsithe agus aistriú chuig soláthraí seirbhíse eile;
 - a cheangal ar an institiúid neamhchosaintaí ar riosca oibriúcháin a mhaolú (e.g. le hárachas, tuilleadh pointí rialaithe a thabhairt isteach, etc.);
 - a cheangal ar an institiúid bearta ceartaitheacha sonracha a ghlacadh chun a socrúithe rialachais inmheánaigh foriomlána a fheabhsú, lena n-áirítear creat bainistíochta riosca agus rialuithe inmheánacha;
 - a cheangal ar an institiúid KRInna agus/nó KPIInna sonracha a shainiú agus faireachán a dhéanamh orthu;

- e. gnó, oibríochtaí nó líonra institiúidí a shrianadh nó teorainn a chur leo nó dífheistiú gníomhaíochtaí a iarraidh a chuirfidh fóntacht institiúide faoi rioscaí iomarcacha; agus/nó
- f. a cheangal go laghdófar an riosca is gné dhílis de ghníomhaíochtaí, de tháirgí agus de chórais na n-institiúidí, lena n-áirítear na rioscaí ML/TF a bhfuil impleachtaí stuamachta acu.

Riosca ráta úis ó ghníomhaíochtaí neamhthrádála

569. Beag beann ar an gceanglas cistí dílse breise a shealbhú de bhun Airteagal 104(1)(a) de Threoir 2013/36/AE, ba cheart d'údaráis inniúla cur i bhfeidhm beart maoirseachta a mheas sna cásanna seo a leanas:
- a. nuair a bheidh feidhm ag aon cheann de na cásanna dá dtagraítear i bpointe (a) nó i bpointe (b) d'Airteagal 98(5) de Threoir 2013/36/AE; nó
 - b. nuair a nochtann torthaí an SREP aon easnamh i measúnú na hinstiúide ar leibhéal dúchasach an IRRBB agus na socrúithe gaolmhara bainistithe agus rialaithe.
570. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(b) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údaráis inniúla a cheangal ar an institiúid gníomhaíocht a dhéanamh chun aghaidh a thabhairt ar easnaimh ina cumas riosca ráta úis ó neamhthrádáil a shainaithint, a thomhas, faireachán a dhéanamh air agus rialú a dhéanamh ar gníomhaíochtaí, mar shampla chun:
- a. a chumas tástála struis a fheabhsú; agus/nó
 - b. feabhas a chur ar thuairisciú faisnéise bainistíochta an IRRBB do chomhlacht bainistíochta na hinstiúide agus don bhainistíocht shinsearach.
571. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(f) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh na húdaráis inniúla a cheangal ar an institiúid athruithe a chur i bhfeidhm ar theorainneacha inmheánacha chun an riosca is gné dhílis de ghníomhaíochtaí, de tháirgí agus de chórais a laghdú.
572. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(j) de Threoir 2013/36/AE agus faoi réir mhír (2) den Airteagal sin, féadfaidh na húdaráis inniúla a éileamh go ndéanfaí tuairisciú breise nó níos minice ar sheasaimh IRRBB na hinstiúide.
573. I gcás ina meastar gur gá, féadfaidh údaráis inniúla bearta a chur i bhfeidhm freisin i gcomhréir le hAirteagal 84(3) de Threoir 2013/36/AE.

Riosca leachtachta

574. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(k) de Threoir 2013/36/AE agus mar a bhunaítear i míreanna (1) agus (6) d'Airteagal 8 de Rialachán Tarmligthe (AE) 2015/61 ón gCoimisiún an LCR a shonrú, a mhéid a bhaineann leis. éagsúlú ar an maolán leachtachta agus comhsheasmhacht airgeadra idir sócmhainní leachtacha agus glan-eis-sreafaí, féadfaidh údaráis inniúla:

- a. ceanglais a fhorchur ar chomhchruinniú na sócmhainní leachtacha arna sealbhú, lena n-áirítear:
 - ceanglais maidir le comhdhéanamh phróifíl sócmhainní leachtacha na hinstiúide i leith contrapháirithe, airgeadra, etc.; agus/nó
 - caidhpeanna, teorainneacha nó srianta ar chomhchruinnithe maoinithe;
- b. srianta a fhorchur ar neamhréireanna aibíochta gearrthéarmacha conarthacha nó iompraíochta idir sócmhainní agus dliteanais, lena n-áirítear:
 - teorainneacha ar neamhréireanna aibíochta (i mbuicéid shonracha ama) idir sócmhainní agus dliteanais;
 - teorainneacha ar íostréimhsí marthanais; agus/nó
 - teorainneacha ar spleáchas ar fhoinsí maoinithe gearrthéarmacha áirithe, amhail maoiniú ón margadh airgid.

575. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(j) de Threoir 2013/36/AE agus faoi réir mhír (2) den Airteagal sin, féadfaidh údaráis inniúla ceanglas a fhorchur ar an instiúid tuairisciú níos minice a sholáthar ar shuíomhanna leachtachta, lena n-áirítear:

- a. minicíocht an tuairiscithe rialála ar LCR; agus/nó
- b. minicíocht agus gráinneacht tuarascálacha eile ar leachtacht, amhail 'méadracht faireacháin bhreise'.

576. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(b) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údaráis inniúla a éileamh go ndéanfar beart chun aghaidh a thabhairt ar easnaimh a shainaitnítear maidir le cumas na hinstiúide riosca leachtachta a shainaithint, a thomhas, faireachán a dhéanamh air agus rialú a dhéanamh air, trí mhodhanna lena n-áirítear:

- a. feabhas a chur ar a cumas tástála struis chun a cumas foinsí ábhartha riosca leachtachta don instiúid a shainaithint agus a chainníochtú a fheabhsú;
- b. cur lena cumas airgead a chur ar a sócmhainní leachtacha;

- c. feabhas a chur ar a phlean teagmhais leachtachta agus ar a chreat táscairí luathrabhaidh leachtachta; agus/nó
- d. feabhas a chur ar thuairisciú faisnéise bainistíochta leachtachta do chomhlacht bainistíochta na hinstitiúide agus don bhainistíocht shinsearach.

Riosca maoinithe

577. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(k) de Threoir 2013/36/AE agus ag cur san áireamh Airteagal 428b(5) de Rialachán (AE) Uimh. 575/2013, a mhéid a bhaineann le comhsheasmhacht airgeadra idir an cistiú cobhsaí atá ar fáil agus a éilítear sa NSFR, féadfaidh údaráis inniúla a cheangal go ndéanfar gníomhaíocht chun próifíl cistiúcháin na hinstitiúide a leasú, lena n-áirítear:
- a. a spleáchas ar mhargaí maoinithe áirithe (a d'fhéadfadh a bheith luaineach) a laghdú, amhail maoiniú mórdhíola;
 - b. laghdú a dhéanamh ar chomhchruinniú a phróifíle cistiúcháin maidir le contrapháirtithe, buaicphointí sa phróifíl aibíochta fadtéarmach, (neamhréireanna in) airgeadraí, etc.; agus/nó
 - c. méid a shócmhainní ualaithe a laghdú, agus d'fhéadfadh idirdhealú a dhéanamh idir an t-eire iomlán agus an ró-chomhthaobhacht (e.g. i gcás bannaí faoi chumhdach, glaonna ar éarlaise, etc.).
578. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(j) de Threoir 2013/36/AE agus faoi réir mhír (2) den Airteagal sin, féadfaidh údaráis inniúla tuairisciú breise nó níos minice a éileamh ar sheasaimh chistiúcháin na hinstitiúide, lena n-áirítear:
- a. minicíocht mhéadaithe an tuairiscithe rialála atá ábhartha maidir le faireachán a dhéanamh ar an bpróifíl cistiúcháin (amhail tuarascáil NSFR agus 'méadracht faireacháin bhreise'); agus/nó
 - b. minicíocht mhéadaithe an tuairiscithe ar phlean maoinithe na hinstitiúide chuig an maoirseoir.
579. I gcomhréir le hAirteagal 104(1)(b) de Threoir 2013/36/AE, féadfaidh údaráis inniúla:
- a. a cheangal go ndéanfar gníomhaíochtaí chun aghaidh a thabhairt ar easnaimh arna sainaitheint maidir le rialú na hinstitiúide ar riosca cistiúcháin, lena n-áirítear:
 - tuairisciú ar riosca maoinithe a fheabhsú do chomhlacht bainistíochta na hinstitiúide agus don lucht bainistíochta sinsearaí;
 - an plean maoinithe a athshonrú nó a fheabhsú; agus/nó

- teorainneacha a chur ar a fonn riosca;
- b. cumais tástála struis na hinstiúide a fheabhsú trí mheáin lena n-áirítear ceangal a chur ar an instiúid tréimhse struis níos faide a chumhdach.

10.6 Frithghníomh maoirseachta ar chás nach gcomhlíontar TSCR nó OCR

580. Is ceanglas dlí é TSCR nach mór d'instiúidí a chomhlíonadh i gcónaí, lena n-áirítear i gcoinníollacha struis. Mura gcomhlíontar a thuilleadh TSCR a leagtar síos i gcomhréir leis na treoirlínte seo, ba cheart do na húdaráis inniúla cumhachtaí breise idirghabhála a mheas i gcomhréir le Treoir 2013/36/AE agus le Treoir 2014/59/AE, lena n-áirítear údarú a tharraingt siar i gcomhréir le hAirteagal 18(d) de Threoir 2013/36/AE, cur i bhfeidhm bearta luath-idirghabhála i gcomhréir le hAirteagal 27 de Threoir 2014/59/AE agus gníomhaíochtaí réitigh i gcomhréir leis an Treoir sin. Agus na cumhachtaí sin á bhfeidhmiú acu, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas an bhfuil bearta comhréireach leis na himthosca agus a mbreithiúnas ar an dóigh a dtiocfaidh an cor chun cinn.
581. Ba cheart sárú ar TSCR a mheas freisin agus cinneadh á dhéanamh an bhfuil ag teip ar instiúid nó an dóigh go gclisfidh uirthi i gcomhréir le hAirteagal 32(4)(a) de Threoir 2014/59/AE agus *Treoirlínte ÚBE maidir le léirmhíniú na n-imthosca éagsúla nuair a mheasfar go bhfuil teip ar instiúid nó inar dóigh go dteipfeadh uirthi*, toisc go bhfuil sé ar cheann de na coinníollacha faoina bhféadfaidh na húdaráis inniúla údarú a tharraingt siar i gcomhréir le hAirteagal 18(d) de Threoir 2013/36/AE.
582. Ba cheart d'údaráis inniúla faireachán a dhéanamh freisin féachaint an gcomhlíonann na hinstiúidí an OCR. I gcás inar gá, ba cheart d'údaráis inniúla bearta a ghlacadh chun a áirithiú go gcomhlíonann instiúidí na ceanglais a leagtar amach in Airteagail 141 go 142 de Threoir 2013/36/AE.

10.7 Freagairt mhaoirseachta ar chás nach gcomhlíontar P2G

583. Ba cheart do na húdaráis inniúla faireachán a dhéanamh i dtaobh an ndéanfaidh an instiúid méid na gcostí dílse a bhfuiltear ag súil leis de réir P2G a bhunú agus a chothabháil le himeacht ama.
584. Nuair a thitfidh cistí dílse na hinstiúide, nó inar dócha go dtitfidh siad, faoi bhun an leibhéil arna chinneadh ag P2G, ba cheart don údarás inniúil a bheith ag súil go dtabharfaidh an instiúid fógra dó agus plean caipitil athbhreithnithe a ullmhú. Ina fógra, ba cheart don instiúid a mhíniú cad iad na hiarmhairtí díobhálacha is dócha a chuirfeadh uirthi déanamh amhlaidh agus cad iad na gníomhaíochtaí atá beartaithe chun comhlíonadh P2G a athbhunú mar chuid d'idirphlé feabhsaithe maoirseachta.

585. Go ginearálta tá trí chás le breithniú ag údarás inniúil ina bhféadfadh institiúid theipeann ar a P2G a chomhlíonadh.
- I gcás ina dtiteann leibhéal na gcistí dílse faoi leibhéal P2G (agus fós os cionn OCR) i gcúinsí a bhaineann go sonrach leis an institiúid nó i gcúinsí seachtracha inar tháinig na rioscaí a raibh sé d'aidhm ag P2G a chumhdach leo, féadfaidh an t-údarás inniúil ligean don institiúid oibriú go sealadach faoi bhun an leibhéil sin. de P2G ar choinníoll go meastar an plean caipitil athbhreithnithe a bheith inchreidte de réir na gcritéar atá leagtha amach i Roinn 7.7.2. Féadfaidh an t-údarás inniúil a mheas freisin leibhéal P2G a choigeartú i gcás inarb iomchuí.
 - I gcás ina dtiteann leibhéal na gcistí dílse faoi bhun leibhéal P2G (agus fós os cionn OCR) i gcúinsí a bhaineann go sonrach leis an institiúid nó i gcúinsí seachtracha mar thoradh ar theacht i gcrích na rioscaí nach raibh P2G dírithe ar a chumhdach, ba cheart d'údarás inniúla a bheith ag súil go méadóidh an institiúid. leibhéal na gcistí dílse go dtí leibhéal P2G laistigh d'amlíne iomchuí.
 - I gcás ina ndéanann an institiúid neamhaird ar P2G, ní ionchorpraíonn sí sa chreat bainistíochta riosca é nó mura mbunaíonn sí cistí dílse chun P2G a chomhlíonadh laistigh de na teorainneacha ama a leagtar síos i gcomhréir le mír 438, féadfaidh na húdarás inniúla bearta breise maoirseachta a chur i bhfeidhm mar a leagtar amach i Roinn 10.3 agus i Roinn 10.5.

I gcás nár deonaíodh an cead oibriú faoi bhun an leibhéil P2G dá dtagraítear i bpointe (a) agus go bhfuil cistí dílse na hinstitiúide faoi bhun leibhéal P2G arís agus arís eile, ba cheart don údarás inniúil ceanglais cistí dílse breise a fhorchur i gcomhréir le Teideal 7.

586. D'ainneoin freagairtí maoirseachta ar leith i gcomhréir leis an mír roimhe seo, féadfaidh údarás inniúla breithniú a dhéanamh freisin ar chur i bhfeidhm na mbeart caipitil agus maoirseachta breise a leagtar amach i Roinn 10.3 agus i Roinn 10.5, i gcás ina measfar iad a bheith níos iomchuí chun aghaidh a thabhairt ar na cúiseanna atá leis na cistí dílse a thagann faoi bhun an leibhéil arna chinneadh ag P2G.

10.8 Idirghníomhú idir bearta maoirseachta agus luath-idirghabhála

587. I dteannta leis na bearta maoirseachta dá dtagraítear sa Teideal seo, féadfaidh údarás inniúla bearta luath-idirghabhála a chur i bhfeidhm mar a shonraítear in Airteagal 27 de Threoir 2014/59/AE, ar bearta iad atá beartaithe chun an tacar beart maoirseachta a shonraítear in Airteagal 104 agus in Airteagal 105 de Threoir 2013/36/AE a fhorlíonadh.
588. Ba cheart d'údarás inniúla bearta luath-idirghabhála a chur i bhfeidhm gan dochar d'aon bhearta maoirseachta eile, agus bearta luath-idirghabhála á gcur i bhfeidhm acu, ba

cheart dóibh an beart/na bearta is iomchuí a roghnú chun freagairt atá comhréireach leis na himthosca ar leith a áirithiú.

10.9 Idirghníomhú idir bearta maoirseachta agus macrastuamachta

589. I gcás ina bhfuil institiúid faoi réir bearta macrastuamachta agus go gcinntear i measúnú SREP nach dtugann na bearta macrastuamachta sin aghaidh go leormhaith ar an bpróifíl riosca atá sainiúil don institiúid nó ar na heasnaimh atá i láthair san institiúid (i.e. tá an institiúid neamhchosanta ar an leibhéal nó má tá leibhéal riosca níos airde aici ná an leibhéal sin) ar a ndírítear leis an mbeart macrastuamachta, nó go bhfuil na heasnaimh a shainaithnítear níos ábhartha ná iad siúd a ndírítear orthu leis an mbeart), ba cheart d'údaráis inniúla smaoineamh ar na bearta macrastuamachta a fhorlíonadh le bearta breise a bhaineann go sonrach le hinstitiúidí.

10.10 Idirghníomhú idir bearta maoirseachta agus AML/ CFT

590. I gcás ina bhfuil tásca réasúnacha ag údaráis inniúla le linn dóibh a ngníomhaíochtaí maoirseachta a fheidhmiú maidir le heasnaimh i gcórais agus i gcreat rialuithe na hinstitiúide nó sa chreat rialachais inmheánaigh a bhaineann le AML/CFT nó ar fhorais réasúnacha a bheith in amhras gur mhéadaigh an institiúid neamhchosaint ar ML/TF rioscaí, ba chóir dóibh:

- a. fógra a thabhairt don mhaoirseoir AML/CFT faoi na heasnaimh agus na rioscaí sin a luaithe a shainaithnítear iad agus idirchaidreamh a dhéanamh leo i gcomhréir leis na Treoirínte Comhair AML/CFT⁵⁰;
- b. measúnú a dhéanamh ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag easnaimh agus riosca den sórt sin ar chás stuamachta na hinstitiúide;
- c. idirchaidreamh a dhéanamh le maoirseoirí AML/CFT agus, i gcomhréir le sainorduithe agus feidhmeanna na n-údarás faoi seach, na bearta maoirseachta stuamachta is iomchuí chun aghaidh a thabhairt ar na heasnaimh agus na rioscaí sin a mheas i dteannta le haon bhearta arna nglacadh ag maoirseoirí AML/CFT.

591. I gcás ina gcuirtear na húdaráis inniúla ar an eolas nó i gcás ina dtagann siad ar an eolas faoi bhearta maoirseachta nó smachtbhannaí arna bpleanáil nó arna bhforchur ag na maoirseoirí AML/CFT, ba cheart dóibh a mheas cibé acu an bhfuil gá, agus conas, impleachtaí stuamachta féideartha na laigí agus na dteipeanna arna sainaitheint ag na maoirseoirí AML/CFT a mhaolú.

⁵⁰ Treoirínte Comhair AML/CFT an ÚBE (ÚBE/GL/2021/15).

Teideal 11. Feidhmiú an SREP ar ghrúpaí trasteorann

592. Tugann an teideal seo aghaidh ar chur i bhfeidhm nósanna imeachta agus mhodheolaíocht choiteanna SREP mar a shonraítear sna treoirlínte seo maidir le grúpaí trasteorann agus a n-eintitis. Soláthraíonn sé naisc freisin leis an bpróiseas comhpháirteach measúnaithe agus cinnteoireachta atá le déanamh de bhun Airteagal 113 de Threoir 2013/36/AE agus Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) Uimh. 710/2014 ón gCoimisiún maidir le coinníollacha chur i bhfeidhm an phróisis chomhchinnidh le haghaidh ceanglas stuamachta um institúid ar leith.

593. Sa SREP, ba cheart d'údaráis inniúla na rioscaí ML/TF a d'fhéadfadh a bheith ann a mheas freisin, ag cur san áireamh ionchur a fuarthas ó údarás inniúil AML/CFT an Bhallstáit ina bhfuil máthairghnóthas bunaithe chomh maith le maoirseoirí AML/CFT atá freagrach as an AML/. Maoirseacht CFT ar bhunaíochtaí an ghrúpa i ndlínsí éagsúla, go háirithe na measúnuithe ar rioscaí ML/TF, laigí ábhartha agus sárúithe ar reachtaíocht AML/CFT, atá nasctha le struchtúr grúpa baincéireachta trasteorann.

594. Agus impleachtaí stuamachta rioscaí ML/TF san SREP do ghrúpa trasteorann á measúnú acu, ba cheart d'údaráis inniúla an fhaisnéis a fhaightear trí rannpháirtíochtaí déthaobhacha leis na húdaráis inniúla AML/CFT i gcomhréir leis na Treoirlínte Comhair AML/CFT a ghiaráil agus trína rannpháirtíocht i gcoláistí AML/CFT⁵¹ agus i gcoláistí stuamachta.

11.1 Feidhmiú an SREP ar ghrúpaí trasteorann

595. Agus an SREP agus na treoirlínte seo á gcur i bhfeidhm maidir le grúpaí trasteorann, ba cheart d'údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar inmharthanacht an ghrúpa ina iomláine, agus ar a eintitis aonair. Is féidir é seo a dhéanamh tríd an bpróiseas a roinnt ina dhá chéim: (1) déanann údaráis inniúla measúnú tosaigh ar eintitis faoina maoirseacht dhíreach, agus (2) déanann údaráis inniúla an measúnú a phlé go comhpháirteach agus a thabhairt chun críche faoi chuimsiú na gcoláistí maoirseoirí de bhun cheanglais Airteagal 113 agus Airteagal 116 de Threoir 2013/36/ AE.

596. I gcomhréir le raon feidhme chur i bhfeidhm na dtreoirlínte mar a phléitear i dTeideal 1:

- a. ba cheart do na maoirseoirí comhdhlúthaithe an measúnú tosaigh a dhéanamh ar an máthairghnóthas agus ar an ngrúpa institiúidí ar leibhéal comhdhlúite; agus

⁵¹ Coláistí AML/CFT mar a shainítear iad sna Treoirlínte Comhpháirteacha maidir le comhar agus malartú faisnéise chun críche na Treorach (AE) 2015/849 idir údaráis inniúla a dhéanann maoirseacht ar ('Treoirlínte um Choláistí AML/CFT').

- b. ba cheart d'údaráis inniúla an measúnú tosaigh a dhéanamh ar na heintitis atá faoina maoirseacht (aonair, nó fo-chomhdhlúite, i gcás inarb ábhartha).

597. I gcás ina gcuirtear na treoirlínte seo i bhfeidhm ar fhochuideachtaí de chuid grúpa trasteorann mar a shonraítear sa mhír thuas, ba cheart d'údaráis inniúla d'fhochuideachtaí, agus a measúnú tosaigh á dhéanamh acu, institiúidí a mheas go príomha ar bhonn aonair, i.e. an tsamhail ghnó, straitéis, inmheánach a mheasúnú. rialachas agus rialuithe ar fud na hinstitiúide, rioscaí do chaipiteal agus leachtacht, agus leordhóthanacht caipitil agus leachtachta eintitis mar a bheadh institiúid neamhspleách orthu. Ba cheart go n-áireofaí leis na torthaí ó mheasúnuithe tosaigh den sórt sin, i gcás inarb ábhartha, sainathint eochair-leochaileachtaí sa chomhthéacs trasteorann nó sa ghrúpa, a d'fhéadfadh a bheith bainteach le spleáchas institiúide ar a máthairghrúpa/grúpa le haghaidh maoinithe, caipitil, tacaíochta teicneolaíochta, etc. Ina gcuid measúnuithe tosaigh arna ndéanamh ar bhonn aonair, ba cheart go léireodh na húdaráis inniúla freisin láidreachtaí agus fachtóirí maolaitheacha a bhaineann leis an eintiteas a bheith ina chuid den ghrúpa, a d'fhéadfadh a bheith bainteach le grúpa tacaíochta teicneolaíochta, socruithe tacaíochta airgeadais, etc.

598. Ba cheart go bhfeidhmeodh torthaí aon mheasúnaithe tosaigh den sórt sin ar ghnéithe SPEP, lena n-áirítear, má shainnithnítear iad, tuairimí ar phríomhspleáchais ar an máthairchuideachta/grúpa, mar ionchur sa phróiseas measúnaithe agus cinnteoireachta comhpháirteach de bhun cheanglais Airteagal 113 de Threoir 2013/36/AE, agus dá bhrí sin ba cheart do na húdaráis inniúla iad a phlé faoi chuimsiú na gcoláistí maoirseoirí a bunaíodh de bhun Airteagal 116 de Threoir 2013/36/AE.

599. Tar éis na bpléití faoi chuimsiú na gcoláistí maoirseoirí agus thorthaí an phróisis mheasúnaithe chomhpháirtigh, ba cheart do na húdaráis inniúla a measúnuithe SREP faoi seach a thabhairt chun críche, agus na coigeartuithe is gá a dhéanamh bunaithe ar thorthaí na bpléití coláiste.

600. I gcás inar nocht measúnú tosaigh údaráis inniúil easnaimh shonracha a bhaineann le súiomhanna laistigh de ghrúpa (e.g. ardchruinniú neamhchosaintaí ar an máthairghnóthas, spleáchas ar chistiú inghrúpa, imní faoi inbhuanaitheacht straitéise eintitis, etc.) a bhfuil tionchar diúltach aige ar inmharthanacht iomlán an eintitis ar bhonn aonair, ba cheart d'údaráis inniúla, faoi chuimsiú na gcoláistí maoirseoirí, plé a dhéanamh ar cheart an measúnú deiridh ar eintiteas a athrú agus gné fhoriomlán an ghrúpa á gcur san áireamh, lena n-áirítear samhail ghnó an ghrúpa chomhdhlúite, straitéis agus marthanacht agus gnéithe sonracha de shocruithe tacaíochta airgeadais inghrúpa.

601. Ba cheart do na húdaráis inniúla an méid seo a leanas seo a leanas a phlé agus a chomhordú faoi chuimsiú na gcoláistí maoirseoirí:

- a. pleanáil, lena n-áirítear minicíocht, agus amlínthe chun measúnú a dhéanamh ar ghnéithe éagsúla SREP don ghrúpa comhdhlúite agus dá eintitis chun ullmhú na

dtuascálacha grúpa riosca agus leachtachta is gá do na cinntí comhpháirteacha a shonraítear in Airteagal 113 de Threoir 2013/36/AE a éascú;

- b. sonraí maidir le cur i bhfeidhm na dtagarmharcanna a úsáidtear chun eilimintí SREP a mheasúnú;
- c. cur chuige maidir le measúnú agus scóráil a dhéanamh ar fhochatagóirí rioscaí ina n-aonar, i gcás inar sainaithníodh fochatagóirí den sórt sin mar fochatagóirí ábhartha;
- d. ionchuir a theastaíonn ón institiúid ar leibhéal comhdhlúite agus ar leibhéal eintitis chun measúnú a dhéanamh ar eilimintí SREP, lena n-áirítear iad siúd ón ICAAP agus ón ILAAP;
- e. torthaí an mheasúnaithe, lena n-áirítear na scóir SREP a sannadh do ghnéithe éagsúla, agus an measúnú SREP iomlán agus an scór SREP foriomlán ag leibhéal comhdhlúite agus aonáin. Agus measúnú ar rioscaí aonair do chaipiteal agus leachtacht á bplé, ba cheart d'údaráis inniúla díriú ar na rioscaí a shainaithnítear mar rioscaí ábhartha do na heintitis faoi seach;
- f. impleachtaí stuamachta trasteorann a bhaineann le rioscaí agus imní ML/TF; agus
- g. bearta pleanáilte maoirseachta agus luath-idirghabhála, más ábhartha.

602. Agus an achoimre ar an measúnú SREP foriomlán don ghrúpa trasteorann agus dá eintitis á hullmhú acu, ba cheart d'údaráis inniúla í a struchtúru ar bhealach a éascóidh líonadh na dteimpléad le haghaidh thuarascáil SREP, tuarascáil riosca ghrúpa, measúnú riosca leachtachta agus grúpa riosca leachtachta. teimpléid tuarascálacha measúnaithe is gá don chinneadh comhpháirteach faoi Airteagal 113 de Threoir 2013/36/AE mar atá sonraithe i Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) Uimh. 710/2014 a mhéid a bhaineann le coinníollacha chur i bhfeidhm an phróisis chinnidh chomhpháirtigh le haghaidh ceanglais stuamachta a bhaineann go sonrach le hinstiúidí.

11.2 Measúnú caipitil SREP agus ceanglais stuamachta a bhaineann go sonrach le hinstiúidí

603. Is cuid de phróiseas cinnteoireachta comhpháirteach na n-údarás inniúil de bhun Airteagal 113 de Threoir 2013/36/AE é leordhóthanacht caipitil agus ceanglais agus treoir ghaolmhar a chinneadh i gcomhréir leis an bpróiseas a thuairiscítear i dTeideal 7 do ghrúpaí trasteorann.

604. Ba cheart feidhmiú cumhachtaí maoirseachta agus bearta maoirseachta a dhéanamh, lena n-áirítear a mhéid a bhaineann le cistí dílse breise a fhorchur de bhun Airteagal 104(1)(a) ar leibhéal an eintitis chomhdhlúite nó ar leibhéal an eintitis aonair mar

a shonraítear i dTeideal 7, a bheith faoi réir chinneadh comhpháirteach na n-údarás inniúil de bhun Airteagal 113 de Threoir 2013/36/AE.

605. I gcás máthair-institiúidí nó fo-institiúidí de chuid grúpa trasteorann, ba cheart cur i bhfeidhm ceanglais bhreise cistí dílse de bhun Airteagal 104(1)(a) de Threoir 2013/36/AE i gcomhréir leis an bpróiseas cinnidh chomhpháirtigh dá bhforáiltear in Airteagal 113(1)(a) den Treoir sin.

606. I gcomhthéacs na bpléití maidir le leordhóthanacht leibhéal na gcistí dílse agus lena gcinntear ceanglais bhreise cistí dílse, ba cheart d'údaráis inniúla an méid seo a leanas seo a leanas a bhreithniú:

- a. measúnú ar ábharthacht na rioscaí agus na n-easnamh arna sainaitheint ar leibhéal na n-eintiteas comhdhlúite agus aonair araon (i.e. cé na rioscaí atá ábhartha don ghrúpa ina iomláine agus atá ábhartha d'aonán amháin) agus leibhéal na gcistí dílse is gá chun rioscaí den sórt sin a chumhdach;
- b. i gcás ina bhfuil easnaimh arna sainaitheint coitianta ar fud na n-eintiteas go léir (e.g. easnaimh rialachais chéanna atá i láthair sna heintitis go léir, nó easnaimh sna samhlacha a úsáidtear thar roinnt eintiteas), an measúnú agus an fhreagairt mhaoirseachta a chomhordú, agus go háirithe, cinneadh a dhéanamh ar cheart bearta a fhorchur ar leibhéal comhdhlúite nó go comhréireach ar leibhéal an eintitis i gcás na n-eintiteas a bhfuil comheasnamh ann;
- c. torthaí mheasúnuithe ICAAP agus tuairimí maidir le hiontaofacht ríomhanna an ICAAP agus a n-úsáid mar ionchur chun ceanglais cistí dílse breise a chinneadh;
- d. rorthaí na ríomhanna tagarmharcála maoirseachta a úsáidtear chun ceanglais cistí dílse breise a chinneadh do na heintitis uile laistigh den ghrúpa agus ar leibhéal comhdhlúite; agus
- e. ceanglais cistí dílse bhreise atá le forchur ar eintitis agus ar leibhéal comhdhlúite chun a áirithiú go bhfuil comhsheasmhacht na gceanglas cistí dílse críochnaitheacha agus cibé an bhfuil gá le cistí dílse a aistriú ó leibhéal comhdhlúite go leibhéal eintitis.

607. Chun an TSCR a chinneadh mar atá sonraithe i dTeideal 7, ba cheart d'údaráis inniúla an leibhéal céanna cur i bhfeidhm a mheas agus na ceanglais maidir le cinneadh comhpháirteach faoi Airteagal 113(1)(a) de Threoir 2013/36/AE. Go háirithe, ba cheart an TSCR agus bearta caipitil eile, más infheidhme, a shocrú ar leibhéal comhdhlúite agus aonair le haghaidh eintitis a oibríonn i mBallstáit eile. Maidir leis an leibhéal fo-chomhdhlúite, níor cheart go gcumhdódh an TSCR agus bearta caipitil eile ach máthairghnóthas an ghrúpa fho-chomhdhlúite chun comhaireamh dúbailte na gceanglas cistí dílse breise arna mbreithniú ag údaráis inniúla le haghaidh fochuideachtaí i mBallstáit eile a sheachaint.

608. Más é toradh an mheasúnaithe mhaoirseachta ar an riosca a bhaineann le gearáil iomarcach do mháthair-institiúidí nó d'fho-institiúidí grúpa trasteorann gur cheart ceanglais cistí dílse breise a leagan síos chun aghaidh a thabhairt ar an riosca a bhaineann le gearáil iomarcach, ba cheart é sin a dhéanamh i gcomhréir leis an bpróiseas comhchinnteoireachta dá bhforáiltear in Airteagal 113(1)(a) CRD agus léiríonn sé stoic ar leithligh na gceanglas cistí dílse bunaithe ar an gcóimheas luamhánaithe.
609. I gcomhthéacs na bpléití maidir le leordhóthanacht leibhéal na gcistí dílse chun an riosca a bhaineann le gearáil iomarcach a chumhdach agus ceanglais bhreise cistí dílse a chinneadh, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas:
- a. gnéithe atá san áireamh i mír 394;
 - b. ceanglais bhreise cistí dílse chun an riosca a bhaineann le gearáil iomarcach a fhorchuirtear ar eintitis a chumhdach agus ar leibhéal comhdhlúite chun a áirithiú go bhfuil comhsheasmhacht sna ceanglais cistí dílse críochnaitheacha agus cibé an bhfuil gá le cistí dílse a aistriú ó leibhéal comhdhlúite go leibhéal eintitis.
610. Ba cheart an fhaisnéis ábhartha ar fad maidir le cinneadh P2G (lena n-áirítear a mhéid, comhdhéanamh cistí dílse chun é a chumhdach, agus imoibriú maoirseachta) le haghaidh máthairinstitiúidí nó fo-institiúidí de chuid grúpa trasteorann a roinnt ar údaráis inniúla agus P2G a shocrú agus ba cheart P2G-LR a chur i gcrích i gcomhréir leis an bpróiseas cinnidh chomhpháirteach de bhun Airteagal 113(1)(c), de Threoir 2013/36/AE. Go háirithe, ba cheart go bpléifeadh údaráis inniúla an cur chuige maidir le P2G a bhunú ar an leibhéal aonair i gcás nach bhfuil aon sonraí ó na tástálacha struis maoirseachta ar fáil ar an leibhéal aonair, nó, i gcás inarb ábhartha, aontú ar chur i bhfeidhm P2G ar an leibhéal comhdhlúite amháin.
611. Ba cheart go mbeadh P2G agus P2G-LR faoi réir cinnidh chomhpháirtigh ó na húdaráis inniúla de bhun Airteagal 113(1)(c) de Threoir 2013/36/AE agus ba cheart iad a léiriú go cuí sa doiciméad um chinneadh comhpháirteach arna ullmhú i gcomhréir le hAirteagal 113 de Threoir 2013/36/AE.

11.3 Measúnú leachtachta SREP agus ceanglais stuamachta a bhaineann go sonrach le hinstiúidí

612. I gcás Airteagal 113(1)(b) de Threoir 2013/36/AE, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas gur 'ábhair' suntasacha agus/nó 'torthaí' iad a bheith ábhartha, ar a laghad:
- a. i gcás go molann na húdaráis inniúla ceanglais chainníochtúla sonracha maidir le leachtacht; agus/nó
 - b. i gcás gurb iad na húdaráis inniúla a mholann bearta seachas ceanglais chainníochtúla shonracha leachtachta agus is é '3' nó '4' an scór a shanntar do riosca leachtachta agus/nó do riosca maoinithe.

11.4 Feidhm bearta maoirseachta eile

613. Ba cheart d'údaráis inniúla atá freagrach as maoirseacht a dhéanamh ar ghrúpaí trasteorann agus ar a n-eintitis a phlé agus a chomhordú, i gcás inar féidir, cur i bhfeidhm na mbeart maoirseachta agus idirghabhála uile i leith an ghrúpa agus/nó a heintitis ábhartha chun a áirithiú go gcuirfear na bearta is iomchuí i bhfeidhm go comhsheasmhach ar na leochaileachtaí a sainaitníodh, ag cur gné an ghrúpa san áireamh, lena n-áirítear idirspleáchais agus socruithe laistigh de ghrúpa mar a pléadh thuas.
614. Ba cheart d'údaráis inniúla atá freagrach as maoirseacht stuamachta ar eintitis de ghrúpa trasteorann, agus bearta maoirseachta nó riaracháin á bhforchur acu lena n-áirítear smachtbhannaí ar institiúidí as a mainneachtain aghaidh a thabhairt ar easnaimh a bhaineann le rioscaí ML/TF, idirchaidreamh leordhóthanach a dhéanamh leis na maoirseoirí ábhartha AML/CFT i gcomhréir le hAlt 8 de na Treoirlínte Comhair AML/CFT⁵² agus i gcomhréir le sainorduithe agus feidhmeanna na n-údarás faoi seach, na bearta maoirseachta stuamachta is iomchuí chun aghaidh a thabhairt ar na heasnaimh agus na rioscaí sin a mheas i dteannta le haon bhearta arna nglacadh ag maoirseoirí AML/CFT.

⁵² Treoirlínte Comhair AML/CFT an ÚBE (ÚBE/GL/2021/15).

Teideal 12. Tástáil struis mhaoirseachta

12.1 Úsáid a bhaint as tástáil struis mhaoirseachta ag údaráis inniúla

615. Ba cheart d'údaráis inniúla, ar bhonn Airteagal 100 de Threoir 2013/36/AE freisin, tástáil struis mhaoirseachta a úsáid chun an SREP a éascú agus, go háirithe, measúnú maoirseachta ar a phríomheilimintí, mar a thuairiscítear i dTeideal 4 go Teideal 9. Go háirithe, ba cheart go gcuideodh tástáil struis maoirseachta leis na húdaráis inniúla, i gcás inarb iomchuí, leis an méid seo a leanas:

- a. Measúnú ar rioscaí aonair institiúidí do chaipiteal amhail dá dtagraítear i dTeideal 6, nó ar rioscaí do leachtacht agus cistiú dá dtagraítear i dTeideal 8.
- b. Déanfar measúnú ar iontaofacht chlár tástála struis na n-institiúidí, chomh maith le hábharthacht, le déine agus le hinchreidteacht na gcásanna do thástálacha struis na n-institiúidí féin a úsáidtear chun críocha an ICAAP agus an ILAAP. D'fhéadfadh go n-áireofaí leis sin dúshlán a thabhairt do phríomhbhoinn tuisceana agus do spreagthóirí na n-institiúidí.
- c. Measúnú ar chumas na n-institiúidí TSCR agus OCR a chomhlíonadh i gcomhthéacs an mheasúnaithe ar leordhóthanacht caipitil, mar atá sonraithe i Roinn 7.7. Ag brath ar chumhdach agus ar chineál na tástála struis maoirseachta, ní fhéadfar an measúnú seo a theorannú ach do roinnt gnéithe den TSCR atá cumhdaithe ag gnéithe deartha na tástála struis maoirseachta (e.g. ceanglais cistí dílse breise le haghaidh catagóirí aonair riosca, más rud é nach gcumhdaíonn an tástáil struis ach catagóirí riosca den sórt sin amháin).
- d. P2G a chinneadh le haghaidh institiúidí.
- e. Sainaithint leochaileachtaí nó laigí a d'fhéadfadh a bheith i mbainistíocht riosca agus rialuithe institiúidí ar réimsí aonair riosca.
- f. Sainaithint easnaimh a d'fhéadfadh a bheith ann i socruithe foriomlána rialachais nó i rialuithe ar fud na hinstitiúide: ba cheart do na húdaráis inniúla a mheas gur foinse bhreise faisnéise í tástáil struis mhaoirseachta chun críocha mheasúnú SREP ar rialachas inmheánach agus rialuithe ar fud na hinstitiúide dá dtagraítear i dTeideal 5. Go háirithe, má shainaithníonn údarás inniúil trí bhíthin tástála struis maoirseachta, easnaimh i gclár tástála struis na hinstitiúide féin nó i mbonneagar sonraí riosca tacaíochta, ba cheart iad sin a chur san áireamh agus creat rialachais agus bainistithe riosca foriomlán na hinstitiúide sin á measúnú.

g. Ceanglais shonracha leachtachta chainníochtúla a chinneadh i gcomhthéacs an mheasúnaithe ar leordhóthanacht leachtachta, go háirithe i gcás nach bhfuil tagarmharcanna sonracha maoirseachta forbartha ag údarás inniúil le haghaidh ceanglais leachtachta. Ba cheart gnéithe áirithe de na tástálacha struis maoirseachta leachtachta a úsáid, i gcás inarb iomchuí, mar ionchuir agus ceanglais shonracha leachtachta á socrú d'institiúidí (e.g. anailís chomparáideach, faoi chásanna díobhálacha, ar ghlan-eis-sreafaí airgid agus ar shócmhainní leachtachta incháilithe thar thacar tréimhsí ama, measúnú ar dhréimire aibíochta struis), mar atá sonraithe i Roinn 9.4.

616. Ina theannta sin, ba cheart go gcabhródh tástáil struis maoirseachta le húdaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar nósanna imeachta eagraíochtúla maoirseachta agus acmhainní maoirseachta a phleanáil, agus faisnéis ábhartha eile á cur san áireamh freisin, go háirithe maidir le measúnú níos minice agus níos doimhne ar eilimintí áirithe de chuid SREP i gcás institiúidí neamhchatagóir 1, agus chun críocha raon feidhme an chláir um scrúdú maoirseachta a cheanglaítear le hAirteagal 99 de Threoir 2013/36/AE a chinneadh.

617. Ba cheart d'údaráis inniúla freisin, i gcás inarb iomchuí, cásanna agus torthaí na dtástálacha struis maoirseachta a úsáid mar fhoinsí breise faisnéise agus pleananna téarnaimh institiúidí á measúnú, go háirithe agus rogha agus déine na gcásanna agus na toimhdí a úsáideann an institiúid á measúnú.

618. Ba cheart d'údaráis inniúla freisin, i gcás inarb iomchuí, torthaí tástála struis maoirseachta a úsáid chun tacú leis an anailís is gá chun críocha ceadanna agus údaruithe éagsúla a cheanglaítear le Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 nó le Treoir 2013/36/AE a dheonú, mar shampla i ndáil le sealúchais cháilitheacha, cumaisc agus éadálacha, agus ceannach ar ais scaireanna.

619. Ba cheart d'údaráis inniúla úsáid a bhaint as torthaí na tástála struis maoirseachta, i gcás inarb iomchuí, chun tacú le hanailís téamach ar leochaileachtaí féideartha grúpa institiúidí a bhfuil próifílí riosca comhchosúla acu.

620. Ba cheart d'údaráis inniúla freisin, i gcás inarb iomchuí, tástáil struis maoirseachta a úsáid mar bhealach chun institiúidí a spreagadh chun a gcumas tástála struis inmheánaigh agus bainistíochta riosca a fheabhsú: go háirithe, d'fhéadfadh tástáil struis maoirseachta a bhfuil comhpháirt ón mbun aníos aici institiúidí a spreagadh chun tuilleadh forbartha a dhéanamh agus a fheabhsú. a gcomhiomlánú sonraí, samhaltú riosca agus uirlisí TF chun críocha tástála struis agus bainistithe riosca.

12.2 Príomhghnéithe na tástála struis maoirseachta

621. Agus príomhghnéithe na tástála struis maoirseachta á gcinneadh, ba cheart d'údaráis inniúla an méid seo a leanas seo a leanas a mheas, inter alia:

- a. *Cumhdach*, i dtéarmaí fachtóirí riosca áirithe nó fachtóirí riosca iolracha a chumhdach, punanna nó gníomhaíochtaí aonair áirithe nó earnálacha/geograifí, punanna uile nó níos mó.
 - b. *Dearadh*, i dtéarmaí an méid seo a leanas seo a leanas: (1) anailís íogaireachta (aonfhachtóir nó ilfhachtóir simplí), (2) anailís ar chásanna nó (3) tástáil struis droim ar ais. Ba cheart d'údaráis inniúla an dearadh is iomchuí a roghnú don chuspóir atá á shaothrú ag an tástáil struis: ba cheart go dtabharfaí tosaíocht de ghnáth d'anailís íogaireachta i leith fachtóir riosca aonair nó fachtóirí riosca iolracha agus measúnú á dhéanamh ar riosca aonair do chaipiteal nó do rioscaí do leachtacht nó do chistiú; ba cheart go mbeadh an cur chuige anailíse cásanna i bhfabhar de ghnáth nuair a lorgáítear measúnú ar leorgacht iomlán an chaipitil; agus féadfar tástáil struis droim ar ais a mheas, inter alia, a bheith iomchuí chun measúnú a dhéanamh ar dhéine na gcásanna a úsáideann an institiúid.
 - c. *Raon feidhme*, i dtéarmaí imlíne na ngrúpaí trasteorann a chumhdach: chun críocha measúnú a dhéanamh ar leordhóthanacht chaipitil fhoriomlán an ghrúpa, ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú go gcuirfear tástálacha struis san áireamh i ngach eintiteas grúpa ábhartha.
 - d. *Sampla* institiúidí arna gcumhdach ag na tástálacha struis: agus tástáil struis mhaoirseachta á pleanáil do níos mó ná institiúid amháin, ba cheart d'údaráis inniúla an sampla iomchuí a mheas chun críocha an chleachtaidh, go háirithe agus tástáil struis mhaoirseachta á húsáid le haghaidh measúnuithe téamacha ar línte/samhlacha gnó áirithe nó staidéir/measúnuithe tionchair.
 - e. *Cur Chuige* (tástáil struis ó bharr anuas, tástáil struis ón mbun aníos, teaghlaim den dá cheann, cásanna sonracha ancaire a fhorordú d'institiúidí).
622. Agus tástálacha struis maoirseachta á ndearadh agus á ndéanamh acu chun críocha SREP, ba cheart d'údaráis inniúla torthaí athbhreithnithe ar cháilíocht sócmhainní (AQR) a mheas, i gcás ina bhfuil siad ar fáil, iomchuí agus nach bhfuil ionchorpraithe cheana i ráitis airgeadais na n-institiúidí. Féadfar tástáil struis mhaoirseachta a chomhcheangal le AQRanna a mheas a bheith úsáideach chun a áirithiú go dtuairiscítear seasaimh chlár comhardaithe na n-institiúidí arna gcumhdach ag na tástálacha struis maoirseachta go cruinn le pointí tosaithe feabhsaithe agus inchomparáide ar fud na n-institiúidí rannpháirteacha.
623. Féadfaidh údaráis inniúla smaoineamh freisin ar chóimheasa spriocchaipiteal réamhshainithe a shocrú, go háirithe i gcomhthéacs tástálacha struis uile-chórais (lena n-áirítear tástálacha struis ar leibhéal na tíre), nó i gcomhthéacs tairseacha ginearálta nó neamhghnácha a shocrú. I gcásanna den sórt sin, caithfidh siad a bheith oiriúnach agus cuspóirí maoirseachta a chur san áireamh. Ba cheart go mbeadh feidhm go

comhsheasmhach ag na spriocanna nó na tairseacha sin maidir leis na hinstiúidí faoi raon feidhme na dtástálacha struis maoirseachta.

12.3 Socruithe eagraíochtúla agus rialachais laistigh d'údaráis inniúla

624. Ba cheart do na húdaráis inniúla clár éifeachtach a bhunú le haghaidh tástála struis maoirseachta. Ba cheart go mbeadh socruithe iomchuí eagrúcháin, rialachais agus TF ag tacú leis an gclár seo lena n-áiritheofaí gur féidir tástálacha struis maoirseachta a dhéanamh ar an minicíocht iomchuí. Ba cheart go dtacódh an clár um thástáil struis maoirseachta le cur chun feidhme éifeachtach an chláir scrúdaithe maoirseachta le haghaidh instiúidí aonair. Ba cheart go léireodh an clár freisin an chaoi a ndéanann an t-údarás inniúil cinntí maidir le cineálacha tástála struis maoirseachta a roghnú a bhaineann go dlúth le cuspóirí gach cleachtaidh.
625. Ba cheart an méid seo a leanas seo a leanas ar a laghad a áireamh sna socruithe rialachais, eagrúcháin agus TF a thacaíonn leis an gclár um thástáil struis maoirseachta:
- Dóthain acmhainní daonna agus ábhartha, sonraí agus bonneagar TF chun tástálacha struis maoirseachta a dhearadh agus a dhéanamh. Go háirithe, ba cheart go mbeadh sonraí leordhóthanacha agus cur chuige modheolaíochta iomchuí mar thaca leis an gclár um thástáil struis maoirseachta lena gcumhdófaí gach gné, lena n-áirítear cásanna agus toimhdí (e.g. teimpléid, treoír, doiciméadacht), agus solúbthacht agus leibhéil iomchuí cáilíochta agus rialuithe a áirithiú.
 - Próiseas dearbhaithe cáilíochta a chlúdaíonn dearadh, forbairt agus cur i gcrích na tástála struis, agus inchomparáideacht na dtorthaí ar fud instiúidí.
 - Comhtháthú na tástála struis maoirseachta le próisis mhaoirseachta ábhartha eile. Mar sin, nuair is gá agus faoi réir aon srianta dlí, ba cheart don eagraíocht tacú le roinnt inmheánach faisnéise agus le húsáid gach gné den chlár tástála struis (e.g. torthaí cainníochtúla agus cáilíochtúla).
626. Mar chuid de shocruithe rialachais, ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú go ndéantar athbhreithniú rialta ar an gclár um thástáil struis maoirseachta, go cáilíochtúil agus go cainníochtúil, chun a áirithiú go bhfuil sé leordhóthanach.
627. Ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú go bhfuil próisis agus socruithe i bhfeidhm acu le haghaidh idirphlé éifeachtach le hinstiúidí maidir le tástálacha struis maoirseachta agus a dtorthaí. Ba cheart go léireodh an t-idirphlé sin na cuspóirí atá beartaithe, a bhunú go háirithe ach ní go heisiach nuair a réachtáiltear tástálacha struis maoirseachta chun críocha measúnú a dhéanamh ar leordhóthanacht caipitil fhoriomlán na n-instiúidí agus é a eagrú laistigh de chomhthéacs níos ginearálta na measúnuithe SREP mar a leagtar amach sna

treoirlínte seo. Chun críocha idirphlé den sórt sin ar an leibhéal teicniúil agus ar an leibhéal bainistíochta, i gcás inarb ábhartha, ba cheart do na húdaráis inniúla a áirithiú:

- a. go gcuirtear míniú agus treoir leordhóthanach, atá mionsonraithe go leor agus atá cruinn ar fáil d'institiúidí maidir le cur i bhfeidhm na modheolaíochtaí agus na mbonn tuisceana a úsáidtear i dtástáil struis ón mbun aníos;
- b. go dtabharfar treoracha leordhóthanacha, atá mionsonraithe go leor agus atá cruinn go leor d'institiúidí maidir leis an bhfaisnéis tacaíochta a theastaíonn uathu a chur faoi bhráid na n-údarás inniúil mar aon le torthaí na dtástálacha struis;
- c. go dtugtar míniú d'institiúidí tar éis plé, i gcás inarb ábhartha, ar thorthaí na dtástálacha struis maoirseachta as a dtagann cur i bhfeidhm beart maoirseachta. Ba cheart do na húdaráis inniúla é sin a mheas go háirithe i gcomhthéacs tástálacha struis ar fud an chórais a spreagann bearta maoirseachta.

628. Agus tástáil struis mhaoirseachta á cur i bhfeidhm acu ar ghrúpaí trasteorann agus ar a n-eintitis, ba cheart d'údaráis inniúla faisnéis a mhalartú agus, nuair is féidir, an próiseas a phlé go hiomchuí faoi chuimsiú na gcoláistí maoirseoirí. Go háirithe, ba cheart d'údaráis inniúla a áirithiú go gcuirfead ar fáil agus go bpléifead sonraí ábhartha maidir leis na modheolaíochtaí, na cásanna agus na mórbhoinn tuisceana chomh maith le torthaí na dtástálacha struis maoirseachta, go háirithe iad sin atá dírithe ar leordhóthanacht caipitil nó leachtachta a mheasúnú.

629. Ba cheart d'údaráis inniúla a shainaithint freisin cén fhaisnéis maidir le tástálacha struis maoirseachta agus a dtorthaí a d'fhéadfaí a nochtadh go poiblí, agus na críocha atá beartaithe do na tástálacha struis maoirseachta á gcur san áireamh. Agus cinneadh á dhéanamh maidir le nochtadh poiblí torthaí nó mhodheolaíochtaí na dtástálacha struis maoirseachta, ba cheart d'údaráis inniúla a ról féin sa chleachtadh agus sa chur chuige a roghnaíodh (tástáil struis ó bharr anuas, tástáil struis ó bhun aníos) a mheas agus freisin méid a gcuid anailís féin le gabháil leis na torthaí foilsithe.

12.4 Próiseas agus breithnithe modheolaíochta

630. Ba cheart go n-áiritheofaí an méid seo a leanas ar a laghad leis an gclár maoirseachta um thástáil struis arna leagan amach ag na húdaráis inniúla:

- a. Agus modheolaíochtaí agus toimhdí á gceapadh lena n-úsáid i dtástálacha struis maoirseachta, ba cheart do na húdaráis inniúla cinneadh a dhéanamh maidir le dearadh agus gnéithe an chleachtaidh is oiriúnaí dá chuspóir atá beartaithe, i.e. atá nasctha leis na cuspóirí maoirseachta (nó cuspóirí eile) arna leagan síos ag an údarás inniúil.
- b. Agus tástálacha struis maoirseachta á seoladh acu ar shampla níos leithne d'institiúidí, féadfaidh údaráis inniúla smaoinemh ar cheapadh tástálacha struis

maoirseachta a ghlacadh le haghaidh catagóirí éagsúla institiúidí mar a leagtar amach i Roinn 2.4, go háirithe má dhéantar an cleachtadh ón mbarr anuas.

- c. Ba cheart do na húdaráis inniúla breathnú ar na hamlínte iomchuí chun tástálacha struis maoirseachta a dhéanamh, lena n-áirítear tréimhse ama na gcásanna agus an tréimhse a ndéanfar anailís ar na gníomhaíochtaí bainistíochta arna mbeartú ag institiúidí sa chleachtadh tástála struis. Ba cheart go gcuirfí san áireamh freisin sna hamlínte le haghaidh an chleachtaidh an t-idirphlé leis an institiúid, i gcás inarb ábhartha chun críche beartaithe an chleachtaidh agus a mhéid a bheidh na sonraí arna soláthar ag an institiúid rannpháirteach fós ábhartha.
- d. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheas, i gcás inarb ábhartha don chuspóir atá beartaithe don chleachtadh, ar na hathruithe rialála uile atá ar eolas amach anseo a dhéanann difear d'institiúidí laistigh de raon feidhme agus tréimhse ama an chleachtaidh.

631. I gcás tástála struis um anailís ar chásanna, ba cheart d'údaráis inniúla cinneadh a dhéanamh ar cheart cás aonair a rith a chuirfear i bhfeidhm ar na hinstitiúidí go léir atá ar áireamh i raon feidhme an chleachtaidh, nó cásanna a bhaineann go sonrach le hinstitiúidí a fhorbairt d'institiúidí aonair (níor cheart go ndéanfaí amhlaidh. a fheictear mar institiúidí a fhuascailt ón bhfreagracht as a gcásanna féin a dhearadh chun críocha tástála struis ICAAP agus ILAAP), nó meascán den dá cheann. Ba cheart d'údaráis inniúla breithniú a dhéanamh ar inaistritheacht acmhainní caipitil agus leachtachta faoi dhálaí struis agus aon bhacainní a d'fhéadfadh a bheith ann, lena n-áirítear bacainní dlíthiúla agus oibríochtúla.

632. Ina theannta sin, ba cheart na gnéithe seo a leanas a chur san áireamh agus modheolaíochtaí á bhforbairt le haghaidh tástálacha struis maoirseachta:

- a. Chun measúnú a dhéanamh ar leordhóthanacht caipitil, ba cheart d'údaráis inniúla tionchar na tástála struis ar P&L, clár comhardaithe, méid neamhchosanta riosca agus cóimheas luamhánaithe na hinstitiúide a mheas, agus anailís a dhéanamh ar thionchar na tástála struis ar chóimheasa caipitil na n-institiúidí arna gcumhdach ag an gcleachtadh.
- b. Chun tástálacha struis ón mbun aníos, ba cheart d'údaráis inniúla a mheas a mhéid a fhorordaíonn siad na modheolaíochtaí chun cláir chomhardaithe institiúidí agus P&L a shamhaltú. Ar bhealach táscach, féadfar cláir chomhardaithe na n-institiúidí a ghlacadh mar chláir statacha, rud a fhágann gur féidir le húdaráis inniúla rioscaí reatha a mheasúnú le himeacht ama. De rogha air sin, d'fhéadfaí ligean dóibh a bheith dinimiciúil, rud a éascódh, mar shampla, iniúchadh níos réamhbhreathnaitheach a dhéanamh ar an gcaoi a bhféadfadh pleananna gnó na n-institiúidí teacht chun cinn faoin gcás struis nó conas a d'fhéadfadh méideanna creidmheasa teacht chun cinn le himeacht ama. Ar mhaithe le hinchomparáideacht fheabhsaithe, féadfaidh na húdaráis inniúla smaoineamh ar chur chuige an chláir

chomhardaithe statach a roghnú. Os a choinne sin, le haghaidh aiseolais fheabhsaithe ar fhrithghníomhartha beartaithe nó beartaithe na n-institiúidí i leith struis agus suaitheadh, féadfar cur chuige dinimiciúil an chláir chomhardaithe a bheith i bhfabhar.

- c. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheas conas aiseolas sistéamach nó éifeachtaí dara babhta a chur san áireamh sna tástálacha struis, i gcás inarb ábhartha, ag aithint na srianta a bhaineann le toimhdí ex ante a sholáthar i gcás tástálacha struis ón mbun aníos.
- d. Chun críocha tástálacha struis maoirseachta ón mbun aníos, ba cheart go mbeadh sé d'aidhm ag údaráis inniúla tionchar cleachtaí den sórt sin a mheasúnú go comhsheasmhach agus go cothrom ar fud na n-institiúidí arna gcumhdach ag tástálacha struis maoirseachta, agus cothrom na féinne á urramú. Ba cheart d'údaráis inniúla a mheas freisin a mhéid a léiríonn torthaí na tástála struis difríochtaí i roghanna samhaltaithe agus breithiúnais i measc institiúidí, seachas fíordhifríochtaí sna rioscaí a bhfuil siad nochta dóibh.

633. Ba cheart go mbeadh sé d'aidhm ag údaráis inniúla measúnú a dhéanamh ar riosca eiseamláireach feadh cleachtaí tástála struis agus rochtain a bheith acu ar chineálacha éagsúla faisnéise comparáidí. Moltar roinnt peirspictíochtaí/tagarmharcanna a bheith ann, nuair is cuí. Tá sé tábhachtach a aithint go bhfuil gach samhail neamhfhoirfe agus go n-aithneofaí go soiléir laigí aitheanta agus féideartha. Trí na teorainneacha agus na laigí seo a bhaineann le samhlacha tástála struis institiúidí aonair a thuiscint, féadtar eolas a chur ar an bpróiseas tástála struis maoirseachta agus fadhbanna a d'fhéadfadh teacht as riosca samhaltaithe a mhaolú.

Iarscríbhinní

Iarscríbhinn 1. Riosca oibriúcháin, samplaí den nasc idir cailteanais agus tiománaithe riosca

Chun an chaoi a dtagann riosca oibriúcháin chun solais a léiriú, is gá tuiscint a fháil ar an ngaol idir tiománaithe teagmhais riosca ar leith agus tionchar (i.e. toradh) an teagmhais riosca. Tugtar roinnt samplaí sa tábla seo a leanas⁵³.

	Spreagthóir	Imeacht riosca	Cineálacha tionchair (toradh)
Daoine	Coirloscadh – gníomh a dhéanann duine d'aon ghnó	Dóiteáin - an teagmhas	<ul style="list-style-type: none"> • Bás/gortú • Cailteanas/costas airgeadais • Damáiste maoinne • Cur isteach ar chustaiméirí
Próiseas	Earráid láimhe	Cuntais mhíchruinne	<ul style="list-style-type: none"> • Cailteanas airgeadais • Cuntais a athoibriú
Córais	Locht bogearraí TF	ATManna stoptha/gan bheith ar fáil	<ul style="list-style-type: none"> • Gearáin ó chustaiméirí • Cúiteamh • Damáiste do cháil • Cáineadh rialála
Seachtrach	Stoirm oighir an-dian	Foirgnimh nach bhfuil rochtain orthu/socruithe teagmhasacha á n-agairt	<ul style="list-style-type: none"> • Cur isteach ar chustaiméirí • Cailteanas airgeadais • Costais deisiúcháin

⁵³ Is cúis le bunchúis teagmhas riosca a mbíonn iarmhairt nó torthaí iolracha mar thoradh air, agus tá cuid acu inchainníochtaithe.

Iarscríbhinn 2. Príomhghnéithe agus difríochtaí idir P2R agus P2G

	<u>P2R</u>	<u>P2G</u>
Cineál	Ceanglas de bhreis ar Cholún 1 agus faoi bhun an cheanglais mhaoláin chomhcheangailte a leagtar síos i gcomhréir le hAirteagal 104 den CRD	Ionchas sa bhreis ar an gceanglas maolánach comhcheangailte
Raon feidhme	(1) Riosca caillteanais gan choinne thar thréimhse 12 mhí nach bhfuil clúdaithe ag ceanglais íosta; (2) riosca na gcaillteanas ionchasach thar 12 mhí nach bhfuil cumhdaithe go leor ag forálacha; (3) riosca tearcmheastacháin ar riosca de bharr easnaimh sa tsamhail; (4) rioscaí a eascraíonn as easnaimh rialachais	Torthaí cainníochtúla na dtástálacha struis ábhartha (réimsí féideartha eile le fiosrú tuilleadh)
Cinneadh	Cuirtear figiúirí ICAAP san áireamh leis an ríomh, i gcás ina meastar iad a bheith iontaofa, arna dtacú ag, mar shampla, tagarmharcanna maoirseachta a chuirtear i bhfeidhm maidir le ríomhanna ICAAP, breithiúnas maoirseachta, etc.	Ríomh bunaithe ar uastionchar an cháis dhíobhálacha ar an gcóimheas CET1, arna choigeartú, mar shampla, le haghaidh gníomhaíochtaí maolaithe inchreidte agus tosca eile, agus arna fhritháireamh i gcoinne na gcistí dílse a shealbhaítear chun an CCB a chomhlíonadh agus i gcásanna eisceachtúla an CCyB má chumhdaíonn sé na rioscaí céanna a ghlactar sa tástáil struis
Caighdeán an chaipitil	Cistí dílse incháilithe rialála, atá sa chomhdhéanamh céanna le Colún 1 ar a laghad	[CET1 amháin]
Ábharthacht na srianta ar dháileacháin faoi Airteagal 141 de Threoir 2013/36/AE	Tá	Níl

Cumarsáid leis an institiúid	Cuid den chóimheas TSCR a chuirtear in iúl i ndáil le gach cóimheas Cholún 1 (cistí dílse iomlána, T1, CET1)	Mar chóimheas ar leith, nach cuid de TSCR nó OCR é, ag míniú conas a théann sé i bhfeidhm ar gach cóimheas caipitil (T1 agus cistí dílse iomlána)
Comhlíonadh	Ceanglais atá le comhlíonadh i gcónaí, lena n-áirítear i gcoinníollacha struis	Táthar ag súil go ndéanfaidh institiúidí P2G a ionchorprú ina bpleanáil chaipitil, ina mbainistíocht riosca agus ina bpleanáil téarnaimh, agus go bhfeidhmeoidh siad os cionn P2G
Freagra maoirseachta ar shárúithe	Féadtar gach beart maoirseachta a chur i bhfeidhm; is coinníoll féideartha é sárú chun údarú a tharraingt siar; meastar go dteipfidh ar institiúid a dteipeann uirthi nó gur dóigh go dteipfidh uirthi chun críocha réitigh	Ní bheadh aon nasc uathoibríoch idir leibhéal na gcistí dílse a thiteann faoi P2G agus bearta maoirseachta sonracha, ach spreagadh sé idirphlé feabhsaithe maoirseachta agus rannpháirtíocht fheabhsaithe le hinstitiúid, toisc go bhfuil gá le plean caipitil inchreidte a sholáthar